



ಪ್ರಕಟಣೆ

ಅಪ್ಪಾದಶಮಹಾ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ

ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ

ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣದೊಳು

ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ

❁ ರಾಜನೀತಿಯು ❁

ಮೈಸೂರ್

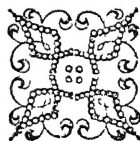
ಜನ ಸ್ತೋಹನ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ

ಕನ್ನಡಚಿತ್ರಕಾ ಸಹಿತವಾಗಿ

ಛಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

ಚಿತ್ರಭಾನುಸಂವತ್ಸರ ಮೈಶಾಖಶುದ್ಧಂ

( APRIL 1882. )





ೠರಸ್ತು

ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣಾಂತರ್ಗತರಾಜಧರ್ಮಪ್ರಾರಂಭಃ

ಮನುರುವಾಚ

ರಾಜ್ಞೋಭಿಷಿಕ್ತಮಾತ್ರಸ್ಯ ಕಿನ್ನ ಕೃತ್ಯತಮಂಭಃ  
ಏತನ್ಮೇಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ಸಮ್ಯಗೈತ್ತಿಯತೋಭರ್ವಾ

ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ಅಭಿಷೇಕಾದ್ಯೇಶಿರಸಾ ರಾಜ್ಞಾ ರಾಜ್ಯಾವಲೋಕಿನಾ  
ಸಹಾಯವರಣಂಕಾರ್ಯಂ ತತ್ರರಾಜ್ಯಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ || ೨

ಯದ್ವ್ಯಲ್ಪತರಾಕರ್ಮ ತದಪ್ಯೇಕೇನದುಶ್ಚರಂ ||

ಪುರುಷೇಣಾಸಹಾಯೇನಕಿಮುರಾಜ್ಯಮಹೋದಯಂ || ೩



## ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣಾಂತರ್ಗತ ರಾಜಧರ್ಮದರ್ಶಿಕಾ

ಮೈವಸ್ವತ ಮನುಪ್ರಶ್ನ.

ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂ  
ಕಾರ್ಯವು ಯಾವುದೂ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಚ  
ಗತಿಳಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ನನಿಗೆ ಹೇಳುವೆನಾಗು. || ೧ ||

ಯೆಂದು ಸೂರ್ಯ ಪುತ್ರನಾದ ಮನುವು ಪ್ರಶ್ನೆಯಂ  
ಡಲುಮತ್ಸ್ಯಮುನಿಗಳಾದ ಭಗವಂತ ನಿಂತಂದನು  
ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವಂ ಮಾಡುವ ರಾಜನು  
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಸಾಧನವಾದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ  
ಳ್ಳಬೇಕು. || ೨ ||

ಸಹಾಯ ವಿಲ್ಲದೆ ವರುಷನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಕಾ  
ರೂಡು ಮಾಡ ಲಕರ್ಯವಾಗುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾದಿ  
ದೆಯು ಮೌಲ್ಯ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಲು ಕರ್ಯ  
ವೀತು. || ೩ ||



ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಹಾರಯಾನ್ವರಯೇತ್ ಕುಲೀನಾನ್ನಪತಿಸ್ವಯಂ ||  
 ಕೂರಾನ್ಕುಲೀನಜಾತೀಯಾ ನೈಲಯುಕ್ತಾ ಶ್ರೀಯಾನ್ವಿ  
 ತಾ || ೪ ||

ರೂಪಸತ್ಯಗುಣೋಪತಾ ನೃಜ್ಜನಾನ್ಹೇಮ ಯಾನ್ವಿತಾ  
 ಕ್ಲೇಶಹೇಮಾಕಮಹೊತ್ಸಾಹಾ ನೈಮಾಜ್ಞಾಂಶ್ಚಪ್ರಿಯಾ  
 ವದಾ || ಹಿತೋಪದೇಶಕಾನಾಜ್ಞಾಃ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಾಃ  
 ಶೋಧಿನಃ || ಎವಂವಿಧಾಸಹಾಯಾಂಶ್ಚ ಶುಭಕರ್ಮ  
 ಯಾಜಯತ್ || ೬ ||

ಗುಣಹೀನಾನಪಿತಥಾ ವಿಜ್ಞಾನೈಃಪತಿಸ್ವಯಂ ||  
 ಕಸ್ಯಸ್ಯವನಿಯುಂಜೀತ ಯಥಾಯಾಗೈಷಾಭಾಗತಃ || ೭ ||

ಕುಲೀನಶ್ಶೀಲಸಂಪನ್ನೋ ಧನುರ್ವೇದವಿಶಾರದಃ ||  
 ಹಸ್ತಿಶ್ಚಕ್ಷುಃಪ್ರಾಸುಃ ಕುಶಲಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಭೂಷಿತಾ || ೮ ||

ಆದಕಾರಣ ರಾಜನು ವೊಳ್ಳೆಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ  
 ವರಾಗಿಯಾ, ಅಂತ್ಯಾ ಜಾತೀಯ್ಯ ವರಾಗಿಯಾ, ಶೂ  
 ರರಾಗಿಯಾ, ಬಲಿಷ್ಠ ರಾಗಿಯಾ, ಸಂಪದ್ಯೋಕ್ತ ರಾಗಿ  
 ಯಾ, ರೂಪದಿಂದಲೂ, ಧೈರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮ ವ್ಯವಸಾಯ  
 ಗೆ ಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡ ಕೂಡಿದವರಾಗಿಯಾ, ಸಾಧುಗಳಾ  
 ಗಿಯಾ ಪರಾಪರಾಧ ಸಹನ ರಾಗಿಯಾ, ದುಃಖಸಹನ  
 ಸಮರ್ಥ ರಾಗಿಯಾ, ಉತ್ಸಾಹ ವಂತರಾಗಿಯಾ, ಧರ್ಮ  
 ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಿ ಗಳಾಗಿಯಾ, ಮನನೋಯದಂತೆ ಮಾತ ನಾ  
 ಡುವ ರಾಗಿಯಾ, ಹಿತವಾದ ವಿಪಯಗಳಂ ಪೇಳುವ  
 ರಾಗಿಯಾ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವ ರಾಗಿಯೂ,  
 ಯಶಸ್ಕಾಮಿ ಗಳಾಗಿಯಾ, ಇರುವ ಪುರುಷರನ್ನು ತಾ  
 ನೇ ಪರೀಕ್ಷಿತಿ ಅವರಿಗೆಯಾಗ್ಯವಾದೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸ  
 ಬೇಕು. || ೬ ||

ಇದೇರೀತಿ ಯಾಗಿ ಗುಣಹೀನ ರಾದವರನ್ನು ಪರೀ  
 ಕ್ಷಿತಿ, ಅವರಿಗೆ ಯಾಗ್ಯವಾದೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸ ಬೇ  
 ಕು. || ೭ ||

ಒಳ್ಳೆಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವ ನಾಗಿಯಾ, ಸದಾ  
 ಚಾರ ಸಂಪನ್ನ ನಾಗಿಯಾ, ಗಜಾಶ್ವಶಿಕ್ಷಾ ಸಮರ್ಥ  
 ನಾಗಿಯಾ ಮೃದುಭಾಷಿ ಯಾಗಿಯಾ, || ೮ ||

ನಿಮಿತ್ತಶಕುನಜ್ಞಾನೇ ವೆತ್ತಾಚೈವಚಿಕಿತ್ಸಿತಃ ।

ಕೃತಿಜ್ಞಃಕರ್ಮಣಾಂಶೂರ ಸ್ತಥಾಕ್ಲೇಶಸಹೋಮಿಬಾಃ

ವ್ರೂಹತತ್ಪವಿಧಾನಜ್ಞಃ ಫಲ್ಗುಸಾರವಿಶೇಷವಿತ್ ।

ರಾಜ್ಞಸೇನಾಪತಿಃಕಾರೈರ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃಹೃತ್ಪ್ರಿಯಾಥವಾ

ಪ್ರಾಂಶುಃಸುರೂಪೋದ್ವೇಶೈಃ ಪ್ರಿಯಾವಾದೀನಚೋದ್ಧತಃ ।

ಚಿತ್ತಗ್ರಾಹಶ್ಚಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರತಿಹಾರೋವಿಧೀಯತೆ । ೧೦ ।

ಯಥೋಕ್ತವಾದೀದೊತಸ್ಯ ದೈಶಭಾಪಾವಿಶಾರದಃ ।

ಶಕ್ತಃ ಕ್ಲೇಶಸಹೋವಾಗ್ಗೀ ದೇಶಕಾಲವಿಭಾಗವಿತ್ । ೧೧ ।

ವಿಜ್ಞಾತಾದೇಶಕಾಲಶ್ಚ ದೊತಸ್ಯಸ್ಯಾನ್ಮರೀಚಿತಃ । ವಕ್ತಾ

ನಯಸ್ಯಯಃಕಾಲೇಸ ದೊತೋ ನೃಪತರ್ಭವೇತ್ । ೧೨ ।

ಉತ್ಪತ್ತಾದಿ ನಿಮಿತ್ತ ಗರುಡವಾಯಸಾದಿ ಶಕುನ  
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರತಾದಿ ರೋಗಚಿಕಿತ್ಸೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾಗಿ  
ಗಿಯೂಕೃತಜ್ಞ ನಾಗಿಯೂ, ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾ  
ಯೂ, ಕ್ಲೇಶಸಂಹಿಷ್ಣು ವಾಗಿಯೂ ವಕ್ರಭಾವ ವಿಲ್ಲದೆ ವ  
ನಾಗಿಯೂ, ಸೆನಾವ್ರೋಹಗಳಂಕಟ್ಟುವೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅ  
ಭಿಜ್ಞನಾಗಿಯೂ, ಸಾರಾಸಾರ ವಿನಿಕಿಯಾಗಿಯೂ, ಇರು  
ವಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನ್ನಾಗಲೀ ಪ್ರತಿಯನ ನ್ನಾಗಲೀ ಸೇನಾಪ  
ತಿಸಾಧನದಲ್ಲಿ ರಿಸ ಬೇಕು. || ೧೦ ||

ಉನ್ನತನಾಗಿಯೂ, ರೂಪಸಂಪನ್ನ ನಾಗಿಯೂ,  
ಕಾರ್ಯ ಸಮರ್ಥ ನಾಗಿಯೂ, ಔದೈತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಿಯ  
ವಾಗಿ ಮಾತ ನಾಡುವ ನಾಗಿಯೂ, ಜನರಮೆ ನೆಂಬಿಪಾ  
ಯವಂ ತಿಳಿಯುವ ನಾಗಿಯೂ, ಇರುವೆ ವೈರುಷನನ್ನು  
ದ್ವಾರ ಪಾಲಕನಂ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪ ಬೇಕು. || ೧೧ ||

ವೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೇಳುತ್ತಾ,  
ದೇಶಾಂತರ ಭಾಷೆಗಳಂ ತಿಳಿದ ವನಾಗಿಯೂ, ಶಕ್ತಿ ಯು  
ಕ್ತನಾಗಿ ಯೂ, ದುಃಖಗಳಂಸಹಿ ಸುವನಾಗಿಯೂ, ಪಟು  
ವಾಗಿ ವೇಳುವ ನಾಗಿಯೂ, ದೇಶಕಾಲಗಳ ಯಾಗ್ಯತಾ

ಪ್ರಾಕವೋವ್ಯಯತಾಶ್ಚರಾಃ ದೃಢಭಕ್ತಾನಿರಾಕುಲಾಃ॥  
ರಾಣಾತುರಕ್ಷಣಕಾರ್ಯ ಸ್ವದಾಕ್ಷಕಸಹಾಯಿತಾಃ || ೧೪ ||

ಅನಾಹಾರೋನ್ಮತಸಂಸ್ಕೃತ ದೃಢಭಕ್ತಿಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಿ ||  
ತಾಂಬೂಲಧಾರಿಭವತಿ ನಾರೀವಾಪ್ಯಥತದ್ಗುಣಾ || ೧೫ ||

ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯವಿಧಿತತ್ವಜ್ಞೋ ದೇಶಭೂಷಾವಿ ಶಾರದಾಃ ||  
ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಕಾಕಾರೋರಾಜಾನ್ಮನಯವಿ ಶಾರದಾಃ || ೧೬ ||

ಯೋಗ್ಯತೆಗಳಂ ತಿಳಿದವನಾಗಿರೆಯಾ, ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀತಿವಾ  
ಕ್ಯಗಳಂ ಪೇಳುವಂತದೊತನು ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತನಾಗು  
ವನು. || ೧೩ ||

ಉನ್ನತರಾಗಿ, ಅತ್ಯಂತ ದೆಪ್ಪ ವಾಗಿರದೆ ಶೂರರಾ  
ಗಿ, ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಿರ್ದ್ರಸನ  
ರಾಗಿ, ಸರ್ವವಾದ ದುಃಖಗಳಂ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹಿತ  
ರಾಗಿರುವ ಜನಗಳಂ ರಾಜರು ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಕರನ್ನಾಗಿ  
ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು, || ೧೪ ||

ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂದಲ ಕೊಳ್ಳಲಕರ್ತನಾಗಿ, ಘಾತಕ  
ನಲ್ಲದೆ, ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತನಾದ ಪುರುಷನಾಗಲಿ, ನಾರಿಯಾಗ  
ಲಿ, ರಾಜನಿಗೆ ತಾಂಬೂಲ ಧಾರಿಯಾಗಬೇಕು. || ೧೫ ||

ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹ ಯಾನಾಸನದ್ವೈಧಿಭಾವ ಸಮೂಹ,  
ಯಂಗಳೆಂಬ, ಪಡ್ಕುಣಂಗಳ ತತ್ಪವಂತಿಳಿದು, ದೇಶಾಂತರ  
ಭಾಷಾವಿಶೇಷಜ್ಞಾನನಾಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದಪುರುಷನನ್ನು  
ರಾಜನು, ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. || ೧೬ ||

ಭೈಷ್ಯರಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಂತಿಳಿಯುತ್ತಾ, ಆದಾಯ

ಕೃತಾಕೃತಜ್ಞೋಭೃತ್ಯಾನಾಂಜ್ಞಾನುಸ್ಮಾದೈಶರತ್ನತಾ ||  
 ಆಯ.ವ್ಯಯಜ್ಞೋಲೋಕಜ್ಞೋದಶೋತ್ಪತ್ತಿವಿಶಾರದಃ || ೧೭ ||

ಸುರೂಪಸ್ತರುಣಃವ್ರಾಶು ದೈರ್ಘ್ಯಭಕ್ತಿಃಕುಲೋಚಿತಃ ||  
 ಶೂರಃಕ್ಲೇಶಸಹಶ್ಚೈವ ಖಡ್ಗಧಾರಿವ್ರಕೀರ್ತಿತಃ || ೧೮ ||

ಶೂರಶ್ಚ ಬಲಯುಕ್ತಶ್ಚ ಗಜಾಶ್ವರಥಕೋವಿದ  
 ಹಯಾಯುಧೇ ದತತ್ವಜ್ಞೋ ಭೂನೌಭಾಗವಿಚಕ್ಷಣಃ ||  
 ನಿಮಿತ್ತಶಕುನಜ್ಞಾನೀ ಹಯಶಿಕ್ಷಾವಿಶಾರದಃ ||  
 ಧನುರ್ಧಾರಿಭವಿದ್ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವೇಕ್ಷೇಶಸಹಸ್ಮಚೇ || ೧೯ ||

ನಪ್ಪಗಳನ್ನೋಡುವನಾಗಿ, ಜನಗಳನ್ನತ್ತಾಂತವೆಂ ತಿಳಿದ  
ವನಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆನ್ನೋದಕಾದಿ ಜೀವನ ವನ್ನುಂಟು  
ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದವನನ್ನು, ದೇಶಸಂರಕ್ಷಣೆ  
ಯಲ್ಲಿ ಡಬೇಕು. || ೧೭ ||

ರೂಪವೆಂತನಾಗಿ, ಚೌವನಸ್ಥನಾಗಿಯುಂ, ಉನ್ನ  
ತನಾಗಿಯುಂ, ಸ್ವಾವಿ ಯಲ್ಲಿ ದೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತನಾಗಿ  
ಯುಂ, ಸತ್ಕುಲಸ್ಥ ನಾಗಿಯುಂ, ಶೂರನಾಗಿಯುಂ, ದುಃ  
ಖಸಂಹಿಪ್ತ ವಾಗಿರುವ ವುರುಷನನ್ನು ಖಡ್ಗಧಾರಿಯನ್ನಾ  
ಗಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೧೮ ||

ಶೂರನಾಗಲಿ, ಬಲಿವೃತ್ತನಾಗಲಿ, ಗಜಾಶ್ವರಧಾರಾ  
ಲನ ಸಮರ್ಥನಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ದುಃಖ ಸಂಹಿಪ್ತ ವಾಗಿ, ನಿ  
ರ್ದೋಷನಾಗಿರುವವುಗುಷನು, ರಾಜನಿಗೈದನುಧಾರಿಯಾ  
ಗಬೇಕು. ಉತ್ಪತ್ತಾದಿನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು ಕಾಕಾದಿ ಶಕುನಗ  
ಳನ್ನೂ ತಿಳಿದು, ಅಶ್ವ ಶಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನಾಗಿ, ಅಶ್ವವೈ  
ದ್ಯದ ತತ್ವವಂತಿಳಿದು, ಭೂಭಾಗವಿಶೇಷವಂ ತಿಳಿದವುರುಷ  
ನನ್ನು, ಹಯ ಶಾಲಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. || ೧೯ ||



ಬಲಾಬಲಜ್ಞೋರಧಿನಃ ಸ್ಥಿರದೃಷ್ಟಿಃಪ್ರಿಯಂವದಃ ||

ತೂರಶ್ಚ ಕೃತವಿದ್ಯಶ್ಚ ಸಾರಧಿಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ || ೧೧ ||

ಅನಾಹಾರ್ಯಃಶುಚಿದೇಹೈಶ್ಚೈಕಿತ್ಸಿತವಿದಾಂವರಃ ||

ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರವಿಶೇಷಜ್ಞಃ ಸೂನಾದ್ಯೇಹೈಶ್ಚಪ್ರಶಸ್ಯತಃ || ೧೨ ||

ಸೂದೇಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಾನಜ್ಞಃ ಪರಾಭಿದ್ಯಾಃಕುಲೇಂದ್ರತಾಃ

ಸರ್ವೇಮಹಾನಸಂಧಾರ್ಯಾಃ ಕೃತ್ಯಕ್ಲೇಶನಖನರಾಃ || ೧೩ ||

ಸಮಶ್ಯಸ್ತ್ರೇಚಮಿತ್ರೇಚ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾದರಃ ||

ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಕುಲೀನಶ್ಚ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣೇಭವತಃ || ೧೪ ||

ರಥಿಕನ ಬಿಲಾ ಬಲಗಳಂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾ, ಸ್ಥಿರದೈ  
ಷ್ಟಿಯಾಗಿಯುಂ, ಪ್ರಿಯವಾದಿಯಾಗಿಯುಂ, ಶೂರನಾಗಿ  
ಯುಂ, ಸ್ವವಿದ್ಯಾವಾರಂಗತನಾದವಾರಧಿಯು, ಪ್ರಶಸ್ತನಾ  
ಗುವನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂ ಶಘೆಯಲಶಕ್ಯ ನಾಗಿಯುಂ, ಪರಿ  
ಶುದ್ಧನಾಗಿಯುಂ, ಕಾರ್ಯಸಮರ್ಥನಾಗಿಯುಂ, ವೈದ್ಯ  
ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗಿಯುಂ, ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶೇಷಜ್ಞನಾ  
ದವುರುಷನು, ವಾಕ ಶಾಲಾ ಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ನಾ  
ಗುವನು || ೨೦ ||

ವಾಕಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಜ್ಞರಾಗಿಯುಂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂ  
|| ಭೇದಿಸಲಶಕ್ಯ ರಾಗಿಯುಂ, ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದಂಥಾಪಾ  
ಚಕರುಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಕನಖವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೆ, ವಾಕ  
ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗುವರು. || ೨೧ ||

ಶತ್ರುವಿನಲ್ಲೂ, ಮಿತ್ರನಲ್ಲೂ, ಕ್ರೂರಸಮವಾದದೈ  
ಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವ ನಾಗಿ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ವಾರಂಗತನಾದವಂಥಾ,  
ಸತ್ಕುಲೋತ್ಪನ್ನ ನಾದವಿದ್ವಾಂಸನು, ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ  
ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು, ಈರೀತಿಯಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣ  
ಶ್ರೀಪ್ರಸಾದಸಭೆಗೆಯೋಗ್ಯರಾಗುವರು. || ೨೨ ||

ಕಾರ್ಯಾಸ್ತಥಾವಿಧಾಸ್ತತ್ರ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಸ್ತಭೂಸದೇ ||

ಸರ್ವೇದರೂಪೈರಾಭಿಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವೇಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ || ೧೪ ||

ಲಿಖಕೇಕಧಿತೋರಾಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಾಧಿಕರಣೇಷುಮೈ || ಶ್ರೀರೋಷ್ಣು

ಪಿ ತುಸ್ಸುಸುಪೂರ್ಣಾ ನೈಮಶ್ರೀಣಿಗರಾಕಸಮರ್ಥಾ || ೧೫ ||

ಆಂ ರಾಂನೈಲಿಖೈಸ್ತು ಲಿಖಕೇಸವರಸ್ತೃಪಃ ||

ಉನತಯವಾಕ್ಯೈಕಶಲಃಸರ್ವೇಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ || ೧೬ ||

ಬಹ್ವಧೇವಕೃತಾಭಾವೈನ ಲಿಖಕಸ್ಯಾನ್ಮೈವೈಂಶಮೈ ||

ಪುರುಷಾಂತರತತ್ವಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಾಶಸ್ತಾಪ್ಯಲೋಲವಾಃ ||

ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಣಃ ಕಾರ್ವ್ಯಜನದನಕರಾಃ ಸರಾಃ ||

ವಿವೇಕಿನ್ಯಸ್ತಥಾಕಾರ್ಯರಜ್ಞಾ ದೇವಾರಿಕಾದಿನಾಃ ||

ಸಮಸ್ತ ದೈತಾಕ್ಷ್ಯಗಳಂ ತಿಳಿದು, ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ  
ಪಂಡಿತ ನಾದಲೇಖಕನು ರಾಜನ ಸರ್ವಾಧಿ ಕಾರದಲ್ಲೊ  
ಯೋಗ್ಯ ನಾಗುವನು. || ೨೫ ||

ತಲೆಕೊಟ್ಟು ಮುಂತಾದ್ದು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಾ  
ಯಾವ ಅಂಗಕ್ಕನುಸಾರತೆ ಯಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ಪೂರ್ಣಪ  
ತ್ತಿಸುವವಾಗಿ. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಮವಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂ  
ದು ಶೇಷದಿರುವ. ಆಕ್ಷೇಪಗಳಂ ಬರೆಯುವನು ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ  
ಉತ್ತಮ ನೆನಿಸುವನು || ೨೬ ||

ಮತ್ತು ಉಪಾಯ ಯುಕ್ತವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಂ ವೇ  
ಳುತ್ತಾ, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗಿ, ಸ್ವೇಪನಾತಿನಿಂದ ಅ  
ರ್ಥಬಾಹುಲ್ಯವಂ ತೋರುವ ಲೇಖಕನು ಉತ್ತಮನೆನಿಸು  
ವನು. || ೨೭ ||

ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ತತ್ವವಂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾ ಉಪ್ಪ  
ತರಾಗಿ, ಪದದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಜನಗಳ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಂ  
ಥಾವರನ್ನು, ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು ಇಂಥಾವರನ್ನೇ  
ದ್ವಾರವಾಲಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. || ೨೮ ||

ಲೋಹವಸ್ತ್ರಾಜಿನಾದೀನಾಂ ರತ್ನಾನಾಂ ಚ ವಿಧಾನವಿತ್ ||  
 ವಿಜ್ಞಾತಾವಲ್ಗುಸಂರಾಣಾಂ ಅನಾಹಾರ್ಯಶ್ಚುಚಿಸ್ಪದಾ ||  
 ನಿಪುಣಶ್ಚಾಪ್ರಮತ್ತಶ್ಚ ಧನಾದ್ಯೈಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ||

ಆಯದ್ವಾರೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಧನಾದ್ಯೈಃ ಸಮಾನರಾಃ || ೩೧ ||  
 ನೈಯದ್ವಾರೇಷು ಚ ತಥಾ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀಶ್ಚೈತಾಃ ||

ಪರಂ ಪರಾಗತೀರ್ಯ ಸ್ಯಾ ದೆಷ್ಟಾಂಗೇಷು ಚಿಕಿತ್ಸಿತಃ || ೩೨ ||  
 ಅನಾಹಾರ್ಯಸ್ಸನೈದ್ಯಸ್ಯಾ ದೈರಾತ್ರಾಚಕುಲೋದ್ಗತಃ ||  
 ಪ್ರಾಣಾಚಾರ್ಯಸ್ಸವಿಜ್ಞೆಯಾ ವರುಣಾತ್ ಸ್ಯಭೂಭುಜಾ

ರಾಜರಾಜಾ ಸದಾಕಾರ್ಯಂ ಯಥಾಕಾರ್ಯಂ ಸ್ಯಧಗ್ಜನೈಃ

ಹಸ್ತೀಹ್ರಾವಿಧಾನಜ್ಞೋ ವನಜಾತಿವಿಶಾರದಃ || ೩೪ ||  
 ಕ್ಲೇಶಹ್ರಮಸ್ತಥಾರಾಜ್ಞೋ ಗಜಾನ್ಯೈಃ ಪ್ರಶಸ್ಯತಃ ||

ನವೆ ಲೋಹ ವಸ್ತು ೨ ಚರ್ಮ ರತ್ನಗಳ ಪರಿಕ್ಷಾವಿ  
ವಿಧಾನವಂತಿಳಿ ಯುತ್ತಾ, ನೀಚೋ ತ್ತಮ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ  
ಪರರಿಂದ ಭೇದಿಸ ಲಶಕ್ಯನಾಗಿ, ಸರ್ವದಾ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ  
ಯೂ, ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯ ಸಮರ್ಥನಾಗಿ, ಮೆರವೆಯುಂ ಯ  
ಲ್ಲದೆ ಪುರುಷ ನನ್ನು, ಧನಾಧಿ ಪತಿಸ್ಥಾನ ದಲ್ಲಿ ಇರಿಸ  
ಬೇಕು. || ೨೦ ||

ಆದಾಯ ವ್ಯಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧನಾಧಿಪತಿಗೆ ಸರಿ  
ಯಾದೆ ಪುರುಷ ನನ್ನೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. || ೨೧ ||

ಕುಲಪರಂಪರೆಯಿಂವೈದ್ಯನಾಗಿ, ದರ್ಶನಾರ್ಥ್ಯವೃತ್ತಿಂಗಳಿಕ್ಕಿ  
ಶೈಯಲ್ಲಿ ವ್ರಾಜ್ಞನಾಗಿ; ಪರರಿಂವೆಂಚಿಸಲ ಶಕ್ಯನಾಗಿ, ಧ  
ರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿ, ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದಂಥಾವೈದ್ಯನನ್ನು, ರಾ  
ಜನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೨೨ ||

ತಾನು ರಾಜನೆಂ ದೆಹಂಕಾರ ಪಡದೆ, ಇತರಜನದಂತೆ  
ತಾನುಸ್ವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರಬೇಕು. || ೨೩ ||

ಗಜ ಶಿಕ್ಷಾದಿ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಅರಣ್ಯವಿಶೇಷಗಳನ್ನು  
ತಿಳಿದು, ಕಾರ್ಯಸಾಧನದಲ್ಲಿ ದುಃಖಬಂದರೂ, ಸಹಿಸುವಂ  
ಥಾವನನ್ನು ಗಜಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸ ಬೇಕು. || ೨೪ ||

ಏಪೈರವಗುಣೈರ್ವೈಕ್ಯಃ ಸ್ವಾಸಂಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ || ೩೫ ||  
 ಗತಾರೋಮಾನರೇದ್ರೈಃ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಸುಶಸ್ಯತಃ ||

ಹಯಃ ಕ್ಷೇಪಿಧಾನಜ್ಞಃ ಶ್ವೇತಿಶ್ಚಿತ್ರವಿಶಾರದಃ || ೩೬ ||  
 ಲಶ್ವದ್ವೈರೋ ವಹೀಭರ್ತುಃ ಸ್ವಾಸಂಶ್ಚ ಪ್ರಶಸ್ಯತಃ ||

ಅನಾಹಾರೈಶ್ಚ ಶೂನ್ಯ ತಥಾ ವ್ರಾಜ್ಯಾಃ ಕುಲೋದ್ಗತಃ ||  
 ದುರ್ಗಾಢೈರ್ಹೈಸ್ತೃತೋರಂಜಾಃ ಉದೈಕ್ಯಃ ಸ್ವಪ್ನಕರ್ಮಸು

ವಕ್ತೌ ವಿದ್ಯಾ ವಿಧಾನಜ್ಞಃ ಲಘು ಹಸ್ಮಿಂ ಜಿತಶ್ರಮಃ ||  
 ದ್ವಿಘ್ನಃ ದರ್ಶೀಚ ಶೂನ್ಯಃ ಸ್ವಪತಿಃ ಪರಿಕ್ರೀಡತಃ ||

ಯೇಂತ್ರನುಕೇಶ್ಚ ಪರ್ಣಮುಕೇಶ್ಚ ವಿಮುಕೇಶ್ಚ ಮುಕ್ತ  
 ಧಾರಿತಃ || ೩೯ || ಅನ್ಯಾಚಾರೈಃ ನಿರುದ್ವೇಗಃ ಕುಶಲಶ್ಚ  
 ವಿಶಸ್ಯತಃ || ೪೦ ||

ಇದೆ ರೀತಿಯಾದ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನಾಗಿ, ಸ್ವರವಾಗಿ  
 ಗಿ ಕೊಳ್ಳತುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾವಟಿಗನು ರೂಪನಿಗಪ್ಪ ಶಸ್ತ್ರವು  
 ಗುವನು. || ೩೫ ||

ಅಶ್ವ : ಹೈ ಚಿಕಿತ್ಸಾವಿ ಗಳಂ ತಿಳಿದೆ ; ಸ್ವರವಾಗಿ  
 ಕೊಳ್ಳತುಕೊಳ್ಳುವ ಧರ್ಮ ವನನ್ನು, ಆಶ್ವಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿ  
 ಸಬೇಕು, || ೩೬ ||

ಶುಭಿ ವಚನ ಲಶಕ್ಯವಾಗಿ, ಶೂರವಾಗಿ ಯುಂ  
 ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಯು, ಸತ್ಕೃಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವನಾಗಿಯುಂ  
 ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ; ಉದೇಶ್ಯಗಣನೆಯಾದ ವರು  
 ಪನು ದುರ್ಗಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೆನಿಸುವನು. || ೩೭ ||

ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯೆ ವಿಶೇಷಗಳಂ ತಿಳಿದು, ಕೀರ್ತಿಕಾರಿ  
 ಯಾಗಿ, ಶ್ರಮವನ್ನೆಣಿಸದಿರುವ ನಾಗಿಯು, ದೂರವಾಗಿ  
 ಲೋಚಿಸುತ್ತಾ; ಶೂರನಾದವುರುಪನನ್ನು. ಉದ್ಯಾವಾದಿಗ  
 ಳವನಾಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. || ೩೮ ||

ಬಾಣನಾದೆಲಾದಶಸ್ತ್ರಗಳಂ, ಧರ್ಮಸ್ಸುಮಾದಿಲಾ  
 ದಯಂತ್ರಗಳಂ ಬಿಡುವದರಲ್ಲು, ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡುವದ  
 ರಲ್ಲು, ಬಿಟ್ಟದ್ದನ್ನು ತಡೆಯುವದರಲ್ಲು ಕೂಡ; ಯಾವೆ



ವೈದ್ಧಿಃ ಕುಲೋದ್ಗತಸ್ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಪಿತೃವೈ ತಾಮಹಶ್ಯುಚಿಃ ||  
ರಾಜ್ಞಾನಮತಃ ಪುರಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ವಿನೀತಶ್ಚ ತಥೈವ್ಯತಃ

ಏವಂಸಪ್ತಾಧಿ ಕಾರಂಸು ಪುರುಷಾಃ ಸಪ್ತತಪುರೆ || ೪೦ ||  
ಪರಿಹ್ರೈಚಾಧಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಯುಃರಾಜ್ಞಾ ಸರ್ವಸು ಕರ್ಮಸು ||

ಸಾಧಪನಾ ಜಾತಿತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಸತತಂ ಪ್ರತಿಜಾಗ್ರತಾ || ೪೧ ||  
ರಾಜ್ಞಾ ಸ್ಯಾದಾ ಯುಧಾಗಾರೇ ದಕ್ಷೈಕರ್ಮಸು ಚೋದ್ಯತಃ

ಕರ್ಮಾಣ್ಯ ಪರಮೇಶಾನಿ ರಾಜ್ಞಿನ್ಯಪ ಕುಲೋದ್ವಹ || ೪೨ ||  
ಉತ್ತಮೋಧಮ ಮಧ್ಯಾನಿ ಬುಧ್ಯಕರ್ಮಣಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ ||  
ಉತ್ತಮೋಧಮ ವಃಧ್ಯಸು ಪುರುಷಸು ನಿಯೋಜಯಿತ್ ||

ದಕ್ಕು ಭಯಪಡದೆ, ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳವರುಷನು; ಶಸ್ತ್ರ, ಚಾರ್ಯಸಾಧನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೆನಿಸುವನು. || ೩೯ ||

ವೈದ್ಯನಾಗಿಯುಂ, ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ  
ಯುಂ, ಬಳ್ಳೇಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ವಿನೀತನಾಗಿ, ಪಿತೃ  
ಪಿತಾಮಹ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ; ಬಂದವರುಷನು ಪುರಸಂರ  
ಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತನಾಗುವನು || ೪೦ ||

ಇಂಥಾಯೋಗ್ಯರಾದವರುಷರನ್ನೇ, ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಸಾವ್ಯ  
ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುಹೃತ್ಕೃತರಾಪ್ತ, ದುರ್ಗಬಲಗಳೆಂಬ,  
ಸವ್ಯಾಸಗಳ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಏಳುಜನಗಳಂ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇ  
ಕು. || ೪೧ ||

ಶಸ್ತ್ರ ವನ್ನಿರಿತಿ ತೆಗೆಯುವದರ ತತ್ವವಂತಿಳಿದು,  
ಸರ್ವದಾಜಾಗರೂಕನಾಗಿಯುಂ; ಸಮರ್ಥನಾಗಿಯುಂ;  
ಉದ್ಯೋಗ ಶಾಲಿ ಯಾದ ವನನ್ನು, ಶಸ್ತ್ರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ  
ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಯತೈರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೆ, ರಾಜನಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗಳು  
ಅಸಂಖ್ಯ ವಾದ್ದರಿಂದ; ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮಾ ಧಮ ಕಾ  
ರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ; ಅವುಗಳಿಗೆ, ತಕ್ಕಂಥಾ ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮಾ  
ಧಮ ಜನಗಳನ್ನೇ, ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಮಡಗಬೇಕು. || ೪೨ ||

ನವಕಸ್ತ್ರ ವಿಪರ್ಯಾಸಾ ದ್ರಾಜಾನಾಶ ಮಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ||  
 ನಿಯಾಗಂ ಪುರುಷಂಭಕ್ತಿಂ ಶುಕಲೋರ್ಯಂ ಕುಲಂನಯಂ  
 || ೪೫ || ಜ್ಞಾತ್ವಾವೃತ್ತಿ ವಿಧಾತವ್ಯಾ ಪುರುಷಾಣಾಂ  
 ವಹೀಕ್ಷಿತಾ ||

ಘರುಷಾಂತರ ವಿಜ್ಞಾನ ತತ್ವಸಾರ ನಿಬಂಧನಾತ್ || ೪೬ ||  
 ಬಹುಭಿಷುಂತ್ರಯ ತ್ವಮಂ ರಾಜಮಂತ್ರಂ ಪೃಥಕ್ಪೃ  
 ಥಕ್ ||

ಮಂತ್ರಿಣಾ ಮುನೀನೇಕುರ್ಯಾ ನೃಂತ್ರಿಮಂತ್ರ ಪ್ರಕಾಶನಂ ||  
 || ೪೭ || ಕ್ವಚಿನ್ನ ಕಸ್ಯ ಪಿಶ್ವಸೋ ಭವತೀಹಸ ದಾನ್ಯ  
 ಣಾಂ || ನಿಶ್ಚಯಸ್ತು ಸದಾಮಂತ್ರ ಕಾರ್ಯವಿಕನ ಸೂರಿಣಾ  
 || ೪೮ ||

ಭವದ್ವಾನಿ ಶ್ವಯಾವಾಪ್ತಿಃ ಪರಬುದ್ಧಪ ಜೀವನಾತ್ ||  
 ಏಕಸ್ಯೈವ ಮಹೀಭರ್ತು ಭೂಯಃ ಕಾರ್ಣ್ಯವಿನಿ  
 ಶ್ವಯಃ || ೪೯ ||

ಜನಗಳ ಕಸ್ಟವೈತ್ಯಾಸದಿಂದ, ರಾಜನಿಗೆ, ಹಾನಿ ಬರುವದೂ ದೇಹಾರಣ, ಆಜ್ಞಾ, ಶಕ್ತಿ, ಭಕ್ತಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ, ಪರಾಕ್ರಮ, ಕುಲ, ನೀತಿ, ಗೌರವಗಳು ; ಆಯಾ ಜನಗಳಿಗೆ ; ಸರಿಯಾದ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ರಾಜನು ನಡೆಸಬೇಕು. || ೪೫ ||

ಇತರ ಜನಗಳ ತತ್ವಾರ್ಥವೆಂಬ ರಾಜನು, ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದ ಕಾರಣ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಅನೇಕ ಜನಗಳ ಆಲೋಚನೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕು. || ೪೬ ||

ನೋಬ್ಬನೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಕಾಶ ವಾಗುವದಾದ ಕಾರಣವೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ನೋಬ್ಬನ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣವೂ ವಾಸ್ತವವೂ ನೋಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿಯೇ ಜನಗಳ ತತ್ವಾರ್ಥವೆಂಬ ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೪೭ ||

ಇತರ ರೋಚನೆ ವಿಚಾರಿ ಸುವದ್ದರಿಂದಲೇ ಸ್ವಂತ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದ್ದು ರಿಂದಲೂ ನೋಬ್ಬನೊಡನೆ ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವು ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ವಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಬಹು ಪ್ರಕಾರ ವಿಚಾರಿಸಿ ತತ್ವಾರ್ಥವೆಂಬ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.



ಅಸತ್ಪ್ರಾಪ್ತವಂ ತಿಳಿದವರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ  
ಪ್ರಾಯ ರಾದೆ ಕಾರಣ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ವಜ್ಞ ರಾದೆ  
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರನ್ನೇ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಅವರಮುಖದಿಂ  
ದಲೇ ಕಾರ್ಯಗಳ ತತ್ವಾರ್ಥವಂ ತಿಳಿಯಬೇಕು || ೫೦ ||

ವಿದಿತಾಸ್ತು )ಭಿಜ್ಞ ರಾಗಿ ನಿರ್ದೋಷ ರಾದೆ ಬ್ರಾ  
ಹ್ಮಣರನ್ನು ವೈದ್ಯರನ್ನೂ ಸರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸೆವಿಸು  
ತ್ತಾ ಸ್ವತಃ ವಿನೀತ ನಾಗಿ ಆಜನಂ ಗಳಿಂದ ವಿನಯ ಮಾಡಿ  
ರ್ಗಮಂ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು || ೫೧ ||

ಹೀಗಿರುವ ರಾಜನು ಸಮಸ್ತನಾದ ಭೂಮಿ ಯ  
ನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡೆತೆ ಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗಿಲ್ಲದೆ ಬಹು  
ಜನ ರಾಜರು. ವಿನಯ ವಿಲ್ಲದೆ ಪರಮರ ದೊಡನೆ, ನಷ್ಟ  
ರಾದರು || ೫೨ ||

ಈಶ್ವರ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂ, ಕೂಡ, ಪಾಲಾದೆ ರಾಜರೂ  
ಕೂಡ, ವಿನಯದಿಂ ರಾಜ್ಯ ಗಳಂ ಪೊಂದಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ  
ಬುದ್ಧಿ ವಂತ ರಾದವರು, ತ್ರಿವೇದಿ ಗಳಿಂದ ನೇದ ವಿದ್ಯೆ ವೆ  
ನ್ನು, ಶಾಶ್ವತ ವಾದ ದಂಡನೀತಿಯನ್ನೂ, || ೫೩ ||

ಅನ್ಯೋಚ್ಚೇಕಂ ತ್ವಾತ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ವಾರ್ತಾರಂಭಾಂಶ್ಚ ಲೋಕತಃ  
ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂಜಯೆಯಾಗಂ ಸಮೂತಿಷ್ಠೈರ್ದಿವಾನಿಕಂ ||

ಜಿತಂದ್ರಿಯಾಹಿ ಶಕ್ನೋತಿ ವಶಸ್ಥಪಯಿಷ್ಯಜಾಃ ||  
ಯಜಿತರಾಜಾಬದ್ಧಾಃ ಕ್ರತುಭಿಶ್ಚ ಸದಕ್ಷಿಣೈಃ || ೫೫ ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಾಂಚೈವವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ದೇವಾದ್ಭೋಗಾನ್ನನಾನಿಚಃ ||  
ಸಾಂವತ್ಸರಿಕಮೂಪ್ತೈಶ್ಚ ರಾಷ್ಟ್ರಾದಾಹಾರಯದ್ಬಲಿಂ ||

ಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವಧರ್ಯವರೋಲೋಕೇ ವರ್ತತಸಿಶೃಬಂಧುವತ್ ||  
ಆವೃತ್ತಾನಾಂ ಗುರುಕುಲಾ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಪೂಜಕೋಭಃ

ವತ್ || ೫೬ ||

ಆನ್ವೀ ಕ್ಷೇಕಿಯಂಬ ಆತ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಲೋಕ  
ವ್ಯವಹಾರದಿಂ ವ್ಯಾವಾರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಇಂದ್ರಿಯ ಜಯ  
ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಯೋಗ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೇ ಸರಿ ಯಾ  
ಗಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಸಹ ಅವುಗಳ ಅನು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೆಂಬ ನಡೆಸ  
ಬೇಕು. || ೫೪ ||

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ನಾದೆ ರಾಜನು, ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಸ್ವನತ  
ದಿಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲು, ಸಮರ್ಥನಾಗುವನು, ರಾಜನಾ  
ದವನು ಯಥೋಕ್ತ ದಕ್ಷಿಣಾ ಸಹಿತ ವಾದೆ ಅನೇಕ ಯ  
ಜ್ಞಾ ಗಳಂ ಮಾಡ ಬೇಕು. || ೫೫ ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥ ವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಧನಗಳನ್ನು,  
ಭೋಗ ದ್ರವ್ಯ ಗಳನ್ನು, ಕೊಡಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದ ವರ್ಷ  
ಕಂದಾಯವನ್ನು ಆಪ್ತ ರಾದವರಿಂದ ತರಿಸ ಬೇಕು. || ೫೬ ||

ಶಾಸ್ತ್ರಾ ದ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಪ್ರಜೆಗಳ  
ಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಯಂತೆಯೂ, ಬಂಧುವಿ ನಂತೆಯೂ, ಇರಬೇಕು  
ಗುರು ಕಾಲದಿಂ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದವರ ಪ್ರಾಜ್ಞಿಯಂ ಮಾಡ  
ಬೇಕು. || ೫೭ ||



ಸೃಪಾಣಾವ ಹೈಯ ರ್ಯಾತಾ ವಿಧಿಬರ್ಹಾಹೋ ವಿಧೀಯೈ  
ತ || ತತಸ್ತಿನೋನವಾಪಿತ್ತಾ, ಹರಂತಿನಸಿಂಹೈತಿ || ೫೪ ||

ತಸ್ಯಾದ್ರಾಜ್ಞಾ ವಿಧಾತವ್ಯೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಹೈಹೈಯವಿಧಿಃ  
ಸಮಾತ್ತಮಾಧಮೈ ರಾಜಾ ಹ್ಯಾಹೂಯ ವಾಲಯೈ  
ಜಾಃ || ೫೫ ||

ನನಿವರ್ತೇತ ಸಂಗ್ರಾಮಾತ್ ಹ್ರಾತ್ರೇಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರಣ್ ||  
ಸಂಗ್ರಾಮಿಪ್ಸ್ಯನಿವರ್ತೇತ್ವಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನಂ ||  
ಕುಶೋಷಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂಚ ರಾಜ್ಞಾನಿಶ್ರೇಯಸಂಪರಂ ||  
ಕೃಷಣಾನಾಥವೃದ್ಧಾನಾಂ ವಿಧವಾನಾಂಚಪಾಲನಂ ||  
ಯಾಗಹೈಮಂಚ ವೃದ್ಧೀಚ ತಥೈವ ಪರಿ ಕಲ್ಪಯೇತ್ || ವ  
ರಾಣ್ಯ ಕ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥಾನ ತಥಾ ಕಾರ್ಯಂ ವಿಶೇಷತಃ || ೬೦ ||

ಧೊರೆಗಳಿಗೆ, ಇದು ಅಕ್ಷಯಫಲ ಪ್ರದೆ ವಾದೆಂಥಾ  
ಬ್ರಾಹ್ಮ ವಿಧಿ ಯನಿಸುವದು, ಈರೀತಿ ಯಾಗಿ ನಡೆಯುವ  
ರಾಜನ, ಸಂಪದೆ ವೆನ್ನು ಕಳ್ಳರಾಗಲೀ, ಶತ್ರುಗಳಾಗಲೀ,  
ಅಪಹರಿಸೆ ಲಾರರು. ಆರಾಜನೂ ಕೂಡ ನಷ್ಟ ವಾಗು  
ವೆದಿಲ್ಲ. || ೫೯ ||

ಆದ್ದರಿಂ ರಾಜನು, ಅಕ್ಷಯ ಫಲ ಪ್ರದೆವಾದೆ ಈ  
ಬ್ರಾಹ್ಮ ವಿಧಿ ಯನ್ನು ಮೊಡಬೇಕು. ಪರಸ್ಪರ ಸರಿಯಾಗಿ  
ಯು, ಉತ್ತ ಮೂಧಮ ರಾಗಿయు, ಇರುವ ಪ್ರಜೆಗಳಂ  
ಕರಣಿ ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯ ವಾಗಿ, ವೃತ್ತಿಗಳಂ ಮೊಡಿ ಕೊ  
ಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. || ೬೦ ||

ರಣಾಗ್ರ ದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವಂ ಸ್ಮರಿ  
ಸುತ್ತಾ, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮೋಗ ಲಾಗದು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂ  
ತಿರಗ ದಿರುವದೆ, ಪ್ರಜೆಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸು ವೆದು, ಬಾಹ್ಯರಂ  
ಸೇವಿಸು ವೆದೂ ಕೂಡ ರಾಜನಿಗೆ ಶೇಯಸ್ಸು ನ್ನುಂಟು  
ಮೊಡುವದು. ದೀನರಿಗೂ, ಅನಾಥರಿಗೂ, ವೃದ್ಧರಿಗೂ,  
ವಿಧವೆಯರಿಗೂ, ಕೂಡ ಯಾಗಕ್ಷೇಮ ಸಾಧಕ ವಾದ

ಸ್ವಧರ್ಮಪ್ರಚ್ಯುತಃ ರಾಜಾ ಸ್ವಧರ್ಮಿಸ್ಥಿಪಯಿತ್ತಯಾ ||  
 ಆಶ್ರಯಃಪುತಥಾಕಾರ್ಯಮನ್ನ ತೈಲಂಚಭೂಜನಂ || ೬೩ ||

ಸ್ವಯಮೆವಾನಯದ್ರಾಜಾ ಸತ್ಕೃತಾನ್ನಾ ವಮಾನಯೇತ್  
 ತಾಪಸೇಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಣಿ ರಾಜ್ಯಮಾತ್ರಾನಮೆವಚ || ೬೪ ||  
 ನಿನೇದಯೆತ್ಪ್ರಯತ್ನೇನ ದೇವವಚ್ಚಿದಮರ್ಚಯೇತ್ || ದ್ವೈಪು  
 ಜ್ಞಿವೇದಿತನ್ಯೇಚ ಋಜ್ವೀವಕ್ರಾಚ ಮಾನವೈಃ || ೬೫ ||

ವಕ್ರಾಂಜ್ಞಾತ್ವಾನಸೇವಿತ ಪ್ರತಿಬಾಧೇಚ ಚೂಗತಾಂ || ನಾ  
 ಸ್ಯಱಿದ್ರೂಪರೂಪಿನ್ದ್ರ್ಯಾ ದ್ವಿನ್ದ್ರ್ಯಾಱ್ಚ ದ್ರೂಪರಸ್ಯತು || ೬೬ ||

ಜೀವನವಂ ನಡೆಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವೈವ  
ಸ್ಥೆಯಂ, ಚನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸ ಬೇಕು. || ೬೦ ||

ಸ್ವಧರ್ಮ ದಿಂಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಜನಗಳ ನ್ನ ವರಧರ್ಮ  
ದಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸ ಬೇಕು. ಆಶ್ರಮ ಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಪದಾ  
ರ್ಥವನ್ನು, ತೈಲವನ್ನು, ಆಶ್ರಮೋಚಿತ ವಾದ ಪಾತ್ರೆ  
ಗಳಂ ಸಹ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸ ಬೇಕು. || ೬೧ ||

ರಾಜನು, ತಾನೆ ಆಶ್ರಮ ಗಳಿಗೆ ವೋಗಿ, ಪೂಜಿಸ  
ಲ್ಪಟ್ಟು, ಋಷಿಗಳಂ ಕರತಂದು ಅವರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಸಂಭ  
ವಿಸದಂತೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಸನ್ಮಾನವಂ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಅವ  
ರಿಗೆ, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವಿ ಯೋಗ ಹೈಮವಂತಿಳುಹಿ ಸುತ್ತಾ  
ದೇವತೆಯ ನಂತರ ಚನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು. ತನಿಗೆ  
ಉಂಟಾದ ಬುದ್ಧಿ ಯನ್ನು ವಕ್ರವೋ ಋಜುವೋ ನೋ  
ಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೬೨ ||

ವಕ್ರವಾದ್ದೆ ನ್ನ ನುಸರಿಸದೆ ಅದನ್ನು ನಿರಾ ಕರಿಸ  
ಬೇಕು. ಪರನಿಗೆ ತನ್ನ ಛದ್ರವಂತೂರಿಸದೆ ಪರನಿರ್ದ್ರವಂ  
ತಾನುತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೬೩ ||

೨೦

ಗೂಹೇಶ್ಯಮೇವವಾಂಗಾನಿ ರಕ್ಷೇದ್ವಿವರಮಾತ್ಮನಃ || ನವಿ

ಶ್ವಸೇದೇವಿಶ್ವಸ್ಮೈ ವಿಶ್ವಸ್ಮೈನಾತಿವಿಶ್ವಸೇತ್ || ೬೨ ||

ವಿಶ್ವಸೂದ್ಭಯಮುತ್ಪನ್ನಂ ಮೂಲಾದಪಿನಿಕ್ಯಂತತಿ || ವಿ

ಶ್ವಸಯಚ್ಛಿಷ್ಯಪರಂ ಸತ್ಯಭೂತನರೋತುನಾ || ೬೪ ||

ಬಕವಚ್ಛಿಂತಯೇದಥಾಂಗಾ ಸಿಂಹವಚ್ಛ ಪರಾಕ್ರಮೇ || ವೈ

ಕವಚ್ಛಾಪಿಲು ಪೇಶಕವಚ್ಛ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ || ೬೬ ||

ಕೂರ್ದೆದಂತೆ ಅಂಗಗಳಂ ಶಳಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಛ  
ದ್ರವಂತೋರಿಸದಿರಬೇಕು. ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ವನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾ  
ಸವಂ ಮಾಡಲಾಗದು. ವಿಶ್ವಾಸ ವಿದ್ದವ ನನ್ನು ಕೂಡ ಅ  
ತಿವಿಶ್ವಾಸ ಮಾಡಲಾ ಗದು. || ೬೩ ||

ಅತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದೆ ಜನಗಳು ಮೂ  
ಲೊದ್ದೆದಕವಾದ ಭಯವನ್ನಂ ಟುವಾಡುವ ರಾದಕಾ  
ರಣ ಯೆಲ್ಲಿಯಾ ಅತಿವಿಶ್ವಾಸವಂ ಮಾಡ ದಿರಬೇಕು. ಶ  
ತುವಾದವರು ಗುಣಾಢ್ಯ ರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಂ ಮಾಡ  
ಬೇಕು. || ೬೪ ||

ಬಕ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಧ್ಯಾನ ನಿಷ್ಠನಾ ಗಿರುತ್ತಾ ಸಮ  
ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಷ್ಠಾರ್ಥವಂ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಸಿಕ್ಕುದಂತೆ  
ಪರಾಕ್ರಮವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ತೋಳನು ಕುರಿಯನ್ನು ಎ  
ತ್ತಿಕೊಂಡು ಪೂಗುವಂತೆ ತತ್ರ ಧರ್ಮದಿ ಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿ  
ಸಬೇಕು. ಮೂಲದಂತೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವಂ ಸುಗ್ರಹಿಸ  
ಬೇಕು. || ೬೫ ||

೨೪

ದೃಢಪ್ರಹಾರೀಚಭವೇತ್ತಥಾಸೂಕರನ್ನೃಪಃ || ಚಿತ್ರಾಕಾ  
ರಶ್ಚ ಶಿಖಿವತ್ ದೃಢಭಕ್ತಸ್ತಥಾ ಶ್ವವತ್ || ೨೦ ||

ತಥಾಚಮಧುರಾಭಾಷೀ ಭವೇತ್ಕೃಕಿಲವನ್ನೃಪಃ ||  
ಕಾಕಕಂಕೀಭವೇನ್ನಿತ್ಯ ಮಜ್ಞಾತವಸತಿವೇಸತ್ || ೨೧ ||

ನಾಪರೀಕ್ಷಿತಪೂವೇಚ ಭಾಜನಂಶಯನಂವ್ರಜಿತ್ ||  
ವಸ್ತ್ರಂಪುಷ್ಪಮಲಕಾರಂ ಯಚ್ಚಾನ್ಯನ್ಯನುಜೊತ್ತಮ ||

ನಗಾಹೆಜ್ಜನಸಂಬಾಧಂ ನಚಾಜ್ಞಾತಜಲಾಶಯಂ ||  
ಅಪರೀಕ್ಷಿತಪೂವೇಚ ಪುರುಷೈ ರಾತ್ಮಕಾರಿಭಿಃ || ೨೨ ||

ಕಾಡುಹಂದಿಯಂತೆ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ದೈಢ್ಯ ಪುಷ್ಕರ  
ಪಾಗಬೇಕು. ಜನಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದೆ ಅಕಾರಗಳಂ  
ಮನೋಹರನಾಗಿ ರಬೇಕು. ಶುನಕ ದಂತೆ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ದೈ  
ಢ್ಯ ಭಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು. || ೩೦ ||

ಕೂಗಲೆಯಂತೆ ಸರ್ವದಾ ಮಧುರ ವಾಕ್ಯನಾಗಿದ  
ಬೇಕು. ಕಾಗೆಯಂತೆ ಸರ್ವತ್ರ ಶಂಕೆ ಸುತ್ತು ಒಬ್ಬರಿಗೆ  
ತಿಳಿಯದಂತೆ ವಾಸವಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೩೧ ||

ವಸ್ತ್ರ ಪುಷ್ಪಲಂಕಾರ ಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಭೋಜ್ಯಸ  
ದಾರ್ಥವನ್ನಾಗಲೀ, ಶಯನವನ್ನಾಗಲೀ, ಇತರವಾದಭೋ  
ಗಸದಾರ್ಥವನ್ನಾಗಲೀ, ಪುರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ದಿರುವ  
ದನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಡದು. || ೩೨ ||

ಆಸ್ತರಾದ ಜನರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿತವಾಗದೆ ತನ್ನಿಂದೆ  
ತಿಳಿಯಲ್ಪಡದಿರುವ ಕೆಳ ಬಾವಿ ಮುಂತಾದವು ಗಳ  
ಲ್ಲಿ ಮನಬಂದಂತೆ ನುಗ್ಗಲಾಗದು. ಮತ್ತು ಜನಗಳಗುಂ  
ಪಿನಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಪ್ರೊಗಲಾಗದು. || ೩೩ ||



ನಃರೋಹಿತೈರಂಜರಂವ್ಯಾಳಂ ನಾದಾಂತಂತುನಗಂತಧಾ ||  
 ನಾವಿಜ್ಞಾತಾಸ್ತ್ರಿಯಂಗಚ್ಛೇತ ನೈವದೇವೋತ್ಸವೇವಸೇತ ||

ನರೇಂದ್ರಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಧರ್ಮಜ್ಞ ತಾತಾಯತೋ ಭವೆನ್ನ ,  
 ಪಃ || ಸದ್ಭಲತ್ಯುಕ್ತ ತಥಾಪ್ರವಾಪ್ತ ಸ್ತತತಂ ಪ್ರತಿವಾನಿ  
 ತಃ || ೨೫ || ರಾಜಾಸ್ತಾಸಹಾಯಾಕರ್ತವ್ಯಾಃ ಪೃಥಿವೀಂ  
 ಜೀತುಮಿಚ್ಛತಃ || ಯಥಾಹಂಚಾಪ್ಯಸುಭೃತೋ ರಾಜಾ  
 ಕರ್ಮ ಸುಯೋಜಯೇತ್ || ೨೬ ||

ಧರ್ಮಪ್ರಾನ್ತಮಕಾರ್ಯಮಶೂರಾನ್ಸಾಗ್ರಮಕರ್ಮ  
 ಸು || ನಿಪುಣಾ ನರ್ಥಕೃತ್ಯಮ ಸರ್ವೇಶ್ರೀವ ತಥಾಶು  
 ಚೇತ್ || ೨೭ ||

ಸ್ತ್ರೀಪುಷಂಡಂ ನಿಯುಂಜೀತ ತೀರ್ತ್ವೇದಾರುಣಕರ್ಮಸು ||  
 ಧರ್ಮಚಾರ್ಥೇಚ ಕಾಮೇಚ ನಯೇಚ ರವಿನಂದನ || ೨೮ ||

ಅತಿಪ್ರನಾಣವಾದೆ ಆನೆಯನ್ನು ಅಶಿಕ್ಷಿತವಾದೆ ಅ  
ಶ್ವವನ್ನು ಹತ್ತಲಾಗದು. ಮನೋರೋಗಾದಿ ಗಳು ತಿಳಿಯ  
ಲ್ಪಡದಿರುವ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಾಗದು. ದೇವತೋ  
ತ್ತಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ದಿರಲಾಗದು. || ೨೪ ||

ರಾಜಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ರಾಜನು ಧರ್ಮಜ್ಞರಸಂರಕ್ಷಣ  
ವೇ ಮುಖ್ಯವಾದಂತೂ ವನಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ರಕ್ಷಣಾದಿಗ  
ಳು ಸಂಮಾನಿತರಾದ ಸದ್ಭ್ರಾತೃರನ್ನು ತನಗೆ ಸಹಾಯರ  
ನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭೂಮಿಯಂ ಜಯಿಸಲಿಚ್ಛೆ  
ಯುಳ್ಳವನು ಯಥಾ ಯಾಗ್ಯವಾಗಿ ಜನರಂ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ  
ರಿಸಬೇಕು. || ೨೫ ||

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಶೂರರ  
ನ್ನು ಅರ್ಥಸಾಧನವಾಚಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚತುರರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿ  
ಸಬೇಕು. ಯಲ್ಲಾಕಡೆಯಲ್ಲೂ ನಿರ್ದೋಷ ರಾದವರನ್ನೆ  
ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. || ೨೬ ||

ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕ್ರೂರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ  
ಕ್ರೂರರನ್ನು ಹಿಂಗೆಧರ್ಮಾಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗ

ರಾಜಾಯಥಾರ್ಹಂ ಕುರಾಚ್ಛು ಉಪಧಾಭಿಃಪರೀಕ್ಷಣಃ॥

ಸ ಮತಿತ ಪದಾನ್ಘ್ರತೃನ್ಯುರಾಚ್ಛಸ್ತವನೇಚಾರ್ಹಂ ॥೨೯॥  
ತತ್ಪಾದಾನ್ವೇಷಣೀಯತಾಂ ಸ್ತದಧ್ಯಕ್ಷಾಂಸ್ತುಕಾರಯೇತ್ ॥  
ಏವಮಾದಿನಿಕರಾಣಿ ನೃಪೈಃ ಕಾರಾಣಿವಾರ್ಧಿವ ॥೪೦॥

ಸರ್ವಧಾನ್ವೇಷ್ಯತರಾಜ್ಞಃ ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಪಕರಣಕ್ರಮಃ ॥ ಕ  
ಮಾಣಿ ಪಾಪಸಾಧ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ರಾಜ್ಞಾನರಾಧಿಪ ॥  
ಸುತಸ್ಮಾನಿನಕುರ್ಮಂತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತಾನಿ ತ್ಯಜಿನ್ಮುಪಃ ॥

ನೈಷ್ಯತಪೃಥಿವೀಶಾನಾಂ ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಪಕರಣಕ್ರಿಯಾ ॥ ೪೧ ॥  
ಯಸ್ತುನ್ಮಮಾಣಿ ಯಸ್ಯಸ್ಯಾ ದ್ವಿಶೇಷೇಜ ಕೌಶಲಂ ॥  
ತಸ್ತುನ್ಮಮಾಣಿತಂರಾಜ್ಞಾ ಪರೀಕ್ಷ್ಯವಿನಿಶಯೇತ್ ॥೪೨॥

ಳಿಗೆ ಯಾಗ್ಯರಾದವರನ್ನೇ ಇರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆಯಾ ಯಾ ವ್ಯಾಜಗಳಿಂದ ಆಯಾಯ ಜನಗಳಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು  
|| ೭೪ ||

ಕಾಣಿಕೆಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಸ್ತವಾದ ವಿನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸು ವಂಥಾ ಭ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು, ಮೊಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರ ನಡತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸು ವಂಥಾ ವರನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಉಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ, ಮೊಡಬೇಕು. ಯತ್ಯಿರಾಜನೆ, ಇದೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಂ ಧೋರೆಯು ಮೊಡಬೇಕು. || ೪೦ ||

ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಉಪಕರಣ ಕ್ರಮವು ಸರ್ವಧಾ ರಾಜನಿಗೆ, ಸುರಿಯಾದದ್ದೆಲ್ಲ, ಪಾಪಸಾಧಕ ವಾದಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವವೋ ಅವುಗಳನ್ನು. ಸತ್ಪುರುಷರು ಮೊಡುವದಿಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ ಧೋರೆಯಾದವನು, ಅವುಗಳಂ ಬಿಡಬೇಕು.  
|| ೪೧ ||

ಅದಕಾರಣ ಧೋರೆಯಾದವನಿಗೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸಾಧನ ಕ್ರಮವು ವಿಧಿಸಲ್ಪಡುವ ದಿಲ್ಲ. || ೪೨ ||

ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಚಮತ್ಕಾರವಿರುವದೋ, ಅವನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊಡಬೇಕು.

ಏಕೈಕತಮಹಾನ್ಯೈತ್ಯಾ ನ್ನರೈಕೈಶು ಯೋಜಯೇತ್ ||

ವಿನಾ ದಾಯಾದೇಕೈಶೈಷು ಪರೀಕ್ಷಾಂಸ್ವೈಕೈತಾಂಽರಾಃ ||

|| ೪೪ || ನಿಯಂಜಿತಮಹಾಭಾಗ ತಸ್ಯತೇಹಿತಕಾರಿಣಃ ||

ಪರಾಜ ಗೃಹಾತ್ಪ್ರಸೂ ನ್ವನ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾವ್ಯಯಾ ||

|| ೪೫ || ದುಷ್ಪ್ರಾನ್ವಾ ಪೃಥವಾ ದುಷ್ಪ್ರಾನ್ ಆಶ್ರಯಾತ್ಮಪು

ಯತ್ನತಃ ||

ದುಷ್ಪ್ರಾವಿಜ್ಞಾಯ ವಿಶ್ವಾಸಂ ನಕುರ್ಯಾ ತತ್ರಭೂಮಿಃ ||

|| ೪೬ || ವೃತ್ತಿಂ ತಸ್ಯಾಪಿ ವರ್ತತ ಜನಸಂಗ್ರಹಕಾವ್ಯ

ಯಾ ||

ರಾಜಾ ದೇಹಂತರವ್ರಾಪ್ತಂ ಪುರುಷಂ ಪೂಜಯೇದ್ಭೃಕಂ ||

|| ೪೭ || ಮಾಮಯಂ ದೇಶಸಂವ್ರಾಪ್ತೌ ಬಹುವಾನನಚಿಂ

ತಯೇತ್ ||

ತಂದೆತಾತ ಮೊದಲಾಗಿ, ಸ್ವಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಜನಗಳನ್ನೆ  
ಯಲ್ಲಾ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಯಿಡಬೇಕು || ೪೩ ||

ನ್ಯಾಯ ವಿಚಾರಾ ದೈಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಲ್ಲಿ  
ಯಾರಿಗೆ ಅಂತಃಕರಣ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವದೋ ಅವರನ್ನು ಪರೀ  
ಕ್ಷಿಸದೆ ನೇದಾಯವಿಭಾಗ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಟ್ಟರೆ ರಾಜನಿಗೆ,  
ಅವರು ಹಿತವೆಂ ಮಾಡುವರು. || ೪೪ ||

ಜನಗಳಂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಲೋಸುಗ ಪರರಾಜರ ಮನೆ  
ಯಿಂದ, ಬಂದವರು ದುಷ್ಟರಾಗಲಿ, ಶಿಷ್ಟರಾಗಲಿ, ಪ್ರಯ  
ತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ, ಅನುಲಂಬನ ನಾಗಬೇಕು .  
|| ೪೫ ||

ಅವರಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟನೆಂದು ತಿಳಿದು ಲುಟ್ಟ ವನಲ್ಲಿ  
ವಿಶ್ವಾಸವೆಂ ಮಾಡಲಾಗದು. ಜನಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೋಸ್ಕರ  
ಅವನಿಗೂಕೂಡ ಜೀವನವೆಂ ನಡೆಸಬೇಕು. || ೪೬ ||

ದೇಶಾಂತರದಿಂದ ಬಂದವನನ್ನು ಸ್ವದೇಶವೆಂ ಬಿಟ್ಟು  
ನನ್ನಂನ್ನು ಇವನು, ಹೊಂದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಬಹು  
ಮಾನದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಬೇಕು. || ೪೭ ||

ಕಾಮಂ ಭೃತ್ಯಾರ್ಜುನಂರಾಜಾ ನೈವಕುರ್ಯಾನ್ನರಾಧಿಪಃ ||  
 || ೪೪ || ನಚವಾಸಂವಿಭಕ್ತಂಸ್ತಾ ಭೃತ್ಯಾನ್ಕುರ್ಯಾತ್  
 ಕಥಂಚನ ||

ಶತ್ರುವೋಗ್ನಿರ್ದೀಪಂಸರ್ವೋ ನಿಸ್ಕ್ರಂಶತಿಚಿಂತಯತ್ || ೪೫ ||  
 ಭೃತ್ಯಾಮನುಜಶಾದೋಲ ರೂಪಿತಾಶ್ಚ ತದೈಕತಃ || ತ  
 ಪ್ರಾಂಚಾರೇಣ ಚಾರಿತ್ರಂರಾಜಾವಿಜ್ಞಾಯನಿತ್ಯತಃ || ೪೬ ||  
 ಗುಣಿನಾಂ ಪೂಜನಂಕುರ್ಯಾನ್ನಿ ರ್ಗುಣಾನಾಂಚಶಸನಂ ||

ಕಥಿತಾಸ್ತತಃರಾಜನಾಂಜಾನಶ್ಚಾರಚಕ್ಷುಷಃ || ೪೭ ||  
 ಸ್ವದಶಪರದಶಚ ಜ್ಞಾನಶೀಲಾ ನಿವಿಚಕ್ಷಣಾಃ || ಅನಾಹು  
 ರ್ಯಾನ್ಯೈಶಸಗಾನ್ನಿ ಯುಂಜೀತ ತಥಾಚರಾನ್ || ೪೮ ||

ಜನಸ್ಯಾವಿದಿತನ್ಸೈನ್ಯಾನ್ ತಥಾಜ್ಞಾತಾನ್ಪರಸ್ಪರಂ || ವ  
 ಣಿಜೋಮಂತ್ರಕುಶಲಾ ನ್ಸಂವತ್ಸರಚಿಕಿತ್ಸಕಾನ್ || ೪೯ ||

ವನಬಂದಂತೆ ರಾಜನು ಭೈಶ್ಯರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ  
ಲಾಗದು. ಮತ್ತಮವರಂ ಸಂಬಳವಂ ಕೊಡದೆ ಇಟ್ಟು  
ಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. || ೪೪ ||

ಸಂಬಳ ವಿಲ್ಲದೆ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡುವ ಭೈಶ್ಯನು ಕ  
ತೃಸರ್ವಾಗ್ನಿ ವಿಷ ಖಡ್ಗ ಸಮಾನ ನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸ  
ಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪ್ರಕಸ್ತ ರೆಲ್ಲರೂ ವೊಂದುಕಡೆ ಕುಪಿತ  
ರಾದಭೈಶ್ಯರೇ ವೊಂದುಕಡೆ ಯೆಂದಾಲೋಚಿಸಬೇಕು.  
ವಿಚಾರದಿಂದೆ ಅವರುಗಳ ನಡತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿನದಲ್ಲೂ  
ತಿಳಿದು, ಗುಣಿಗಳಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ ವನ್ನು ದುಷ್ಪಟಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ  
ನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಬೇಕು. || ೪೫ ||

ಧೂರೆಗಳಿಗೆ ಚಾರರೇ ಕಣ್ಣಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ವದೇಶದ  
ಲ್ಲ ಪರದೇಶದಲ್ಲೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿಯೂ, ನಿಪುಣರಾ  
ಗಿಯೂ, ದುಃಖ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಪರವಶರಾಗದಂಥ ಚಾರರ  
ನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು. || ೪೬ ||

ಸಾಧುಗಳಾದ ಚಾರರನ್ನು ಇತರಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯ  
ದಂತೆಯೂ; ಪರಸ್ಪರತಿಳಿಯದಂತೆಯೂ, ವ್ಯಾಪಾರ ವೊಂ



ತಥಾಪ್ರವ್ರಾಜಿತಾಕಾಃ ರಾ ನೃಪಾ ರಾನಾಜಾನಿಯೋಜಯೇತ್ ||

ಸೈಕಸ್ಯ ರಾಜಾಶ್ರದ್ಧಾಧ್ಯಾತ್ ಚಾರಸ್ಯಾಪಿಸುಭಾಷಿತಂ || ೯೪ ||

ದ್ವಯಾಸ್ಯಂಬಂಧವಾಚ್ಛಾನ್ಯಾ ಶ್ರದ್ಧಾಧ್ಯಾನ್ ಪ್ರಪಶಿಸ್ತದಾ  
ಪರಸ್ಪರಸ್ಯಾವಿವಿಧತಾಯದಿಸ್ಯಾತಾಂಚತಾವುಭೌ || ೯೫ ||

ತಸ್ಯಾತ್ಮಾಶ್ಚಾಪ್ರಯತ್ನೇನ ಗೂಢಾಂಶ್ಚಾರಾನ್ನಿಯಾಜ  
ಯೇತ್ || ರಾಗಾಪರಾಗಾಭ್ಯಾತ್ಯಾನಾಂ ಜನಸ್ಯಚಗುಣಾಗು  
ಣಾನ್ || ೯೬ ||

ಸರ್ವಾಂರಾಜ್ಞಾಂಚರಾಯತ್ತಂ ತಸ್ಯಯತ್ನ ಪರೋಭವೇತ್ ||

ಕರ್ಮಣಾಕೇನಮೇ ಲೋಕೇ ಜನಸ್ಸರ್ವೋನುರಜ್ಯತೇ || ೯೭ ||

ವಿರಜ್ಯತೇನತಥಾ ವಿಜ್ಞೇಯಂತಸ್ತುಹೀಕ್ಷತಾ || ವಿರಾಗ ಜ

ನಕಂಲೋಕೇ ವರ್ಜನೀಯ್ಯಂವಿಶೇಷತಃ || ೯೮ ||

ತ್ರಿಕ ಜ್ಯೋತಿಷಕ ವೈದ್ಯ ಸನ್ಯಾಸಿ ಮಾದಲಾದ ವೇಷಗ  
ಳಿಂದಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಒಳ್ಳೇ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನಾಗ  
ಲಿ, ಒಬ್ಬನೇಹೀಳಿದ್ದನ್ನು ನಂಬಲಾಗದು. || ೯೪ ||

ಪರಸ್ಪರ ತಿಳಿಯದಿರುವ ಚಾರರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪೇ  
ಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಏಕ ರೀತಿಯದ್ದನ್ನು ವಿಚಾರದಿಂದ ತಿಳಿದು ಆ  
ಮಾತನ್ನು ನಂಬಬೇಕು. || ೯೫ ||

ಅದರಿಂದ ರಾಜನು ಗೊಢರಾದ ಚಾರರನ್ನೇ ಕ  
ಳುಹಿಸಬೇಕು. ಸೇವಕರು ರಾಗ ದ್ವೇಷ ಗಳನ್ನು ಜನಗ  
ಳಗುಣದೊಪ್ಪ ಗಳನ್ನೂ ಅನರಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿ  
ದ್ವೇಷ ಗಳನ್ನು ರಾಜನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದೇ ಮಾದ  
ಲಾದ ಸಮಸ್ತಕಾರ್ಯವು ಜಾರರ ಅಧೀನ ವಾದ್ದರಿಂದ ಅವ  
ರಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಜಾಗರೂಕ ನಾಗಿರಬೇಕು. || ೯೬ ||

ಯಾವಕಾರ್ಯದಿಂದ ಜನರು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತ ರಾ  
ಗುವರು ಯಾವದರಿಂದ ದ್ವೇಷಿಗಳಾಗುವರು ಯಂಬದಾಗಿ  
ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ವೈರಸ್ಯ ವ್ರಾಟಾಗುವ ಕೆಲಸ  
ಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. || ೯೭ ||

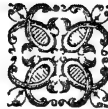
ತಥಾಚರಾಗ್ರಭವಾಹಿ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಂ ಮತಾಭಾ  
 ಸ್ಕರವಂಶಚಂದ್ರೆ || ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಯತ್ನ ನ ನರಂದ್ರ ಮುಖ್ಯೈ  
 ಕಾರ್ಯಾನುರಾಗೋಭುವಿವಾನವೇಷು || ೯೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ ರಾಜಸೇನಾ ಸಹಾಯಸಂಪತ್ತಿ

ನಾಽನು ಪಂಚದೇಶಾಧಿಕ ದ್ವಿಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ



ಸಂ ಪೂ ಣಿ ೯೩



ಯಲೈ ಸೂರ್ಯ ಕುಲಾಪ್ಪನ್ನ ನಂದೆ ಮನುವೇ ರಾ  
ಜನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ತು ಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳ ಅನುರಾಗದಿಂದ  
ಆಗತಕ್ಕಂಥಾ ಪಾದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ದಿಂದಲೂ ಅ  
ವರಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿ ತಾ  
ನು ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. || ೯೯ ||



ಇಂತುಮನುವಿಗೆ ಮತ್ಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಭಗವಂತನು,  
ಜನ ಸಹಾಯ ಕಾರ್ಯಮಂ ಪೇಳಿದೆ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ  
ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ ದೊಳಗೆ ಒಂಟಿ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ



ಸಂ ಪೂ ರ್ಣ



# ಮತ್ಸ್ಯ ಉವಾಚ

ಯಥಾನುವರ್ತಿತವ್ಯಂಸ್ಯಾ ನೃನೋರಾಜ್ಞೋನುಜೀವಿನಾ  
ತಥಾತ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿಬೋಧಗದತೋಮಮು || ೧ ||

ರಾಜಾಯತು ವೇದದ್ವಾಕ್ಯಂ ಲೋಕವ್ಯಂತಪ್ರಯತ್ನತಃ ||  
ಆಶ್ವಪ್ಯವಚನಂತಸ್ಯ ನವಕ್ತವ್ಯಂ ತಥಾವಚಃ || ೨ ||

ಅನುಕೂಲಂ ಪ್ರಿಯಂತಸ್ಯ ವಕ್ತವ್ಯಂಜನಸಂಸದಿ || ರಹೋ  
ಗತಸ್ಯವಕ್ತವ್ಯಂ ಅಪ್ರಿಯಂಯದ್ಧಿತಂಭವೇತ್ || ೩ ||

ಪರಾರ್ಥಮಸ್ಯವಕ್ತವ್ಯಂ ಸಮಚೇತಸಿಪಾರ್ಥಿವ || ಸ್ಯಾ  
ರ್ದೈಸ್ಸುಹೃದ್ಭಿರ್ನಾಕ್ತವ್ಯೋ ನಸ್ವಯಂತುಕಥಂಚನ || ೪ ||

ಕಾರ್ಣಾವಪಾತಸ್ಸರ್ವೇಷು ರತ್ನತವ್ಯಪ್ರಯತ್ನತಃ || ನಚ  
ಹಿಂಸ್ಯಂಧನಂಕಿಂಚಿ ನ್ನಿ ಯುಕ್ತೋನಚಕರ್ಮಣ || ೫ ||

ಮತ್ತು ಆ ಲಕ್ಷ್ಯೋಪತಿಯು ಪೇಳುವದೇ ನಂದರೇ,  
ಯಲೈ ಮನುವೇ ರಾಜ ನನ್ನ ನುಸರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ವನು  
ಹ್ಯಾಗಿರಬೇಕೋ ಆರೀತಿಯಂಪೇಳುವೆನು ತಿಳಿಯುವಂಥಾ  
ವನಾಗು. || ೧ ||

ರಾಜನು ಯಾವ ಮಾತಂಪೇಳುವನೋ ಅದನ್ನು ಪ್ರ  
ಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಆಹ್ವೇಷ  
ಶೀಕೇಳಲಾಗದು || ೨ ||

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗಿಯುಂ ಪ್ರೀ  
ತಿಕರವಾಗಿಯುಂಪೇಳಬೇಕು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾದರುಂ ಹಿತ  
ವಾಗತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೇಳಬೇಕು || ೩ ||

ಮನಸ್ಸು ಸಮವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪರನಕಾರ್ಯವುಂ ಪೇ  
ಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಸ್ವಕಾರ್ಯವುಂ ಪೇಳಲಾಗದು ಅದನ್ನು ಮಿತ್ರರ  
ಮುಖದಿಂದ ತಿಳುಹಿಸಬೇಕು || ೪ ||

ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮವಾ  
ಗದಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಕಾರ್ಯವುಂನಡೆಸಬೇಕು. ಧನಾದಿ

ನೋವೆಕ್ಕೊಸ್ತಸ್ಯಮೊನಶ್ಚ ತಥಃರಾಜ್ಜ್ಞಃಪ್ರಿಯಾಭವೇತ್ ||

ರಾಜ್ಜ್ಞಶ್ಚನತಥಾಕಾರ್ಯಂ ವೆಷಭಾಷಿತಚೆಷ್ಟಿತಂ || ೬ ||

ರಾಜಲೋಕನಕರ್ತವ್ಯಾ ತಶ್ಚತುಂಶ್ಚವಿವರ್ಜಯೇತ್ ||

ರಾಜ್ಜ್ಞಸ್ಸಮಾಧಿಕೋವಾನ ಕಾರ್ಯೋ ವೆಷೋ ವಿಜಾನತಾ

ದ್ಯೋತಾದಿಷು ತದೈವಾನ್ಯ ತೈಶ್ಚಲಂತು ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ||

ಪ್ರದರ್ಶ್ಯಕೌಶಲಂಚಾಸ್ಯ ರಾಜಾನಂತುವಿಶೇಷಯೇತ್ || ೭ ||

ಅಂತಃಪುರಜನಾದ್ಯೈಶ್ಚೈರ್ವಿದೂತೈ ನಿರಾಕೃತೈಃ ||

ಸುಸರ್ಗಂನವ್ರಜಿದ್ರಾಜಾ ವಿನಾಪೂರ್ವವಶಾಸನಾತ್ ||

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ದೋಷವೇನೂ ಸಂಭವಿಸದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. || ೪ ||

ರಾಜನ ಮಾನವಂ ರಕ್ಷಿಸು ತ್ತಿರ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಯನಾಗುವನು. ರಾಜನ ವೇಷ ಭಾಷಾ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆಂಬ ತಾನು ಮಾಡಲಾಗದು. || ೬ ||

ಮತ್ತು ರಾಜನ ಲೇಲಿಯಂ ಮಾಡಕೂಡದು. ಅವನ ಶತ್ರುವನ್ನು ತಾನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಾಜನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಯಾಗಲಿ ಅಧಿಕ ವಾಗಿಯಾಗಲಿ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಕೂಡದು. || ೭ ||

ಜಾಜುಮಾದೆಲಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದತನ್ನ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ರಾಜನಿಗೆ ಜಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು. || ೮ ||

ಅಂತಃಪುರಾಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ಶತ್ರುರೊಡನೆಯೂ, ರಾಜನಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತರಾದವರೊಡನೆಯೂ, ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಹೃದಿಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದು. || ೯ ||



ನಿನ್ನಿ ಹತಾಂ ಚಿವವೇನಾಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನತು ಗೋಪಯೇತ್ ||  
ಯಚ್ಚ ಗುಹ್ಯೇಭಿವದ್ರಜ್ಜ್ಞಾನೇಲ್ಲೋಕಪ್ರಕಾಶಯೇತ್ ||

ನೃಪೇಣಶ್ರವಿತಂಯತ್ಸ್ಯ ದ್ವಾಚ್ಯವಾಚ್ಯೇನ ಪೂತ್ತಮ  
ನತಸ್ತಂಶ್ರವಯೇಲ್ಲೋಕೇಫಾರಜ್ಜ್ಞಾನೀಯಾಭವತ್

ಅಜ್ಞಾಪ್ಯಮಾನವಾನ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಮುತ್ಥಯ ತ್ವರಾನ್ವಿತಃ ||  
ಕಿಮಹಂಕರವಾಣೀತಿ ವಾಚ್ಯೋರಾಜಾವಿಜಾನತಾ ||೧೦||

ಕಾರ್ತವ್ಯವಸ್ಥಾಚವಿಜ್ಞಾಯ ಕಾರ್ಯಮವಯಥಾಭವತ್ ||  
ಸತತಕ್ರಿಸ್ತಮಾಣಸ್ಮಿನ್ ಲಿಘವಂತುವ್ರಜಿಧ್ರುವಂ ||೧೧||

ರಾಜ್ಞಾಪಿಯಾಣೀವಕಾಪ್ಯನಿ ನಚಾತ್ಯರ್ಥಂಪುನಃಪುನಃ ||  
ಸಹಾಸುಶೀಲಸ್ತುಭವೇನ್ನ ಚಾಪಿಭ್ರಾಕುಪ್ತೀಮುಖಃ ||೧೨||

೫೩

ರಾಜನ ಪ್ರೀತಿ ಯಿಲ್ಲದಿರುವೆವೆನ್ನು ಅವನೊನ ವೆ  
ನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ರಾಜರ ಹಾಸ್ಯವಂ  
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲಾಗದು. || ೧೦ ||

ರಾಜನು ಪೇಳಿದ್ದು ನಾಚ್ಯನಾಗಲಿಂ ಅವಾಚ್ಯನಾಗ  
ಲಿಂ ಹೊರಗೆಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸಲಾಗದು. ಹೀಗಿಲ್ಲದೆವನು ರಾ  
ಜಕೋಪಕ್ಕೆ ವಾತ್ರನಾಗುವನು || ೧೧ ||

ರಾಜನು ಸಾಧಾರಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ಯರಿಗಜ್ಞಾ  
ವಿಸುತ್ತಿದ್ದರುಂ ತ್ವರೆಯಿಂದೆದ್ದು ಯೆನಮಾಡಬೇಕೆಂದುವಿ  
ಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಕು. || ೧೨ ||

ರಾಜನು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯರೀತಿಯಂ ತಿಳಿದು ಆಕಾ  
ರ್ಯವು ಯೆಂತು ಪೂರೈಸುವುದೋ ಹಾಗೆಮಾಡಬೇಕು  
ವಿಶೇಷಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಹೀಗೆಸದ್ವದಾ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ ವನು  
ಲಾಭವೆವಂಪೂಂದುವನು. || ೧೩ ||

ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಂ ಪೇಳುವಲ್ಲಿ ಸ  
ಹಾ ಸಮುಖನು ಹುಬ್ಬುಗಂಟುಳ್ಳವನು ಸಹ ಆಗಲಾಗ  
ದು. ಪೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಅಧಿಕ ವಾಗಿ ಪೇಳಲಾ  
ಗದು. || ೧೪ ||

೫೪

ನಾಶಿನಿಕ್ತಾನನಿವೇಕ್ತಾ ನಚಮತ್ಪರಿಕಸ್ತಥಾ || ಆತ್ಮಸಂ  
ಬಾವಿತಶ್ಚೈವ ನಭವೆತ್ತುಕಥಂಚನ || ೧೫ ||

ದುಷ್ಕೃತಾನಿನರೆಂದ್ರಸ್ಯನತುಸಂ ಸೂಚಯಿತ್ಯಚಿತ್ || ವೆ  
ಸ್ತಮಸ್ತಮಲಂಕಾರಂ ರಾಜಾನ್ಯಾ ದತ್ತಂತುಧಾರಯಿತ್ ||

ಔದಾರ್ಯಾನತದ್ವಯಂ ಅನ್ಯಸ್ಯೈ ಭೂತಿ ಮಿಚ್ಛತಾ || ತ  
ಚ್ಛೈವಾತ್ರಾಸನಂಕಾರ್ಯಂದಿವಾಸ್ವಪ್ನಂನಕಾರಯಿತ್ || ೧೬ ||

ನಾನಿವೇಶ್ಯತಥಾದ್ವಾರೆ ಪ್ರವಿಶಿತ್ ಕಥಂಚನ || ನಚಪಶ್ಯ  
ತ್ತುರಾಜಾನಾಂ ಅಯಾಗ್ರಾಸುಚಭೂಮಿಷು || ೧೭ ||

ಲಾಜ್ಞಾಸ್ತು ದಕ್ಷಿಣಪಂಚೈ ವಾಮಚೂಪವಿಶಿತ್ತದಾ || ಪು  
ರಸ್ತಚ್ಛ ತಥಾಪಶ್ಯ ದಾಸನಂತುಮಿಗಂಠಂ || ೧೮ ||

ಜ್ಯಂಭಾ ನಿಷ್ಕ್ರೇವನೇಕಾಸಂ ಕೂಪಪರೈಸ್ಸಿಕಾಶ್ರಯಂ ||  
ಭುಕ್ತುಮಿವಾಂತಮುದ್ಗಾರಂ ತತ್ಪ್ರವಿಶಾಪವಿಸರ್ಜಯಿತ್

೫೫

ಅತಿವಾಽವಿಯಾಗಲೀ ಮೌನಿಯಾಗಲೀ ಮತ್ಸರ ವು  
ಳ್ಳವನಾಗಲೀ ಆಶ್ಚರ್ಯಾಽಪಿಯಾಗಲೀ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಆಗ  
ಲಾಗದು. || ೧೫ ||

ರಾಜನ ದುಷ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಯಲ್ಲಿಯಾ ಪೇಳಲಾ  
ಗದು ವಸ್ತ್ರಸತ್ತ್ರಾಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಕೊಟ್ಟದ್ದೆ  
ನ್ನೇಧರಿಸಬೇಕು. || ೧೬ ||

ರಾಜನು ಕೊಟ್ಟವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ತಾನೇಧರಿಸಬೆ  
ಕಲ್ಲದೆ ಔದಾರ್ಯದಿಂತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗದು.  
ಹಗಲುನಿದ್ರೆಯಂ ವಾಡಲಾಗದು. || ೧೭ ||

ಆಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾಗಿಲನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಂ ಮಾಡ  
ಲಾಗದು. ಅಯಾಗ್ಯವಾದೆಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರಾಜದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಪೂ  
ಗಲಾಗದು. || ೧೮ ||

ರಾಜನಬಲಗಡ ಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಯಡಗಡೆಯಲ್ಲಾಗ  
ಲೀಕುಳ್ಳರಜೇಕು ಹಿಂದೆಗಡೆ ಮುಂದುಗಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಿ  
ತುಕೊಳ್ಳುವದೊನಿಷಿದ್ಧವು. || ೧೯ ||

ಆಕರಿಸುವದು, ಉಗಲುವದು, ಕೆಮ್ಮುವದು, ಕೊ  
ಬಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಜಡೆಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಹುಬ್ಬುಗಂ

ಸ್ವಯಂತತ್ರನಕುರ್ವೀತ ಸ್ವಗುಣಾಽಖ್ಯಾಪನಂಬುಧಃ || ಸ್ವ  
ಗುಣಾಽಖ್ಯಾಪನೆಯುಕ್ತ್ವಾ ಪರಮಾವಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ || ೨೦ ||

ಹೃದಯಂನಿರ್ಮಲಂಕೃತ್ವಾ ಪರಾಂಭಕ್ತಿಮುಪಾಶ್ರಿತೈಃ ||  
ಅನುಜೀವಿಗಣೈ ಭಾಣ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ರಂಜನ್ ಮತಂದ್ರಿತಂ ||

ಶಾಶ್ವಂಲೌಲ್ಯಂಚಪೈಶೂನ್ಯಂನಾಸ್ತಿತ್ಯಂ ಹೈದ್ರತತಥಾ ||  
ಚಾಪಲ್ಯಂಚ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ರಂಜನ್ ಜೀವಿಭಿಃ ||

ಶ್ರುತಿವಿದ್ಯಾಸುಶೀಲೈಶ್ಚ ಸಂಯೋಜ್ಯಾ ತ್ಸಾನ ಮಾತ್ಮನಾ ||  
ರಂಜನೇವಾಂತತಃಕುರ್ಯತ್ ಭೂತಯುಃ ಭೂತವರ್ಧಿನೀಂ || ೨೧ ||

ನಮಃಕುರ್ಯಸ್ತದಾಚಾಸ್ಯ ಪುತ್ರವಲ್ಲಭಮಂತ್ರಿಣಃ || ಸ  
ಚಪೈಶ್ಚಾಸ್ಯವಿಶ್ವಾಸೋ ನತು ಕಾರ್ಯಕಥಂ ಚನ || ೨೨ ||

ಟುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವೆದು, ವಾಕರಿಸುವೆದು, ವೆಮನ ಮಾಡುವೆದು, ಇವುಗಳಂರಾಜಸವಿವಾಪ ದಲ್ಲಿಮಾಡಲಾಗದು. |

ತನ್ನ ಗುಣಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ತಾನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು || ೨೦ ||

ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ರಿತನಾದವನು ಸರ್ವದಾ ನಿರ್ಮಲಹೃದಯನಾಗಿ ಅಕೃಂತಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದಾಲಸ್ಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಇರಬೇಕು. || ೨೧ ||

ಗೂಢವಾಗಿ ದ್ರೋಹವೆಂಬುದಾದವನನ್ನು ಪದಾರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವವನು ಚಾಡಿವೇಳುವವನನ್ನು ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲವೆನುವ ನಂಸ್ತಿಕಭಾವವನ್ನು ಚಾಪಲ್ಯವನ್ನೂ ಕೂಡಬಿಡಬೇಕು.

ವೆದವಿದೈಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿತನಾದ ಸೇವಕನು ಬುದ್ಧಿಇಂದ ಮನವಂನಿಲ್ಲಿತಿ ಕೊಂಡು ಐತ್ಯೈಯೈ ವೃದ್ಧಿ ಪ್ರವವಾದೆ ರಾಜಸೇವೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೨೨ ||

ಸರ್ವದಾ ರಾಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಿತ್ರರನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನಮಿಸಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಮನಬಂದಂತಿರಲಾಗದು || ೨೩ ||



ರಾಜನ ಪುತ್ನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವವನಾತನನ್ನೂ ಪೇಳ  
ಲಾಗದು ರಾಜನಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿಯೂ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ  
ಯೂ ರಾಜಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ  
ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವಿಷಯವು ರಾಜನಿಗೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತಾನೇ  
ವೇಳಬಹುದು. || ೨೬ ||

ರಾಜನ ಮನವು ಯಾವರಿತಿಯಿಂದಿರುವದೋ ಅ  
ದನ್ನು ಸರ್ವದಾ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಗಬೇಕು. ಅದಂತಿಳಿದು ಸೇವಿ  
ಸುವಂಥವನು ಸುಖವೆಂಪೊಂದೆವನು. || ೨೭ ||

ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದರಾಜನು ತ್ಯಜಿಸುವ ನಾದ್ವಾರಿಂದ ಆ  
ತನಪ್ರೇಮದಾಸಿನ ಭಾವಗಳಂ ತಿಳಿದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ  
ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಆತನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. || ೨೮ ||

ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದ ಧೋರೆಯು ಶತ್ರುಗಳಂ ವೈದ್ವಿಹೊಂ  
ದಿಶಿ ವಾಳುವಾಡಿಸುವನು ಆಶೆಯಂವೈದ್ವಿಪಡಿಸುತ್ತಾ ಕಾ  
ರೈನಾಶವಂ ಮಾಡುವನು || ೨೯ ||

ಕೋಪಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರುಂ ಕೋಪಿಯಂತೆ ಕಾಣ್ಬರು  
ವನು. ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದರುಂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿರುವನು ಸಂ  
ತೋಷಕಾರಿಯಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಲೇ ಜೀವನಭಿ  
ದವಂವಾಡುವನು. || ೩೦ ||



ಪ್ರದೇಶವಾಕ್ಯಮುದಿತೋ ನಸಂಭವನಯತೆ ನೈಥಾ || ಅರಾಧೆ  
ನಾಸುಸವಾಸು ಸುಪ್ತವಚ್ಚ ವಿಚಪ್ಪಿತೆ || ೩೧ ||

ಇಥಾಸುದೋಷಂತ್ಯುತತಿ ವಾಕ್ಯಭಂಗಂಕರೋತಿಚ || ಲಕ್ಷ್ಯ  
ತವಿಸುಖಶ್ಚೈವ ಶುಭಸಂ ಕೀರ್ತನೋಪಿಚ || ೩೨ ||

ದೃಷ್ಟಿಂತ್ಯುಪತಿಚಾನ್ಯತ್ರ ಕ್ರಿಯೆವಾಣಚಕರ್ಮಣಿ || ವಿರಕ್ತ  
ಲಕ್ಷಣಂಜೈತತ ಕುಣರಕ್ತಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ || ೩೩ ||

ದೃಷ್ಟಾಪ್ತಸುಸನೋ ಭವತಿ ವಾಕ್ಯಂಗ್ಯಣ್ಣಾತಿಚಾದಿರಾತ್ ||  
ಕೂಲಾವಿಪರಿಪ್ರಶ್ನಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಚಾಸನಂ || ೩೪ ||

ವಿವಿಕ್ತದರ್ಶನಚಾಸ್ಯ ರಹಸ್ಯನಂನಕಂಕತೆ || ಜಾಯತೆಹ್ಯ  
ಸ್ವವದನೇಶ್ವರತ್ವಾತಸ್ಯತುತತ್ಕಥಾಂ || ೩೫ ||

ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪೇಳಿದೆ ಮಾತಿನಿಂದ ತು  
ಪ್ಪನಾದರುಂ ಸನ್ಮಾನಿಸುವದಿಲ್ಲ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರಂ  
ತರದಿಂದಿರುವನು. ನಿದ್ರೆಮಾಡುವಂತೆ ಯಾದರೂ ನಟಿಸಾ  
ವನು. || ೩೧ ||

ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷವುಂ ಪೇಳುವನು. ಮೂತುಗ  
ಳಂ ಮುರಿಯುವನು. ತನ್ನ ಗುಣ ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳೆಂಬ  
ಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪರಾಜ್ಞುಬನಾಗಿರುವನು, || ೩೨ ||

ಕಾರ್ಯವುಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯಂ  
ನೋಡುತ್ತಿರುವನು. ಉಗಾಸೀನ ನಾದರಾಜನ ಲಕ್ಷಣವಿಂ  
ತಿರುವದು. ಪ್ರೀತಿವಂತನಾದ ರಾಜನ ಲಕ್ಷಣವುಂ ಕೇಳುವ  
ನಾಗು. || ೩೩ ||

ಕಂಡವಾತ್ರದಿಂ ಪ್ರಸನ್ನ ನಾಗುವನು. ಪೇಳಿದವೂ  
ತುಗಳಂ ಆದರಿಸುವನು. ಹೈಮಸಮಾಚಾರವುಂ ಕೇಳಿ ಆಸ  
ನದೋಳ್ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವನು. || ೩೪ ||

ವಿಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ರಹಸ್ಯಸ್ಥಳ ದಲ್ಲೂ ಕೂಡ  
ಸಂದೇಹ ಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಆಸೇವಕನು ಪ್ರೀತಿಮಿತ್ರನ ಮಾ  
ತನಾಡಿದರುಂ ಅವನಮಾತುಗಳಂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೆತ್ತಿದರುಂ ವಿ  
ಕಸಿತಮುಖ ನಾಗುವನು. || ೩೫ ||

ಅಪ್ರಿಯಾಣ್ಯಪಿವಾಕ್ಯಾನಿ ತದುಕ್ತಾನ್ಯಭಿನಂದತೆ || ಉಪಾ  
ಯನಂಚಗೃಣ್ಹಾಂತಿ ಕ್ಷೋಕಮಪ್ಯಾದರಾತ್ತಥಾ || ೩೬ ||

ಕಥಾಂತರೆಷು ಸ್ಮರತಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೈವದನಸ್ತಥಾ || ಇತಿರಕ್ತಸ್ಯ  
ಕರ್ತವ್ಯಾ ಸೇವಾರವಿಕುಲೋದ್ವೇಹ || ೩೭ ||

ಮಿತ್ರಂ ನಚಾಪತ್ಸು ತಥಾಚ ಭೃತ್ಯಾ ಭಜಂತಿ ಯಾನಿಶ್ಕು  
ಣಮಪ್ರಮೇಯಂ || ವಿಭುಂ ವಿಶೇಷಣಚ ತವ್ರಜಂತಿ ಸುರಂ  
ದ್ರಧಾಮಾಮರಬೃಂದಜುಷ್ಪಂ || ೩೮ ||



ಇತಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮತ್ಸ್ಯ ಪುರಾಣೆ ರಾಜಧರ್ಮೈಷು  
ಅನುಜೀವಿ ವಿನೈತ್ತಿನಾಮ  
ಪೊಡಕಾಧಿಕ ದ್ವಿಕತತಮಾಧ್ಯಾಯಃ



ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳ ನ್ನಾಡಿದರುಂ ಸನ್ಮಾನಿ  
ಸುವನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪಾಯನವಂ ತಂದುಕೊಟ್ಟರುಂ ಆದ  
ರದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವನು. || ೩೬ ||

ಇತರ ಪ್ರಸಾದಲಕ್ಷ್ಯಕೂಡಪ್ಪರಿಸುತ್ತವಿಕಸಿತಮು  
ಖನಾಗುವನು. ಆದುಕಾರಣ ರಾಜನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವಂ  
ತೆಪ್ಪೇವಿಸಬೇಕು || ೩೭ ||

ಯಾರು ಮಿತ್ರನನ್ನು ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ  
ವೋ ಅನಂತ ಗುಣನಾದ್ದರಿಂದ ಅಪ್ರಮೇಯ ನಾದ ಪರ  
ಮೇಶ್ವರನೇ ರಾಜರೂಪದಿ ದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ವಿಶಿಷ್ಟ  
ವಾಗಿ ಯೂರುಭಜಿಸುವರೋ ಅವರು ದೇವತಾ ಸಮಾಹ  
ದಿಂಕೂಡಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವಂ ಪೊಂದುವರು. || ೩೮ ||



ಯೆಂದು ಭಗವಂತನು ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ  
ಸೇವಕರಿತಿ ನಿರೂಪಣ ವಾದ  
೨೦೬ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ



ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ್.

ರಾಜಾಸಹಾಯಸಂಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಭೂತಯವಸೇಧನಂ ||  
ರವ್ಯವಾನತಸಾಮಂತಂ ವಃದ್ಯಸೇದೇವಾವಸೇತ್ || ೧

ವೈಶ್ಯಾಕೂದ್ರ ಜನಪ್ರಾಯ ಮನಾಹಾರ್ಯಂತಥಾಪರೈಃ ||  
ಕಿಂಚಿದ್ಭ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಯುಕ್ತಂ ಬಹುಕಮೇಕರಂತಥಾ

ಅದೈವಮಾತ್ಮಕಂರವ್ಯ ಮನುರಕ್ತಜನಾಂಚಿತಂ || ಕರೈ  
ರ ಪೀಡಿತಂಚಾಪಿ ಬಹುಪ್ರಪ್ಪಫಲಂತಥಾ || ೨ ||

ಅಗವ್ಯಂಪರಚಕ್ರಾಣಾಂ ತದ್ವಾಸಗೃಹಮಾಪದಿ || ಸಮೇ  
ದುಃಖಸುಖಂರಾಜ್ಞಃ ಸತತಪ್ರಿಯಮಾಸ್ಥಿತಂ || ೩ ||

ಮರಳಿ ಭಗವಂತನು ಪೇಳುವ ದೇನೆಂ ತೆನೆ

ಸಹಾಯ ಜನಯುಕ್ತನಾದೆ ರಾಜನು ತೃಣಕಾಪ್ಪ  
ಸವೃದ್ಧವಾಗಿ ಮನೋಹರವಾಗಿಯುಂ ನಮ್ರಾದೆ ಸಂ  
ಮಂತರಾಜರುಳ್ಳ ದ್ವಾಗಿಯುಂ ಇರುವ ಮಧ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ  
ವಾಸವಂ ಮಂಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು || ೧ ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಬ್ರಾಹ್ಮರುಂ ಬಹುವೈಶ್ಯ ಕೂದ್ರರುಂ ಉಳ್ಳ  
ದ್ವಾಗಿಯುಂ ಶತ್ರುಗಳಿಗಸಾಧ್ಯ ಮಾಗಿಯುಂ ಯಜ್ಞಾಧ್ಯ  
ನೇಕ ಕಠಿಣನುಷ್ಠಾನ ಯೋಗ್ಯ ಮಾಗಿಯುಂ || ೨ ||

ನದೀಮಾತೃಕವಾಗಿಯುಂ ಕೇದಾಯ ಕಾಣಿಕೆಗಳು  
ಕೊಡುತಿದ್ದರುಂ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತರಾದೆ ಜನಗಳುಳ್ಳ ದ್ವಾಗಿ  
ಯುಂ ಪುಷ್ಪಫಲಸಮೃದ್ಧವಾಗಿಯುಂ || ೩ ||

ಶತ್ರುಸಮಾಹಗಳಿಗೆ ವೊಂದಲಶಕ್ಯವಾಗಿಯುಂ ಆ  
ಪತ್ನಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಖನಿವಾಸ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯುಂ ಸುಖದಾಃ  
ಖಗಳಲ್ಲ ಸರ್ವಕಾಲದೆಲ್ಲ ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರವಾ  
ಗಿಯುಂ || ೪ ||

ಹಾವು ಹುಲಿಗಳಲ್ಲ ದಿರುವದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಸಂ

ಸರಿಸೃಪವಿಹೀನಂಚ ವ್ಯಾಭೃತಸ್ಕರವೇಜಿತಂ ಏವಂವಿ  
ಧಂಯಧಾಲಾಭಂ ರಾಜಾವಿಷಯಮಾವೇಸೇತ್ || ೪ ||

ತತ ದುರ್ಗಂನೃಪಕುರ್ಯಾತ್ಪಣ್ಣಾ ಮೇಕತಮಂಬುಧಃ ||  
ಧನುದುರ್ಗೇಮಹೀನುರ್ಗಂ ನರದುರ್ಗಂತಧೈವಚ

ವಾರ್ಹೇಂಚೈವಾಂಬುದುರ್ಗಂಚ ಗಿರಿದುರ್ಗಂಚಪಾರ್ಥಿವ  
ಸರ್ವೇಷಾಮೇವದುರ್ಗಾಣಾಂ ಗಿರಿದುರ್ಗಂಪ್ರಶಸ್ತೇ || ೭ ||

ದುರ್ಗಂಚಪರಿಭೂಷೇತಂ ವಸ್ತ್ರಾದ್ಯಾಳಕಸಂಯುತಂ ||  
ಶತಸ್ಥಿರಯಂತ್ರಮುಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಂ ಶತಶತ್ವಸಮಾವೃತಂ || ೮ ||

ಕಲ್ಪದಿಂ ಬಂದೆಪ್ಪೊಶ್ವರ್ಯದಿಂ ತುಷ್ಪನಾದೆ ರಾಜನು ರಾಜ  
ಧಾನಿಯಂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು || ೫ ||

ಶೂರರಾದೆ ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳು ಮಾತ್ರವೆ ಯಿರುವಂ  
ಥಾದ್ದು ಧನುರ್ದುರ್ಗೇವೆಂತಲೂ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರ ಕಾಣದೆ  
ನೆಲಮನೆಯು ನುಯಿದುರ್ಗೇವೆಂತಲೂ ಶಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ ಮೆ  
ಲ್ನಯುದ್ಧ ಸಮರ್ಥರಾದೆ ಜನರಸಮೂಹವಿರುವೆ ನರದು  
ರ್ಗೇವೆಂತಲೂ || ೬ ||

ಮುಳ್ಳು ಮರಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ರುವದು ವೃಕ್ಷ ದು  
ರ್ಗೇವೆಂತಲೂ ಅಗಾಧವಾದೆ ಜಲದೆಮದ್ಯದಲ್ಲಿರುವದು ಜ  
ಲದುರ್ಗೇವೆಂತಲೂ ಹತ್ತಲಾಗದೆ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿರುವದು ಗಿರಿ  
ದುರ್ಗೇವೆಂತಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಿರಿ  
ದುರ್ಗೇವು ತ್ರಮೆವೆನಿಸುವದು ಯಿವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನ್ನದ  
ರುಂ ರಾಜನುಮಾಡಿಶಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು ||-೭ ||

ಆದುರ್ಗೇವು ಸುತ್ತಲೂ ಅಗಾಧವಾದೆಅಗಳುಂದೆ  
ಲೂ ಜಗಲಿಯಿಂ ಕೂಡಿದ ಕೊಠಿಯಿಂದೆಲೂ ಉಪ್ಪರಿಗೆ  
ಯಿಂ ಕೂಡಿದ ಕೊತ್ತಲಗಳಿಂದೆಲೂ ನೂರುಪಿರಂಗಿಗಳಿಂದೆ



ಗೊಪ್ಪರೆಂಸಕವಾಟಂಚ ತತ್ರಸ್ಯತ್ಸಮನೋಹರಂ || ಸಪ  
ತಾಕಂಗಜಾರಾಡೊ ಯೆನರಾಜಾವಿಶೆತ್ತುರಂ || ೯ ||

ಚತಸ್ರಶ್ಚತಥಾತತ್ರ ಕಾರ್ಯಸ್ತವ್ಯಯತವೀಧಿಯಃ || ವಿ  
ಕಸ್ಮಿಂಸ್ತತ್ರವೀಧ್ಯಗೌ ದೇವವೇಶ್ವಭವೆದ್ವಿಧಂ || ೧೦ ||

ವೀಧ್ಯಗೌಚದ್ವಿತೀಯಚ ರಾಜವೇಶ್ವವಿಧೀಯತೆ || ಧರ್ಮಾ  
ಧಿಕಾರಣಂಕಾರ್ಯಂ ವೀಧ್ಯಗೌಚತೃತೀಯತೆ || ೧೧ ||

ಚತುರ್ಥೇತ್ವಥವೀಧ್ಯಗೌ ಗೊಪ್ಪರೆಂಚವಿಧೀಯತೆ || ಆ  
ಯತಂಚತುರಶ್ರಂವಾ ವೈತ್ತಂವಾಕಾರಯೆತ್ತುರಂ || ೧೨ ||

ವಾಕ್ತಿಹೀರಂತ್ರಿಕೋಣಂಚ ಯವಮಧ್ಯಂತಥೈವಚ || ಆ  
ಯತಂಚತುರಸ್ರಂವಾ ವೈತ್ತಂವಾಕಾರಯೆತ್ತುರಂ || ೧೩ ||

ಲೂ ಶತ್ರುನಿರೋಧಕವಾದ ಯಂತ್ರಗಳೇದಲೂ ಸುತ್ತು  
ಒರೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರಬೇಕು || ೪ ||

ರಾಜನುಗಜಾರೂಢನಾಗಿ ಪತಾಕೆಸಹಿತತಡೆಯಿಲ್ಲ  
ದೆ ಪೊಗುವಂತೆ ಅನ್ನ ತ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕದಿದಿಂ ಕೂಡಿದಂ  
ಥಾ ಮನೋಹರವಾದ ಪ್ರದರ್ಶಾರವೆಂಬಾಡಿಸಬೇಕು || ೫ ||

ಆಪುರದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವಿಸ್ತಾರವಾದ ಚೌಬೀದಿಗಳ  
ನ್ನು ಒಂದುಬೀದಿಯ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ದೇವ  
ಸ್ಥಾನವೆಂಸಹ ಮಾಡಿಸಬೇಕು || ೧೦ ||

ಯರಡನೆಬೀದಿಯ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯುಂ  
ಮಾರನೆಬೀದಿಯ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯಮನೆ  
ಯು || ೧೧ ||

ನಾಲ್ಕನೆಬೀದಿಯ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಾರವು  
ಸಹಾ ಯಿರಬೇಕು ದೀರ್ಘ ಚತುರಶ್ರ ವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಮಂ  
ಡಲಾಕಾರವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಪಟ್ಟಣವಿರಬೇಕು || ೧೨ ||

ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜನಗಳ ಗಮನಾಗಮನ  
ಹಿತವಾಗಿಯುಂ ಯವಧಾನ್ಯದಂತೆ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿಗಲ

ಆರ್ಥಚಂದ್ರೋಪಶಂಸಂತಿ ನದೀತೀರೇಷುತದ್ವರ್ಣಾಃ || ಅ  
ನ್ಯತ್ತತ್ರನರ್ಕಾವ್ಯಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನವಿಜಾನತಾ || ೧೪ ||

ರಾಜ್ಞಾಕೋಶಗೃಹಂಕಾರ್ಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇರಾಜವೇಶ್ವನಃ || ತ  
ಸ್ಯಾಪಿದಕ್ಷಿಣಭಾಗೇ ಗಜಸ್ಥಾನಂವಿಧೀಯತೆ || ೧೫ ||  
ಗಜಾನಾಂಪ್ರಜ್ಞುಖಿಂಶಾಲಾಕರ್ತವ್ಯಾನಾಪ್ರ್ಯದಬ್ಜುಖೀ  
ಆಗ್ನೇಯಚತುರ್ಥಭಾಗೇ ಆಯುಧಾಗಾರಮಿಷ್ಯತೆ || ೧೬ ||

ಮಹಾನಸಂಚರೈಜ್ಞಾ ಕರ್ಮಶಾಲಾಸ್ತಥಾಪರಾಃ ||  
ಗೃಹಂಪುರೋದಸಃಕಾರ್ಯಂ ವಾಮತೋರಾಜವೇಶ್ವನಃ || ಮಂ  
ತ್ರಿವಿದವಿದಾಃಚೈವ ಚಕಿತ್ಸಾಕರ್ತುರೇವಚ ತತ್ಪ್ರವಚತ  
ಥಾಭಾಗೇಕೋಷ್ಠಾಗಾರಂವಿಧೀಯತೆ || ೧೭ ||

ವಾಗಿ ಪಾಶ್ವರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿರುವದರಿಂದ ತ್ರಿಕೂ  
ಣಾಕಾರವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾದೇ ಚಂದ್ರಸಮವಾದ  
ಆಕಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ  
ನಾಲ್ಕುಕಡೆಗಳಲ್ಲು ವಿಷಮವಾದವೀರ್ಧ್ಯಗ್ರಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ  
ಯಾಗಲಿಪುರವೆಂಬುದಿಸಬೇಕು || ೧೩ ||

ನದೀತೀರವಾಸಿಯಾದೆ ಧೋಗಗೆ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿ  
ನಗರವು ಪ್ರಕಸ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದರ ಪ್ರಯ  
ತ್ನ ವೆಂಬುದಲಾಗದು || ೧೪ ||

ಧೋರಮನೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೊಕ್ಕಸದಮನೆ  
ಯನ್ನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಾ  
ಗಲಿ ಉತ್ತರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಬಾಗಲುಳ್ಳ ಗಜಶಾಲೆಯನ್ನು ಆ  
ಗ್ನೇಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಶಾಲಾ ಶಿಲ್ಪಶಾಲಾ ಪಾಕಶಾಲೆಗ  
ಳನ್ನು || ೧೫ ||

ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿ ಪುರೋಹಿತ ವಿದ್ವಾಂಸ  
ದೈಗೃಹಗಳನ್ನು ಧಾನ್ಯದ ಮನೆಯನ್ನೂ ಗೋಶಾಲೆ  
ಗಳಂ ಸಹಮಾಡಿಸಬೇಕು || ೧೬ ||

ಗವಾಂಸ್ಥಾನಂತದೈವಾತ್ರ ತುರಗಾಣಾಂತದೈವಚ್ಛೇದಃ || ಉತ್ತ  
ರಾಭಿಮುಖಾಶ್ಚೇತುರಗಾಣಾಂತವಿಧೀಯತೇ || ೧೯ ||

ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖಾವಾಥ ಪರಿಶಿಷ್ಟಾಸ್ತು ಗರ್ಹಿತಾಃ || ತು  
ರಗಾಂತತಥಾಧಾರ್ಯಾಃ ಪ್ರದೀಪ್ಯಸ್ತವೇರಾತಿಕ್ರೇಃ || ೨೦ ||

ಕುಕ್ಕುಟಾನವಾನರಾಂಶ್ಚೈವ ಮರ್ಕಟಾಂಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ ||  
ಜಲಯದಿಶ್ವತಾಽನು ಸಮಸ್ತಾಂಧೇನುಮೇವಚ್ಛೇದಃ || ೨೧ ||  
ಅಜಾಶ್ಚ ಧಾರ್ಯಾಃ ತ್ವೇನ ತುರಗಾಣಾಂಹಿತ್ಯಪಿಣಾ || ಗೋ  
ಗಜಾಶ್ವಾದಿಶಾಲಾಸು ತತ್ಪುರಿಷಸ್ಯನಿರ್ಗಮಃ || ೨೨ ||

ಅಸ್ತಂಗತನಕರ್ತವ್ಯೋ ದೇವದೇವದಿವಾಕರ  
ತತ್ರತತ್ರಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ರಾಜಾವಿಜ್ಞಾತೃಸಾರಥೀ || ೨೩ ||  
ದದ್ಯಾದಾವಸಥಾಸ್ಥಾನಂ ಸರ್ವೇಷಾಮನುಪೂರ್ವಕಃ ||  
ಯೋಧಾನಾಂಶಿಲ್ಪಿನಾಂಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಮನಿಶೇಷತಃ || ೨೪ ||

ದದ್ಯಾದಾವಸಥಾ ದುರ್ಗೇಕಾಲಮಂತ್ರವಿದಾಕುಭೀಶ್ಚ  
ಗೋವೈದ್ಯಾನಶ್ವವೈದ್ಯಾಶ್ಚ ಗಜವೈದ್ಯಾಂಸ್ತದೈವಚ್ಛೇದಃ || ೨೫ ||  
ಆಹರತಭೃತಂರಾಜಾ ದುರ್ಗಹಿಪ್ರಬಲಾರುಜಃ || ಕುಶೀಲ  
ವಾನಾಂವಿಪ್ರಾಣಾಂ ದುರ್ಗೇಸ್ಥಾನಾವಿಧೀಯತೇ || ೨೬ ||

ದೇಕ್ಷ್ಯಣಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿರಾಗಲಿ ಉತ್ತರಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿ ರಾಗಲಿ ಕುದುರೆಗಳಂ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು ಮತ್ತೊಂದುದಿಕ್ಕಿ ಗಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಲಾಗದು ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಾಳ್ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ದೀಪವಿರಬೇಕು || ೨೦ ||

ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಶಿಂಗಳೇಕ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕರುಗಳಂ ಕೂಡಿದ ಹಸುವಂ ವ್ಯಾಕೆಗಳಂ ಸಹಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವೆಯ ವಾದಬಳಿಕ ಗೋ ಗಜಾಶ್ವಾದಿ ಶಾಲೆಗಳ ಗೊಬ್ಬರವಂ ದೊರಕ್ಕಿಹಾಕಲಾಗದು || ೨೧ ||

ಪರೀಕ್ಷಿತರಾದ ಗೋ ಗಜಾಶ್ವ ಸಾರಥಿಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾ ಯಾಗ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಗಳಂ ಮಾಡಿ ಸಬೇಕು ಹೀಗೆಯಾಥರಿಗೂ ಶಿಲ್ಪಿಮಾದೆಲಾದವರಿಗೂ ಮನೆಗಳಂ ಮಾಡಿಸಬೇಕು || ೨೨ ||

ದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗವು ಪ್ರಬಲವಾದ್ದರಿಂದಕಾಲ ಜ್ಞಿಮಂತ್ರವಾದಿ ಗೋಗಜಾಶ್ವಚಿಕಿತ್ಸಕಿರವಲ್ಲ ಡಬೇಕು ಗಾಯಕರನ್ನು 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿಡಬೇಕು ಆದರೆ ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಬಹುಜನವಂ ಶರಿಸಲಾಗದು || ೨೩ ||

ನಬಹುನಾ ಮತೊಡುಗೇ ವಿನಾಕಾರ್ಯ ತಥಾಭವತ್  
ದುಗೇಚತತ್ರಕರ್ತವ್ಯಾನಾನಾಪ್ರಹರಣೋ ಚಿತಾಃ ||೨೭||

ಸಹಸ್ರಘಾತಿನೋರಾಜಂ ಸ್ತೈಸ್ತುರತ್ನಾ ವಿಧೀಯ್ಯತೆ ||  
ದುಗೇದ್ವಾರಾಣಿಗುವೃತ್ತಿ ಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಪಿಚ ಭೂಭುಜಾ  
ಸಂಚಯಶ್ಚಾತ್ರಸರ್ವೇಷಾ ಮಾಯುಧಾನಾಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೆ ||  
ಧನುಷಾಂಹೈಪಣೀಯಾನಾಂ ತೋಮರಾಣಾಂಚ ಪಾರ್ಥಿವ  
ಶರಾಣಾಮಥಖಡ್ಗಾನಾಂ ಕವಚಾನಾಂತಥೈವಚ || ಲಗು  
ಡಾಣಾಂಗುಡಾನಾಂಚ ಹುಂಡಾನಾಂ ಪರಿಭೈಸ್ಸಹ || ೩೦  
ಅಶ್ವಾನಾಂಚ ಪ್ರಭೂತಾನಾಂ ಮುದ್ಗರಾಣಾಂತಥೈವಚ ||  
ತ್ರಿಶೂಲಾನಾಂ ಪಟ್ಟಸಾನಾಂ ಕುಠಾರಾಣಾಂಚಪಾರ್ಥಿವ  
ಪಾಸಾನಾಂಚಸಶೂಲಾನಾಂ ಕೀರ್ತನಾಂಚ ಜನೋತ್ತಮ ||  
ಪರಶ್ವಧಾನಾಂಚಕಾಣಾಂ ವೇಮಣಾಂ ಚಮೇಭಿಸ್ಸಹ  
ಕುದ್ಧಾಲಕ್ಷ್ಮರವೇತ್ರಾಣಾಂ ಪಿಠಕಾನಾಂ ತಥೈವಚ || ತು  
ಷಾರಾಣಾಂವದಾತ್ರಾಣಾಂ ಅಂಗಾರಾಣಾಂಚ ಸಂಚಯಃ  
ಸರ್ವೇಷಾಂಶಿಲ್ಪಿಭಾಂಡಾನಾಂ ಸಂಚಯಶ್ಚಾತ್ರಚಪ್ಪತೆ ||  
ನಾದಿತ್ರಾಣಾಂಚ ಸರ್ವೇಷಾ ಮೌಷಧೀನಾಂ ತಥೈವಚ  
ಯವಸಾನಾಂ ಪ್ರಭೂತಾನಾಂ ಇಂಧನಸ್ಯಚ ಸಂಚಯಃ ||  
ಗುಡಸ್ಯಸರ್ವೇಶೈಲಾನಾಂ ಗೋರಸಾನಾಂ ತಥೈವಚ ||೩೫||  
ವಸಾನಾಮಥಮಜ್ಜಾನಾಂ ಸ್ನಾನಾನಾಂ ಮೆಸ್ಕಭಿಸ್ಸಹ||

ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಸಾಮಿರಾ  
ರಂಜನಗಳಂ ಹೊಡೆಯುವ ಕೂರರಂ ಶೇರಿತಿ ಅವರಿಂದಾದು  
ರ್ಗದೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಂಮಾಡಿಸಬೇಕು || ೨೭ ||

ದುರ್ಗದೆ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಗೂಢವಾಗಿ ಮಾಡಿಸ  
ಬೇಕು || ೨೮ ||

ಚಾಪ ಕ್ಷೇಪಣೀಯ ತೋಮರ ಬಾಣ ಖಡ್ಗ ಕವಚ  
ಲಗುಡ ಗುಡ ಹುಂಡ ಪರಿಘ ಪಾಪಾಣ ಮುದ್ದಿರ ತ್ರಿಶೂ  
ಲ ಪಟ್ಟಸ ಕುಠಾರ ಪ್ರಾಸ ಕೂಲ ಶಕ್ತಿ ಪರಶ್ವಧ ಚಕ್ರಚ  
ಕ್ರ ವರ್ಮ ಕುದ್ದಾಲ ಕ್ಷುರ ವೆತ್ತಪ್ಪಿತ ತುಷ ದಾತ್ರಾಂ ಗಾರ  
ಶಿವಿ ಭಾಂಡ ವಾದಿತ್ರ ಸರ್ವಾಪಧಿ ತೃಣಂಧನ ಗುಡಸ  
ರ್ವ ತೈಲ ಗೋರಸ ವಿಸಾ ಮಜ್ಜಾ ಸ್ನಾಯ್ವಸ್ಥಿ ಗೋಚ  
ಕ್ರರ ಪಟಹ ಧಾನ್ಯ ಅಭ್ರಕ ಪಟ ರತ್ನ ಸರ್ವವಸ್ತ್ರ ನವ  
ಲೋಹ ಸರ್ವ ಧಾನ್ಯ ಸಸ್ಯ ಪಾಂಸು ಗೊಮಯ ಕಣ ಸ  
ಜೀರ ಸಭೋಜನ ಜತು ಲಾಕ್ಷಾ ಟಂಕಣಾದಿ ಸಕಲ ಪ  
ದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಬೇಕು || ೩೯ ||



ಗೋಚರವೇ ಪಟಹಾನಾಂಚ ಧಾನ್ಯಾನಾಂಸರ್ವತಸ್ತಥಾ  
ತಥೈವಾಭ್ರ ಪಟಹಾನಾಂಚ ಯವಗೌಧೂಮಯೋರಪಿ ||  
ಗತ್ವಾನಾಂಸರ್ವವಸ್ತುಣಾಂ ಲೋಹಾನಾಮಪ್ಯಶೇಷತಃ ||  
ಕಲಾಪಮುದ್ಗಮಾಷಾಣಾಂ ಚಣಕಾನಾಂತಿಲೈಸ್ಸಹ || ತ  
ಥಾಚಸರ್ವಸಸ್ಯಾನಾಂಪಾಂಸು ಗೋಮಯಯೋರಪಿ || ೩೪ ||  
ಶಣಸರ್ಜರಸಂಭೂಜಂ ಜತುಲಾಕ್ಷಾಚಟಂಕಣಂ || ರಾ  
ಜಾಸುಚಿನು ಯಾದ್ವರ್ಗೇ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ಕಿಂಚನ || ೩೫ ||  
ಕುಂಭಾಶ್ಚಾಶೀ ವಿಪ್ರೈಕಾರ್ಯಾಃ ವ್ಯಾಳಸಿಂಹಾದಯಸ್ತಥಾ  
ಮೃಗಾಶ್ಚ ಪಕ್ಷಿಣಶ್ಚೈವ ಪಶ್ಯಂತೇ ಚಪರಸ್ಪರಂ || ೪೦ ||  
ಸ್ಥಾನಾನಿಚಾವಿರುದ್ಧಾನಾಂ ಸುಗುಪ್ತಾನಿಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ||  
ಕರ್ತವ್ಯಾನಿಮಹಾಭಾಗ ಯತ್ನೇನಪೃಥಿವೀಕ್ಷಿತಾ || ೪೧ ||  
ಉಕ್ತಾನಿಚಾಪ್ಯನುಕ್ತಾನಿ ರಾಜದ್ರವ್ಯಾಣ್ಯ ಶೇಷತಃ || ಸು  
ಗುಪ್ತಾನಿಪುರೇಕುರ್ಯಾತ್ ಜನಾನಾಂಹಿತಕಾ ಮ್ಯಯಾ || ೪೨ ||

ಜೀವಕರ್ಷಭಕರ್ಕೋಲಿ ಮೂಮಲಕ್ಯಾಟರೂಪಕಾರ್ ||  
ಶಾಲಪರ್ಣೀಪೃಶ್ನಿ ಪರ್ಣೀ ಮುದ್ಗಪರ್ಣೀ ತಥೈವಚ ||  
ಮಾಪಪರ್ಣೀಚಮದೇದ್ವೈ ಸಾರಿವಿದ್ವೈಬಲಾತ್ರಯಂ ||  
ವಾರಾಶ್ವಸಂತಿವೃಷ್ಯಚ ಬೃಹತ್ತೀಕುಟಕಾರಿಕಾ ||  
ಭೈಂಗೀಭೃಂಗಾಟಕದ್ರೋಣೀ ಎಷಾ ಭೂರ್ದಧ್ವರೇಣುಕಾ ||

ಇನ್ನು ಮಾದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಗಿತಿ  
ಪಾವುಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹಸ್ತಿ ಸಿಂಹ್ಯ ಮೃ  
ಗ ಪಕ್ಷಿಮಾದಲಾ ದವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಗಳಂ  
ಮಾಡಿತಿ ಮಡಗಬೇಕು || ೪೦ ||

ಜನಗಳ ಸುಖಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉಕ್ತಾ ನುಕ್ತವಾದೆ ಸ  
ರ್ವ ಪಧಾರ್ಥ ಗಳನ್ನು ಗೂಢವಾಗಿ ಮಡಗಿಸ ಬೇಕು.  
|| ೪೧ ||

ಜೀವ ಕರ್ಷಣ ಭೂಕೋಲ ಆವಲಕಿ ಅಟರೂಪ  
ಕ ಶಾಲಪರ್ಣಿ ಪೃಷ್ಠಿ ಪರ್ಣಿ ಮುದ್ದಿಪರ್ಣಿ ಮಾಷ  
ಪರ್ಣಿ ದ್ವಿವಿಧ ಮದಶಾರಿಬಾ ಬಲಾತ್ರಯ ವಾರಾಶ್ಯ  
ಸಂತಿ ವೈಷ್ಯಾ ಬೃಹತ್ ಕಂಟಕಾರಿ ಶೃಂಗೀ ಶೃಂಗಾಟ  
ಕಿ ದೋಣಿ ವರ್ಷಾ ಭೂ ದರ್ಭೇರಣುಕಾ ಮಧುಪ

ಮಧುಪಣೀನೇ ವಿದಾರ್ಯದೈ ಮಹಾಕ್ಷೇರ ಮಹಾತಪಾಃ ||  
 ಧನ್ವನಸ್ಸಹದೇವಾಹವ್ಯ ಕದುಕೈರಂಡಕಂವಿಷಃ || ಪರ್ಣೀ  
 ಶತಾಹವ್ಯಮೃದ್ವೀಕಾ ಫಲಗುಖಜಾರಯಷ್ಟಿಕಾಃ || ೪೬ ||  
 ಕೃತಾತಿಶುಕ್ರಾಶ್ಚರೈ ಚೈತಾತಿಚೈತ್ರವೀರಣಾಃ || ಇ  
 ತ್ಸಾರಿಹೈವಿಕಾರಾಶ್ಚಾ ಘಣಿತಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸತ್ತಮ || ೪೭ ||  
 ಸಿಂಹೀಚಸಹದೇವೀಚವಿಶ್ವದೇವಾಶ್ವರೋಧಕಂ || ಮಧುಕಂ  
 ಪುಷ್ಪಹಂಸಸ್ಯಾ ಶ್ಚತಪುಷ್ಪಾಮಧೂಲಿಕಾ || ೪೮ ||  
 ಶತಾವೇರಿಮಧೂಕಚ ಪಿಪ್ಪಲಂತಾಲಮೆವಚ || ಆತ್ಮಗು  
 ಪ್ತಾ ಕದಫಲಾ ದಾರ್ವೀಕಾ ರಾಜ ಶೀರ್ಷಕೀ || ೪೯ ||  
 ರಾಜಸರ್ಪಪಥಾನ್ಯಾಕ ಮೃಪ್ಯಪ್ರೋಕ್ತ ತಥೋತ್ಕಟಾ ||  
 ಕಾಲಶಾಕಂಪದ್ಮಬೀಜಂ ಗೋವಲ್ಲಿಮಧುವಲ್ಲಿಕಾ || ೫೦ ||  
 ತೀತಪಾಕೀಕುಬೇರಾಶ್ಚೇ ಕಾಕಜಿಹ್ವಾರುಪುಷ್ಟಿಕಾ || ಪ  
 ವತತ್ರಪುಸಂಚೋಭೌ ಗುಂಜಾತಕಪುನನೇವ || ೫೧ ||  
 ಕಶೀರುಕಾಗುಕಾಶ್ಚೀರಿ ಬಲ್ಯಾಶಾಲೂಕಕೇಸರಂ || ತೂಷ  
 ಧಾನ್ಯಾನಿಸರಾಪಣಿ ಶಮಿಧಾನ್ಯಾನಿಚೈವಹಿ || ೫೨ ||  
 ಹೈರಹೈರೋದ್ರಾತಥಾತಕ್ರಂತಾಲಂಮಜ್ಜಾವಸಾಧೃತಂ || ನೀ  
 ಪಶ್ವಾಪ್ಪ ಕಾಶ್ಚೇಟ ವಾತಾವಾಸೂಪುಬಾಣಕಂ || ೫೩ ||  
 ಏವಮಾ ದೀನಿಚಾನ್ಯಾನಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾಮಧುರೋಗಣಃ ||  
 ರಾಜಾಸಂಚಿನುಯಾತ್ಸವಂ ಪುರೋನಿರವಶಿಸತಃ || ೫೪ ||

ಣೀ ಬಿದಾರಿ ಮಹಾಕ್ಷೇರ ಮಹಾತಪಾ ಧನ್ಯ ಸಹದೇ  
 ವಿ ಕಟು ಕೈರಂಡ ವಿಷಸರ್ಣಿ ಶತಸರ್ಣಿ ಮೃದ್ವೀಕಾ ಖ  
 ಜಾರ ಯಪ್ಪಿ ಶುಕ್ರಾತಿಶುಕ್ರ ಕಾಸ್ತೂರಿ ಭತಾ)ತಿಭತ್ರ  
 ವೀರಣಕ್ಷು ಇಕ್ಷು ವಿಕಾರ ಘಾಣಿಕ ಸಿಂಹಿ ಸಹದೇವಿ ವಿ  
 ಶ್ವದೇವಾ ಶ್ವರೋಧಕ ಮಧುಕೆ ಪುಷ್ಪ ಹಂಸಾಖ್ಯ ಶತಪು  
 ಷ್ಪ ಮಧುಗಳಿ ಶತಾವೇರಿ ಮಧುಕ ಪಿಪ್ಪಲಿ ತಾಲ ಆ  
 ತ್ತಗುಪ್ತಾ ಕಟುಫಲ ದಾರ್ವೀಕಾ ರಾಜಶೀರ್ಷಕೇ ರಾಜ  
 ಸರ್ಷಪ ಧಾನ್ಯಾಕ ಋಶ್ಯಪುಕ್ತ ಉತ್ಕಟ ಕಾಲಶಾಕ  
 ಪದ್ಮಬೀಜ ಗೋವಲಿ ಮಧುವಲಿ ಶೀತಪಾಕಿ ಕುಜದ್ರಾಕ್ಷ  
 ಕಾಕಜಿಹ್ವಾಋರುಪುಷ್ಪಿ ಪರ್ವತ ತ್ರವುಸ ಗುಂಜಾಕ  
 ಪುನರ್ನವಾ ಕಶೆರು ಕಾರು ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಬಲ್ಯಾ ಶಾಲಕಾ  
 ಕೇಸರಸಮಸ್ತ ತುಷಧಾನ್ಯಶಮಿಧಾನ್ಯ'ಕ್ಷೇರ ಹೃದ್ರಿತತ್  
 ತೈಲ ಮಜ್ಜಾ ರಸಾಘೃತ ನೀಪಪಾರಿಪ್ಪಕ ಅಕ್ಷೌಟವಾತ  
 ಅವಾಸೋಮಬಾಣಗಳೆಂಬ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಇನ್ನುಂ  
 ಅನೇಕಮಧುರದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜನುಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು  
 || ೫೪ ||

ದಾಡಿಮಾಮ್ರಾತಕೌಚೈವ ತಿತ್ತಿಡೀಕಾನ್ಲವಿತಸಂ ||

ಭವ್ಯಕರ್ಕಂಡೇಲಕುಚ ಕರಮದೇಕ ದೋಷಕಂ || ೫೫ ||

ಬೀಜಪೂರಕಕಂಡಾರೇ ನಾಲತೀರಾಜಬಂಧುಕಂ || ಕೊ

ಲಕದ್ವಯಪಣಾಣಿ ದ್ವಯೋರಾಮ್ರಾತಯೋರಪಿ || ೫೬ ||

ಪಾರಾವತಂನಾಗರಕಂ ಪ್ರಾಕೇನೋಲಕಮೇವಚ || ಕಪಿ

ತ್ಥಾಮಲಕಂಚುಕ್ ಫಲಂದಂತಶತಸ್ಯಚ || ಚಾಂಬವೆನವ

ನೀತಂಚ ಸೌವೀರಕುರುಷೋದಕಂ || ಸುರಾಸವಂಚಮಧ್ಯಾ

ನಿ ಮಾಡತಕ್ರದಧಿನಿಚ || ೫೭ ||

ಶುಕ್ಲಾನಿ ಚೈವಸರ್ವಾಣಿ ಜ್ಞೇಯಮಾಮ್ಲಗಣಂದ್ವಿಜ ||

ಏವಮಾದಿನಿಚಾನ್ಯಾನಿ ರಾಜಾಸಂಚಿನುಯಾತ್ಪರೆ || ೫೮ ||

ಸೈಂಧವೋದ್ಭವಪಾತೆಯ ಪಾಕ್ಯಸಾಮುದ್ರಲೋಮಕಂ ||

ಕುಷ್ಯಸೈವಚಲಬಿಡಂ ಬಾಲಕೆಯಂಯವಾಹ್ವಕಂ || ೬೦ ||

ಶಿವೇಂದ್ರಾರಂಕಾಲಭಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯೋಲವಣೋಗಣಃ ||

ಏವಮಾದಿನಿಚಾನ್ಯಾನಿ ರಾಜಾಸಂಚಿನುಯಾತ್ಪರೆ || ೬೧ ||

ಪಿಪ್ಪಲೀ ಪಿಪ್ಪಲೀ ಮೂಲ ಚವ್ಯ ಚಿತ್ರಕ ಸಾಗರಂ ||

ಕುಬೇರಕಂ ಮರಿಚಕಂ ತಿಗ್ರಭಲ್ಲಾತ ಸರ್ಪಪಾಣಿ || ೬೨ ||

ಕುಷ್ಮಾಜವೋದಾಕಿಣಿರೀ ಹಿಂಗುಮೂಲಕಧಾನ್ಯಕಂ ||

ಕಾರವೀಕೂಚಿಕಾಯಾಚ್ಯ ಸುಮುಖಾಕಾಲಮಾಲಿಕಾ

ಫಣಿಜ್ಜಕೂಢಲಶುನಂ ಭಾಸ್ತ್ರಾಣಂಸುರಸಂತಥಾ ||

ಕಾಯಸ್ಥಾಚ ವಯಸ್ಥಾಚ ಇವೀತಾಲಂ ಮನಶ್ಶಿಲಾ ||

ಅಮೃತಾಚ ರುದಂತೀಚ ರೋಹಿಷಂ ಕುಂಕುಮಂ ತಥಾ ||

ದಾಡಿಮೆ ಆಮ್ಲತಕ ತಿತ್ತಿಡೀಕಾ ಆಮ್ಲ ವೆತನ  
ಭವ್ಯ ಕಕಂಡು ಲಕುಚ ಕಸಮದೇ ಕರೂಪಕ ಬೀಜ  
ಪೂರಕ ಕಂಡೂರ ಮಾಲತಿ ರಾಜಬಂಧ ಕೆಕ್ಕೊಲದ್ವಯ  
ಆಮ್ಲತದ್ವಯ ಪಣ ಕಾರಾವತ ನಾಗರಕ ಪ್ರಾಚೀ  
ನಾಲಕ ಕಪಿತ್ಥ ಆಮಲಕ ಚುಕ್ರ ಫಲದಂತೆ ಶತಫಲಜಾಂ  
ಬವತ ನವನೀತ ಸಾವೀರೋದಕ ಕರೂಪೋದಕ ಸುರಾಸವ  
ಮದ್ಯಮಂಡ ತಕ್ರ ದಧಿಶುಕ್ಲ ಮೊದಲಾದೆ ಆಮ್ಲ ಪದಾ  
ರ್ಥಗಳನ್ನು || ೫೯ ||

ಸೈಂಧವ ಉದ್ಭಿದ ಪಾಟೀಯ ಸಾಮುದ್ರಿ ಲೋಮ  
ಕ ಕುಪ್ಯ ಸಾವರ್ಚಲ ಬಿಡಬಲಕೇಯ ಯವಾಞ್ಚಿ ಬಿ  
ವೇ ಹೂರೆ ಕಾಲಭಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದೆ ಲವಣಪದಾರ್ಥ ಗೆ  
ಳನ್ನೊ || ೬೦ ||

ಪಿಪ್ಪಲಿ ಪಿಪ್ಪಲಿಮೂಲ ಚವ್ಯ ಚಿತ್ರಕ ನಾನರ ಕು  
ಬೇರಕ ಮರಿಚೆ ಶಿಗು ಭಲ್ಲಾಕ ಸರ್ಪಪ ಕುಷ್ಮಾ ಜ  
ಮೊದಾ ಕಿಣಿಹಿ ಹಿಂಗು ಮೂಲಕಧಾನ್ಯಕ ಕಾರ ವಿಕುಂ  
ಚಿಕಾ ಯಾಚ್ಯ ಸುಮುಖಾ ಕಾಲನಾಲಿಕಾ ಫಣಿಜ್ಜ  
ಕ ಲಶುನ ಭೂಸ್ಮಾ ಸುರಸ ಕಂಯಸ್ಥಾ ಯವಸ್ಥಾ  
ಹರಿತಾಳ ಮನಶ್ಚಿಲಾ ಅಮೃತಾ ಮದೆಂತೀ ರೊಹಿಷ ಕುಂ

ಜಯಾ ಯೇರೇಡಕಾಂಡೀರಂ ಸಲ್ಲಕಂಹಂಚಿಕಾತಥಾ  
 ಸರ್ವೇ ಏತ್ತಾನಿ ಮಾತ್ರಾಣಿ ಪ್ರಯಾ ಹರಿತಕಾನಿ ಚ  
 ಫಲಾನಿಚೈವಹಿತಥಾಸಾಹ್ಚೈಲಾಹಿಂಗಪತ್ರಿಕಾ || ೬೬ ||  
 ಏವಮಾದಿನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಗಣಃ ಕದುಕ ಸಂಜ್ಞಿ ಕಃ ||  
 ರಾಜಾ ಸಂಚಿನುಯಾದ್ವರ್ಗೇ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ಯಪೋತ್ತಮ ||  
 ಮುಸ್ತಂ ಚಂಟೆನೇಬೇರ ಕೃತಮಾಲಕ ದಾರವಃ ||  
 ಹರಿದ್ರಾನಲದೊಶೀರನಕ್ತ ಮಾಲಕದಬಕಂ || ೬೭ ||  
 ದುವಾರ್ಪಪಟೋಲಕದುಕಾದೀರ್ಘತ್ವಪ್ಪತ್ರಕಂವಚಾ ||  
 ಕಿರಾತತಿಕ್ತಂಭೂತುಂಬೀ ವಿಷಾಚಾತಿವಿಷಾತಥಾ || ೬೮ ||  
 ತಾಲ್ಸಿಸಪತ್ರತಗೇರಂಸಸ್ತಪಣಾ ವಿಕಂಕತಾಃ || ಕಾಕೊ  
 ದುಂಬರಿಕಾ ದಿವ್ಯ ತಥಾಚೈವ ರಸಾದ್ಭವಾ || ೭೦ ||  
 ಪದ್ಗಂಥಾರೋಹಿಣೀನಾಂಸೀ ಪರ್ಪಟಶ್ಚಾಥದಂತಿಕಾ  
 ರಸಾಂಜನಂಭೈಂಗರಾಜಂ ಪತಂಗೀಪರಿಪೇಲವಂ || ೭೧ ||  
 ದುಸ್ಪರ್ಶಾಗುರುಣೀಕಾಮಾಶ್ಚಾಮಾಕಂಗೆಂಧನಾಕುಲೀ ||  
 ರೂಪಪರ್ಣೀ ವ್ಯಾಭ್ರನಖಂ ಮಂಜಿಷ್ಠಾಚತುರಂಗುಲಾ ||  
 ರಂಭಾಚೈವಾಂಕುರಾಸ್ಥೋತಸ್ಥಲಾಸ್ಥೋತಾಹರೇಣುಕಾ  
 ವೇತ್ರಾಗ್ರವೇತ್ರಸಂಸ್ಕುಂಬೀ ವಿಷಾಣೀಲೋಛ್ರಪುಷ್ಪಿಣೀ  
 ಮಾಲತೀ ಕರಕೃಷ್ಣಾ ಭ್ರಾಂ ವೃಶ್ಚಿಕಾ ಜೀವಿಕಾ ತಥಾ ||  
 ಪರ್ಣಿಕಾಚಗುಡಾಚೇಚಸಕಣಾಸ್ತಿಕ್ತಸಂಜ್ಞಿ ಕಃ || ೭೪ ||





ಏವಮಾದಿನಿಚಾನಾನ್ಯಾನಿ ರಾಜಾಸಂಚಿನುಯಾತ್ಪರೇ ||  
 ಅಭಯಾ ಮಲಕಚೋಭೆ ತದ್ಭವಚ ಬಿಭೀತಕಂ || ೭೫ ||  
 ಪ್ರಿಯಂಗುಧಾತಕೇವೃಷ್ಣಂನೋಚಾಖ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಜ್ಞಾನಸಮಾಃ  
 ಅನಂತಾಸ್ತ್ರೀತುವರಿಕಾ ಸ್ಯೋನಾಕಂಕಟ್ಟಲಂತಥಾ || ೭೬ ||  
 ಭೂರ್ಜಪತ್ರಂಶಿಲಾಪತ್ರಂ ಪಾಟಲಾಪತ್ರ ಲೇಹಮಕಂ || ಸ  
 ಮಂಗಾತ್ರಿವೈತಾಮಾಲೀ ಕಾವಾಸಾಗೌರಿಕಾಂಜನಂ ||  
 ವಿದ್ಯಮಂಸಮಧೂಚ್ಛಿಪ್ತಂ ಕುಂಭಿಕಾಕುಮುದೋತ್ಪಲಂ  
 ನೈಗ್ರೋಧೋದುಂಬರಾ ಶ್ವತ್ಥ ಕಿಂಶುಕಾ ಶಿಂಶುಪಾಶಮಾ ||  
 ಪ್ರಿಯಾಲ ಪಟಕಾಸಾರಿ ಶಿರೀಷಾಪದ್ಮಕಂತಥಾ || ಬಿಲ್ವೋ  
 ಗ್ರಿಮಂಧಗಿಪ್ಲಹ್ವಶ್ಚ ಶ್ಯಾಮಾಕಂ ಚ ವಕೋಧನಂ || ೭೭ ||  
 ರಾಜಾದನಂ ಕರೀರಂಚ ಧಾನ್ಯಕಂ ಪ್ರಿಯಕಸ್ತುಧಾ || ಕಂ  
 ಕೋಲಾ ಶೋಕಬದರಾಃ ಕದಂಬ ಬದಿಗದ್ವಯಂ || ೭೮ ||  
 ಏಷಾಂಪತ್ರಾಣಿಸಾರಣಿ ಮೂಲಾನಿಕುಸುಮಾನಿಚ ಏವ  
 ಮಾದೀವಚಾನಾನ್ಯಾನಿಕಷಾಯಾಭ್ಯೋವತೋರಸಃ || ೭೯ ||  
 ಪ್ರಯತ್ನೇನನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಾಸಂಚಿನು ಯಾತ್ಪರೇ || ಕೀ  
 ಟುಶ್ಚ ಮಾರಣೇಯೋಗ್ಯಾ ವೈಂಗತಾಯಾಂ ತದ್ಭವಚ  
 ವಾತಧಾಮಾಶ್ಚ ಮಾರ್ಗಾಣಾಂ ದೂಪಣಾನಿ ತದ್ಭವಚ  
 ಧಾರ್ಯಾಣಿಪಾರ್ಥಿವೈರ್ಭೂರ್ಗ ತಾನಿವಕ್ಷ್ಯಾಮಿಪಾರ್ಥಿವ  
 ವಿಷಾಣಾಂಧಾರಣಂಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಯತ್ನೇನಮಹೀಭೂತಾ ||  
 ವಿಚಿತಾಶ್ಚಾಂಗಧಾಧಾರ್ಯಾ ವಿಷಸ್ಯಶಮನಾಸ್ತಥಾ || ೮೦ ||

ಅಭಯಾಮಲಕದ್ವಯ ವಿಭೀತಕ ಪ್ರಿಯಂಗು ಜಿತ  
ತಕ್ಕೇಪುಷ್ಪ ಮೋರ್ಚಾಖ್ಯಾಜ್ಞಾನಾಸನಾ ನಂತಾಸ್ತ್ರೀತುವೆ  
ರಿಕಂಸ್ಯೋನಾಕ ಕಟ್ಟಲ ಭೂಜಪತ್ರ ಶಿವಾಪತ್ರಪಾಟ  
ಲೊಮಕ ಸನುಂಗಾ ತ್ರಿವ್ರತಾ ಮೂಲ ಕಾರ್ಪುರ ಗೈರಿ  
ಕಾ ಜನವಿಮ್ರೇವಾ ಮಧುಚಕ್ರೈಶ್ಚ ಕುಂಭಿಕಾ ಕುಮು  
ದೋತ್ಪಲಾನ್ಯಗ್ರೋಧೋದುಂಬರಾಶ್ವತ್ಥ ಕೇಶುಕ ಶಿಂಶುಪಾ  
ಶಮೀ ಪ್ರಿಯಾ ಪೀಲುಕಾ ಸಾರಿ ಶೀಲಿಷ ಪದ್ಮಕ ಬಿಲ್ವಾಸ್ನಿ  
ಮಂಥಪ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಶ್ಯಾಮಕ ಚವ ಕೊಧನ ರಾಜಾಧನ ಕರೀರ  
ಧಾನ್ಯಕ ಪ್ರಿಯಕ ಕಂಕೋಲಾಶೋಕ ಬದರ ಕದಂಬ ಖದಿ  
ರದ್ವಯಗಳನ್ನಾ ಇವುಗಳ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಸಾರಮೂಲ  
ಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಮಿವೆ ಮೊದಲಾದ ವಗರುಪದಾಧಗಳನ್ನು  
ರಾಜನುಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತೂ ಶತ್ರುಗಳಮಾರಣದ  
ಲ್ಲೂ ಅಂಗಹಾನಿಯಲ್ಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ಹುಳುಗಳನ್ನು  
ವಾತ ಧೂಮ ಜನಕವಾದ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಗನಿ  
ರೋಧಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನೇಕವಿಷಮಗಳನ್ನು  
ರಾಜನುಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ವಿಷ ಪರಿಹಾರಕದ ವಾಗಿಯಾ  
ರಕ್ಷೋಭೂತ ಪಿಶಾಚ ನಾಶಕವಾಗಿಯಾ ಪಾಪಹರವಾಗಿ  
ಯಾ ಪುಷ್ಟಿವರ್ಧಕವಾದೆಂಥಾ ತೋಳುಬಳೆ ಮೊದಲಾದ  
ವುಗಳಂ ರಾಜನುಧರಿಸಬೇಕು || ೪೮ ||

ರಕ್ಷೋಭೂತ ಪಿಶಾಚಘ್ನ ಪಾಪಘ್ನಃ ಪುಷ್ಟಿನರ್ಧನಾಃ  
 ಕಲಾವಿದೈಃ ವಿದುಷಾಃ ಪುರಂಧರಾಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ || ೪೫ ||  
 ಭೀತಾಃ ಸ್ವಮತ್ತಾ ನ್ಕುಪಿತಾಃ ಸ್ತುಭೈಃ ವಚವಿವಾಹಿನೀತಾಃ ||  
 ಸುಭೈಃ ಶ್ವಾಃ ಪಾಪಶೀಲಾಂಶ್ಚ ನರಾಜಾಃ ಸಮೇತ್ಸುರೇ ||

ಯಂತ್ರಾಯುಧಾ ದ್ವಾಲಚಯೋ ಪಪನ್ನಂ ಸಮಗ್ರಧಾನ್ಯೈಃ  
 ಪದಿಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಂ || ವಣಿಗೈಃ ನೈಶ್ಚಾವೃತ ಮಾವಸೇತ  
 ದುರ್ಗಂ ಸುಗುಪ್ತಂ ನೃಪತಿಸ್ಸದೈವ || ೪೬ ||

ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ ರಾಜನೀತೌ  
 ಚೋರ್ಗಸಂಪತ್ತಿನೋಮ  
 ೨೦೩ ಸಪ್ತದಶೋತ್ತರದ್ವಿಕತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
 ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ನಾನಾವಿಧವಿದ್ಯೆಗಳಂ ತಿಳಿದಜನಗಳಂ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ  
ಶೇರಿಸಬೆಕು || ೧೫ ||

ಭಯ ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಸಾವಧಾನ ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲದೆ ವರ  
ನ್ನು ಕೋಪ ವಿಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಅವಮಾನಿತ ರನ್ನು ಕುತ್ತಿ  
ಭೈಷ್ಯರನ್ನು ಪಾಪ ಸ್ವಭಾವರನ್ನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶರಿಸಿಕೊ  
ಳ್ಳಲಾಗದಾ || ೧೬ ||

ಯಂತ್ರಗಳಿಂದಲಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲಾ ವುಪ್ಪರಿಗೆ  
ಕೋಟಿಗಳಿಂದಲಾ ಸಮಗ್ರಧಾನ್ಯಾಪ್ತಗಳಿಂದಲಾ ಅನೇ  
ಕವೈಶ್ಯರಿಂದಲಾ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿರುವುದುಗೇ  
ದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಸರ್ವವಾ ವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು  
ಇರಬೆಕು. | ೧೭ |

ಎಂದು ಮತ್ಸ್ಯಮಾರ್ತಿಕ ಯಗದೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾ ರಾಯಣನು

ವೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

ದುರ್ಗಸಂಪತ್ತಿಯೆಂಬ ೨೦೭ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂ ಪೂ ರ್ಣ



## ಮನುರುವಾಚ

ರಕ್ಷೋಘ್ನನಿವಿಷಘ್ನನಿ ಯಾನಿಧಾರ್ವಾಣಿಭೂಭುಜಾ ||  
ಅಗಗಾನಿಸಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ತಾನಿಧರ್ಮಭೃತಾಂವರ || ೧ ||

## ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ಬಿಲ್ವಾಟಕ ಯವಕ್ಷಾರಂ ಪಾಟಲಾ ಬಾರ್ಹಿ ಕೊಷಣಾಃ ||  
ಶ್ರೀಪರ್ಣೀನಲ್ಲ ಕೀಯುಕ್ತಾ ನಿಕ್ವಾಧಃಪ್ರೋಕ್ಷಣಂಪರಂ ||

ಸವಿಷಂಪ್ರೋಕ್ಷತಂ ತನ ಸದ್ಯೋಭವತಿನಿವಿಷಂ || ಯವ  
ಸೈಂಧವ ಪಾನೀಯ್ಯ ವಸ್ತ್ರಶಯ್ಯಾಸನೋ ದೇಹಂ || ೨ ||

ಕವಚಾಭರಣಂ ಭತ್ಯಂ ವಾಲವ್ಯ ಜನ ಸಿಕ್ತನಾಂ || ಶಿಲುಃ  
ಪಾಟಲಾತಿ ವಿಷಾ ಶಿಗ್ರ ಮೂಢಾಃ ಪುನನಮಾ || ೪ ||

ಸಮಂಗಾ ವೃಷಮಾಲಂಚ ಕಪಿತ್ಥವೃಷ ಶೋಣಿತಂ || ಮ  
ಹಾದಂತಶತಂ ತದ್ವೈತ್ ಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ ವಿಷನಾಶನಂ || ೫ ||

ರಕ್ಷೋಘ್ನಿ ವಾಗಿಯಾ ವಿಷನಾಶಕವಾಗಿಯಾರೊ  
ಗೆ ಪರಿಹಾರಕ ವಾಗಿರುವಂಥಾ ಯಾವವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಾ  
ಜನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೋ ಅವುಗಳಂ ಪೇಳಬೇಕೆಂದು ಮನು  
ವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಭಗವಂತ ನಿಂತೆಂದನು. || ೧ ||

ಯಲೈ ರಾಜಾತ್ಮಮನೇ ಬಿಲ್ವಾಟಕೀ ಯವತ್ಸಾ  
ರೆ ಪಾಟಲಾ ಬಾಹ್ಲಿಕೋಷಣ ಶ್ರೀಪರ್ಣೀ ಸಲ್ಲಕಿಗಳ ಕ  
ಷಾಯವುಪ್ರೋಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಯಿದರೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಿಂದ  
ವಿಷಯುಕ್ತವಾದದ್ದು ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿವಿಷವಾಗುವದು  
|| ೨ ||

ಯವ ಸೈಂಧವ ಪಾನ ದ್ರವ್ಯ ವಸ್ತ್ರ ಶಯನಾ ಸನ  
ಸ್ಥಲೋದಕಗಳನ್ನು ಪೂರೈಪ್ಪ ಕಷಾಯದಿಂ ಪ್ರೋಕ್ಷಿ  
ಸಲು ನಿವಿಷವಾಗುವದು. || ೩ ||

ಕೆಲ ಪಾಟಲಾತಿವಿಷ ಶಿಗ್ರು ಮೂರ್ವಾ ಪುನರ್ನ  
ವಾ ಸಮಂಗಾ ವೈಷಮಾಲ ಕಹಿತ್ಥ ವೈಷ ಶೋಣಿತ ಮಹಾ  
ದಂತ ಶತಗಳ ಕಷಾಯವಂ ಕವಚಾಭರಣ ಭತ್ತ) ನಾಲವ್ಯ  
ಜನಗೃಹಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಲು ಅದು ನಿವಿಷ ವಾಗ  
ವದು || ೪ ||

ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಿಯಂಗುಮಾಂಜಿಷ್ಠಾ ಸಮಮಿಲಾಹರೇಣುಕಾ  
ಯಷ್ಚಾಪ್ಯಹವಾನುಧುರಾಚ್ಯವೇ ಬಭೃಸಿತ್ತೇನಕಲ್ಪಿತಾಃ ||  
ನಿಖನೇಹೋ ವಿಪಾಣಸ್ಥಂ ಸಪ್ತರಾತ್ರಂಮಹೀತಲೆ || ತಟೀಕೃ  
ತಾಂ ಮಣಿಂಹೋಮ್ನಾ ಬದ್ಧಂಹಸ್ತೇನ ಧಾರಯೇತ್ || ೭ ||  
ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಸವಿಷಂತೇನ ಸದ್ಯೋಭವತಿ ನಿವಿಷಂ ||

ಮನೋಹೃದಯಾಶಮೀಪಲಂ ತುಂಬಿಕಾ ಶ್ವೇತ ಸರ್ಪಸಾಃ  
ಕಪಿತ್ಥ ಕುಪ್ತ ಮೂಂಜಿಷ್ಠಾಃ ಪಿತ್ತೇನ ಕ್ಲೇಶೈ ಕಲ್ಪಿತಾಃ  
ಶುನೋಗೋ ಕುಲಾಯಾಶ್ಚ ಸಾಮ್ಯಾತ್ಮಪ್ರೋ ಪರೋಗದ  
ವಿಷಚತ್ವರಮಂಕಾರ್ಯಂ ಮಣಿರತ್ನಂಚ ಪೂರ್ಣವತ್ || ೯ ||

ಮಾಷಿಕಾ ಜತುಕಾ ಚಾಪಿ ಹಸ್ತಬದ್ಧಾ ವಿಷಾಪಹಾ ||

ಹರೇಣು ಮಾಂಸೀ ಮಾಂಜಿಷ್ಠ ರಜನೀ ಮಧುಕಾಮಧು  
ಅಕ್ಷತ್ವಕ್ಸುರ ಸಂಲಾಕ್ಷಾ ಶ್ವಪಿತ್ಥಂಪೂರ್ವ ವದ್ಭುವಿ ||

ಲಾಕ್ಷಾ ಪ್ರಿಯಂಗು ಮಂಜಿಷ್ಠಾಸಮ ಮೆಲಾ ಹರೆ  
ಣುಕಾ ಯಷ್ಟಾಪ್ಯಹ್ವಾ ಮಧುರಗಳ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಸಮ  
ತೂಕಶೇರಿತಿ ಮುಂಗಿತಿ ಪಿತ್ತದಿಂಕಲತಿ ಗೊತ್ತಂಗದಲ್ಲಿ ಇರಿತಿ  
ಆ ಶ್ಯಂಗವನ್ನು ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೂಳಿ ಏಳು ದಿನವಾದೆಬ  
ಳಕ ಆ ಚೂರ್ಣದಮೇಣಿ ಯಂಚಿನ್ನ ದಿಂದ ಸುತ್ತಿತಿ ಹಸ್ತ  
ದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು ಆಹಸ್ತದಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ನಿವಿಣ  
ಪನಾಗುವದು || ೭||

ಮನೋಹ್ವಯಾ ಶಮಿಪತ್ರ ತುಂಬಿಕಾ ಶ್ವೇತಸರ್ಪ  
ಪಕಪಿತ್ಥ ಕುಷ್ಮ ಮಂಜಿಷ್ಠಾಚೂರ್ಣವನ್ನು ಶುನಕ ಕಪಿ  
ಲ ಧನುಗಳ ಪಿತ್ತದಿಂ ಕಲತಿ ಪೂರ್ವ ಬಂತೆ ಮೇಣಿಯಂ  
ಮಾಡಿ ಧರಿಸಲು ರೋಗ ಗಳಿಗೂ ವಿಷ ಗಳಿಗೂನಾಶಕವಾ  
ಗುವದು. ಶುನಕ ಗಳ ಪಿತ್ತದಿಂ ಭಾವಿಸಿದೆ ರತ್ನ ವೆಂಧೆ  
ರಿಸೆಲುವಿಷಪರಿಹಾರವು || ೯||

ಯಾಲಕ್ಕಿಯಬೇರು ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯಂಬಶ್ವಧಿಯ  
ಬೇರು ಸಹ ಕೈಗೆಕಟ್ಟಲು ವಿಷ ಪರಿಹಾರ || ೧೦ ||

ಹರೇಣು ಮಾಂಸೀ ಮಂಜಿಷ್ಠಾ ರಜನೀ ಮಧುಕಾ  
ಮಧು ಅಕ್ಷ ತ್ವಕ್ ಸುರಸ ಲಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಾಯಿ ಪಿತ್ತ



ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಪತಾಕಾಶ್ಚ ಪಿಪ್ಪಲೇಶೈಃ ಪ್ರಲಪಿತಾಃ || ಶ್ರು  
ತ್ವಾದ್ಯಪ್ಪಾಪ್ತಸಮಾಪ್ತಾಯ ಸದ್ಯೋಭವತಿನಿವಿಪಾಃ ||

ವ್ಯೂಷಣಂ ಪಂಚಲವಣಂ ಮಂಜಿಷ್ಠಾ ರಜನೀದ್ವಯಂ ||  
ಸೂಕ್ಷ್ಮೈಲಗ ತ್ರಿನೈತಾಪತ್ರ ವಿಡಂಗಾ ನಿಂದ್ರವಾರುಣೀ  
ಘಂಧುಕಂವೇತಸಂಕ್ಷೌದ್ರಂ ವಿಷಾಣೇಚನಿಧಾಪಯಿತ್ || ತ  
ಸ್ತ್ರಾದಿಷ್ಠಾಂಬುನಾ ಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಾಗ್ಗೃಹ್ಣಂತಂ ಯೋಜಯತ್ ||  
ತಃ || ೧೪ ||

ಶುಕ್ಲಂ ಸರ್ಜರಸೋ ಪೇತ ಸರ್ಷಪಾಪಿಲ ವಾಲುಕೈಃ ||  
ಸುಮೇಗಾತಸ್ಕರಸುರೌ ಕುಸುಮೈರಜುನಸ್ಯತು || ಧಾ  
ವೋವಾಸಗೃಹೇಹಂತಿ ವಿಷಂಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ || ೧೬ ||

ನತತ್ರಕೀಟಾನನಿಷಂ ದೇದುರಾ ನಸರಿಸೃಪಾಃ || ನಕೃ  
ತ್ಯಂ ಕರ್ನುಣಾಂಚಾಪಿ ಧಾವೋಯಂ ಯತ್ರದಹ್ಯತೆ ||  
ಕಲ್ಪಿತೈಶ್ಚಂದನಕ್ಷೇರ ಪಲಾಶದ್ರುಮ ವಲ್ಕಲೈಃ || ಮು  
ವೈಲಾ ವಾಲುಸರಸಾ ನಾಕುಲೀ ತಂಡುಲೀಯಕೈಃ  
ಕೃಷ್ಣಾಧಿಸವೋದಕಾರ್ಣೈಷು ಕಾಕಮಾಚ್ಛೇದಿತೋಹಿತಃ ||

ದೊಡನೆ ಗೊಕ್ಕಂಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಯೇಳು ದಿನ ಹೂಳ ತೆಗದು  
ಅದೆನ್ನು ವಾದ್ಯೈ ಪತಾಕೆ ಗಳಿಗೆ ಲೇಸಿಸುವದು. ಆವಾದ್ಯೈ  
ಧ್ವನಿಯ ಶ್ರವಣದಿಂದಲೂ ಪತಾಕೆಗಳ ದರ್ಶನ ವಾಸನೆ  
ಗಳಿಂದಲೂ ತತ್ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಪರಿಹಾರ ವಾಗುವದು ||

ಊಷಣ ಕ್ರಯ ಪಂಚಲನಣ ಹರಿದ್ರಾದ್ವಯ ಮಂ  
ಜಿಷ್ಠಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮೈಲಾ ತ್ರಿವೃತಾ ಪತ್ರ) ವಿಡಂಗಂದ್ರ ವಾರು  
ಣೀ ಮಧುಕ ಹೃದ್ರಗಳನ್ನು ಗೊಕ್ಕಂಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೂಳ  
ತೆಗದು ಬಿಶಿನೀರಿನಿಂದ ಕುಡಿಯಲು ತಿಂದವಿಷಜೀರ್ಣ ಸು  
ವದು || ೧೪ ||

ಶುಕ್ಲ ಸಜ್ಜರಸ ಸರ್ಪಪ ವಿಲಾ ವಾಲುಕ ಸುನೇಗಾ  
ತಸ್ಕರ-ಸುರಾಜ್ಞಾನ ವ್ರಷ್ಟಗಳ ಧೂಪದಿಂಮನೆಯಲ್ಲಿ ದ್ದಸ್ಥಿ  
ರ ಚರಸಂಬಂಧ ವಿಸೆ ಪರಿಹಾರ ವಾಗುವದು. || ೧೫ ||

ಈಧೂಪವೆಹಾಕುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೂಳು ವಿಷಕವೈ  
ಸರ್ಪ ಮಾರೀಯಣ್ಣು ಶೂನ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ಶೇರಲಾರವು.

ಚಂದನ ಶ್ರೀರ ಪಾಲಾಕದ್ರಾಮ ವಲ್ಕಲ ಮುರೈ  
ಲಾ ವಾಲು ಸರಸಾ ನಾಕುಲೀ ಕೆಂಡುಲೀಯಕ ಕಾಕಮಾ  
ಚಿಗಳ ಕಷಾಯವು ಉದಕದಿಂದೊಂಟಾದೆ ವಿಕಾರಗಳಂ ಪ  
ರಿಹರಿಸುವದು. || ೧೪ ||

ರೋಚನಾಪತ್ರ ನೆಪಾಳೀ ಕುಂಕುಮೈ ಸ್ತಿಲಕಾನ್ವಹನ್ ||

ಏಪ್ಯೇನ ಬಾಹ್ಯೈತಸ್ಯಾಚ್ಛ ನರನಾರೀನ್ಮಪಪಿ ಯಃ ||

ಚಾಣೈರ್ಧೃರಿದ್ರಾ ಮಾಂಜಿಷ್ಮಾ ಕಿಣ್ಹೀ ಕಣನಿಂಬಜೈಃ

ದಿಗ್ಧಂನಿವಿ ಪತಾ ಮೇತಿ ಗಾತ್ರಂಸರ್ವ ವಿಷಾದೀತಂ ||

ಶೀರಿಷಸ್ಯಫಲಂಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂತ್ವಬ್ರೂಲಮೆವಚ || ೨೧ ||

ಗೊಮಾತ್ರಪೃಷ್ಠೋದ್ಯಗದಃ ಸರ್ವಕಮಕರಸ್ತ್ರೂತಃ

ಏಕವೀರ ಮಹಾಪದ್ಯಃ ಶೃಣುಚಾತಃ ಪರಂನೃಪ || ೨೨ ||

ವಂಧ್ಯಾಕಕೋಟಕೀರಾಜ ವಿಷ್ಣು ಕ್ರಾಂತಾತಫೋತ್ಕಟಾ

ಶತಮಾಲೀ ಸಿತಾನಂದಾ ಬಲಾಮೌಚಾ ಪಟೋಲಿಕಾ ||

ಗೊಮಾಪಿಂಡಾನಿತಾಚೈವ ತಥಾದಗ್ಧ ರುಹಂಚಯಾ || ಸ್ಥ

ಲಿಕಮಲಿನೀ ಯಾಚ ವಿಶಾಲೀ ಶಂಖಮಾಲಿಕಾ || ೨೪ ||

ಚಂಡಾಲಿಹಸ್ತಿಮಗಧಾ ಗೋಜಾಪರ್ಣೀಕರಂಭಿಕಾ || ರ

ಕ್ತಾಚೈವ ಮಹಾರಕ್ತಾ ತಥಾಬರ್ಹಿ ಶಿಖಾಚಯಾ || ೨೫ ||

ಕೊತಾತಕೀ ರಕ್ತಮಾಲಂ ಪ್ರಿಯಾಲಂಚ ಸುಲೋಮನೀ ||

ವಾರುಣೀವಸ್ತುಗಂಧಾಚ ತಥಾಮೈಗಂಧನಾಕುಲೀ || ೨೬ ||

ಈಶ್ವರೀ ಶಿವಗಂಧಾಚ ಶ್ಯಾಮಲಾವಂಶ ನಾಳಿಕಾ || ಜತು

ಗೊರೊಚ್ಚೆ ತಮಾಲಪತ್ರ) ಮಣಿತಲಾ ಕ್ಲೇಸರಗೇಳ  
ತಿಲಕವಂ ಧರಿಸಿದವನು ಎ೦ಗಳಿಂ ಬಾಧಿಸ ಲ್ಪು' ಸು ಮ  
ತ್ತು ಎನರೆ ನಾರೀ ನೃಪತಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗುವನು || ೧೯ ||

ಹರಿದ್ರಾ ಮಂಜಿಷ್ಠಾ ಕಿಣ್ವೇ ಕಣನಿಂಬಗಳ ಚೂ  
ರ್ಣದಿಂ ಲೆಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ ಸ್ವಪೂ ನಿರ್ವಿಷ ವಾಗುವದು ||

ಶಿರೀಷದಫಲ ಪುಷ್ಪ ಪತ್ರತ್ವಕ್ಕುಬೆರುಗಳಂ ಗೊ  
ಮಾತ್ರದಿಂದೆರದು ಮಾಡಿದ ಔಷಧವು ವಿಷರೊಗಗಳ ಬಾ  
ಧೆಯೆಂ ಪರಿ ಹರಿಸುವುದು. || ೨೦ ||

ಯಲೈಮಹಾ ವೀರನೆ ವಂಧ್ಯಾ ಕರ್ಕೋಟಲೇ ವಿ  
ಷ್ಣು ಕ್ರಾಂತಿ ಉತ್ಕಟಾ ಶತಮಾಲೀ ಸಿತಾನಂದಾ ಬಲಾಮಾ  
ಚಾ ಪುಷ್ಕಲಿಕಾ ಸೋಮಾಪಿಂಡಾ ನಿಶಾದಗ್ಧ ರುಹಾ ಸ್ಥಲ  
ಕಮಲಿನೀ ವಿಶಾಲೀ ಶಂಖಮಾಲಿಕಾ ಚಂಡಾಲೀ ಹಸ್ತಿಮಗ  
ಧಾ ಗೊಜಾಪರ್ಣಿ ಕರಂಭಿಕಾ ರಕ್ತಾ ಮಹಾರಕ್ತಾ ಬ  
ರ್ಹಿಷಿಖಾಕೊ ಶತಕೇ ನಕ್ತಮಾಲ ಪ್ರಯಾಲ ಸುಲೋಮ  
ನೀ ವಾರುಣೀ ಸುಗಂಧಾ ಗಂಧನಾಕುಲೀ ಈಶ್ವರೀ ಶಿವಗಂ  
ಧಾ ಶಾಮಲಾ ವಂಶನಾಳಿಕಾ ಜಿತುಕಾಳೀ ಮಾಹಾಶ್ವೇತಾ ಶ್ವ  
ತಾ ಮಧುಯಪ್ಪಿ ವಜ್ರಕ ಪಾರಿ ಭದ್ರಸಿಂಧು ವಾರಕಜೀ  
ವಾನಂದಾ ವಸೂಳ್ಳಿದ್ರಾನತ ನಾಗರ ಕಂಟಕಾನ್ವಳ ಜಾಲೀ

ಕೌಳೀನುಹಾಶ್ವತಾ ಶ್ವತಾಸವಧುಯಷ್ಟಿಕಾ | ೧೭ ||  
ವಜ್ರಕಪಾರಿ ಭದ್ರಶ್ಚ ತಥಾಪೈಸಿಂಧು ವಾರಕಾಃ || ಜೀವಾ  
ನಂದಾವಸುಾಶ್ಚೈದ್ರಾ ನತನಾಗರಕಂಟಕಾ || ೧೮ ||

ನಾಲಂಬಜಾತೀ ಚಾಲೀಚ ತಥಾಚ ವಟಪತ್ರಿಕಾ || ಕಾತೇ  
ಸ್ವರಂಮಹಾನೀಲಾ ಕುಂದರಾಗ್ಧಂಸವಾದಿಕಾ || ೧೯ ||  
ಮಂಡೂಕಪರ್ಣೀನಾರಾಗೀ ದ್ವಿತಥಾತಂಡುಲೀಯಕೆ || ಸ  
ವಾತ್ರೇಲವಲೀಬ್ರಾಂಧ್ರೀ ವಿಶ್ವರೂಪಸುಖಾಕರಾ ||  
ರುಜಾಪಗೊವೃದ್ಧಿಕರೀ ತಥಾಚೈವತುಶಲ್ಯದಾ || ಪತ್ರಿಕಾ  
ಶೋರೀಣೀಚೈವ ರಕ್ತಮಾಘಮಹಾಪಧೀ || ೨೦ ||

ತಥಾಮಲಕ ವಂದಾಕಂ ಶಾಮಚಿತ್ರ ಫಲಾಚಯಾ || ಕಾ  
ಕೋಲೀತ್ರೇರಕಾಕೋಲೀ ಪೀಲುಪರ್ಣೀತದೈವಚ || ೨೧ ||  
ಕೇಶಿನೀವೃಶ್ಚಿಕಾಲೀಚ ಮಹಾನಾಗಾಶತಾವರೀ || ಗರುಡೀ  
ಚತಥಾವೇಗಾ ಜಲೇಕುಮುದಿನೀತಥಾ || ೨೨ ||

ಸ್ತಲೇಶೋತ್ಪಲಿನೀಯಾಚ ಮಹಾಭೂಮಿಲತಾಚಯಾ ||  
ಉನ್ನಾದಿನೀ ನೋಮರಾಚೀ ಸರ್ವೇರತ್ನಾನಿ ವಾಧೀವ  
ವಿಶೇಷಾನ್ತರಕತಾದಿನೀ ಕಟಪಕ್ಷೇವಿಕೇಷತಃ || ಜೀವಜಾತಾ  
ಶ್ಚ ಮೇಣಯಃಸರ್ವೇಧಾರ್ಥಪ್ರಯತ್ನತಃ || ೨೩ ||

ರಕ್ಷೋಘ್ನಶ್ಚ ವಿಷಘ್ನಶ್ಚ ಕೃತ್ಯಾವೈ ತಾಲನಾಶನಾಃ ||  
ವಿಷಾನ್ತರ ನಾಗಾಶ್ಚ ಗೋಖರೋಷ್ಣ ಸಮುದ್ಭವಾಃ ||

ವಟ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾರ್ತೃಸ್ವರ ಮಹಾನಿಲಾಕುಂದೆ ರುಹಂಸ  
 ಪಾದಿಕಾ ಮಂಡೂರ ಪರ್ಣೀ ವಾರಾಹೀ ತಂಡುಲೀಯಕ  
 ದ್ವಯಸರ್ಪಾಕ್ಷೇಲಿವಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ವಿಶ್ವರೂಪಾ ಸುಖಾ  
 ಕರಾ ರಂಜಾಪದ ವೈದ್ಯಕರೀ ಶಲ್ಯದಾ ಪತ್ರಿಕಾ ರೋಹಿಣೀ  
 ಚಿತ್ರಘಾ ರಕ್ತಮಾಲಾ ಮಹಾಪ್ರಧೀ ಅಮಲಕ ವಂದಾಕ  
 ಶ್ಯಾಮ ಕಾಕೋಲೀ ಹೈರ ಕಾಕೋಲೀಪೀಲು ಪರ್ಣೀ ಕಶಿ  
 ನೀ ವೈಶ್ವಿಕಾಳೀ ಮಹಾನಾಗ ಶತಾವರೀ ಗರುಡೀ ವೆಗಾಜ  
 ಲ ಕುಮುದಿನೀ ಸ್ತಲೋತ್ಪಲಿನೀ ಮಹಾಭೂಮಿಲತಾ ಉ  
 ನ್ಮಾದಿನೀ ಸೋಮರಾಜೀಯೆಂಬ ಮಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೆರಕತಾ  
 ದಿರತ್ನಗಳನ್ನು ಕಿಟಗಲಪಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಸರ್ಪಾದಿ ಜೀವ  
 ಜಾತಿ ಮಣಿಗಳನ್ನು ರಾಜನು ಧರಿಸಬೇಕು || ೩೫ ||

ರೆಪ್ಪೊಪ್ಪೆ ಗಲಾಗಿಯುಂ ವಿಪಹರೆಗಳಾಗಿಯುಂ ಅಭಿಚಾರದೆ  
 ವತಾ ಬೇತಾಳಗಳಿಗೆ ನಾಶಕಮಾಗಿಯುಂ ಇರುವ ಶದಾರ್ಥ

ಸರ್ಪತಿತ್ತಿರ ಗೊವಾಯು ಬಭ್ರುವಂಢಾಕ ಜಾತ್ಯಯಿ  
 ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರಹೈ ಮಾರ್ಜಾರ ದ್ವೀಪವಾನರ ಸಂಭವಾಃ  
 ಕಪಿಂಜಲಾಗಜಾನಾಜೀ ಮರಿಂಪ್ಯಣಭವಾತ್ಯಯಿ || ೩೩  
 ಇತ್ಯವಮೆತ್ಯಃ ಕಮಲೈ ರುಪತಂದ್ರವೈಶ್ವಸನೈಃ ಸ್ವ  
 ಪುರಂ ಸುರಕ್ಷಿತಂ || ರಾಜಾವಸೆತ್ತತ್ರಗ್ರಹಂ ಸುಕುಭ್ರಂಗು  
 ಣಾಂಚಿತಂಲಕ್ಷಣಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಂ || ೩೪ ||



ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯವರಃಣಿಱಗದಾಧ್ಯಾಯೋನಾಮ  
 ೧೧೪ ಅಷ್ಟಾದಶೋತ್ತರ ದ್ವಿಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
 ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ಮನುರುವಾಚೆ

ರಾಜರಕ್ಷಾರಹಸ್ಯನಿ ಯಾನಿದುರ್ಗೇನಿಧಾಪಯೇತ್ || ಕಾಂ  
 ರಯೆದ್ವಾಮಹೀ ಭರ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂಶತ್ತ್ವಾನಿತಾನಿಚ || ೧ ||

ವುಗಳನ್ನು ಜನರನ್ನು ಸಹರಾಜನುಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕುಮತ್ತು  
 ಗಜಾಶ್ವಗೊಖರೊಪ್ಪುಸರ್ಪ ತಿತ್ತಿರಿ ಗೊಮಾಯು ಬಭೃ  
 ಮಂಡೂಕ ಸಿಂಹ ವ್ಯಾಭೃ ಭಲ್ಲೂಕ ಮಾಜಾರ ದ್ವೀಪ  
 ವಾನರಕಪಿಂಜಲ ಗಜ ವಾಜಿ ಮಹಿಷ ವಿಶಿಷ ಮೊದೆಲಾದ ಸ  
 ಮಸ್ತಪದಾರ್ಥಗಳಿಂ ಪುಣ್ಯಮಾಗಿಚನ್ನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪ  
 ಟ್ಪಂಥಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೋಷ ಮಾಗಿಯುಂ ಶುಭ್ರ  
 ಮಾಗಿಯುಂ ಸುಲಕ್ಷಣಮಾಗಿಯುಂ ಶುಭಗುಣಮಾಗಿರುವ  
 ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು ವಾಸವೆಂ ಮಾಡಬೇಕು || ೩೪ ||



ಯೆಂದುಮತ್ಸ್ಯಮುರ್ತೀ ಯಾದ ಭಗವಂತನು  
 ಪೆಳದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ  
 ೨೦೪ ನೆ ಅಧ್ಯಾಯ  
 ಸಂಪೂರ್ಣ

ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಾಜರಕ್ಷಾರಹಸ್ಯ ಗಳನ್ನು ಯಾವಾ  
 ವಗಳನ್ನು ರಾಜನು ಮಾಡಗಿಸಬೇಕು. ಯಾವಗಳೆಂಮಾಡಿಸ  
 ಬೇಕು. ಅವುಗಳಂ ಪೆಳೆಬೆಕೆಂದು ಮನು 'ಕೆಳುವಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ  
 ಮುರ್ತೀ ಯಿಂತೆಂದನು. || ೧ ||



## ಮತ್ಸ್ಯಲವಾಚ

ಶಿರೀಷೋ ದುಂಬರಶಮಿಾ ಬೀಜಪೂರಂ ಘೃತಪ್ಲುತಂ | ಹ್ನು  
 ದ್ವ್ಯೋಗಃ ಕಥಿತೋರಾರ್ಜವಾ ಮಾಸಾಧೇಂತು ಪುರಾಣೈಃ ||  
 ಕಶೇರುಫಲಮಾಲಾನಿ ಇಹ್ನುಮಾಲಂತಥಾಬಿಸಂ || ದೂ  
 ರ್ವಾತ್ಪ್ರೇರಧೈತ್ಯ ಮೇಂಡಃ ಸಿದ್ಧೋಯಂ ಮೌಸಿಕಾಪರಃ  
 ನರಂಶಾಸ್ತ್ರಹತಂಪ್ರಪ್ತೌ ನತಸ್ಯ ಮರಣಂಭವೇತ್ ||

ಕಲ್ಪಾಪ ವೇಣುನಾತತ್ರ ಜನಯೆತ್ತುನಿಭಾವಸು || ೪ ||  
 ಗೃಹತ್ರಿರಪಸವ್ಯಂತು ಕ್ರಿಯತಯತ್ರಪಾಥಿವ || ನಾನೈವ್ಯ  
 ಗ್ನಿಜ್ವಲತತತ್ರ ನಾತ್ರಕಾರ್ಯಾವಿಚಾರಣಾ || ೫ ||

ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯಭುಜಂಗಸ್ಯ ತೇನನಿವೋಚನಂಭವೇತ್ || ಸ  
 ಪನಿವಾಸನೆಧೂಪಃ ಪ್ರಶಸ್ತಃಸತತಂಗೃಹ || ೬ ||

ಸಾಮುದ್ರಸ್ಯಂಧವಯವಾ ವಿದ್ಯುದ್ಗಾಚಮೃತ್ತಿಕಾ  
 ತಯೂನುಲಿಪ್ತಂಯ ದ್ವೈಶ್ಚನಾಗ್ನಿನಾದಿಹೃತನೃಪ || ೭ ||

ದಿವಾಚದುರ್ಗರಕ್ಷೋಗ್ನಿ ವಾತಿವಾತವಿಕೇಷತಃ || ವಿಷಾ  
 ಚ್ಚರಕ್ಷೋನೃಪತಿ ಸ್ತತ್ರಯುಕ್ತಿನಿಬೋಧಮೆ || ೮ ||

ಯಲ್ಯೈ ರಾಜಕೈಷ್ಠನೈಶಿರೋಮೊದಂಬರೆ ಶವಿರಾ ಬೀ  
ಜಪೂತಗಳನ್ನು ಕಿರಿಕಿ ಭೃತದಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿತಿ ಮಾಸಾರ್ಥ  
ವಿಟ್ಟಿದ್ದು ತಿನ್ನಲು ಹಶು ವುಂಟಾಗುವದು || ೨ ||

ಕಶೆರು ಫಲ ಮೂಲೆಕ್ಷು ಮೂಲವೈಣಾಳಗಳನ್ನು  
ಕಿರಿಕಿದೂರವ್ವಾ ಕ್ಷೇರಭೃತಗಳ ಮಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾಸ ವಿಟಿದ್ದು  
ಆಮಂಡನಂ ಸೆವಿಸಲು ಶಸ್ತ್ರಕ್ಷತ ನಾಟವೆನು ಸಾಯನು  
|| ೩ ||

ಕಲೃಪ ವೇಣುವಿನಿಂದೆ ಅಗ್ನಿಯಂ ಪುಟ್ಟಿತಿ ಅದೆ  
ನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಮಾರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಂ ಮಾಡಿಸಲಾಮನೆ  
ಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದುಬೆಂಕಿ ಉರಿಯದು || ೪ ||

ಕಾಪಾಸ ಸಪಾಸ್ಥಿಗಳ ಧೂಪವನ್ನು ಸರ್ವ  
ದಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟೆರೆಲು ಸರ್ವ ವಾಮನೆಯಂ ಬಿಟ್ಟು  
ಹೊಗುವದು || ೫ ||

ಸಮುದ್ರಲವಣ ಸೈಂಧವಲವಣಶಿಡಿಲಿನಿಂದೆ ಸುಟ್ಟ  
ಮಣ್ಣುಗಳಂ ಮನೆಗೆ ಲೆಪಿಸ ಲಾಮನೆಯು ಬೆಂಕಿಯಿಂದೆ  
ಸುಡದು: || ೬ ||

ಹಗಲಿನಲ್ಲು ಗಾಳಿಬೀಸುವಲ್ಲೂ ಕೂಡದುರ್ಗದೆ  
ಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯೇರಕ್ಷಿತಿ ಕೊಂಡಿರಬೇಕು. || ವಿಷದ್ದೆಕೆಯಿಂದಾ

ಕ್ರೇಡಾನಿಮಿತ್ತಂ ನೃಪತಿ ಧಾರಯೆ ನೈಗಪಕ್ಷೇಣಃ || ೮  
 ನ್ನುನೈಪ್ರಾಕ್ಪರಿಕ್ಷಿತ ವೆನ್ನೋಚಾನ್ಯತರೆಷುಚ || ೯ ||

ವಸ್ತ್ರಂಪುಷ್ಪಮಲಂಕಾರಂ ಭೋಜನಾಭ್ಯಾದಿನಂತಥಾ ||  
 ನಾಪರಿಕ್ಷಿತಪೂರ್ವಂತು ಸ್ಪ್ರಶದಿಪಿ ಮಹೀಪತಿಃ || ೧೦ ||

ಸ್ಯಚ್ಚಾಸಾ ವಕ್ತ್ರ ಸಂತಪ್ತಃ ಸೋದ್ಯೆಗಂಚ ನಿರಿಕ್ಷಿತ ||  
 ವಿಷದೋಧವಿಷಂದತ್ತಂ ಯಚ್ಚ ತತ್ರಪರಿಕ್ಷಿತ || ೧೧ ||  
 ಸ್ರಸ್ತೋತ್ತರೀಯೋವಿಮನಾಃ ಸ್ತಂಭಕುಡ್ಯಾದಿಭಿಸ್ತಥಾ ||  
 ಪುಞ್ಣಾದಯತಿಚಾತ್ಮಾನಂ ಲಜ್ಜತತ್ಸರತತಥಾ || ೧೨ ||

ಭುವಂವಿಲಿಖತಿಗ್ರೀವಾಂ ತಥಾಚಾಲಯತನ್ರಪ || ಕಂಡೂ  
 ಯತಿಚಮುಧಾರ್ಥನಂ ಪರಿಲೋಡ್ಯಾನಂತಥಾ || ೧೩ ||

ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ರಾಜನು ರಕ್ಷಾಶಿಕ್ಷಣೈ ಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಹವಳಪಾ  
ಯಗಳಂ ತಿಳಿಯುವನಾಗು. || ೪ ||

ರಾಜನು ಕ್ರೋಧಾರ್ಥವಾಗಿ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸ  
ಬೇಕು. ತಿನ್ನ ತಕ್ಕ ಅನ್ನವನ್ನು ನೋಡಲು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀ  
ಕ್ಷಿಸಿ ಮತ್ತು ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳೊ ಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ  
ಭಕ್ಷಿಸಬೇಕು. || ೫ ||

ವಸ್ತ್ರ ಪುಷ್ಪಾಲಂಕಾರ ಭೋಜನಾಭ್ಯಾಸದನ ಗಳ  
ನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ರಾಜನು ಮುಟ್ಟಲಾಗದು || ೬ ||

ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಷವಂ ಕೊಟ್ಟವನ ಮುಖ ವಣ  
ಗುವದು ದಿಗಲಿನಿಂದ ನೋಡುವನು || ೭ ||

ಅವನಿಗೆ ಹೊದ್ದ ಬಟ್ಟೆಜಾರುವದು ಮನವು ಭಿನ್ನ  
ವಾಗುವದು ಸ್ತಂಭಕುಡ್ಡಾದಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆ ಯೋಗು ವನು  
ಯದೊರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ಸಂಕೋಚ ಪಡುವನು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ವ  
ರೆಪಡುವನು || ೮ ||

ಭೂಮಿಯಂ ಕೆರೆಯುವನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಕತ್ತಂ ತಿರಗಿಸು  
ವನು ಮುಖವಂ ತಿರುಗಿಸಿ ತಲೆಯಂ ಕೆರೆಯುವನು || ೯ ||

ವಿಷಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ತ್ವರೆಪಡುವನು

ಕ್ರಿಯಾಸುತ್ವಲಿತೋರಾಜಃ ವಿಪರೀತಾಸ್ವಪಿದ್ಭಾವಂ || ಏವ  
ಮಂದೀನಿಚಿನ್ಮಾನಿ ವಿಷದಸ್ಯಪರೀಕ್ಷಯೇತ್ || ೧೪ ||  
ಸಮಿವೈವೀಕ್ಷ್ಯಪದ್ವಿನೌ ತದೇನ್ಮಂತ್ವರಯೂಂಚಿತೈಃ ||  
ಇಂದ್ರಾಯುಧಸವಣಂತು ರೂಕ್ಷಂಸ್ಥೂಟಸಮನ್ವಿತಂ ||  
ಏಕಾವತಂತು ದುರ್ಗಂಧಿ ಭೃಶಂಚಟಚಟಾಯತೆ || ತ  
ದ್ಭೂಮಸೇವನಾಜ್ಜಂತೂಃ ಶಿರೋರೂಗಶ್ಚ ಜಾಯತೆ || ೧೫ ||

ಸವಿಷೇನ್ನೇ ವಿಲೀಯಂತೆ ನಚಪಾಧೀ ವಮುಷ್ಕ ಕಾಃ || ನಿಲೀ  
ನಾಶ್ಯವಿಪ್ರೇಂತೆ ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟಸವಿಷೇತಥಾ || ೧೬ ||

ವಿಗಜ್ಯತಿಚಕೋರಸ್ಯ ದೈಷ್ಟ್ಯಪಾಧೀವಸತ್ತಮಃ || ವಿಕೃತಿಂ  
ಚಸ್ವರೂಯೂತಿ ಕೂಕಲಸ್ಯತಥಾನೃಪ || ೧೭ ||  
ಗತಿಸ್ಥಲತಿಹಂಸಸ್ಯ ಭೃಂಗರಾಜಶ್ಚ ಕಾಜತಿ || ಕ್ರೌಚಿಣ  
ಮದಮಥಾಭ್ಯೇತಿ ಕೃಕವಾಕುರ್ವಿರೌತಿಚ || ೧೮ ||

ವಿಕ್ರೂತತಿಶುಕೋರಾಜಃ ಸಾರಿಕಾವನಂತತಃ || ಚೂಷಾಕ

ಈಲಕ್ಷಣಗಳಂ ನೋಡಿ ವಿಪ್ರದನಂ ತಿಳಿಯಬೆಕು || ೧೪

ಸಮಾಪಸ್ಥರಿಂದ ಅನ್ನವೆನ್ನಗ್ನಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ  
ಹಾಕಿಸಲು ಅದು ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಣ್ಣವಾಗುವದು ಅ  
ನ್ಯವಾದೆ ಅನ್ನದಂತೆಬೇಯದೆ ಕಠಿನವಾಗಿರುವದು ಅದರಮೆ  
ಲೆಗುಳ್ಳೆ ಯದ್ದಂ ತಾಗುವದು ಒಂದೇಸುಳಿ ಯಂತೆ ಉಗಿಯೆ  
ಳುವದು ದುರ್ಗಂಧ ವುದಿಸುವದು ಚಟಚಟತಬ್ಬ ವಧಿಕ  
ವಾಗಿ ಆಗುವದು ಅದರಜೊಗೆ ತಗಲಿದರೆ ತಲೆನೊವು ಬರು  
ವದು || ೧೬ ||

ವಿಷಸಹಿತವಾದೆ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ನೋಣಶೆರದು ಶರ್ಕರಾದಿ  
ಸಂಬಂಧದಿಂ ಶರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಕ ವಾದೊಡ ನೆಯೆ ವೃತ  
ವಾಗುವದು || ೧೭ ||

ಅದಂ ನೊಡುವಲ್ಲಿ ಚಕೂರ ಪಕ್ಷಯ ಪೃಷ್ಠಿಯು  
ಹಿಂತಿರ ಗುವದು ಕೋಕಿಲಕ್ಕೆ ಸ್ವರ ವಿಕಾರ ವಾಗುವದು

ಹಂಸದಗತಿ ಸ್ಥಿತಿ ವಾಗುವದು ಭ್ರಮರ ಧ್ವನಿಗೆ  
ಯ್ಯುವದು ಕೌಂಚಕ್ಕೆ ಮದೆ ವಿಕಾರ ವಾಗುವದು ಕುಕ್ಕ  
ಟವು ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕೂಗುವದು || ೧೮ ||

ಗಿಣಿಕೂಗಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ಶಾರಿಕೆಗೆ ವಮನವಾಗು

ರೋನ್ಯತೋಯೋತಿ ಮೃತ್ಯುಕಾರಂಡವಸ್ತಥಾ || ೧೦ ||

ಮೆಹತೆ ವಾನರೋ ರಾಜಃ ಗ್ಲಾಯತೇಜೀವ ಜೀವಕಃ || ದೈ  
ಷ್ಟ ರೋವಾಭವೆದ್ಭೈಃ ಪೃಷತಶ್ಚೈವರೋದತಿ || ೧೧ ||

ಹರ್ಷಮಾಯೋತಿಚೇಖೀ ವಿಷಸಂದರ್ಶನಾನ್ಮೃಪ || ಅ  
ನ್ನಂಚಸವಿಷಂರಾಜಂ ಶ್ವೀರಣಚವಿಪದ್ಯತೆ || ೧೨ ||

ತದಾಭವತಿ ನಿಶಾನ್ಯಂ ಪಕ್ಷಪರ್ಯುಷಿ ತೋಪಮಂ || ವ್ಯಾಪ  
ನ್ನರಸಗಂಧಂಚ ಚಂದ್ರಿಕಾ ಭಿಸ್ತಥಾಯುತಂ || ೧೩ ||

ವ್ಯಂಜನಾನಾಂತುಕುಪ್ಕತ್ವಂ ದ್ರವಾಣಾಂಬುದ್ಬದೋದ್ಭವ  
ಸಸ್ಯಂಧವಾನಾಂ ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ಜಾಯತೆ ಘನಮಾಲಿಕಾ

ಸಸ್ಯರಾಜಿಶ್ಚ ತಾವೋಗ್ರಾಢ್ಯತ್ ನೀಲಾಚ ಪಯಸಸ್ತಯೋ  
ಕೋಕಿಲಾಭಾಚಮದೈಸ್ಯ ತೋಯಸ್ಯಚಸೃಪೋತ್ತಮ || ೧೪ ||

ವೆದು ಚಾಮರಾಜರಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಯತ್ತಿತ್ತ ಹೋಗುವೆದು ಕಾರಂಡ  
ವಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೃತ ವಾಗುವೆದು || ೧೦ ||

ಕೊನೆಗೆ ಮಲಮಾತ್ರ ಗಳಾಗುವವು ಜೀವಂಜೀವ ಪ  
ಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಳಲುವೆದು ಮುಂಗಸಿಗೆ ರೋಮಾಂಚ ವುಂಟಾಗುವ  
ದು ಜಿಂಕೆ ಯೆಳುವೆದು || ೧೧ ||

ನಮಿಲು ಸಂತೋಷ ಪಡುವೆದು ಆಅನ್ನ ಬಹುಕಾ  
ಲಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷ್ಯ ವಾಗುವೆದು || ೧೨ ||

ಆಅನ್ನ ವಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗ ಳಲ್ಲಿಡು ವಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ  
ದಿಂದಲೆ ರಸಗಂಧ ಹೀನವಾಗಿ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ತಂಗಳ  
ನಂತೆ ನಾರುತತ್ತಾ ಅದರ ವಾರ್ತೆಯಂ ಕೆಳುವೆದಕ್ಕೂ ಕೂ  
ಡಅಸಹ್ಯ ವಾಗುವೆದು || ೧೩ ||

ವಿಷಕೂಡಿದೆ ಅನ್ನ ದ ಸಮಾಪದ ಲ್ಲಿದ್ದೆ ವೈಂಜನಗ  
ಳಲ್ಲಿ ಫೆಟ್ಟಿಯೊದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಶುಷ್ಕವಾಗುವವು ದ್ರ  
ವ ಪದಾರ್ಥ ಗಳಲ್ಲಿ ಗುಳ್ಳೆ ಉಳ್ಳುವೆದು ಉಪ್ಪು ಕೂಡಿದೆ  
ಪದಾರ್ಥ ಗಳಲ್ಲಿ ನೊರೆಯುಂ ಟಾಗುವೆದು || ೧೪ ||

ಆಅನ್ನ ದ ಮೆಲಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ಸಸ್ಯಗಳು ಕೆಂಪಾಗುವವು  
ಪಾಲುಕಪ್ಪು ಗುವೆದು ಮದ್ಯಜಲಗಳಿಗೆ ಕೊಗಿಲೆ ಬಣ್ಣ  
ಬರುವೆದು || ೧೫ ||



ಧಾನ್ಯಾವ್ಯಸ್ಯ ತಥಾಕೃಷ್ಣಾ ಕಪಿಲಾ ಕೋದ್ರವಸ್ಯಚಃ ||  
ಮಧುಶ್ಯಾಮಾಚತಕ್ರಸ್ಯ ನಿಲಿಲಾಽಪಿ ತಾತಥೈವಚಃ || ೧೬ ||

ಘೃತಸ್ಯೋದಕ ಸಂಕಾಶಾ ಕಪೋತಾಭಾಚಃ ಸತ್ತನುಃ || ಹ  
ರಿತಾ ಮಾಕ್ಷಿ ಕಸ್ಯಾಪಿ ತೈಲಸ್ಯಚಃ ತಥಾರುಣಾ || ೧೭ ||

ಫಲಾನಾಮಪ್ಯಪಕ್ವಾನಾಂ ಪಾಕಾಕ್ಷಿ ಪ್ರಂಪ್ರಜಾಯತೆ || ಪ್ರ  
ಕೋಪಶ್ಚೈವ ಪಕ್ವಾನಾಂ ಮಾಲ್ಯಾನಾಂವ್ಲಾಸತಾತಥಾ ||  
ಮೃದುತಾಕಠಿನಾನಾಂಸ್ಯ ಸ್ತೃಗೂನಾಂಚವಿಪರ್ಯಯಃ  
ಸೂಕ್ಷ್ಮಾನಾಂರೂಪದೇಶನಂ ತಥಾಚೈವಾತಿರಂಗತಾ ||

ಶ್ಯಾಮಮಂಠ ಲತಾಚೈವ ವಸ್ತ್ರಾಣಾಂವೈ ತಥೈವಚಃ ||  
ಲೋಹಾನಾಂಚಮಣೀನಾಂಚ ಮಲಸಂಕೋಪವಿಗ್ಧತಾ ||

ಅನುಲೇಪನಗಂಧಾನಾಂ ಮಾಲ್ಯಾನಾಂಚನೃಪೋತ್ತಮ || ವಿ  
ಗುಂಧತಾಚವಿಜ್ಜ್ವಲಾ ತಥಾರಾಜಾ ಜಲಸ್ಯತು || ೨೦ ||

ಧೂನ್ಯಾಪ್ನಿವು ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವಾಗುವದು ಹಾರ  
ಕವು ಕಪಿಲವರ್ಣವಾಗುವದು ಮಂಜಿಗೆಯು ಮೆಧುವ  
ವರ್ಣವಾಗಲಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವಾಗಲಿ ಹಳದಿಬಣ್ಣವಾ  
ಗಲಿಗುವದು || ೨೬ ||

ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ನೀರಿನಬಣ್ಣ ಬರುವದು ಉತ್ತಮವಾಗಿ  
ಶರೀರವು ಕಪೋತವರ್ಣವಾಗುವದು ಜಿನುತುಪ್ಪ ಹಸ  
ರಾಗುವದು ತೈಲವು ಕೆಂಪಾಗುವದು || ೨೭ ||

ಕಾಯೋಗಿದ್ದೆ ಫಲಗಳು ಸಕ್ಕವಾಗುವವು ಸಕ್ಕಫ  
ಲಗಳು ಕೊಳತುಹೋಗುವವು ಮೂಲೆಗಳು ಬಾಡು ವೆವು  
ಕಠಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮೃದುವಾಗುವವು ಮೃದುವ  
ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಠಿನವಾಗುವವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ ಗಳಿಗೆ  
ಮೂರ್ದವೆ ಬಣ್ಣ ತಪ್ಪಿ ವಿಪರೀತಬಣ್ಣವಾಗುವದು || ೨೮ ||

ಫಸ್ತುಗಳಮಿಲೆ ಮಂಡಲಾ ಕಾರವಾಗಿ ಕಪ್ಪಿನ ಬ  
ಣ್ಣವು ವಿಸುವದು ಲೋಹಗಳು ಮಣಿಗಳು ಸಹ ಮೆಲಸಾ  
ಕಸಹಿತವಾಗುತ್ತಾ ಗುವವು || ೨೯ ||

ಅನುಲೇಪನ ಗಂಧವಾಲ್ಯಾಜಿಗಳು ದುರ್ಗಂಧವಾ  
ಗುವವು || ೩೦ ||

ದಂತಕಾಪೃತ್ವಚಕ್ರವು ಸ್ತನುಸತ್ವಸ್ತಧೈವಚ್ಚ || ಏವ  
ಮಾದೀನಿಚಿಹ್ನಾನಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾನಿನೃಪೂತ್ತಮ || ೩೦ ||

ತಸ್ಮಾದ್ರಾಜಾ ಸದಾತಿಷ್ಠತ್ ಮಣಿಮಂತ್ರಾಪಧಾಂಗಣೈಃ  
ಉಕ್ತೈಃಸಂರಕ್ಷಿತೊರಾಜಾ ಪ್ರಮಾದಪರಿವರ್ಜಕಃ ||

ಪ್ರಜಾತರೂಮಾರ್ಗಲಮಿಹಾವನಿಶ ಸ್ತದ್ರಹ್ಮಣಾದ್ರಾಪ್ತು  
ಮುಪೈತಿವೃದ್ಧಿಂ || ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಯತ್ನೇನ ನೃಪಸ್ಯಾಹ್ನಾ ಸ  
ವೇಣಕಾರ್ಯಾರವಿವಂಶಚಂದ್ರ || ೩೪ ||



ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ ರಾಜರಹಸ್ಯಕಥನಂನಾಮ  
೨೦೯೪ಕೊನವಿಂಶೋತ್ತರದ್ವಿತೀತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ದಂತಕಾಷ್ಠ ತ್ವಕ್ಕುಗಳು ಕವೃಗು ವೆವು ಬಲವಾ  
ಗಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಿಬಲವಾಗುವವು ಇದೇಮೊದಲಾ  
ದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಂ ದಿದು ವಿಷಾನ್ನ ವೆಂದು ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದ್ದು  
ಹೀಗೆ ವಿಷಾ ನ್ನಾದಿಗಳು ಸಂಬಂಧಿಸು ವದ್ದರಿಂದ  
ದೇವರಿಹಾರಕ್ಕೋಸುಗ ರಾಜನು ಮಣಿಮಂತ್ರೌಷ್ಣ ಧಾದಿಗ  
ಳಿಂದ ಸಹಿತ ನಾಗರಬೆಕು || ೩೩ ||

ಪ್ರಜೆಗಳೆಂಬ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ರಾಜನೆಮೂಲ ವಾದ್ದರಿಂದ  
ವನ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರ ) ವೃದ್ಧಿ ಯಾಗುವದು ಅದುಕಾ  
ರಣ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂ ಸಮಸ್ತ ಜನರುಂ ರಾಜನಂ ರಕ್ಷೆ  
ಸಬೆಕು || ೩೪ ||



ಯೆಂದುಯತ್ಸ್ಯಮಾತಿಃಯಾದಭಗವೇತನು  
ಪೆಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ  
ರಾಜರಕ್ಷಾರಹಸ್ಯಕಥನವೆಂಬಂ ನೆಅಧ್ಯಾಯ  
ಸಂಪೂರ್ಣ



## ಮತ್ಸ್ಯೋಽವಾಚಃ

ರಾಜಾಪುತ್ರಸ್ಯ ರಕ್ಷಾಚಃ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷಿತಾ || ೮ ||  
ಚಾರ್ಯಶ್ಚಾತ್ರಕರ್ತವ್ಯೋ ನಿರ್ಭಯಾಕ್ಷತ್ವರಕ್ಷಿಭಿಃ || ೧ ||

ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿಧನುರ್ದೇಚಶಿಕ್ಷಯೇತಿ ||  
ರಥಚಕುಂಜರಚೈನಂ ವ್ಯಾಯಾಮಂ ಕಾರಯೇತ್ಸದಾ || ೨ ||  
ಶಿಲ್ಪನಿಶಿಕ್ಷಯೇಜ್ಜೈನಂ ನಾಪ್ತೊಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರಯಂವದೇತಿ ||  
ರಥಚಕುಂಜರಚೈನಂ ವ್ಯಾಯಾಮಂ ಕಾರಯೇತ್ಸದಾ || ೩ ||

ನಚಾಸ್ಯಸಂ ಗೋದಾತವ್ಯಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಲುಬ್ಧಾವಮಾನಿತೈಃ  
ತಥಾಚವಿನಯೋದೇನಂ ಯಥಾಯೌವನಗೋಚರೇ || ೪ ||  
ಇಂದ್ರಿಯೈರ್ನಾಪಕೃಷ್ಯೇತ ಸತಾಂವಾಗಾರ್ತಸ್ಸದುರ್ಗಾ  
ಮಾತೇ || ೫ ||

ಗುಣಾಧಾನ ಮಶಕ್ಯಂತು ಯಸ್ಯಕರ್ಮಂ ಸ್ವಭಾವತಃ ||  
ಬುಧನಂತಸ್ಯಕರ್ತವ್ಯಂ ಗುಪ್ತದೇಶಸುಖಾನ್ವಿತಂ || ಅವಿನೀ  
ತಕುಮಾರೇಣ ಕುಲಮಾತುವಿಶೀರ್ವತೇ || ೬ ||

ಭಗವಂತ ನಿಂತೆದನು. ಯಲೈ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆ ರಾ  
ಜನಿಂದ ಪುತ್ರನು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನು  
ದ್ದರಿಂದವನಿಗೆ ಅರ್ಚಾರ್ಯನನ್ನು ಯಡಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಸುವಭೈ  
ತ್ಯವೆಂ ಸಗ ಇಡಬೇಕು || ೧ ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧನುರ್ವೇದವೆ  
ನ್ನು ರಥ ಕುಂಜರಾಶ್ವಚಾಲನ ಕ್ರಮವೆಂಸಹಕರಿಸಬೇಕು  
ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಾವತಿ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ ಗಳಂ ಕಲಿಸಬೇಕು.  
ಅಸತ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಿಯ ವಾದಂತಾಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡದಂ  
ತನಿಯಮಿಸಬೇಕು. ರಕ್ಷಣೆಗೋಸುಗ ಬಹುಜನ ಭೈತ್ಯ  
ರನ್ನಿ ಡಬೇಕು || ೩ ||

ಕೊಪಿಷ್ಠ ರೊಡನೆಯೂ ಲೋಭಿಗೆ ಲೋಡನೆಯೂ  
ಮಾನಸಿಂನ ರೊಡನೆಯೂ ಸಂಬಂಧ ಸಂಭವಿಸ ದಂತಿರಬೇ  
ಕು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯೌವನಬಂದ ಬಳಿಕ ಯಿಂದ್ರಿಯ ವಿಕಾ  
ರದಿಂ ದುರ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬೀಳದಂತೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡಿಸ  
ಬೇಕು || ೪ ||

ಈರಿತಿಯಂ ಕಲಿಸ ಲಶಕ್ಯವಾದಲ್ಲಾ ಮಗನಂ ಸು  
ಖವಾಗಿರುವಂತೆ ಬಂಧನದಿ ಳ್ಲಿರಿಸಬೇಕು ನಿಲಿತಿಇಲ್ಲದೆ ಮ

ಅಧಿಕಾರೇಷು ಸರ್ವೇಷು ವಿನೀತಂ ವಿನಿಯೋಜಯೇತ್ || ಆದೌ  
ಸ್ವಲ್ಪತತಃಪಶ್ಯತ್ ಕ್ರಮೇಣಾಥಮಹತ್ಸ್ರವಃ || ೭ ||

ಮೃಗಯಾಪಾನ ಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ವರ್ಜಯೇತ್ ಪ್ರಥಿವೀಪತಿಃ ||  
ಏತಾನ್ಯೈ ಸೇವಮಾನಾಸ್ತು ವಿನಷ್ಟಾಃ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷತಃ || ೮ ||  
ಬಹವೋನರಶಾರ್ದೂಲ ತೇಷಾಂಸಂಖ್ಯಾನವಿದ್ಯತೆ || ದಿನಾ  
ಸರ್ವಾಪಂಕ್ಷ್ಯತೀಶಸ್ತು ವಿಶೇಷೇಣ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೯ ||

ವಾಕೃಪುಷ್ಯಂನಕರ್ತವ್ಯಂ ಗಂಡಪಾರುಷ್ಯ ಮೇವಚ ||  
ಪರೋಕ್ಷನಿಂದಾಚತಥಾ ವರ್ಜನೀಯ್ಯಾಮಹೀಕ್ಷತಾ ||

ಅರ್ಥಸ್ಯ ದೂಷಣಂರಾಜಾ ವಿಪ್ರಕಾರಂವಿವರ್ಜಯೇತ್ ||  
ಅರ್ಥಾನಾಂದೂಷಣಂಚೈಕಂ ತಥಾರ್ಥೇಷುಚದೂಷಣಂ  
ಪ್ರಾಕಾರಾಣಾಂ ಸಮುಚ್ಛೇದೋ ದುರ್ಗಾದೀನಾಮಸತ್ಕಿ  
ಯಾ || ಅರ್ಥಾನಾಂ ದೂಷಣಂಪ್ರೋಕ್ತಂ ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣತ್ವ

ಮೇವಚ || ೧೦ ||

ಗನಿಂದೆ ಕುಲನೇಕೆಡುವೆದಾದ್ದರಿಂದೆ ಸರ್ವೆ ಪ್ರಯತ್ನ ದಿಂ  
ದೆಲೂ ಮಗನನ್ನೀತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸ ಬೇಕು || ೬ ||

ಮಗನು ವಿವಿಧನಾಗಿದ್ದೆ ಲ್ಲವನಂ ಮೊದಲು ಸ್ವ  
ಲ್ಪವಾದೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡಧಿ  
ಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಇರಿಸಬೇಕು || ೭ ||

ಅಕ್ಷದ್ಯೋತ ಮೃಗಯ ಮಧುಪಾನ ಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ  
ರಾಗಿದ್ದೆ ಅನೇಕರಾಜರು ನಷ್ಟರಾದ್ದೆ ರಿಂದೆವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾ  
ಜನಾಸಕ್ತ ನಾಗಲಾಗದು ಮತ್ತೊಂದಿವಾ ಸ್ವಾಪನಂ ಸರ್ವ  
ಥಾ ಬಿಡಬೇಕು || ೮ ||

ವಾಕ್ಪುರುಷ್ಯದೊಡ ಪೂರುಷ್ಯ ಪರೋಕ್ಷನಿಂದೆಗಳಂ  
ರಾಜನುತ್ಯಜಿಸಬೇಕು || ೯ ||

ಅರ್ಥಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಗಳಂ ಸಹ ದೊಷಿ  
ಸಲಾಗದು || ೧೦ ||

ಕೋಟಿಗಳಂ ಇಡಿಯುವದು ದುರ್ಗಗಳಂ ಪಾಳು  
ಮಾಡುವದು ವೈವಸ್ಥೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ನ್ನಿಡಿಸು  
ವದು ಸಹ ಅರ್ಥಸಂಬಂಧಿ ದೊಷಣವು || ೧೧ ||

ಆಕಾಲದೇಕ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲ



ಅದಿಕಾಂತೇಯವ್ತಾನ ಮವಾತೃಗಾನಮಿವಚ್ಚ || ಅಧೇಷು  
 ಲೋಪಣಂವ್ರೋಕ್ತ ಮಸುಷ್ಕಮಪ್ರವರ್ತನಂ || ೧೩ ||  
 ಕಾಮಶ್ರೋಧೋಮದೋವಾನೋ ಲೋಭೋಹರ್ಷಸ್ತದ್ಭೇವಚ್ಚ  
 ಏತವರ್ದ್ಯಾಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸಾದರಂ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷತಾ || ೧೪ ||  
 ಏತೇಷಾಂವಿಜಯಂಕೃತ್ವಾ ಕಾರ್ಯೈರ್ಭೃತ್ಯಜಯಸ್ತತಃ || ಕೃ  
 ತ್ವಾಭೃತ್ಯಜಯುರೂಪಾ ಪಾರ್ಷ್ವಾಪಾರಸಮಾಜಯೇತ್ ||

ಕೃತ್ವಾಚವಿಜಯಂತೇಷಾಂ ಶತ್ರುನ್ಬಾಹ್ಯಾಂಸ್ತತೋಜಯೇತ್  
 ಬಾಹ್ಯಾಶ್ಚವಿವಿಧಾಜ್ಞೆಯಾ ತುಲ್ಯಾಭ್ಯಂತರಕೃತ್ರಿಮಾಃ ||  
 ಗುರವಸ್ತೇಯಥಾಪೂರ್ವಂ ತೇಷುಯಶ್ಚ ಸರೋಭವೇತ್ || ೧೬ ||

ಪಿತ್ರಪೃತಾನ್ಮಹಂಪುತ್ರ ಮಮಿತ್ರಂಚತಥಾಽರಿವೃಃ || ೧೭ ||  
 ಕೃತ್ರಿವಂಚಮಹಾಭಾಗ ಮಿತ್ರಂತ್ರಿವಿಧಮುಚ್ಯತೇ || ತಥಾ  
 ಪಿಚಗುರುಃ ಪೂರ್ವಂ ಭವೇತ್ತತ್ರಾ ಪಿಚಾದ್ಯತಃ || ೧೮ ||

ಸಕೌಚಿ ವೈಯುನು ಮಾತುನು ಸಹ ಅಧಃ ದೋಷಣಿ ||

ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಮದೆ ಮಾನ ಲೋಭ ಹರ್ಷ ಗಳಂ  
ಪ್ರಯತ್ನದಿಂ ರಾಜನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು || ೧೪ ||

ವಿವೇಕವಿಚಾರದಿಂ ದಿವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನ ವಾಗವಿರು  
ವದೆ ಇವುಗಳ ಜಯವು ಮೊದಲುಇವುಗಳಂ ಬಳಿಕ  
ಜೈಹೈರನ್ನೂ ಪಾಠ ರನ್ನೂ ದೇಶದ ಜನಗಳನ್ನೂ ಬಾಹ್ಯ  
ಶತ್ರುಗಳಂ ಸಹ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜಯಿಸಬೇಕು. ಸಮಾನಾ  
ಜ್ಯಂತರ ಕೃತ್ರಿಮ ಭೇದದಿಂಬಾಹ್ಯರು ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ  
ರುವರು || ೧೫ ||

ತನಗಸರಿಯಾಗಿರುವ ರಾಜಾಂಗ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಕಡಮೆಯೂ  
ದ್ವರಿಂ ಸುಮ್ಮನಿರುವರು ಸಮಾನರು ದೋಹಬುದ್ಧಿ ಯಿದ್ದ  
ರುಂ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಿತ್ರರೆಂತೆ ನಟಿಸುವರು ಅಜ್ಞಾಂತರ  
ಕೃತ್ರಿಮರು ಇವರನ್ನು ಪೂರೈದ ಗುರುಗಳಂತೆ ಜಯಿಸಬೇ  
ಕು || ೧೬ ||

ದೋಹಬುದ್ಧಿ ಯಿಲ್ಲದೆ ಪಿತ್ರ ಪಿತಾಮಹ ಪರಪರ  
ಯಿಂ ಬಂದವ ನಂತಲೂ ತನ್ನ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಶತ್ರುವೆಂತಲೂ ಉ  
ಪಕಾರವಿಲ್ಲದಿಂ ಶೇರಿದವ ನಂತಲೂ ಮಿತ್ರರು ಮೂರು ಬ  
ಗೆಯಾಗಿರುವರು || ೧೭ ||

ಸ್ವಾಮ್ಯಮಾತೃತ್ವ ಜನಪದೊ ದುರ್ಗಂದೆಂಡಸ್ತಥೈವಚ್ಚ |  
 ಕೊಶೊಮಿಂತ್ರಂಚಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನಪತ್ತಂಗರಾಜ್ಯಮುಚ್ಯತೆ  
 ಸಪತ್ತಂಗಸ್ಯಪಿರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಮೂಲಂಸ್ವಾಮಿಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ  
 ತನ್ನೂಲತ್ವಾ ತ್ತಥಾಂಗಾನಾಂ ಸತುರಹ್ಯೈಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ||  
 ಪರಂಗರಾ ಕರ್ತವ್ಯಾ ತಥಾತನ ಪ್ರಯತ್ನತಃ || ಅಗ್  
 ಭ್ಯೋಯಸ್ತಥೈಕಸ್ತು ದ್ರೋಹಮಾ ಚರತಲ್ಪಧೀಃ || ೧೧ ||  
 ಬಂಧಸ್ತಸ್ಯತುಕರ್ತವ್ಯೈಃಶೀಘ್ರಮಿವಮುಹೀಶ್ಚೈತಾ || ೧೧ ||  
 ನರಾಜ್ಞಾಮೃದುನಾಬಾಪ್ಯಂ ಮೃದುಹಿಂಸರಿಭೂಯತೆ ||  
 ನಭಾಪ್ಯಂದಾರುಣೇನಾತಿ ತ್ರಿಕ್ಷಣ ದುದ್ವಿಜತಜನಃ || ಕಾ  
 ಲಮೃದುರ್ದ್ರೋ ಭವತಿ ಕಾಲಭವತಿ ದಾರುಣಃ || ೧೨ ||  
 ರಾಜಾಲೋಕ ದ್ವಯೂಪೇಕ್ಷೇ ತಸ್ಯಲೋಕ ದ್ವಯಂಭವತಿ ||

ಭೃತ್ಯೈಸ್ತು ಹವ್ಯಾಪಾಲಃ ಪರಿಹಾಸಂವಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೧೩ ||  
 ಭೃತ್ಯಾಃ ಪರಿಭವಂತೀಹ ನೃಪಹರ್ಷ ವಶಂಗತಂ || ವ್ಯಸ  
 ನಾನಿಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂಪತಿಃ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೧೪ ||

ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಣಾ ಥಾರ್ಯ ಕೃತೇಕವ್ಯಸನೀಭವತಿ || ೧೫ ||

ಸ್ವಾಮಿಮಂತ್ರಿ ದೇಶ ದುರ್ಗ ದೇಡ ಕೊತ ಮಿತ್ರರೆಂ  
ದು ಸಪ್ತಂಗ ವುಳ್ಳದ್ದು ರಾಜ್ಯವು || ೧೯ ||

ಇದೆಕ್ಕೆಸ್ವಾಮಿಯೇಮೂಲವಾದ್ದರಿಂದಸ್ವಾಮಿಯೆ  
ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನು || ೨೦ ||

ಆಸ್ವಾಮಿಯು ಇತರನಾದೆ ಅಂಗಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸ ಬೇ  
ಕು || ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನಿಂದ ದ್ರೋಹ ವುಂಟು ಗುವದೊ  
ಆದುಬುರ್ಧಿಯಂ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಡಬೇಕು || ೨೧|| ||

ಕೇವಲವೃದ್ಧ ವಾದವನಿಗೆ ಸರ್ವತ್ರ ತಿರಸ್ಕಾರ ವಾ  
ಗುವದೊ ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ನಾಗಿರುವ ನಡೆಗೆ ಯಾರುಂ ಕೇರರು ||  
ಆದ್ದರಿಂದರಾಜನು ಕಾಲದೇಶಗಳಂ ತಿಳಿದು ವೃದ್ಧ ತೀಕ್ಷ್ಣ  
ಭಾವಗಳಂವಹಿಸ ಬೇಕು || ಹಾಗಿದ್ದೆ ವನಿಗೆ ಐಹಿಕಾ ಮು  
ಷ್ಟಿಕಸಾಂಖ್ಯಗಳಲ್ಲವೂ ಸಂಭವಿಸುವವು || ೨೨|| ||

ಹರ್ಷದಿಂ ಪರವಶನಾದ ರಾಜನು ಭೈಷ್ಯನು ತಿರಸ್ಕ  
ರಿಸುವ ರಾದ್ದರಿಂ ದವರೊಡನೆ ರಾಜನು ಪರಿಹಾಸಕಥೆಂ  
ಮಾಡತಾಗದು ನಿತಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವೈಸನಗಳಲ್ಲ  
ವನ್ನು ರಾಜನು ಬಿಡಬೇಕು || ೨೩ ||

ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೋಸುಗ ವೈಸನಿ ಯಂತಿರಬೇಕು

ಡಿರಸ್ಯನರಂದ್ರಸ್ಯ ನಿತ್ಯಮುದಿಕ್ತಚೇತನಃ || ೨೬ ||  
ಜನಾವಿರಾಗಮಾಯಾಂತಿ ಸದಾತುಸೈವ್ಯಭಾವತಃ || ಸ್ತ್ರೀತ  
ಪೂರ್ವಾಭಿಭಾಷೀನಾತ್ಯತ್ ಸರ್ವಸೈವಮಹೀಪತಿಃ || ೨೭ ||

ವದ್ಯೇಷ್ವಪಿಮಹಾಭಾಗ ಭುಕ್ತುಪಿಂಸಸಮಾಚರತ್ || ಭಾ  
ವ್ಯಂಧಗ್ರಭೃತಾಂಶ್ಚ || ಸ್ಥಲಲಕ್ಷ್ಯಣಭೂಭೂಜಾ || ೨೮ ||

ಸೂಲಲಕ್ಷ್ಯಸ್ಯವಶಗಾಸರ್ವಾಭವತಿಮಿದಿನೀ || ಅದೀರ್ಘ  
ಸೂತ್ರಾತ್ ಭವತಿ ಸರ್ವಕರ್ಮ ಸುಪಾರ್ಥಿವಃ || ೨೯ ||

ದೀರ್ಘಸೂತ್ರಸ್ಯನೃಪತಃ ಕರ್ಮಕಾನಿಧೃವಂಭವತಿ  
ರಾಗದೇವಚಮಾನೇಚ ದ್ರೋಹನಾವಚಕರ್ಮಣಿ || ೩೦ ||

ಅಪ್ರಿಯಚೈವಕರ್ತವ್ಯ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರಂಪ್ರಕಸ್ಯತೆ ||

ರಾಜ್ಞಾಸಂವೃತ ಮಾತ್ರೇಣ ಸದಾಭಾವ್ಯಂ ನೃಪೂತ್ತಮ ||  
ತಸ್ಯಾಸಂವೃತ ಮಾತ್ರಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಸ್ಸರ್ವಾ ಪದೋಧ್ರುವಂ  
ಕೃತಾನ್ಯೇವತು ಕಾರ್ಯಣಿ ಜ್ಞಾಯಂತೇ ಯಸ್ಯಭೂಪತಃ

ಗರ್ವದಿಂದೆಚ್ಚು ಖಲ ನಾಗಿರುವ ರಾಜನು ಸೇವಿಸಿ ಲಕೃತ್ಯ  
ನಾದ್ದರಿಂ ದೆವನಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ಅನುರಕ್ತ ರಾಗಲಾರ ರದು  
ಕಾರಣ ರಾಜನು ಯಲ್ಲ ರೊಡನೆಯೊ ನಗು ಮೊಗೆ ನಾಗಿ  
ಮಾತನಾಡ ಬೇಕು || ೨೭ ||

ವಧ ಯೋಗ್ಯ ನಾದೆವನು ಯೆದುರಿಗೆ ಬಂದಾಗ್ಯ  
ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಲ್ಲದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಸರ್ವತ್ರ ಸ್ಥೂಲದ್ವ  
ಪ್ಪಿಯೇ ಆಗಿರಬೇಕು || ೨೮ ||

ದಾನಶೂರನಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾ  
ಧೀನವಾಗು ವದು ರಾಜನು ಸರ್ವಕಾರ್ಯ ಗಳಲ್ಲೂ ಆಲ  
ಸ್ಯವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು || ೨೯ ||

ಅಲಸ ನಾಗಿದ್ದವನಿಗೆ ಕರ್ಮ ಹಾನಿಯೇ ಆಗುವ  
ದು ವಿಷಯ ಭಿಲಾಪ ಮದೆ ಮಾನ ಬ್ರೂಹಾದಿ ಪಾಪ ಕ  
ರ್ಮ ಗಳಲ್ಲೂ ಅಪ್ರಿಯ ವಾದೆ ಕಾರ್ಯ ದಲ್ಲೂ ಅಲಸನ  
ಯೋಗ್ಯ ನೆನಿಸುವನು || ೩೦ ||

ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯು ಹೊರಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ ಸ  
ರ್ವ ಪ್ರಕಾರವಾದೆ ಆಪತ್ತು ಗಳುಂ ಬರುವ ವಾದ್ದ ರಿಂದ  
ರಾಜನು ಅದಂಸರ್ವದಾ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡೇ ಯಿರಬೇಕು  
|| ೩೧ ||

ನಾರಬೃಹದ್ವಿನಿಮಹಾಭಾಗ ತಸ್ಯಸೃಷ್ಟ್ಯದ್ವೈಸುಧಾವತಿ ||  
 ಮಂತ್ರಮೂಲಂ ಸದಾ ರಾಜ್ಯಂ ತಸ್ಯಾನ್ತಂತ್ರಸ್ಯ ರಕ್ಷಿತಃ ||  
 ಕರ್ತವ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀವಾಲ್ಮೈ ಮೇತ್ರಭಿದ ಭಯೋತ್ಸರಾ ||  
 ಮಂತ್ರಸಿತಸ್ಸಾಧಿತೋಮಂತ್ರಃ ಸಂಪತ್ತಿನಾಂಸುಖಾವಹಃ ||  
 ಮಂತ್ರಭೃತೇನ ಬಹವೋ ವಿನಿಷ್ಕಾಃ ಪೃಥಿವೀಷ್ಟಿತಃ || ೪೬೦

ಆಕರ್ಷಣೀಯೈರ್ಗತೃಯಾ ಚಪ್ಪಯಾಭಾಷಿತನಚ || ೪೬೧ ||  
 ನೇತ್ರ ವಸ್ತು , ವಿಕಾರೈಶ್ಚ ಗೃಹ್ಯತಂ ತರ್ಗತಂ ಮನಃ ||  
 ನಯಸ್ಯಕುಶಲೈಸ್ತಸ್ಯ ವಶೇರವಾಸುಂಧರಾ || ೪೬೨ ||  
 ಭವತೀಹವಹೀವಾಲಿ ಸದಾಪಾಧೀವನಂದನ || ೪೬೩ ||

ನೈಕಸ್ತುಪುಂತ್ರಯೈಶ್ಚಂತ್ರಾ ರಾಜಾನಬಯಭಿಷ್ಣಹ || ೪೬೪ ||

ನಾರೋಹದ್ವಿಷ ಮಾನಾವ ಮಪೂರ್ಣತ ನಾವಿಕಂ || ೪೬೫ ||

ಯೇಚಾಸ್ಯಭೂಮಿಜಯಿನೋ ಭವೇಯುಃಪರಿಪಂಧಿನಃ || ೪೬೬ ||

ಯೋವರಾಜನ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪೂರೈಸಿದಮೇಲೆ ಸ್ವಪ್ನ  
ವಾಗುವ ದಲ್ಲದೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗೊಚರ ವಾಗುವದಿಲ್ಲ  
ಪ್ರೀತಿಯನಿಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲವೂ ವಶವಾಗುವದು || ೨೦ ||

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರ ಸೇವಕರಾದರೂ ರಿಂಜನು  
ಜನ್ಮದಿ ರಕ್ಷಿಸ ಬೇಕು. ಮಂತ್ರಜ್ಞರಿಂ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ  
ಮಂತ್ರವು ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಗಳಂ ಕೊಡು ವದು. ಮಂತ್ರ ಭೇದ  
ವಿಂದನೇಕ ರಾಜರು ನಷ್ಟರಾದರು || ೨೧ ||

ಆಕಾರ ದಿಂದಲೂ ಭಾವ ಪ್ರಕಾಶಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ  
ಲೂ ನಡತೆ ಯಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಗಳಿಂದಲೂ ಮೊತ್ತಿನಿಂ  
ದಲೂ ಮುಖನೇತ್ರ ವಿಕಾರಗಳಿಂದ ಲಗಲಿ ಯೋವನಮ  
ನವಂ ಚಮತ್ಕಾರಿ ಗಳು ತಿಳಿಯ ಲಾರರೊ ಆರಾಜನಿಗೆ  
ಭೂಮಿಯಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾಧೀನ ವಾಗುವದು || ೨೨ ||

ರಾಜನು ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಆಗಲೀ ಬಹುಜನ ಗಳೊಡ  
ನೆಯೊಗಲೀ ಆಲೋಚಿಸ ಲಾಗದು || ೨೩ ||

ಹೀಗೆಆಲೋಚಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪರಿತ್ಯಕ್ತನು ಲ್ಪಡದಿರುವ ನಾವಿ  
ಕನುಳ್ಳನಾವಿಯನ್ನೇರಿದಂತಾಗುವದು. || ೨೪ ||

ಭೂಮಿಯಂ ಜಯಿಸುವ ಧೋರಗಳಂ ಸಾಮಾನ್ಯ  
ಪಾಯಗಳಂ ಸ್ವಾಧೀನ ದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು. || ೨೫ ||



ತಾನಾನಯದ್ವೇಶಸರ್ವಾನ್ ನೃಪಮಾದಿಭಿರುಪಕ್ರಮೈಃ || ಯ  
ಧಾನಸ್ಯಾತ್ಕೃತಶೀಭಾನಃ ಪ್ರಜಾನಾಮನನಿಹ್ನಯೋ || ೩೯ ||

ತಥಾರಾಜ್ಞಾ ಪ್ರಕರ್ತವ್ಯಂ ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪರಿರಕ್ಷತಾ ||  
ಮಾಹಾರಾಜಾ ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಂಯಃ ಕರ್ಷಯತ್ಯನವಿಹ್ನಯೋ

ಸೂಚಿರಾದ್ಭ್ಯುತ್ಕೃತರಾಜ್ಯಾ ಜ್ಞೇವಿಕಾಚ್ಚ ಸಬಾಂಧವಃ ||  
ಭೃತೂವತ್ಸೂ ಜಾತಬಲಃ ಕರ್ಮಯೋಜ್ಯೈಯಥಾಭವೇತ್ ||

ತಥಾರಾಷ್ಟ್ರಂಮಹಾಭಾಗೇ ಭೃತಂಕಮೇ ಸಹಂಭವೇತ್ ||  
ಯೋರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮನುಗೃಹ್ಣೀತ ರಾಜ್ಯಂಸಪರಿರಕ್ಷತಿ || ೪೦ ||

ಸಂಜಾತಮುಪಜೀವೇತ್ತು ವಿಂದತೆಸು ಮಹತ್ಫಲಂ || ೪೧ ||  
ಗೃಹ್ಯಾಧಿರಣ್ಯಂ ಧಾನ್ಯಂಚ ಮಯೀಂರಾಜಾ ಸುರಕ್ಷಿತಾಂ  
ಮಹತಾತುಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸೃಜರಕ್ಷಿತಾ || ಸತ್ಯಂ  
ಸ್ವಭ್ಯಾಪರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಮಯೋಮಾತಾ ತಥಾಪಿತಾ || ೪೨ ||  
ಗೌಪಿತಾನಿ ಸದಾಕುರ್ಯಾತ್ ಸಂಯತಾ ನಿಂದ್ರಿಯಾಣಿಚ ||  
ಅಜಸ್ರಮುಪಯೋಕ್ತವ್ಯಂ ಫಲಂತೆಭ್ಯ ಸ್ತುತ್ಯೈವಚ || ೪೩ ||

ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂ ಪ್ರಜೆಗಳು ಕೃತರಾಗುವರಾದ್ದರಿಂದೆಂದು, ಸರ್ವಧಾ ಸುಭವಿಸದಂತೆ ಜಾಗರೂಕ ನಾಗಿರಬೇಕು. || ೩೯ ||

ಯಾವನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಪ್ರಜೆಗಳಂ ದುಃಖ ಪಡಿಸುವನೋ ಅವನು ರಾಜ್ಯದಿಂದಲೂ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೂಡ, ಸರಿವಾರನಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವನು. || ೪೦ ||

ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಕರುವೆಂತು, ಕಾರ್ಯಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಸುಖಪ್ರದ ವಾಗುವದೋ, ಹಾಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸುಖಪ್ರದವಾಗುವದು || ೪೧ ||

ಯಾವನು ವಿಚಾರದಿಂ ದೇಶವನ್ನ ನುಗ್ಗಿಸುವನೋ ಅವನು, ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವನು. ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಸಂತೂಷಪಡಿಸಿ ಅವರುಗಳಿಂ, ಕರಾದಿಗಳಂತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅವನು ಸರ್ವಸುಖಗಳನ್ನೂ, ಹೊಂದುವನು. || ೪೨ ||

ತಾಯಿತಂದೆಗಳಂತೆ ರಾಜನು ಸ್ವಕೀಯರ ದೇಶಿಯಿಂದಲೂ, ಶತ್ರುಗಳ ದೇಶಿಯಿಂದಲೂ, ರಾಷ್ಟ್ರವಂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು, || ೪೩ ||

ನೇತ್ರ ಮೊದಲಾದೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಗಳಂ ಯಥೆಚ್ಛನಾಗಿ ಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಸುವನೋ ಅವನು, ಅವುಗಳಿಂ ಮಹತಾ ದೆ, ಸುಖವನ್ನನು ಭವಿಸುವನು. || ೪೪ ||

ಜನ್ಮಾಂತರ ಕರ್ಮವು ದೈವವೆಂತಲೂ, ಈಗಿನ ಕರ್ಮ

ಸುವಂಕಮೇ ದವನಾಯತ್ತಂ ವಿಧಾನದೇವಮಾನುಷಃ | ತ  
ಯೋದ್ಯೋವಮಚಿಂತ್ಯಂಚ ಪಾರುಷವಿದ್ಯೋಕ್ರಿಯಾ || ೪೬ ||

ಏವಂಮುಂಪಾಲ ಯತೋಸ್ಯಭಿರು ಲೋಕಾನುರಾಗಃಪ  
ರಮೋಭವೆತ್ತು || ಲೋಕಾನುರಾಗ ಪ್ರಭವಾಚಲಕ್ಷ್ಮೀ ಲಃ  
ಕ್ಷ್ಮೀವತಶ್ಚಾ ಪಿಪರಾಚಲಕ್ಷ್ಮೀಃ || ೪೭ ||



ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಪಂಚರಾಜನೀತೌ  
ರಾಜಧರ್ಮಾನುಕೀರ್ತನಂನಾಮ  
೨೦೦ವಿಂಶತ್ಯುಕ್ತರದ್ವಿಕತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ಮನುರುವಾಚ

ದೈವಪುರುಷಕಾರೇಚ ಕಿಂಜ್ಞಾಯಸ್ತದ್ಭ್ರವಿಷುಮೆ || ಅತ್ರ  
ಮಿಸಂಕಯೋದೇವಭಿತ್ತು ಮರ್ದ ಸ್ಯಶ್ವತಃ || ೧ ||

ವೈವಾಹಿಕ ವೇತನವೂ, ಸೇವ್ಯವೂವುದು. ವಿಚಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ದೈವವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಪ್ರಶಸ್ತ ವಾಗುವ ದಾದ್ದರಿಂದ ಭಯ ಕರ್ಮವೂ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನವಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ದೈವವ್ಯಾಪ್ತ ವಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಾದ ವೈವಾಹಿಕದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರಬೇಕು. || ೪೬ ||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಳುವ ರಾಜನ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಜನರಿಗೂ ಪ್ರೇಮ ವುಂಟಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದವನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ವಾಗುವುದು. ಅಂಥ ಸಂಪತ್ತಿನಿಗೆ ಪತೆ ಲೋಕ ಸಂಪತ್ತೂ ಕೂಡ, ಸಂಭವಿಸುವುದು. || ೪೭ ||



ಯೆಂದು ಮತ್ಸ್ಯಮುನೀಂದ ಭಗವಂತನು  
ಪ್ರೇಮದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

ರಾಜಧರ್ಮಾನುಕ್ರೇತನವೆಂಬ ಅಂಶಕಧ್ಯಾಯ  
ಸಂಪೂರ್ಣ



ಬಳಿಕಯೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೈವ ವೈವಾಹಿಕ ಗಳಲ್ಲಿ  
ಯಾವುದು ಉತ್ತಮವೋ ಅದಂಥವೇ ನನ್ನ ಸಂಶಯವೂ ಪೂರ್ಣ  
ಲಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನುಷ್ಯ ಕೆಳುವಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನಾದ  
ಭಗವಂತನಿಂತೆಂದನು. || ೧ ||

### ಮತ್ಸ್ಯಲುವಾಚ

ಸ್ವಮೇವ ಕರ್ಮದೈವಾಖ್ಯಾ ವಿದ್ಧಿದೇಹಂತ ರಾಜೀತಂ  
 ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮೈರುಪಮೇವೇಹ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಾಯುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ||  
 ಪ್ರತಿಕೂಲಂತಥಾದೈವಂ ಪಾರುಷೇಣವಿಹನ್ಯತೆ || ಮಂಗಳಾ  
 ಚಾರಯುಕ್ತಾನಾಂ ನಿತ್ಯಮುತ್ಥಾನಶಾಲಿನಾಂ || ೩ ||

ಯೇಷಾಂಪೂರ್ವಕೃತಂಕರ್ಮ ಸಾತ್ವಿಕಂಮನುಜೋತ್ತಮ ||  
 ಪಾರುಷೇಣ ವಿನಾತೇಷಾಂ ಕೇಷಾಂಚಿದ್ವೈಶ್ಯತೆಫಲಂ || ೪ ||  
 ಕರ್ಮಣಾಪ್ರಾಪ್ಯತೆಲೋಕೇ ರಾಜಸಸ್ಯತಥಾಫಲಂ || ಕೈಘ್ರಿ  
 ಣಕರ್ಮಣಾವಿದ್ಧಿ ತಾಮಸಸ್ಯತಥಾಫಲಂ || ೫ ||  
 ಪಾರುಷೇಣಾಪ್ಯತೆ ರಾಜಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿತವ್ಯಂಫಲಂನರೈಃ ||  
 ದೈವಮೇವ ವಿಜಾನಂತಿ ನರಾಃಪಾರುಷ ವರ್ಜಿತಾಃ || ೬ ||

ತಸ್ಮಾತ್ತ್ರಿಗುಣಂ ಸಂಯುಕ್ತಂ ದೈವಂತು ಸಫಲಂಭವೇತ್  
 ಪಾರುಷಂ ದೈವಸಂಪತ್ತ್ಯಾ ಕಾಲಫಲತಿ ಪಾಥೀನ || ೭ ||

ಯೆಲೈ ರಾಜೋದ್ರೆನೆ ಜನ್ಮಾಂತರ ಸಂಬಂಧಿ ಯೋದೆ  
ತನ್ನೆ ಕರ್ಮವೆ ದೈವವೆನಿಸುವದು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಶು  
ಭಕರ್ಮವಂ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ  
ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ರುವವರಿಗೆ ಈಕರ್ಮದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂಪು  
ತಿಕ್ಕೂಲವಾದ ದೈವವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವದ್ದೆ ರಿಂದಾ ದೈವ  
ಕ್ಕಿಂತಲೂಪಾರುಪ ವೆನ್ನಕೆನ್ನೆನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು ಪೇಳಿ  
ವರು || ೩ ||

ಜನ್ಮಾಂತರದಸಾತ್ವಿಕ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಕರ್ಮ  
ಗಳು ಪುನುಪಪ್ರಯತ್ನ ವಿಲ್ಲದೆ ಫಲಿಸು ವವು ಇತರರೊ  
ತ್ಪಿಕ ಕರ್ಮಗಳು ರಾಜಸ ಕರ್ಮಗಳು ಸಹ ಸುಕರ ವಾದ  
ಪುರುಷ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂ ಫಲಿಸುವವು ತಾಮಸಕರ್ಮಗಳ  
ಕಷ್ಟವಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂ ಫಲಿಸುವವು ಇಷ್ಟವಾದದ್ದುದೈ  
ವಪ್ರಾಬಲ್ಯ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪಾರುಷ ಬಲದಿಂಪಿದ್ದಿ  
ಸುವದಾದಕಾರಣ ಪಾರುಷ ವೆನಿಸುವದು. ಉದ್ಯೋಗವಂ  
ಮಾಡಲಾರದೆ ಜನಗಳು ದೈವ ವಿದ್ವಂತೆಯೇ ಸೆರ್ದವೂ ನಡೆ  
ವೆದೆಂದು ತಿಳಿವರು. || ೪ ||

ಹಿಂದಾದಫಲವು ಈಗನಡೆಯುವದು. ಮುಂದಕ್ಕಿಂತ  
ಗುವದುಸಹ ಪಾರುಷ ಯುಕ್ತ ವಾಗಿರುವದು. ದೈವದಿಂ  
ಕೂಡಿದಪಾರುಷವು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಲಿಸುವದಾದಕಾರಣ ದೈ

ದೈವಂಪುರುಷಕಾರಶ್ಚಾ ಕಾಲಶ್ಚ ಪುರಷೋತ್ತಮಃ || ತ್ರಯಂ  
 ಮತನ್ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಪಿಂಡಿತಂ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಲಾವಹಂ || ೮ ||  
 ಕೃಷ್ಣಿಪೃಷ್ಠಿ ಸಮಾಯೋಗಾ ದ್ವಿಶ್ಯಂತೆ ಫಲಸಿದ್ಧಯಃ ||  
 ತಾಸು ಕಾಲಪ್ರದೃಶ್ಯಂತೆ ಸೈವಂ ಕಾಲಿಕಥಂಚನ || ೯ ||  
 ತಸ್ಮಾತ್ಸದೈವಕರ್ತವ್ಯಂ ಸಧರ್ಮಂ ಪೂರುಷಂ ನರೈಃ || ವಿಪ  
 ತ್ತಾವಪಿಯಸ್ಯೈಹ ಪರಲೋಕಧ್ರುವಂ ಫಲಂ || ೧೦ ||

ಗೌಲಸಾಃ ಪೂಷ್ಣೈ ವಂತ್ಯರ್ಥಾನ್ ನಚದೈವಪರಾಯಣಾಃ ||  
 ತಸ್ಮಾತ್ಸದೈವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಆಚರದ್ಧರ್ಮಮುತ್ತಮಂ || ೧೧ ||  
 ತೈಶ್ಚಾತ್ಮವಿಲಸಾಃ ದೈವಪರಾಃ ಸ್ತನುಷ್ಯಾನ್ತತ್ಥಾನಯುಕ್ತಾ  
 ನ್ವರುಷಾಃ ಕಿಲಕ್ಷೀಣಃ || ಅನ್ವಿಷ್ಯಯತನ್ವಾ ದ್ವೈಣುಯತಿ  
 ನ್ನುಪೇಂದ್ರ ತಸ್ಮಾತ್ಸದೋತ್ಥಾನವತಾಹಿಭಾವ್ಯಂ || ೧೨ ||

ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯವುರಾಣೇರಾಜಧರ್ಮ  
 ದೈವಪುರುಷಕಾರೋನಾಮ  
 ಏಕವಿಕವಿಂಶತ್ತರದ್ವಿಕತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
 ಸಂಪೂರ್ಣಃ

ವಪಾರುಷ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮೂರು ಶರಿಯೆ ಫಲವಾಗುವ ದಂ  
ದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು || ೧೯ ||

ಉಳುವದು ಬಿತ್ತುವದು ಮಳೆಯೂ ಸಹ ಶೇಖಿದ್ವೆ  
ರಿಂ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಫಲವಾಪ್ಪಿ ಯಾಗುವದೋ ಹಾಗೆ  
ಪೂರುಷ ದೈವಗಳು ಶೇಖಿದ್ವೆರಿಂ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಲವಾಪ್ಪಿ  
ಯಾಗುವ ದೂಡಕಾರಣ ವಿಸತ್ತು ಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅನುಸ  
ನಾಗದೆ ಧ್ವಜಕಾರ್ಯವಂ ಸರ್ವದಾ ಯಾವನು ಮಾಡುವ  
ನೋ ಅವನಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಪ್ತಿಯವಾದ ಫಲ ವಾಗುವ  
ದು. || ೧೦ ||

ಅಲಸರಿಗೂ ದೈವ ಪರಾಯಣರಿಗೂ ಯಾವಫಲವು  
ಆಗುವದಿಲ್ಲ ವಾದ ಕಾರಣ ಸದ್ವಸ್ತುಯತ್ನ ದಿಂದಲೂ ಧ್ವಜ  
ಕಾರ್ಯಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. || ೧೧ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀನು ಅಲಸರನ್ನೂ ದೈವಪರಾಯಣ ರನ್ನೂ  
ಬಿಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾದ ಜನಗಳಂ ವರಿಸುವೆ ಳಾದ್ದರಿಂದ  
ಸರ್ವದಾ ಉದ್ಯೋಗವರನಾಗಿರಬೇಕು || ೧೨ ||

ಯೆಂದುಮೆತ್ಸ್ಯಮಾತಿ ಯೊದಭಗವಂತನು

ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಗದೈವಪುರುಷಕಾರವೆಂಬ

೨೨೧ನೆಆಧ್ಯಾಯ

ಸುಪೂರ್ಣ





ಮೆನುರುವಾಚ

ಉಪಾಯೋಸ್ತ್ವಂಸಮೂಚಕ್ಷ್ಯ ಸಾಮವೋರ್ವಾಮಹಾ  
ದ್ಯುತೆ || ಲಕ್ಷಣಂಚತಥಾತಪ್ತಾಂಪ್ರಯೋಗಂಚಸುರೋತ್ತಮ ||

ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ಸಾಮುಚಿದಸ್ತಥಾದಾನಂ ದಂಡಶ್ಚ ಮನುಜಿತ್ವರ || ಉಪಕ್ಷಾಚ  
ತಥಾಮಾಯೋ ಯಿಂದ್ರಜಾಲಂಸಪಾರ್ಥಿವ || ೨ ||

ಪ್ರಯೋಗಕಥಿತಾಸ್ಪೃತ ತನ್ಮನಿಗದತಶ್ಚುಣು || ದ್ವಿವಿಧಂಕಥಿ  
ತಂಸಾಮ ತದ್ವ್ಯಂಚಿತದ್ಯಮೇನಚ || ೩ ||

ತತ್ರಾವ್ಯತದ್ವ್ಯಂಸಾಧೂನಾ ಮಾಕೋಶಾಯೈವಜಾಯತೆ ||  
ತತ್ರಸಾಧುಃಸ್ರಯತ್ನೇನ ಸಾಘೇಸಾಧ್ಯೂನರೋತ್ತಮ || ೪ ||

ಮಹಾಕುಲೀ ನಾಖುಜನೋ ಧರ್ಮಾನಿತ್ಯಾ ಜಿತಂದ್ರಿಯಾಃ ||  
ಸಾಮಸಾಧ್ಯಾ ನಚಿತದ್ವ್ಯಂ ತಮಸಾಮಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ ||

ತದ್ವ್ಯಂಸಾಮಚಕರ್ತವ್ಯಂ ಕುಲಶೀಲಾದಿವರ್ಣನಂ || ತಥಾ  
ತದುಪಚಾರಾಣಾಂ ಕೃತಾನಾಂಚೈವವರ್ಣನಂ || ೬ ||

ಅನಯೈವತಥಾಯುಕ್ತಾ ಕೃತಜ್ಞಾಖ್ಯಾಸನಂಸ್ವಕಂ  
ಏವಂಸಾಮ್ನಾಚಕರ್ತವ್ಯಾ ವಶಗಾಧರ್ಮ ತಪ್ತರಾಃ || ೭ ||

ಸಾಮ್ನಾಯದ್ಯಸಿ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಗೃಹ್ಯಂತೀತಿ ಪರಾಶ್ರುತಿಃ ||  
ತಥಾವೈತದಸಾಧೂನಾಂ ಸ್ತ್ರಯುಕ್ತಂನೋಪಕಾರಕಂ || ೮ ||

ಬಳಿಕಮೆನುವುಸಾಮಾನ್ಯವಾಯಗಳಂಪೇಳಬೇಕೆಂ  
ದು ಕೆಳುವಲ್ಲಿ ಮಸ್ಕಮಾತೀಯೂ ದೆಭಗವಂತನಿಂತೆಂ  
ದೆನು || ೧ ||

ಸಾಮ, ಭಿದೆ, ದಾನ, ದಂಡ, ಉಪೇಕ್ಷಾ, ಮಾಹಂ  
ದ್ರ ಜಾಲಗಳೆಂಬ ಉಪಾಯಗಳೆಳು ಬಗೆಯೊಗಿರುವವು  
ಇವುಗಳ ವಿವರವಂ ಕೆಳುವ ನಾಗು. ಸಾಮವು ಸತ್ಯನಿಂತ  
ಲೂ, ಯರಡುಬಗೆ ಯೆನಿಸುವದು ವಿರುದ್ಧವಾದ ಭಾವವು  
ಳ್ಳದ್ದು, ಅಸತ್ಯವು ಸರಿಯಾದ ಭಾವವುಳ್ಳದ್ದು ಸತ್ಯವು  
ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದಿಂ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಆಕೋಶ ಬರುವ ದಾದ  
ಕಾರಣ ಸತ್ಯವಾದ ಸಾಮವೆನ್ನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನಡಸಬೇಕು

ಒಳ್ಳೆಕುಲದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ರಿಜುವಾಗರಾಗಿ, ಧರ್ಮ  
ನಿಷ್ಠರಾಗಿ, ಜಿತಂದ್ರಿಯ ರಾದಂಥಾ ಸಾಧುಗಳು ಸಾಮ  
ದಿಂಸಾಧ್ಯರಾಗುವರು. || ೪ ||

ಕುಲಶಿಲಾದಿವರ್ಣನೆಯು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ  
ವುಪಚಾರಾದಿ ವರ್ಣನೆಯು || ೬ ||

ಯುಕ್ತಿಯಂತವ್ಯು ಕೃತಜ್ಞತಾಪ್ರದರ್ಶನವು, ಇಂ  
ಥಾ ಸಾಮೋಪಾಯದಿಂ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರ ಸಾಧ್ಯರಾಗುವರು || ೭ ||

ರಾಕ್ಷಸರುಂ ಕೂಡ ಸಾಮದಿಂ ಸಾಧ್ಯ ರಾಗುವರೆಂ  
ದು ಶ್ರುತಿಸೇಳುವದು. ಆದೆಯಂ ಅವರಲ್ಲಿದು ವುಪಯೋಗಿಸ  
ಲಾಗದು || ೮ ||

೧೩೪

ಅತಿಕಂಕಿತ ಮಿತ್ಯವಂ ಪುರುಷಂ ಸಾಮೆವಾದಿನಂ || ಅಸಾಧ

ವೋವಿಜಾನಂತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ತ್ವಸು ವರ್ಜಯೇತ್ | ೯ ||

ಯೇಶುದ್ಧವಂಶಾಖ್ಯುಜವೇಪ್ರಣೀತಾ ಧರ್ಮೈಸ್ಥಿತಾಸತ್ಯಪರಾವಿ

ನೀತಾಃ | ತಪಾಮಸಾಧ್ಯಾಃಪುರುಷಾಃಪ್ರದಿಷ್ಟಾ ವೋನೋ

ನ್ನ ತಾಯೇಸತತಂಚರಾರ್ಜ || ೧೦ ||



ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣರಾಜಧರ್ಮ

ಸಾಮೆವಿಧಿರ್ನಾಮ

೨೨೨ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯುತ್ಪರಶತತನೋಪಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ



೧೩೫

ಅಸಾಧುಗಳು ಸಾಮವಾದಿಯನ್ನು ಕೃತ್ರಿಮಿಯೆಂ  
ದು ಕಂಕಿಸುವ ರಾದಕಾರಣ ಅವರಲ್ಲಿ ದಂ ಮಾಡಕೂಡ  
ದು. | ೯ |

ಯೂರುಶುದ್ಧವಂಶಸ್ಥರಾಗಿಯುಂ ರಿಜುಗಳಾಗಿಯುಂ  
ನೀತಿಯುಕ್ತ ರಾಗಿಯುಂ; ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ರಾಗಿಯುಂ, ಸತ್ಯಪ  
ರಾಯಣ ರಾಗಿಯುಂ, ಮಾನಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವರೊ ಅವರು  
ಸಾಮಸಾಧ್ಯರು. | ೧೦ |



ಯೆಂದೊಮ್ಮೆತ್ತಮಮಾತಿ-ಯೊದೆಭಗೆವಂತನು

ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಗಸಾಮವಿಧಿಯೆಂಬ

ಮಮನೆಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



೧೩೬

ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ಪರಸ್ಪರಂತು ಯೇದುಷ್ಪಾಃ ಕ್ರುದ್ಧಾಭೀತಾವಮಾನಿತಾಃ  
ತಪಾಂಚೇದಂಪ್ರಯುಂಜೀತ ಭೇದಸಾಧ್ಯಾಹಿತಮತಾಃ || ೧ ||

ಯೇತುಯೇನೈವದೋಷೇಣ ಪರಸ್ಪ್ರಾನ್ನಾಪಿಬಿಭ್ಯೇತಿ || ತಸ್ಯತ  
ದ್ವೊಪಪಾತೇನ ಭೇದನೀಯಾಭ್ಯಶಂತತಃ || ೨ ||

ಆತ್ಮೀಯಾಂದರ್ಶಯೇದಾಶಾಂಪರಸ್ಪ್ರಾದೃಶೇಯೇಧ್ವಯಂ ||  
ಏವೇಹಿಭೇದಯೈದ್ಭಿನ್ನಾ ನೈವಧಾವದ್ವೇಶಮಾನಯೇತ್ || ೩ ||

ಸಂಹತಾಹಿವಿನಾಭೇದಂ ಶಕೇಣಾಪಿ ಸುದುಸ್ಸಹಾಃ || ಭೇದ  
ಮೇವಕುಶಂಸಂತಿ ತಸ್ಮಾನ್ನಯವಿಶಾರದಾಃ || ೪ ||

ಸ್ವಮುಖನಾಶಯೇದ್ಭೇದಂಭೇದಂಪರಮುಖನಚ || ಪರೀಕ್ಷೈ  
ಸಾಧುಮನ್ಯೇತ ಭೇದಂಪರಮಖಚ್ಛ್ರತಂ || ೫ ||

ಸದ್ಯಸ್ವಕಾರ್ಯ ಮುದ್ದಿಕ್ಯ ಕುಶಲೈರ್ಯೇಹಿ ಭೇದಿತಾಃ  
ಭೇದಿತಾಸ್ತೇವಿನಿದೀಪ್ತಾ ನೈವರಾಜ್ಜ್ಞಾರ್ಥವಾದಿಭಿಃ || ೬ ||

ಮರಳಿ ಮತ್ಸ್ಯಮುನೀನ ಪೆಳಿದನದಂತೆನೆ, ಯಲ್ಲೆ  
ಮನುವೆ ಪರಸ್ಪರ ದೊಷ ಗ್ರಾಹಿಗಳಾಗಿ ಕ್ರೋಧಿಗ ಳಾಗಿ  
ಯುಂ, ಭೀತ ರಾಗಿయుಂ, ಅವಮಾನಿತ ರಾಗಿయుಂ,  
ಯಾರು ಇರುವೆರೊ ಅವರು ಭೆದೊಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯರು ||

ಯಾರು ಯಾವೆದರಿಂ ಗವೇ ಸಡುತ್ತಾ ಭಯರಹಿತ  
ರಾಗಿರುವರೊ ಅವರಿಗೆ ಅದಂಮೊದಲು ತಪ್ಪಿತಿಬಳಕ ಭೇದ  
ಮಮಾಡಬೇಕು. || ೧ ||

ತನ್ನಿಂದಾಶೆಯನ್ನೂ ಪರರಿಂದಭಯವಂ ಸಹ ತೊರೆ  
ರಿಸುತ್ತಾ ಬುದ್ಧಿ ಭೆದವ ನ್ನಂಟುವಾಡಿ ಪರರಂ ವಶದಲ್ಲಿ  
ಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೨ ||

ಫೇರಿದ್ದವರು ಕ್ರೂರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ ರಾದ್ದರಿಂದ ಆಶಾ  
ಭೀತಿಗಳಿಂದ ಗುಂಪನ್ನು ಒಡೆಸ ಬೇಕೆಂದು, ನಿತಿಜ್ಞರು ಪೆ  
ಳುವರು. || ೪ ||

ಸ್ವಮುಖದಿಂದಲೂ ಪರಮುಖದಿಂದಲೂ ಫೇದವುಂಟು  
ಮಾಡಬೇಕು. ಪರಮುಖದಿಂ ಭೆದ ವಾದ್ದಂ ಕೆಳುವಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ  
ಚೆನ್ನಾಗಿಪರೀಕ್ಷೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೫ ||

ಚಮತ್ಕಾರಿಗಳಾದೆ ಪರರಿಂದ ತವ್ವುಕಾ ರ್ಯಾರ್ಥವಾ  
ಗಿ ಯಾರುಭೆದಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟರು ವರೊ ಅವರು ತವ್ವವ ರಾದ  
ರುಂ ನಂಬ ಲಾಗದು. || ೬ ||

ಅಂತಃಕೋಪೋಬಯಃಕೋಣ ಯತ್ರಸ್ಯಾತಾಂ ಮಹೀಕ್ಷತಾಂ  
 ಅಂತಃಕೋಪೋ ಮಹಾಂಸ್ತತ್ರ ನಾಶಕಃ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷತಾಂ ।  
 ಸಾಮ್ನಾನಕೋಪೋಬಾಹ್ಯಸ್ತು ಕೋಪಃಪ್ರೋಕ್ಷತು ಮಹೀ  
 ಭೃತಃ ॥ ಮಹಿಷೀಯುವರಾಜಭೃಂ ತಥಾಸೇನಾಪತರ್ನ್ಯಃ  
 ಅಮಾತ್ಯಮಂತ್ರಿಣಾಂಚೈವ ರಾಜಪುತ್ರತಥೈವಚ ॥ ಅಂತಃ  
 ಕೋಪೋವಿನಿದಿಷ್ಟೋ ದಾರುಣಃ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷತಾಂ ॥ ೯ ॥  
 ಬಾಹ್ಯಕೋಪಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಸುಮಹತ್ಕಾಪಿ ಪಾಥಿವಃ ।  
 ಶುದ್ಧಾಂತಸ್ತು ಮಹಾಭಾಗಾ ಶೀಘ್ರಮೇವ ಜಯಿಭವತಿ ॥  
 ಅಪಿಶಕ್ರಸಮೋರಾಜಾ ಅಂತಃಕೋಪೇನನಶ್ಯತಿ ॥ ಸೋಂತಃಕೋ  
 ಪಪ್ರಯತ್ನೇನ ತಸ್ಮಾದ್ರಕ್ಷ್ಯೋ ಮಹೀಕ್ಷತಾ ॥ ೧೦ ॥

ಪರಂತಃಕೋಪ ಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಭೇದೇನ ವಿಜಿಗ್ರಿಸುಣಾಂ । ಜ್ಞಾ  
 ತೀನಾಂಭೇದೇನಂಕಾರ್ಯಂ ಪರೇಷಾಂವಿಜಿಗ್ರಿಸುಣಾಂ ॥ ೧೧ ॥

## ವಿವಿಧ

ರಾಜರಿಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಕೊಪವು ಹೊರಗೆ ಕೊಪವು ಆಗುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗಣಕೊಪವು, ನಾಶಕ ವಾಗುವದು.

ಒಡ್ಡು ಕೊಪವು, ಸಾಮದಿಂ ಶಾಂತ ವಾಗುವದು. ಮಹಿಷೀ, ಯುವರಾಜ, ಸೇನಾಪತಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ರಾಜಪುತ್ರ, ಇವರುಗಳಿಗೆ ಅಂತಃಕೊಪ ಬಂದಾಗ್ಯೂ, ನಾಶಕವಾಗುವದು. ಹೊರಗಣ ಕೊಪವು ಬಲವಾ ಗಿದ್ದರೂ, ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧ ವಾದ್ದರಿಂ ತೀರ್ಪುವಾಗಿ ಜಯ ವಾಗುವದು. || ೧೦ ||

ಮತ್ತು ಮಂತಃ ಕೊಪವುಳ್ಳವನು, ಇಂದ್ರ ಸಮಾನ ನಾದರೂ, ನಷ್ಟನಾಗುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನುಂ ಅಂತಃ ಕೊಪಿಯಾಗದೆ ಮಹಿಷೀ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಅಂತಃಕೊಪವಿರದೆಂತೆ ಜಾಗರೂಕ ನಾಗಿರ ಬೇಕು. || ೧೧ ||

ಶತ್ರುಗಳಂ ಜಯಿಸೆ ಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ರಾಜನು, ಜಯಿಸೆ ಲಿಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೂ, ಸಹಾಯ ವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂ, ಸುಮ್ಮನಿರುವ ರಾಜನಿಂದೆ ಸ್ವಶತ್ರುವಿನ ಜ್ಞಾತಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವಂ ಪುಟ್ಟಿ ಸಬೇಕು. || ೧೨ ||



೧೪೦

ರಕ್ಷೆ ಪ್ರಶ್ನೈವಪ್ರಯತ್ನೇ ನಜ್ಞಾತಿಭೇದಸ್ತಥಾತ್ಮನಃ || ಜ್ಞಾ  
ತಯಃಪರಿತಪ್ಯಂತೆ ಸತತಂಪರಿತಾಪಿತಾಃ || ೧೩ ||

ತಥಾಪಿತಪಾಂಕತವ್ಯಂ ಸುಗಂಭೀರೇಣ ಚೇತಸಾ || ಗ್ರಹ  
ಣಂದಾನಮಾನಾಭ್ಯಾಂ ಭೇದಸ್ತಭ್ಯೋಭಯಂಕರಃ || ೧೪ ||

ನಜ್ಞಾತಿಮನು ಗೃಹ್ಣಂತಿ ನಜ್ಞಾತಿಂ ವೈಶ್ವಸಂತಿಚ  
ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಭೇದನೀಯಾಸ್ತು ರಿಪವಸ್ತೇನ ಪಾರ್ಥಿವೈಃ

ಭಿನ್ನಾಹಿಂಸಕರ್ಯಾರಿಪವಃಪ್ರಭೇದತಾಃ ಸ್ವಲ್ಪೈನಕೈನ್ಯೈನನಿಹ  
ತುಮಾಜ್ಞಾ || ಸುಸಂಹಿತಾನಾಂಹಿತದಸ್ತುಭೇದಃ ಕಾರ್ತವ್ಯ  
ವಿಪೂರ್ಣಾಂ ನಯಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಭಿಃ || ೧೫ ||



ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣರಾಜಧರ್ಮ  
ಭೇದೂನಾಮು

ಏವಮಿತ್ರಯೋನಿಂಕೋತ್ತರದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವತಥಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ಜ್ಞಾತಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನಿಂದ ಸಂತಾಪವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಶತ್ರುಗಳ ಭೇದಕ್ಕೆ ವೊಳಗಾಗ ರಾದೆಕಾರಣ ಅವರನ್ನು ಸಂತಾಪವಿಲ್ಲದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. || ೧೩ ||

ಅವರು ಭಿನ್ನ ರಾದಲ್ಲಿ ತನಿಗೆ ಭಯವುಂಟಾಗುವದಾದ್ದರಿಂದ ದಾನಮಾನಗಳಿಂದವರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು || ೧೪ ||

ಲೌಕಿಕ ಜನಗಳು ಜ್ಞಾತಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹ ಸುವದಿಲ್ಲ ನಂಬುವದೂ ಇಲ್ಲ ಅದುಕಾರಣ ತಾನವರಂತಿರದೆ ತನ್ನವರಿಂದ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭೇದವೆಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೧೫ ||

ಅಭಿನ್ನ ರಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಭಿನ್ನ ರಾದ ಶತ್ರುಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಸೈನ್ಯದಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ರಾಗುವ ರಾದ್ದರಿಂದ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವೆನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಂ ಪಳಲ್ಪಡುವದೆ. || ೧೬ ||

ಯೆಂದೆ ಮತ್ಸ್ಯಮುನಿಃ || ಯಾದಭಗವಂತನು

ಪ್ರೇಮದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ || ಮುನಿಃ || ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ



# ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ಸರ್ವೈಷಾಮಪ್ಯುಪಾಂಯಾನಾಂ ದಾನಂಶ್ರೇಷ್ಠತಮಂಮತಃ

ಸುದತ್ತನವಭವತಿದಾನೇನೋಭಯಲೋಕಜಿತ್ || ೧ ||

ನಮೋಸ್ತಿರಾರ್ಜುನ ದಾನೇನ ವಶಗೋ ಯೋನಜಾಯತೆ || ದಾನೇ

ನವಶಗಾದೇವಾ ಭವಂತೀಹಸದಾನ್ಯತಾಂ || ೨ ||

ದಾನಮಿವೋಪಜೀವಂತಿ ಪ್ರಜಾಸ್ಸರ್ವಾ ನೈವೋತ್ತಮ || ೩ ||

ಯೋಹಿದಾನ ನಾನೋಕ್ತ ಸರ್ವಸ್ಯೈವೋಪಜಾಯತೆ || ೪ ||

ದಾನವಾನಚಿರೈವ ತಥಾರಾಜಾ ಪರಾರ್ಜಯೇತ್ || ದಾನ

ವಾನೇವಶಕ್ನೋತಿ ಸಂಹರ್ತಾರ್ಭದಿತುಂಪರಾರ್ || ೫ ||

ಯದೈಶ್ಯಲುಬ್ಧಾ ಗಂಭೀರಾಃ ಪುರುಷಾಃ ಸಾಗರೋಪಮಾಃ

ನೃಣ್ಣಂತಿತಥಾಪ್ಯತೆ ಜಾಯಂತಪಕ್ಷಪಾತಿನಃ || ೬ ||

ಅನ್ಯತ್ರಾಪಿ ಕೃತಂದಾನಂ ಕರೋತ್ಯನ್ಯಾನ್ಯಥಾವಶಃ || ಉಪಾ

ಯೈಶ್ಯಪ್ರಕಂಸಂತಿ ದಾನಂಶ್ರೇಷ್ಠತಮಂ || ೭ ||

ಪುನಃ ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತೀ ಪೇದೇ ನದಂತನೇ ಯಾಲ್ಯೈ  
ನರಂದ್ರೇನೇ ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕಗೇ ಛೇರಡಕುಲ್ಲಾ ಜಯ ವ  
ನ್ನಂಟು ಮೂಡುವ ದಾದಕಾರಣ ಉಪಾಯ ಗಳಲ್ಲಿ ದಾ  
ನವತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ವೆನಿಸುವದು. || ೧ ||

ದಾನದಿಂ ದೇವತೆಗಳೊಕ್ಕೂಡಕ್ಕೂಢಿನ ರಾಗುವದ್ದೆ  
ರಿಂ ದಾನದಿಂ ವಶನಾಗದಿರುವನು ಲೊಡಲ್ಲಿಲ್ಲ ವೆಂತಲೇ ತಿ  
ಳಿಯಬೇಕು || ೨ ||

ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಜೆಗಳು ದಾನದಿಂ ಜೀವಿಸುವ ರಾದಕಾರ  
ಣದಾತ್ಮವು ಸರ್ವರಿಗುಂಟಿ ಪಾತ, ನಾಗುವನು || ೩ ||

ಯಥೇಚ್ಛ ನಾಗಿ ಕೊಡುವ ರಾಜನೇ ಕೀರಿಕೊಂಡಿರು  
ವ ಶತ್ರುಗಳಂ ಭದಿಸು ವದಕ್ಕೂ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಜಯಿಸುವ  
ದಕ್ಕೂ, ಶಕ್ತನಾಗುವನು || ೪ ||

ಲೋಭವಿಲ್ಲದೆ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಗಂಭೀರಹೃದಯರಾ  
ದಪುರುಷರು ಗ್ರಹಿಸದಿದ್ದರುಂದಾತ್ಮವಿನಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾ  
ಗುವರು || ೫ ||

ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ ದಾನವು ಮತ್ತೊಂದೆನ್ನು  
ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸುವ ದಾದ್ದರಿಂ ದಾನೋ ಪಾಯವು ಸರ್ವೋ  
ತ್ತಮ ವೆನಿಸುವದು || ೬ ||

೧೪೪

ದಾನಂಶ್ರಯಸ್ಕರಂ ಪುಂಸಾಂ ದಾನಂಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಮಂಪರಂ ||

ದಾನವಾನೇವಲೋಕೇಷು ಮಿತ್ರತ್ವೈರ್ಧೈತಸದಾ || ೭ ||

ನಕೇವಲಂದಾನ ಪರಾಜಯಂತಿ ಭೂಲೋಕಮೇಕಃ ಪುರುಷಪು  
ವೀರಾಃ || ಜಯಂತಿತರಾಜ ಸುರೆಂದ್ರಲೋಕಂ ಸುದುರ್ಜ  
ಯಂಯಾ ವಿಬುಧಾಧಿವಾಸಃ || ೮ ||

— ❀ —

ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ ರಾಜಧರ್ಮೈ

ದಾನಪ್ರಶಂಸಾನಾಮು

೨೦೪ ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ

— ❀ —

ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ನಶಕ್ತ್ಯಾಯೇವಶಕತುಃ ಮುಪಾಯತ್ರಿಕಯೇನತು || ಗಂಡೇನ

ತಾನ್ವಶೀಕುರ್ಯಾದ್ಪಂಡೋಹಿವಶಕೃನ್ನ ಏಣಾಂ || ೧ ||

ಸನ್ಯಕ್ತ್ವೈಣಯನಂತಸ್ಯ ತಥಾಕಾರ್ಯಮಹೀಕ್ಷಿತಾ || ಧ

ರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾನು ಸಾರೇಣ ಸಸಹಾಯೇನಧೀಮತಾ || ೨ ||

೧೪೫

ದಾನವು ಸರ್ವ ಶ್ರಯಸ್ಸನ್ನೆತ್ತು ಮಾಡುವ ದಾದ್ದರಿಂ ಸರ್ವ ಶ್ರಮ ವೆನಿಸುವದು. ದಾನ ವಂತನು ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ ಪುತ್ರನಂತೆ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವನು.

ದಾನವಂತರಾದೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮರು ಭೂಲೋಕ ಬಾಂಜೆ ಜಯಿಸುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧಿಸಲಕ ಕ್ಯವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಾನ ವಾದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಕೂಡ ಜಯಿಸುವರು || ೪ ||



ಯೆಂದು ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದೆ ಭಗವಂತನು

ದಾನಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಪೆಳೆದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

ಅಂಕನೇಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



ಮತ್ಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿ ಪೆಳೆದನೆ ದಂತೆನೆ ಈ ಮೂರು ಉಪಾಯ ಗಳಿಂದಲೂ ಯಾರು ವಶ್ಯರಾಗರೊ ಅವರನ್ನೂ ದಂಡನೆ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸುವದು || ೧ ||

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರನು ಸಾರವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಸಹಿತನೂ ದಂತಾ ಬುದ್ಧಿ ಶಾಲಿಯಾದೆ ರಾಜನು ವಶವಾಗೆ ದಿರುವನಿ ಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮಾಡಬೇಕು. || ೨ ||

M

ತಸ್ಯಸವ್ಯಕ್ ಪ್ರಣಯ ನಂ ಯಥಾಕಾರ್ಯಂ ಮಹೀಶ್ವತಾ  
ವಾನಪ್ರಸಕ್ತಿಂಕ್ತಧರ್ಮಜ್ಞಾನ್ನಿ ಮೌಮಾನ್ನಿ ಪ್ಪರಿಸೃಹಾನ್  
ಸ್ವದೇವರದೇವಾ ಧರ್ಮಕಾಸ್ತ್ರವಿಕಾರದಾನ್ || ಸಮಾಪ್ತೈ  
ಪ್ರಣಯದ್ಧಂಡಂ ಸರ್ವಾಂದಂಡಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ || ೪ ||

ಅಶ್ವಿನಾಯದಿವಾ ವರ್ಣೀ ಪೂಜ್ಯವಾಫಗು ರುರ್ಮಹಾನ್  
ನಾಂದೇಶ್ಯನಾಮ ರಾಜ್ಞಿಸ್ತೈ ಸ್ವಧರ್ಮಣ ತಿಷ್ಠತಿ

ಅದಂಡ್ಯಾದೆಂಡಯದ್ರಾಜಾ ದೆಂಡ್ಯಾಂಕ್ತೈ ವಾಪ್ಯ ದೆಂಡ  
ಯಾನ್ || ಇಹರಾನ್ಯಾತ್ಪರಿಭ್ರಷ್ಟೋ ನರಕಂಚಪ್ರಸದ್ಯತೆ || ೫ ||

ತಸ್ಮಾದ್ರಾಜ್ಞಾನಿನೀತನ ಧರ್ಮಕಾನೌ ಗುನಸಾರತಃ || ದಂ  
ಡಪ್ರಣಯನಂಕಾರ್ಯಂ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾವ್ಯಯಾ || ೬ ||

ಸರ್ವವೂ ದೇಹಾಧೀನವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಸ್ವದೇಶ  
ದಿಲ್ಲದಿರಲಿ ಪರದೇಶ ದಿಲ್ಲದಿರಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರಾ  
ಗಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ರಾಗಿಯುಂ, ನಿರ್ಮಮ ರಾಗಿಯುಂ, ಪರಿ  
ಗ್ರಹವಿಲ್ಲದವ ರಾಗಿಯುಂ, ಇರುವರನ್ನೂ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ರ  
ನ್ನೂ ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಬೆಂಡಿಸಬೇಕು. || ೪ ||

ಯಾವನು ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ದಿಲ್ಲವೋ ಅವನುಬ  
ಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಲಿ, ಆಶ್ರಮಿಯಾಗಲಿ ಪೂಜ್ಯನಾಗಲಿ  
ದೊಡ್ಡಗುರು ವಾಗಲಿ, ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾದ ಕಾರಣ  
ರಾಜನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಶಕ್ಯ ನಾದವನು ಯಾವನೂ ಇಲ್ಲವೆಂ  
ದು ತಿಳಿಯಬೇಕು || ೫ ||

ಶಿಕ್ಷೆಗೆಅಯೋಗ್ಯ ರಾದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೂ ಯೋ  
ಗ್ಯರಾದವರನ್ನೂ ಬಿಡುತ್ತಲೂ ಇರುವ ರಾಜನು ಇಲ್ಲಿರಾ  
ಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವದೆಲ್ಲದೆ, ಪರಲೋಕ ದಿಲ್ಲ ನರಕವೆಂ  
ಪೊಂದುವನು. || ೬ ||

ಅದ್ದರಿಂದ ರಾಜನು ವಿನೀತನಾಗಿರುತ್ತಾ ಲೋಕಾನು  
ಗ್ರಹ ಕ್ಷೂಷ್ಣರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರನು ಸಾರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂ  
ಡೆಸಬೇಕು. || ೭ ||



ಯತ್ರಶ್ಯಾನೋಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋದಂಡಶ್ಚ ರತಿನಿರ್ಭಯಃ || ಪ್ರ  
ಜಾಸ್ತತ್ರನಮುಹ್ಯಂತಿ ನೇತಾಚತಸ್ಸಾಧುಪಶ್ಯತಿ || ೪ ||

ಬಾಲವೈಧಾತುರಯತಿ ದ್ವಿಜಸ್ತ್ರೀವಿಧವಾ ಯತಃ || ಮಾ  
ತ್ಸ್ಯನ್ಯಾಯನಭಕ್ತ್ಯರ್ಹ ಯದಿಗಂಡಂ ನಪಾತಯತ್ || ೫ ||

ದೇವದೈತ್ಯೋರಗಗಣಾ ಸ್ಪರ್ಶಭೂತ ಪತತ್ರಿಣಃ || ಉಲ್ಕಾ  
ಮಯೇಯುರ್ಮರ್ಯಾದಾಂಯದಿದಂಡಂನಪಾತಯತ್ || ೬ ||

ಏಷಬ್ರಹ್ಮಾಭಿಕಾಪೇಷು ಸರ್ವಶ್ರಹಣೇಷುಚ || ಸರ್ವವಿಕ್ರ  
ಮಕೋಪೇಷು ವೈವಸಾಯೇಚತಿಷ್ಠತಿ || ೭ ||

ಪೂಜ್ಯಂತೆ ದಂಡಿನೋದೇವೈ ನಪೂಜ್ಯಂತೆ ತ್ವದಂಡಿನಃ || ನ  
ಣಹ್ರಾಣಾಂ ವಿಧಾತಾರಂ ನಪೂಷಾರ್ಣವಮಣಾಂವಹ || ೮ ||

ಕಪ್ಪಿಗಿ ಯುಂ, ಕೆಂಗಣ್ಣಿಗಿಯುಂ, ಇರುವೆ ದಂ  
ಡಾಭಿಮೂನಿ ದೇವತೆಯು ಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸು  
ವದೊ ಆದೇಕದಲ್ಲ ರಾಜನು ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆಕಿ ಯೂ  
ವನೂನೊಹ ಪಡುವದಿಲ್ಲ || ೪ ||

ರಾಜನು ಶಿಕ್ಷಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಾಲ ವೈದ್ಯಾತುರ ಯ  
ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಧವೆ ಯರು ಚಿಕ್ಕ ದನ್ನು ದೊ  
ಡ್ಡದು ಭಕ್ಷಿಸುವದೊಬ ರೀತಿಯಾದೆ ಮತ್ಸ್ಯನ್ಯಾಯದಿಂ  
ನಪ್ಪರಾಗುವರು || ೫ ||

ಮತ್ತುಂ ದೇವ ದೈತ್ಯೊರಗ ಗಳು ಸಮಸ್ತ ವಾದ  
ಭೂತ ಗಳು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಹ ದಂಡವಿಲ್ಲ ದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತ  
ಮ್ಮ ತಮ್ಮಮರ್ತ್ಯಾದೆಯ ನ್ನ ತಿಕ್ಕಮಿಸು ವೆನು. || ೬ ||

ಈದಂಡವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶಾಪ ದಲ್ಲೊ, ಸರ್ವ ಶಾ  
ಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲೊ ಸರ್ವ ಪರಾಕ್ರಮ ಕೊಪಗಳಲ್ಲೊ ವೈವಸಾ  
ಯದಲ್ಲೊ ಕೂಡ ಇರುವದು. || ೭ ||

ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಿಸುವನಂ ಪೂಜಿ ಸುವದಲ್ಲ  
ದೆ ಅಶಿಕ್ಷಕ ನಂ ಪೂಜಿಸ ಲಾರರು. ಮತ್ತು ಮವರು, ಶಿಕ್ಷಕ  
ನಂಪೂಜಿಸುವಂತೆ ಜಗತ್ಸ್ರಷ್ಟ್ರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೊ ಸೂ  
ರ್ಯನನ್ನೊ ಅರ್ಯಮರೆಂಬ ಪಿತೃ ಗಳನ್ನೊ ಕೂಡ ಪೂಜಿಸರು

೧೫೦

ಜಯಂತೆ ಮನವಾಣಕೆಚಿತ್ ಪ್ರಶಾಂತಾಸ್ಸವೇ ಕರ್ತೃಸು ||  
ರುದ್ರವಾಗ್ನಿಂಚಕಕ್ರಚ ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸಾತಥಾ || ೧೩ ||  
ವಿಷ್ಣುಂದೆವೆಗಣಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾ ದಂಡಿನಃಪೂಜಯಂತಿಹಿ ||

ದಂಡಶ್ಚಾಸ್ತಿಪ್ರಜಾಸ್ಸರ್ವಾ ದಂಡವ ವಾಭಿರಕ್ಷತಿ || ೧೪ ||  
ದಂಡಸ್ಸುಪ್ತೇಷು ಜಾಗರ್ಮಿ ದಂಡಂಧರ್ಮಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ

ರಾಜಾದಂಡಭಯಾದೇವ ಪಾಪಾಃಪಾಪಂನಕುರ್ವತಃ || ೧೫ ||  
ಯಮಾದಂಡಭಯಾದತಃ ಪರಸ್ಪರಭಯಾದಪಿ ||

ಏವಂಸಾಂ ಸಿದ್ಧಿಕೇಲೋಕೇ ಸರ್ವಂದಂಡೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ || ೧೬ ||  
ಅಂಧತಮಸಿ ಮಜ್ಜಿಯು ರ್ಯದಿದಂಡಂ ನಪಾತಯೇತ್ ||

ಯಸ್ಮಾದ್ದಂಡೋ ದಮಯತಿ ಅದಂಡ್ಯಾ ನ್ದಮಯತ್ಯಪಿ  
ದಮನಾದ್ದಂಡನಾಚ್ಛೇವ ತಸ್ಮಾದ್ದಂಡಂವಿದುರ್ಬುಧಾಃ

ಸರೈ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಶಾಂತರಾದ ಕೆಲವು ಮನುಷ್ಯರು ರುದ್ರಾಗ್ನಿ ಶಕ್ತಿ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವಿಷ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಇತರ ದೇವ ಸಮೂಹಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ, ಪೂಜಿಸುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ರಾಜರಂ ಪೂಜಿಸುವರು, || ೧೩||

ದಂಡವಿ ಸರ್ವಪ್ರಜೆಗಳಂ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಚನ್ನಾಗಿರತ್ತಿಸುವುದು ಯಲ್ಲರು ಮಲಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಯಚ್ಚರವಾಗಿರುವದಾದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ಧರ್ಮವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ವೇಳುವರು ||

ಕೆಲವರು ರಾಜದಂಡ ಭಯದಿಂದಲೂ ಕೆಲವರು ಮದಂಡಭಯದಿಂದಲೂ, ಕೆಲವರು, ಪರಸ್ಪರ ಭಯದಿಂದಲೂ ಪಾಪವಂ ಮಾಡದಿರು ವರು. || ೧೪||

ಈ ಸ್ವಭಾವ ದಿಂದಿರುವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತವೂ ದಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿರುವದಾದ ಕಾರಣ ರಾಜನು ದಂಡಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಂಥ ತಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವರು. || ೧೫||

ದಂಡಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದು, ದಂಡನವೆನಿಸುವುದು. ಅಯೋಗ್ಯರನ್ನು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ದಮನವೆನಿಸುವುದು. ಈ ಯರಡನ್ನು ಮಾಡುವದ್ದರಿಂದ

೧೫೭

ದಂಡಸ್ಯಭೀತ್ಯೆಸ್ತ್ರಿದಿಕ್ಯಃ ಸಮೇತ್ಯಃ ಭೋಗೋದ್ಧೃತಃಕೂ  
ಲಧರಸ್ಯಯಜ್ಞೈಃ || ಚತ್ತಂಕುವಾರೇ ಧ್ವಜಿನಿಪತಿತ್ವಂ ಪ  
ರಂಶಿಕೂನಾಂಚ ಭಯಾದ್ಬಲಸ್ಯ || ೧೪ ||

---

ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೆ ರಾಜಧರ್ಮ

ದಂಡಪ್ರಕಂಸಾನಾಮ

೨೦೫ ಪಂಚ ವಿಂಶೋತ್ತರ ದ್ವಿತೀ ತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ದಂಡಪ್ರಣಯನಾರ್ಥಾಯ ರಾಜಾಸೃಷ್ಟ್ಯಃ ಸ್ವಯಂಭುವಾ  
ವಿನಿಪಾದಾನು ಪಾದಾಯ ಸರ್ವಭೂತಾದಿ ಗುಪ್ತಯಃ || ೧ ||

೧೫೩

ದಂಡವೆಂಬ ಪೆಸರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು. || ೧೩||

ಗುರುವಾದ ದೇವತೆಗಳು ರುದ್ರನ ಭಯದಿಂದ ದವನಿಗೆ  
ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಂ ಕಲ್ಪಿತರು. ದೈತ್ಯ ಸೇನಾಭಯದಿಂದ  
ಬಾಲಕನಾದ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೇನಾ ಪತಿತ್ವವಂ  
ಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಮಾಸ್ವಾಮಿಗೆ ಶಿಶು ಸಂರಕ್ಷಕ ನಾಗಂ  
ದುವರವಂ ಕೊಟ್ಟರೊ. || ೧೪||

ಯೆಂದು ಮತ್ಸ್ಯಮಾರ್ತಿಯಾದ ಭಗವಂತನು

ಪೇಳಿದ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

ಅಂಗಳನೆ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ

—\*—

ಮತ್ತು, ಮತ್ಸ್ಯಮಾರ್ತಿ ಪೇಳಿದನೆಂತೆನೆ; ಪಾ  
ಣಿಗಳಂರಕ್ಷಿಸ ಲೊಸುಗ ವೊ, ದುಷ್ಟರಂ ದಂಡಿಸ ಲೊಸು  
ಗವೊ, ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮನು ದೇವಾಂಕಗಳಂ ತೆಗದು ಕೊಂಡು  
ರಾಜನು ಸೃಜಿಸಿರುವನು. || ೧ ||

೧೫೪

ತಜಸಾಯದಮುಂಕ್ಶ್ಚಿ ನೈವಶಕೋತಿವೀಕ್ಷತುಂ || ತ  
ತೋಭವತಿ ಲೋಕೇಷು ರಾಜಭಾಸ್ಕರ ವತ್ಪ್ರಭುಃ || ೨ ||

ವ್ಯಾಧಾಸ್ಯದಶಃ ನ ಲೋಕಃ ಪ್ರಸಾದಮುಪ ಗಚ್ಛತಿ || ನ  
ಯನಾನಂದ ಕಾರಿತ್ವಾ ತ್ತದಾಭವತಿ ಚಂದ್ರಮಾಃ || ೩ ||

ಯಥಾಯಮಃ ಪಿಯದ್ವೈಷ್ಯೈ ಪಾಸ್ತಿಕಾಲೆ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ  
ತಥಾರಾಜ್ಞಾ ವಿಧಾತವ್ಯಃ ಪ್ರಕಾಸ್ತದ್ಧಿಯಮವ್ರತಂ || ೪ ||

ವೇಗುಣನಯಥಾಪಾಶೈ ಬದ್ಧವಿವ ಪ್ರದೈಶ್ಯತೆ || ತಥಾವಾ  
ಪಾನಿಗ್ರಣ್ಣಿಯಾತ್ ವ್ರತಮತದ್ಧಿ ವಾರುಣಂ || ೫ ||

ಪರಿಪುಣಂಯಥಾಚದ್ರೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾವ್ಯುಷ್ಯತಿಮಾನವಃ ||  
ತಥಾಪ್ರಕೃತಯೋ ಯಸ್ಮಿ ನ್ನಚಂದ್ರ ಪ್ರತಿವೊನೃಪಃ || ೬ ||

ಪ್ರತಾಪಯುಕ್ತಸ್ತಜಿಸ್ವೀ ನಿಶ್ಯಂಸ್ಯಾತ್ಸವೇಕಮೇಸು  
ದುಷ್ಪ್ರಸಾಮಂತಯಿಸೃಷು ರಾಜಾನ್ನಯವ್ರತಸ್ಥಿತಃ || ೭ ||

ಅದಂತೆಂದರೆ ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಅಧಿಕೃದಿಂ ದಿವನಂ ನೋಡು  
ವದಕ್ಕೆ ಯಾವನುಂ ಸಮರ್ಥನಾ ಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂ ದಿವ  
ನು ಲೋಕದೊಳ್ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವನು. || ೧ ||

ಇವನದರ್ಶನದಿಂ ಜನಗಳ ಮನಸ್ಸು ಸಂತುಷ್ಟ ನಾ  
ಗುವದು. ಹೀಗೆ ನೇತ್ರಾನಂದಕ ನಾದ್ದರಿಂ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರ  
ಕಾಶಿಸುವನು || ೨ ||

ಧರ್ಮಧರ್ಮಗಳಿಂ, ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯರಾದ ಜನಗಳಿಗೆ  
ಶುಭಾಶುಭಗಳಂ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದು. ಯಾವದೋ;  
ಇದು ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಯಮನ ಧರ್ಮವು || ೪ ||

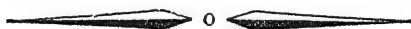
ವರುಣನು ಪಾಶದಿಂ ಬಿಗಿಯುವಂತೆ ವಾಹಿಗಳ ಕಾ  
ಲುಗಳಿಗೆ ಶೃಂಗುಲವೆಂಹಾಕಿ ಬಂದಿಗೈಹದ ಳ್ಲಿರಿಶಿ ಅವರವಾ  
ಸವಂ ಮೋಗಲಾಡಿಸುವದು ವಾರುಣವ್ರತವು. || ೫ ||

ಪರಿವೂರ್ಣನಾದ ಚಂದ್ರನಂ ನೋಡಿ ಜನವು ಸಂ  
ತುಷ್ಟ ರಾಗುವಂತೆ, ಯಾವನಂ ಪ್ರಜೆಗಳು ನೋಡಿ, ಸಂತು  
ಷ್ಟ ರಾಗುವರೋ, ಆರಾಜನು, ಚಂದ್ರ ಸಮ ನೆನಿಸುವನು ||

ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ದುಷ್ಟ ಸಾಮಂತ ಹಿಂಸಕ  
ಜನ ಗಳಲ್ಲೂ, ಸ್ವತಸ್ತೇಜಸ್ವಿ ಯಾಗಿ, ಪರರಿಗೆ ಸಂತಾಪವೆ  
ನ್ನಂಟು ಮಾಡುವ ರಾಜನು, ಆಗ್ನಿ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನೆಂದು, ಭೇ  
ದಲ್ಪಡುವನು. || ೬ ||



ಯಥಾಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಬಿಭೃತಃ ಪಾರ್ಥಿವೇನ ತಂ | ಇಂ  
 ದ್ರಸೃಷ್ಟಿರ್ಮಸ್ಯ ವಾತಸ್ಯ ಯಮಸ್ಯ ವರುಣಸ್ಯ ಚ || ೪ ||  
 ಚಂದ್ರಸೃಷ್ಟ್ವಾಪೃಥಿವ್ಯಾಶ್ಚ ತಜೋವ್ರತಂ ನೃಪಶ್ಚ ರೇತ್ ||  
 ವಾರ್ಷಿಕಾಂಶ್ಚ ತುರೂಮಾಸಾಃ ಯಥೇಂದ್ರೋಪ್ಯಥ ವರ್ಷತಿ  
 ತಥಾಭಿವರ್ಷತ್ಸರ್ವಂ ರಾಜ್ಯಂ ಕಾಮಮಿಂದ್ರವ್ರತಂ ಸ್ಥಿತಂ ||  
 ಅಷ್ಟಾನಾಸಾ ನೃಥಾದಿತ್ಯಂ ಸ್ತೋಯಂ ಹರಿತ ರಶ್ಮಿಭಿಃ ||  
 ತಥಾಹರೇತ್ಕರಂ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ನಿತ್ಯಮರ್ಕಃ ವ್ರತಂ ಹಿತತ್ ||  
 ಪವಿತ್ರಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಯಥಾಚರತಿ ಮಾರುತಃ || ತಥಾಚಾ  
 ರೈಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ಯ ವ್ರತಮೆತದ್ವಿಮಾರುತಂ || ೧೧ ||



ಇತಿಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ ರಾಜಧರ್ಮೇ

ದಂಡಪ್ರಶಂಸಾನಾಮಃ

೨೦೬ ಪಡ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರದ್ವಿಕತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ ||



ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸುವ ರಾಜನಿಗೆ ಇಂದ್ರಾ  
ಕೇ, ವಾಯು, ಯಮ, ವರೂಣ, ಚಂದ್ರಾಗ್ನಿ ; ಭೂಮಿಗ  
ಳಧ್ಯಕ್ಷನಂ ವಹಿಸುವದೊ, ತೇಜೋವ್ರತ ವೆನಿಸುವದೊ.

ಅದೆಂ ತೆಂದರೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವಾಡೆ ಚತು ಮಾರ್ಗನ ಗ  
ಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ವರ್ಷಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವನವೆ  
ನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದೊ, ಇಂದ್ರವ್ರತವು || ೯ ||

ಯೆಂಟುತಿಂಗಳು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳು ಸೂರ್ಯನು ಜಲ  
ವಾಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಕಂದಾಯ ಕಾಣಿಕೆಗಳಂ ತಗ  
ದೊಕ್ಕೊಳ್ಳುವದೊ, ಸೂರವ್ರತವು. || ೧೦ ||

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲೂ ವಾಯು ಪ್ರವೇಶಿಸು ವಂತೆ  
ಒಳಾರಮುಖವಿಂ ಜನಗಳಂ ಭದಿಶಿ ಅವರರೀತಿಯಂ ತಿಳಿಯು  
ವದೊ, ವಾಯುವ್ರತ || ೧೧ ||



ಯೆಂದೊ ಮತ್ಸ್ಯಮಾತೀಯಾದಭಗವಂತನು

ಪೇಳಿದ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ೨೨೬ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



೧೫೮

## ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ನಿಕ್ಷೇಪ್ಯಸ್ಯ ಸಮಂಮಾಲ್ಯಂ ದಂಡ್ಯೋನಿಕ್ಷೇಪ ಭುಕ್ತಧಾ  
ವಸ್ತ್ರಾದಿಕಂತು ಸರ್ವಸ್ಯ ತದಾಧರೋ ನರೀಯತೆ || ೧ ||

ಯೋನಿಕ್ಷೇಪಂನಾರ್ಪಯತಿ ಪಶ್ಚಾನ್ನಿಕ್ಷೇಪ್ಯಯಾಚತೆ || ತಾ  
ವುಭೌಚೋರವಚ್ಛಾಸ್ಯೋದಾಪ್ಯವಾದ್ವಿಗುಣಂಘನಂ || ೨ ||

ಉಪಧಾಭಿಕ್ಷ್ಯ ಯೇಕಶ್ಚಿತ್ ಪರದ್ರವ್ಯಂ ಹರನ್ನರಃ || ಸಸ  
ಹಾಯಸಹಂತವ್ಯಃ ಪ್ರಕಾಮಂವಿವಿಧೈರ್ವಧೈಃ || ೩ ||

ಯೋಯಾಚಿತಂ ಸಮಾದಾಯ ನತದ್ವಿದ್ಯಾರ್ಥೈಃಕ್ರಮಂ ||  
ಸನಿಗೃಹ್ಯಬಲಾದ್ಧಾಪ್ಯೋ ಬೆಂಡ್ಯವಾಪೂರ್ವಸಾಹಸಂ

ಪುನಃ ಮತ್ಸ್ಯಮುಗಾರ್ತಿ ಪೇಳಿದನದೆಂತೆನೆ ಒಬ್ಬನಬ  
ಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರಾದಿ ವಸ್ತುವೆನ್ನುವನು ಮೋಸದಿಂ  
ಪುನಃ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಆ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾಲ್ಯವ  
ನ್ನವನ ದೆಶೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆನಾಡಿದಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟ  
ಕೃಹಾಣಿ ಬರಲಾರದು, || ೧ ||

ಯಾವನು ತನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ದ್ದನ್ನು ಪುನಃ ಕೊಡುವ  
ದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವನು, ಇಡದೇನೆ, ಇಟ್ಟಿದ್ದದ್ದೆಂ ಕೊಡ  
ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವನೋ ಆ ಕಳ್ಳರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿ  
ಕ್ಷಿತಿ ಅವರಿಂದಲೂ ದ್ವಿಗುಣವಾದ ಧನವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ವ್ಯಾಜಗಳಿಂದ ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನಾವನುಅಪಹರಿಸುವ  
ನೋ ಸಹಾಯ ಸಹಿತನಾದ ಅಮೃಷ್ಯ ನನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛ  
ವಾಗಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದಿಂ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು. || ೨ ||

ಯಾವನು ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪದಾರ್ಥವಂ ಕಾ  
ಲನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಕೊಡದಿರುವನೋ  
ಅವನಂ ನಿಗ್ರಹಿತಿ, ಅವನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥವಂ  
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮವನಿದಾಸ್ಯಾ  
ನಕ್ಕೆ ದಂಡವಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೪ ||

ಅಜ್ಞಾನಾದ್ವೈದಿವಾಕುರ್ಯಾತ್ ಪರದ್ರವ್ಯಸ್ಯವಿಕ್ರಯಂ || ನಿ  
ದೋಃ ಪೂಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಂತುಚೋರವದ್ವಿಧಮಗ್ಧತಿ || ೫ ||

ಮುಂಲ್ಯಮಾದಾಯಯೋವಿದ್ಯಾಂ ಶಿಲ್ಪಂವಾನಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ||  
ದಂಡ್ಯಾಸಮೂಲ್ಯಂಸಕಲಂ ಧನ್ಯಜ್ಞಾನಮರೀಕ್ಷತಾ || ೬ ||

ದ್ವಿಜಬೋಜ್ಯೈತುಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ಪ್ರತಿವಿಶ್ವಮಭೋಜಯನ್ ||  
ಹಿಂದಣ್ಯಮಾಪಕಂದಂಡ್ಯಾಃ ಪಾವನಾಸ್ತಿಸ್ಮೃತಿಕ್ರಮಾಃ || ೭ ||

ಅಮಂತ್ರಿತೋ ದ್ವಿಜೋಯಸ್ಯ ವರ್ಮಾನಾಶ್ಚ ಸ್ವೈಗೃಹೇ ||  
ನಿಷ್ಕಾರಣಂನಗಚ್ಛೇದ್ಯಾಃ ಸದಾಪ್ರೌಢೈಶತಂದಮಂ || ೮ ||

ತೆನ್ನೆಲ್ಲಿದ್ದೆ ಇತರೆರೆ ಪದಾರ್ಥವೆನ್ನು ಅಜ್ಞಾನವಿಂಮಾ  
ರಿದರೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದು ಮಾರಿದರೆ, ಅವನು ಚೋರ  
ನೆಂತೆ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು. || ೫ ||

ಯಾವನು ನಿಯಮಾನು ಸಾರವಾಗಿ ಧನವಂ ತೆಗೆದ್ದ  
ಕೊಂಡು ಧನ ಪ್ರದಾನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ನ್ನಾಗಲೀ, ಶಿಲ್ಪಚಮ  
ತ್ಕಾರವೆನ್ನಾಗಲೀಕೊಡ ದಿರುವನೋ ಅವನು ತೆಗೆದುಕೊಂ  
ಡಿದ್ದವನ ಧನವಂ ಹಿಂತಿರಿಗಿಸುವ ದಲ್ಲದೆ ಅವನಿಂದಾಸ್ಕ  
ನಕ್ಕೂ ದಂಡವಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೬ ||

ಒಬ್ಬ ನೊಬ್ಬನು, ಊರಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮರೆಲ್ಲರಿ  
ಗೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವನಮನೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮ  
ಣರೆಲ್ಲರೂ, ಕೀರುವಲ್ಲಿ ಆಯಜಮಾನನಿಗೆ ಪತಿತತ್ವಾ  
ದೋಷವೆಂಪೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನಮಂ ಯಾವನು ತ  
ಪ್ಪಿಸುವನೋ; ಅವನ ಕೈಯಿಂದೊಂದು ಮಾಪಸ್ವರ್ದವನ್ನು  
ದಂಡವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನ್ಯಥಾಪಪಾಪವನಿ  
ಗೆವೋಗಲಾರದು. || ೭. ||

ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದವನು, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯಿ  
ರುತ್ತಾ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕರದಿದ್ದವನ ಮನೆಗೆ ಪೋಗದಿರೆ  
ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಸ್ವಕತ ದುಡ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯಾಪ್ರದಾತಾರಂ ಸುವರ್ನಂದಂಡಯನ್ನಪಃ || ಭೃ  
 ತ್ಯಶ್ಚ ಜ್ಞಾನಕುರ್ಮಾದ್ಯದರೋತ್ತಮಯಫೇದಿತಂ || ೯೯  
 ಸದಂಧ್ಯಃಕೃಷ್ಣಲಾಂಛನಾಃ ನದೆಯಂಚಾಸ್ಯವೇತನಂ ||

ಸಂಗೃಹಿತಂ ನದದ್ಯಾದ್ಯಃ ಕಾಲೇವೇತನಮೇವಚ || ೧೦ ||  
 ಅಕಾಲೇತುತ್ಯಜಿತ್ಭುಕ್ಯಂ ದಂಧ್ಯಸ್ಯಾತ್ಮತಮೇವಚ ||

ಯೋಗ್ರಾಮದೇಶಸಸ್ಯನಾಂ ಕೃತ್ವಾಸತ್ಯೇನಸೇವಿದಂ || ೧೧ ||  
 ವಿಸಂವದೇನ್ನ ರೋ ಲೋಭಾ ತ್ತಂರಾಷ್ಟ್ರಾ ದ್ವಿಪ್ರವಾಸಯೇತ್

ಕ್ರೀತ್ವಾವಿಕ್ರಯವಾನ್ವಿಂಚೇತ್ ಯಸ್ಯಹಾನುಶಯೋಭವೇತ್ ||

ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಮಾಡಿಕೊಡದಿ  
ದ್ದೆವನಿಂ ದೊಂದು ಸುವರ್ಣ ದಂಡವಂ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳ ಬೇ  
ಕು. ಯಂಭತ್ತು ಗುಂಜಾತೂಕ ಸುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸುವರ ವಂ  
ದುಸಂಜ್ಞೆಯು. ಭೃತ್ಯನು ಗರ್ವದಿಂ ದಾಜ್ಞೆಯಂ ಕಡೆಸದಿ  
ದ್ದರೆ ಯಂಟುಗುಂಜಾತೂಕ ಸುವರ್ಣ ವಂ ದಂಡವನ್ನಾಗಿ ತೆ  
ಗದುಕೊಳ್ಳುವ ದಲ್ಲದೆ ಅವನಿಗಸಂಬಳವಂ ಕೊಡಲಾಗ  
ದು. || ೯ ||

ಯಾವನಾದರು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತನು ಲೋಭದಿಂ ಭ  
ತ್ಯನಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೆತನವಂ ಕೊಡ ದಿದ್ದರೂ, ಭೃತ್ಯನಿಂ  
ತಾನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಧನಂ ಕ್ಲಪ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡದಿದ್ದ  
ರೂ, ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೃತ್ಯನಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೂ, ಅವನಿಂ  
ದೆ ಶತಗುಂಜಾತೂಕ ಸುವರ್ಣ ವಂ ದಂಡವಂ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳ  
ಬೇಕು. || ೧೦ ||

ಗ್ರಾಮ, ದೇಶ, ಸಸ್ಯ, ವಿಷಯ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡು  
ತ್ತೇನೆಂದೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಲೋಭದಿಂ ಕೊ  
ಡದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಿಂ ದವನಂಹೊರಡಿಸಬೇಕು. || ೧೧ ||

ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂ ದೊಂದು ಪದಾರ್ಥ



ಸೊಂತರ್ದ ಶಾಹಾ ತ್ತತ್ಸನ್ಯಾಂ ದದ್ಯಾಜ್ಞೈವಾದದೀತವಾ

ಪರೇಣತು ದೇಶಾಹಸ್ಯ ನದದ್ಯಾನ್ವೈವೇದಾಪಯೇತ್ || ೧೩ ||

ಆದದನ್ವಿದದಂಕ್ಷೈವರಾಜ್ಞಾದಂಧ್ಯಶ್ಯತಾನಿಷಟ್ ||

ಯಸ್ತುದೊಪವತಿಂಕನ್ಯಾ ಮನಾಖ್ಯಾಯಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ||

ತಸ್ಯಕುರತ್ಯಿನ್ನಪೊದಂಡಂ ಸ್ವಯಂಪಣ್ಣ ವತಿಂಪಣಾಕ್ ||

ಅಕನ್ಯೈವತಿ ಯಾಕನ್ಯಾಂ ಬ್ರೂಯಾದೊಪೇಣ ಮಾನವಃ

ಸಕತಂವಾಪ್ನುಯಾದ್ಧಂಡಂ ತಸ್ಯಾದೊಪಮದರ್ಶಯುಕ್ ||

ಯಸ್ತ್ವನಾನ್ಯಾಂ ದೇಶೈರಿತ್ಯನಾನ್ಯಾಂ ಪ್ರೋಥುಃ ಕನ್ಯಾಂಪು

ಯಚ್ಛತಿ || ೧೪ ||

ಉತ್ತಮಂತಸ್ಯ ಕುರ್ವೀತ ರಾಜಾದಂಡಂತು ಸಾಹಸಂ ||

ವರೋದೋಷಾನನಾಖ್ಯಾಯ ಯಾಕನ್ಯಾಂವೇಯೇದಿಹ

ವೆಂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಪಕ್ಕಾ ತ್ತಾಪ ವುಂ  
ಟೂದರೆ ಹತ್ತು ದಿನದೊಳಗೆ ಆಪದಾರ್ಥ ವನ್ನಾಗಲಿ, ಅಥ  
ವೆಕ್ರಯವನ್ನಾಗಲಿ, ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. || ೧೨||೦ ||

ಹತ್ತು ದಿನದ ಮೇಲೂ ಕೊಡವಿದ್ದರೆ ರಾಜನು ಅ  
ವನಿಂದ ಕ್ರಯವನ್ನೇ ಕೊಡಿಸುವ ದಲ್ಲದೆ, ೯೬ ದುಡ್ಡು  
ದಂಡವಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು || ೧೨||೦ ||

ಯಾವನು ರೋಗಾದಿ ದೋಷ ಯುಕ್ತಳಾದ ಕನ್ಯೆ  
ಯ ದೋಷವಂ ತಿಳುಹಿಸದೆ ಕೊಡುವನೋ ಅವನಿಂದ  
೯೬ಹಣಗಳ ದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೧೩||೦ ||

ಕನ್ಯಕೆಯನ್ನು ದೋಷವಿಶೇಷವಿಂ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲನೆಂ  
ದು ವೆಳುತ್ತಾ ದೋಷವ ನ್ನ ವಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸ ದಿರುವನೋ  
ಅವನಿಂದ ೧೦೦ದುಡ್ಡು ದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೧೪||೦ ||

ಯಾವನು ಒಂದುಹುಡುಗಿಯಂ ತೋರಿಶಿ ಮತ್ತೊಂ  
ದುಹುಡುಗಿಯಂ ಕೊಡುವನೋ ಅವನಿಂದ ೧೦೦ದುಡ್ಡು  
ದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೧೬||೦ ||

ವರನಾದವನು ತನ್ನ ದೋಷವಂ ತಿಳು ಹಿಸದೆ ಕನ್ಯೆ  
ಯಂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಆಕನ್ಯೆಯು ದತ್ತ ಳಾದರೂ, ದತ್ತಳ

ದತ್ತಾಪ್ಯದತ್ತಾ ಸಾತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾದಂಧ್ಯಃ ಶತದ್ವಯಂ ||

ಪ್ರದಾಯಕನಾಂಯೋನ್ಯಸ್ಮೈ ಪುನಃತಂಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ  
ದಂಡಕಾರೋ ನರಂದ್ರಣ ತಸ್ಯಾಪ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಸಃ

ತತ್ಪ್ರಕಾರೇಣವಾನಾಚಾ ಯುಕ್ತಂಪುಣ್ಯಮೆಸಂಶಯಂ ||  
ಲುಬ್ಧೋಹ್ಯನ್ಯತ್ರ ವಿಕೃತಾ ಪಟ್ಟತಂ ದಂಡಮಗ್ಧತಿ ||

ದೊಂಟುಕ್ಕುಲ್ಕವಿಕೃತಾಸತ್ಯಂಕಾರಾತ್ತುಸಂತ್ಯಜಿತ್ || ೨೪ ||  
ದ್ವಿಗುಣಂಟಂಡಯದೆನ ಮಿತಿಧಕ್ಕಿವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ||

ಮಾಲ್ಯೈಕದೇಶಂ ದತ್ತಾಪ್ಯತು ಯದಿಕೃತಾ ಧನಂತ್ಯಜಿತ್ ||  
ಸದಂಡೋಮಧ್ಯಮಂದಂಡಂ ತಸ್ಯಪುಣ್ಯಸ್ಯಮೋಕ್ಷಣಂ ||

ದುಹ್ಯಾದೈನುಂಚೇಯಃಪಾಲೋ ಗೃಹೀತ್ವಾಭಕ್ತವಿತನಂ ||  
ಸತುದಂಧ್ಯಶ್ಚತಂ ರಾಜ್ಞಾ ಸುವರ್ನಂಚಾಪ್ಯ ರಕ್ಷಿತಾ ||

ಲ್ಲ. ರಾಜನ , ಅವರನಿಂದ ೨೦೦ ದುಡ್ಡು ದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೧೩|| ೪

ಯಾವನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ವಿನಾ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಡುವನೋ ಅವನಿಂದ ೧೪೦೦ ದುಡ್ಡು ದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು || ೧೪|| ೫

ಒಂದುವಸ್ತುವಿಗೆ ಕ್ರಯವಂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಲೋಭದಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ, ಕೊಡುವನೋ, ಅವನಿಂದ ೬೦೦ ದುಡ್ಡು ದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೧೫|| ೬

ಯಾವನು ಕನ್ಯೆಗೆಬಂದೆ ಕ್ರಯವನ್ನಾಗಲೀ, ವಿವಾಹದಲ್ಲವಳಿಗೆ, ವರನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನಾಗಲೀ, ಅನ್ಯತ್ರವಿ ಕ್ರಯವಂ ಮಾಡುವನೋ, ಸುಳ್ಳನೆಂದೆವನಂ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ ೧೨೦೦ ದುಡ್ಡು ದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೧೬|| ೭

ಪದಾರ್ಥವಂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗದುಕೊಂಡವನು ಕೆಲವು ಕ್ರಯವಂಕೊಟ್ಟು ಶೇಷವಂ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ೫೦೦ ದುಡ್ಡು ದಂಡವಂ ಹಾಕಿ ಪದಾರ್ಥವಂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. || ೧೭|| ೮

ದಿನವಂ ಕಾಯುವರೆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಸಂಬಳವೆತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದಿನಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೂ, ಹಾಲಂ ಕಡೆ

ಒಂಡುದತ್ತಾತುವಿರಮಿ ಶಿಸ್ವಾಮಿಕೇಕೃತಲಕ್ಷಣಃ || ೧೩ ||  
 ಬದ್ಧಕಾರ್ಷ್ಣಯಸ್ಯಪಾಶೈಃ ತಸ್ಯಕರ್ತೃಕ್ಷರೋಭವತ್

ಧನುಶ್ಯಕಪರಿಣಾಹೋಗ್ರಾಮಸ್ಯತುಸಮಂತತಃ || ೧೪ ||  
 ದ್ವಿಗುಣಂತ್ರಿಗುಣಂವಾಪಿನಗರಸ್ಯತುಕಲ್ಪಯೇತ್ ||

ವೃತ್ತಿಂತತ್ರಪ್ರಕುರ್ವೀತಯಾಮುಷ್ಠ್ಯೌ ನಾವಲೋಕಯೇತ್  
 ಛಿದ್ರಂವಾವಾರಯೇತ್ಸರ್ವಂ ಶ್ವಸೂಕರಮುಖಾನುಗಂ ||  
 ಯತ್ರಾಪರಿವೃತಂಧಾನ್ಯಂ ವಿಹಿಂಸ್ಯುಃಪಶವೋಯದಿ || ೧೬ ||  
 ನತತ್ರಕಾರಯದ್ಧಂಡಂ ನೃಪತೇಷುಪಕ್ಷಿಣೇ ||  
 ಅನಿರ್ದಶಾಹಾದ್ಗಾಂಸೂತಾಂ ವೈಷಂವೇವಶುಂತಧಾ || ೧೭ ||  
 ಛಿದ್ರಂವಾವಾರಯೇತ್ಸರ್ವಂ ನದಂತ್ಯಾ ಮನುರಬ್ರವೀತ್ ||

ದುಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅವನಿಂದ ಶತಸುವರ್ಣ ದಂಡವಂ ಗ್ರ  
ಹಿಸಬೇಕು. || ೧೦||

ಯಾವನು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ರಾಜಚಿಹ್ನೆ ವಂ ಧ  
ರಿತಿ ರಾಜಕಾರ್ಯವಂ ನಡಿಸುವನೋ, ಅವನಿಗೆ ರಾಜನು ಯಾ||  
ಧಾಯೋಗ್ಯ ದಂಡವಂ ಹಾಕಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕಬ್ಬಿಣದಸಂಕೋ  
ಚಿಯಂ ಹಾಕಿ ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಗಳಂ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ನಗರದ ಸುತ್ತಲೂ, ೧೦೦ - ೨೦೦ - ೩೦೦ ಧನುಃ  
ಪ್ರಮಾಣ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸ್ಥಲವಂ ಬೈಲಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು.

ಆಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ವ್ರೊಂಟಿಯಕೇನೆ ಕಾಣದಂತೆಯಾ  
ನಾಯಿ, ಹಂದಿ, ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮುಖ ಹಿಡಿಯದಂತೆ  
ಯಾ, ಬೇಲಿಯಂ ಹಾಕಿಸಬೇಕು || ೧೧||

ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಧಾನ್ಯವಂ ಪಟುಗಳು ಭಕ್ಷ್ಯ  
ಶಿದ್ಧಿ ಆ ಗೋವಾಲನಿಗೆ ದಂಡವಂ ಮಾಡ ಕೂಡದು ||

ಕರುಹಾಕಿ ಹತ್ತು ದಿವಸಗಳಾಗದಿದ್ದ ಹಸುವು,  
ಉತ್ಸೃಷ್ಟನಾದ ವೈಷಭವು ದೇವಾರ್ಥ ವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಪಟು  
ಗಳು ಸಹ ಧಾನ್ಯಗಳಂತಿನ್ನುತ್ತಿರಲಾ ಧಾನ್ಯ ರಕ್ಷಕನು  
ತನ್ನ ಪದಾರ್ಥವಂ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಶಿ  
ಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡಲಾಗದೆಂದುಮನುವು ಪೇಳಿರುವನು || ೧೨||

ಅತೋನ್ಯಥಾವಿನಿಪ್ಪಸ್ಯ ದಶಾಂಶಂದಂಡಮ್ಹತಿ || ೨೪ ||

ಪಾಲ್ಯಸ್ಯಪಾಲಕಸ್ಯಾವಿಾ ವಿನಾಶೋಕ್ತತ್ರಿಯಸ್ಯತು ||

ಭಕ್ತಯಿತ್ವೋಪವಿಪ್ಪಸ್ತು ದ್ವಿಗುಣಂದಂಡಮ್ಹತಿ || ೨೫ ||

ವಿಂಶಂದಂಡ್ಯಾದ್ದಶಗುಣಂ ವಿನಾಶೋಕ್ತತ್ರಿಯಸ್ಯತು ||

ಗೃಹಾತಟಾಕಮಾಶಾಸಮಂ ಕ್ಷೇತ್ರಂವಾಪಿಸಮಾಹರಣ || ೨೬ ||

ಶತಾನಿಪಂಚ ದಂಡಸ್ಯ ದೆಜ್ಜಾನಾತ್ ವಿಕತೋದಮೇ

ಸೀಮಾಬಂಧನಕಾಲೇತು ಸಿಂವಾಂಶಂಯೋಹಿಕಾರಯೇತ್

ತಪ್ತಾಂಸಂಜ್ಞಾಂದದಾನಸ್ತು ಜಿಹ್ವಾಭಿದನಮಾಪ್ನುಯಾತ್

ಅಧೈನಾಮಪಿಯೋದದ್ಯಾತ್ ಸಂವಿದೇವಾಧಿಗಚ್ಛತಿ || ೨೭ ||

ಉತ್ತಮಂಸಾಹಸಂದಂಡ್ಯ ಇತಿಸ್ವಾಯಂಭುವೋಬ್ರವೀತ್ ||

ವರಾ ನಾಮಾನುಪೂರೈರ್ವ್ಯಾಣತ್ರಯಾಣಾಮಪಿಕಪತಃ || ೨೮ ||

ಅಕಾರ್ಪ್ಯಕಾರಿಣಸ್ಸರ್ವಾ ವ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾನಿ ಕಾರಯೇತ್ ||

ಇತರಪಶುಗಳು ಮನೆಯಂನುಗ್ಗಿ ಧಾನ್ಯವೆಂ ತಿಂದೆ  
 ಲ್ಲಿ ಆಪಶುಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯು ಹೃತ್ತಿಯ ಜಾತಿ ಯವನಾಗಿ  
 ದ್ದರೆ ಅವನಿಂದಧಾನ್ಯ ದಶಾಂಶವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು || ೨೪ ||

ಹೀಗೆ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳು ಚಾರ್ವದಿಂ ತಿಂದಂಗಳ ತಿ  
 ರುವ ಹೃತ್ತಿಯನಿಂದ ದ್ವಿಗುಣ ದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು

ಮನೆ, ಕೆರೆ, ತೋಟ, ಹೊಲ, ಗದ್ದೆಗಳು, ಜ್ಞಾನ  
 ನ ಪೂರೈಕವಾಗಿ ಅಪಹರಿಸಿದರೆ, ೪೦೦ ಹಣ ದಂಡವು, ಅ  
 ಜ್ಞಾನದಿಂದ ದವನದಕ್ಕೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ, ೨೦೦ ದಂಡದ ದಂಡವು  
 ಯಲ್ಲೆಗಟ್ಟು ನಿಬಂಧನವಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದೆಲ್ಲೆ  
 ಗಟ್ಟುಂ ಶೇರಿಸಿದವನಿಗೂ, ಶೇರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಕೇತ  
 ದಿಂ ಸಂಜ್ಞಾದಿಗಳು ಮಾಡಿದವನಿಗೂ, ಜಿಹ್ವಾಚ್ಛೇದವಂ  
 ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು || ೨೫ ||

ಜ್ಞಾನ ಪೂರೈಕವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದೆಲ್ಲೆಯಂ ಶೇರಿಸಿ  
 ಕೊಟ್ಟವನಿಗೂ, ಗ್ರಹಿಸಿ ದವನಿಗೂ, ಕೂಡ ೧೦೦೦ ಹಣ  
 ದಂಡವೆಂದು ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನುವು ಪೇಳುವನು || ೨೬ ||

ವಣಿಕನು ಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಮೂರು ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ  
 ಕಟ್ಟಕೆಲಸಗಳಂ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಂ ಮಾಡ  
 ತಿಸಬೇಕು. || ೨೭ ||



ಅಸತ್ಯನಪ್ರವಾಪ್ಯಸ್ತ್ರೀಂ ಶೂದ್ರಹತ್ಯಾನ್ತಂಚರೆತ್ || ೩೪

ದಾನೇಸಚಧನೈಕಂ ಸರ್ವಾದೀನಾಮೇಶಕೃಷ್ಣ ||

ಏಕೈಕಂಸಚರೆತ್ಕೃಶ್ಣ ಗಂಧ್ವಿಜಃಪಾಪಾಪನುತ್ತಯ ||

ಫಲದಾನಾಂಚವೈಶ್ವಾಣಾಂ ಛೇದನೇಜಃ ಮೃಕಶತಂ || ೭೩

ಲ್ಮವಲ್ಲಿಲತಾನಾಂಚ ಪುಷ್ಪಿತಾನಾಂಚವೀರುಧಾಂ || ೭೪

ಅಸ್ಥಿಮತ್ತಾಂಚಸತ್ವಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಸ್ಯಪ್ರವಾಪಣಂ || ಪೂ

ರೇವಾನಸ್ಯವಸ್ಥಾತುಂ ಶೂದ್ರಹತ್ಯಾವ್ರತಂಚರೆತ್ || ೭೫ ||

ಕಿಂಚಿದ್ಧಯಂಚವಿಪ್ರಾಯ ದದ್ಯಾದ್ಧಿಮತ್ತಾಂವಧಿ || ಆನ

ಸಾಧ್ಯಃ ಚೈವಹೀನಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪಾಣಾಂವೈವಿಶ್ವರೂಪಃ ||

ಅನ್ನಾದಿಜಾನಾಂಸತ್ವಾನಾಂ ರಸಜಾನಾಂಚಸರ್ವಶಃ || ೭೬

ಲವುಷ್ಪದ್ಗತಾನಾಂಚ ಪೈತವಾಶೋವಿಶೋಧನಂ || ೭೭

ಕೃಷ್ಣಾ ನಾಮೋಷಧೀನಾಂಚ ಜಾತಾನಾಂಚಸ್ವಯಂವನಿ

ವೃಧಾಛೇದನಗಚ್ಛತ ದಿನಮೇಕಮಯೋವ್ರತಿ || ೭೮ ||

ಏತೃವ್ರತೈರಪೋಹ್ಯಾಸ್ತದನ್ದೋಹೀನಾಸಮುದ್ಭವಂ

ಸುಳ್ಳುಮಾತಿನಿಂದೆ ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆಯಂ ಮಾಡಿದವನು ಕೂ  
ದ್ರಹತ್ಯಾವ್ರತವೆಂಬೊಡಬೇಕು. || ೨೪ ||

ಧನಾದಿ ದಾನದಿಂ ಸರ್ವಾದಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂ ಹೊಡೆ  
ದವನು ಪ್ರಶ್ನೆಕ ಪ್ರಶ್ನೆಕವಾಗಿಬಂದೊಂದು ಕೃಭ್ರವಂ ಮಾಡಿ  
ಪಾಪವಂ ಕಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೨೫ ||

ಫಲವಾಗುವ ಮರಗಳ ಛಿದ್ರದಲ್ಲೂ ಪುಷ್ಪಿಸುವ ಲ  
ತಾದಿಗಳೆ ಛಿದ್ರದಲ್ಲೂ ನೂರುಮುಕ್ಕುಗಳಂ ಜುಹಿಸಬೇಕು

ಅಸ್ಥಿಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಣಿ ಸಹಸ್ರದವಧೆಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಹ  
ತ್ಯಾವ್ರತವಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೨೬ ||

ಅಸ್ಥಿಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಣಿವಧೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆಯ  
ತ್ರಿಂಚತ್ ದ್ರವ್ಯವಂ ಕೊಡುವದು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು. ಅಸ್ಥಿ  
ರಹಿತ ಪ್ರಾಣಿವಧೆವು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳಿಂ ಪೋಗುವದು

ಅನ್ನರಸಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಧೆದಲ್ಲೂ  
ಫಲ, ಪುಷ್ಪ, ಲತಾಛಿದ್ರದಲ್ಲೂ ಘೃತವ್ರತನ ಮಾತ್ರವಾ  
ದಿಉಪನಾಸವಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೨೭ ||

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದ್ದ ಲತಾದಿಗಳ ಕೀಳತ  
ದಲ್ಲೂ ವೃಧಾಛಿದ್ರದಲ್ಲೂ ಪಯೋವ್ರತವಂ ಮಾಡಬೇಕು  
ಹಿಂಸಾದೋಷವು ಈಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳಿಂದಲೆ ಪೋಗುವದು

ಸ್ತಿಯಕತ್ರಪಹತ್ಯಾಣಾಂ ಶೂಯತಾಂವ್ರತಮುತ್ಸಮಾಂ

ಧಾನ್ಯಾನ್ನ ಧನಚಾರ್ಯಾಣಿ ಕೃತ್ವಾಕಾಮಂದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ  
ಸಜಾತೀ ಯಗೃಹಾದೇವ ಕೃಭ್ರಾರ್ಥನ ವಿಶುದ್ಧ್ಯತಿ || ೪೦ ||

ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂತುಹರಣೆ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂಹೈತ್ರಗೃಹಸ್ಯತು ||  
ಕೂಪವಾಪಿಜಲಾನಾಂತುಶುದ್ಧಶ್ಚಂದ್ರಾಯಾಣಂಸ್ತೃತಂ ||

ದ್ರವ್ಯಾಣಾಮಲ್ಪಸಾರಾಣಾಂ ಸ್ತಿಯಂಕೃತ್ವಾನ್ಯವೆತ್ತತಃ  
ಚರತಸ್ತಂತಪನಂಕೃಭ್ರಂ ತನ್ನಿ ರತ್ನಾತ್ಮವಿಶುದ್ಧಯೇ || ೪೧ ||

ಭಕ್ತ್ಯಭೋಜ್ಯಾಪಹರಣೆ ಯಾನಶಯ್ಯಾಸನಸ್ಯತು || ಪು  
ಷ್ಪಮಾಲಫಲಾನಾಂತು ಪಂಚಗವ್ಯಂವಿಶೋಧನಂ || ೪೨ ||

ತ್ಯುಣಕಾಪ ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂತು ಶುಷ್ಕಾನ್ನ ಸ್ಯಗುಣಸ್ಯಚ ||  
ಚೈಲಜರ್ಮಮಿಷಾಣಾಂತು ತ್ರಿರಾತ್ರಂಸ್ಯ ದಿಬೋಜನಂ ||

ಚೌರ್ಯಾಪಹಾರಗಳಂ ಮಾಡಿದವನು ಮಾಡತಕ್ಕಪ್ರತಿ  
ತವಂಕೆಳುವನಾಗು || ೪೧ ||

ಕೊಡದೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಚೌರ್ಯವು.  
ಮೋಸವಾಡಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ದಪಹಾರವು. ಸ್ವಜಾತಿ ಯವರ  
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ, ಧಾನ್ಯ ಧನ ಚೌರ್ಯವಂ ಮಾಡಿದವನು  
ಅರ್ಧಕೃಷ್ಣಾದಿಂ ಶುದ್ಧನಾಗುವನು || ೪೨ ||

ಸೇವಕಮನುಷ್ಯರು, ಸ್ತ್ರೀರು, ಹೆತ್ತ, ಸ್ವಹ, ಭಾವಿ  
ಕೊಳಗಳ ನೀರು ಇವುಗಳನ್ನ ಪಹರಿತಿದವನು ಚಾಂದ್ರಾಯ  
ಣವಂಮಾಡಬೇಕು. || ೪೩ ||

ಪರಗೃಹದಿಂ ಸ್ವಲ್ಪಕ್ರಯವಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸ್ತೋರು  
ವಂ ಮಾಡಿದವ ನಾ ಪದಾರ್ಥವ ನ್ನ ಪರಿಗೆಕೊಟ್ಟು ಸಾಂತಪ  
ನಕೃಷ್ಣವಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೪೪ ||

ಭಿಕ್ಷ್ಯುಭೋಜ್ಯ ವಾಹನ ಶಯನಾಸನ ಪುಷ್ಪ  
ಮಾಲಫಲಗಳ ಅಪಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಂಚಗವ್ಯ ಪ್ರಾಕನವಂ  
ಮಾಡಬೇಕು. || ೪೫ ||

ತೃಣ, ಕಾಷ್ಠ, ವೃಕ್ಷ, ಶುಷ್ಕಾನ್ನ ಗುಡ, ಚಳಿ  
ಚರ್ಮ, ಮಾಂಸ, ತಕ್ಷತ್ರತಿನಿಧಿ ಮಾಷಗಳ ಚೌರ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ರಿ  
ರಾತ್ರೋಪನಾಸನಂ ಮಾಡಬೇಕು || ೪೬ ||

ಮಣಿಮುಕ್ತಾಪ್ರನಾಳಾನಾಂ ತಾಮ್ರಸ್ಯರಜತಸ್ಯಚ || ಅ  
ಯಃಕಷಿಸ್ತೋಪಲಾನಾಂಚದ್ವಾದಶಾಹಂಕಣಾನ್ ಭುಕ್

ಕಾರಪ್ಪಸಕೇಟಚೂರಾಣಾಂ ದ್ವಿಕವೈಕಶಫಸ್ಯಚ || ಪತ್ರ  
ಗಂಧಾಷ್ಠಿನಾಂಚ ರಜ್ವಾಶ್ಚೈವತ್ಯಹಂಪಯಃ || ೪೮

ಏತೈವೈತೈರವೋಹಂತಿ ಪಾಪಂಸ್ತಯ ಕೃತಂದ್ವಿಜಃ ||  
ಅಗಮ್ಯಾಗಮನೀಯಂತು ವ್ರತೈರಭಿರಪಾನುದೇತ್ || ೪೯ ||  
ಗುರುತಲ್ಪವ್ರತಂಕುರಾತ್ ರತಸ್ಯಿಕ್ತಾಸ್ವಯೋನಿಷು ||  
ಸಖ್ಯುಃಪುತ್ರಸ್ಯಚಸ್ತಿ ಗಮಕುಮಾರೀಪ್ಸಂತ್ಯ ಜಾಸುಚ ||  
ಪಿತೃಪ್ತಸ್ಯೇಯಭಿಗಿನೀಂ ಸ್ವಸೀಯಾಂವನಾತುಲಿವಚ || ನಾ  
ತುಶ್ಚ ಭ್ರಾತುರಾರ್ಯಯಾಂಗತ್ವಾಚಾಂದ್ರಾಯಣಂಚರೇತ್ ||  
ಏತಾಸ್ತ್ರಿಯಸುಭಾರ್ಯಾರ್ಥನೋಪಗಚ್ಛೇತ್ತು ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ||  
ಜ್ಞಾತೀಶ್ಚ ಮಾತುಲೆಯಾಸ್ತೇ ಪತಿತಾಲುಪಯಂತಿಯೇ || ೫೦

ಅವಾನುಷೀಷುಪುರುಷೋ ಉದಕ್ಯಾಯಾಮಯೋನಿಷು ||  
ರತಸ್ಯಿಕ್ತಾಸ್ವಜಲೆಚೈವ ಕೃಭ್ರಂಸಾಂತಪನಂಚರೇತ್ || ೫೧ ||

ಮೊಣಮುಕ್ತಾ ಪ್ರನಾಳ ರಜತ, ಅಯುಃ  
ಕಾಂಸ್ಯ, ಖಂಡ, ಶರ್ಮರೇಗಳ ಚೈವಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾಹ ಕ  
ಣಾನನ್ನ ಶನ ನಾಗಬೇಕು || ೪೩ ||

ವಸ್ತು, ಪಟ್ಟಿವಸ್ತು, ಕಂಬಳಗಳು ಒಂದೆರಡುಗರು  
ಳ್ಳ ವ್ರಾಣಿಗಳ ಕೇಶಮಯವಾದವಸ್ತು, ಪತ್ನಿ ಗಂಧೌಪಧಿ  
ರಜ್ಜುಗಳು ಇವುಗಳಚೌರೈದಲ್ಲಿ ಮೂರುದಿನ ಪಯಃಪಾ  
ನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು || ೪೪ ||

ಈವ್ರತಗಳಿಂದ ಚೌರೈದವಾಪವು ಅಗಂವ್ಯಾಗಮ  
ನದವಾಪಪೂಸಹ ಪೋಗುವದು. || ೪೫ ||

ಮಿತ್ರ, ಪುತ್ರಸ್ತೀಯರಲ್ಲೂ, ಕುಮಾರಿಯಲ್ಲೂ  
ಪಿತೃಭಗಿನಿ, ಕನ್ಯಾ ಮಾತೃಭಗಿನಿ ಕನ್ಯಾವಾತುಲ ಪತ್ನಿ  
ಯರಲ್ಲೂ ಸಂಗವಾದರೆ ಚೌದ್ರಾಯಣವಂ ಮಾಡಬೇಕು

ಈಸ್ತೀಯರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು  
ಜ್ಞಾತಿಸ್ತೀ ಸಂಗವಂ ಮಾಡಿದವರು ಸಹ ಪತಿತ ರೆನಿಸು  
ವರು. || ೪೬ ||

ಪಶುವಾದಿಗಳಲ್ಲೂ, ಮುಟ್ಟಾದವರಲ್ಲೂ, ಜಲದ  
ಲ್ಲೂ, ರೇತಸ್ಸೀಕವಂ ಮಾಡಿದವನು ಸಾಂತಪನ ಕೃಛ್ರವಂ  
ಮಾಡಬೇಕು. || ೪೭ ||

ಮೈಥುನಂಚಸಮಾಲೋಕ್ಯಪುಂಸಿಯೊಪಿತಿವಾದ್ವಿಜಃ || ಗೊ  
ದಾ ನೆಪ್ಪುದಿವಾಚ್ಯೇನ ಸಮಾನಸನ್ನಾನಮಾಚರತ್ || ೫೪ ||

ಚಾಂಡಾಲಾಂತ್ವಸ್ತೈರಯೋಗತ್ವಾಭುಕ್ತಾಂವಚಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಚ  
ಪತತ್ಯಜ್ಞಾನತೋವಿಪ್ರೋ ಜ್ಞಾನಾತ್ಸಾನ್ಯಂತುಗಚ್ಛತಿ ||

ವಿಪ್ರದುಷ್ಕಾಂಸ್ತೈರಯಂಭರಾ ನಿರುಧ್ಯಾದೇಕವೆತ್ಕನಿ || ಯ  
ತ್ಪುಂಸಃಪರದಾರಪು ತಚ್ಛೈವೋಂಚಾ ಯೇ ದ್ವೈತಂ || ೫೬ ||

ಸಾಚೆತ್ವನಃಪ್ರದುಷ್ಯಂತು ಸದೃಶೇನೋಪಮಂತ್ರಿತಂ || ಕೃಛಂ  
ಚಾದ್ರಾಯಣಂಚೈವ ತತ್ತಸ್ಯೈವಾವನಂ ಸ್ತೃತಂ || ೫೭ ||  
ಯಾಕರೋತ್ಯೇಕರಾತ್ರಣ ವೈಷಲೀಸೇವನಂದ್ವಿಜಃ || ತದೇಕ  
ಭುಕ್ ಜಪೇನಿತ್ಯಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವೈಷ್ಣವೈಸ್ತೋಹತಿ || ೫೮ ||

ಏಷಾಪಾಪಕೃತಾ ಮುಕ್ತಾ ಚತುರ್ಥಾ ಮಹಿ ನಿಪಕ್ರತಿಃ ||

ವೈಭವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ನನ್ನಿಗಲ್ಲೇ,  
ಪುರುಷನನ್ನಿಗಲ್ಲೇ ನೀಡಿದರು, ಗೋಪ್ಯಪದವನ್ನಿರಿದರು,  
ಅಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸಚ್ಚಲನನ್ನಿವೆಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೫೪ ||

ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಚಂಡಾಲ ಅಂತ್ಯಜ  
ಸ್ತ್ರೀಸಂಗದಿಂದಲೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಭೋಜನದಿಂದಲೂ, ಅ  
ವರಿಂದ ದಾನವಂ ಗ್ರಹಿಸುವದರಿಂದಲೂ ಪತಿತ ನಾಗುವನು.  
ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾರ್ಥಕನಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾ  
ಗುವನು. || ೫೫ ||

ಪರಪುರುಷ ಸಂಗದಿಂದಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೊಂ  
ದಮನೆಯೋಳ್ ನಿರ್ದೋಷದಿಂದಿರಿಸಬೇಕು. ಅವಳಿಗೆಪಶ್ಚಾ  
ತ್ತಪಕ್ಷಾಘಾತವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದರಿಂದವನಿಗೆ ಯಾವ  
ವಿವಾಹವೂ ಆಗದಂತೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. || ೫೬ ||

ಅವಳುಪುನಃ ಸಜಾತೀಯಪರಪುರುಷನಸಂಗಕ್ಕೆಹೋ  
ದರೆ ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯನು ಗಳಲೆತರನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಯಾವನೊಂದಿಗಾತೆ) ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗವಂ ಮಾಡುವನೋ, ಅವನು, ಮಾರುವರುಷ ಏಕಭಾಕ್ತನಾಗಿ ಗಾ  
ಯತ್ರೀ ಜಪವಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೫೭ ||

ಪಾಪವೆಂಬುದರಿಂದ ನಾಲ್ಕುಜಾತೀಯವರಿಗೂ ಪಾ,



ಪತಿತ್ಯೇಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಾನಾ ಮಿವೋಚ್ಛುಣುತನಿಷ್ಕೃತಿಂ ||

ಸಂವತ್ಸರೇಣಪತತಿ ಪತಿತನಸಮಾಚರಣ || ಯಾಜುನಾಧ್ಯಾ  
ಪನಾಧ್ಯೈನಾ ದನುಯಾನಾಶನಾಸನಾತೆ || ೬೦ ||

ಯೋಯನಪತಿತನೈಷಾಂ ಸುವರ್ಗಂಯಾತಿಮಾನವಃ || ಸತ  
ಸ್ಯೈವವ್ರತಂಕುರೈಶ್ಚತ್ತತ್ಸಂಸರ್ಗವಿಶುದ್ಧಯೇ || ೬೧ ||

ಪತಿತಸ್ತೋದಕಂಕಾಶ್ಯಂ ಸಹಿಂದೈರ್ವಾಧವೈಸ್ಸಹ || ನಿಂದಿ  
ತಃಪನಿಸಾಧಾಯ್ವ ಜ್ಞಾತಿಭಿರ್ಗುರುಸಂನಿಧೌ || ೬೨ ||

ದಾಸೀಘಟ ಮವಾಂಪೂರ್ಣಂ ಪರ್ಯಸ್ಯೈಶ್ಚೈಶ್ಚವತ್ಸದಾ || ಅ  
ಹೋರಾತ್ರ ಮುಪಾಸೀರಣ ನಾಶಾಚಂ ಬಾಂಧವೈಸ್ಸಹ ||

ನಿವರ್ಮಯೇರಂಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತು ಸಂಭಾಷಣಸಹಾಸನಂ || ದಾಸಾ  
ದಸ್ಯೈಶ್ಚವಾಣಂಚ ಯಾತ್ರಾಮೆವಂಚಲೌಕಿಕೀಂ || ೬೪ ||

ಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪತಿತರೊಡನೆ ಶೇರಿದೆವೆರವೂ  
ಯಶ್ಚಿತ್ತವಂ ಕೇಳುವನಾಗು || ೫೯ ||

ಯಜನಾದ್ಯಯನ ಯಜನಾಧ್ಯಾಪನ ವಿವಾಹಾನು  
ಗಮನಶಯನಾಸನಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಗಳಲ್ಲಿ ಪತಿತರೊಡನೆ  
ಶೇರಿದ್ದವನು ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ಪತಿತ ನಾಗುವನು. || ೬೦ ||

ಯಾವನು ಯಾವ ಪತಿತನೊಡನೆ ಸಹವಾಸವೆನೂ  
ಡುವನೋ ಅವನು ಆಪತಿತನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವ  
ನ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕು || ೬೧ ||

ನಿಂವಿತವಾದೆ ವಿನದಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲದೊಳ್ ಗುರು  
ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಿಂಡರಾದ ಜನಗಳಿಂ ಕೂಡಿದ ಪತಿತನಿಗೆ  
ತೀತರ್ದುಣವಂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು || ೬೨ ||

ದಾಸಿಯಿಂತರಿಶಿದೆ ಜಲಪೂರ್ಣ ಘಟವಂ ಪ್ರೇತದಂತೆತಿ  
ರುಗಿತಿ ಬಾಂಧವ ರೊಡನೆ ಅದೇಬಡದೊ ಒಂದು ಅಯ್ಯ  
ರಾತ್ರ ಆಶೌಚ, ಸೂತಕವನ್ನಿರುವದು. ಇದು ಘಟಸ್ಥೂಟ  
ಇಡಾದೆಬಳಿಕ ಆಜನರಂ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದು. || ೬೩ ||

ಸಂಭಾಷಣ ಸಹಾಸನಗಳನ್ನೆ ವರೊಡನೆ ಮಾಡಲಾ  
ಗದು. ದಾಯವಿಭಾಗಾದಿ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಾರ ಗಳಲ್ಲೂ ಅವ  
ರೂತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. || ೬೪ ||

ಜೈಷ್ಠಭಾವಾನ್ಯವೇರ್ಮತ ಜೈಷ್ಠಾವಾಪ್ತಂಚಮತ್ಪುನಃ ||  
 ಜೈಷ್ಠಾಂಶಂ ಪೂಪ್ತುಯಾ ಚ್ಚಾಸ್ಯ ಯೋವಾಸ್ಯಾದ್ಗುಣ  
 ತೋಧಿಕಃ || ೬೫ ||

ಸಾಧಸಿತಾಂಚಾಪಿಮೇರ್ಯಾದಾಂ ಯೋಭಿದ್ಯುಃ ಪಾಪಕರ್ತೃಣಾಂ  
 ಸರ್ವೈಪೃಥಕ್ ದಂಡನೀಯಾ ರಾಜ್ಞಾಪೃಥಮೇ ಸಾಹಸಂ ||

ಕತೇಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಕುಶ್ಯಹೈತ್ರಿಯೋದಂಡಮರ್ದತಿ || ವೈಶ್ಯ  
 ಸ್ತದ್ವಿಶತಂರಾಜಾ ಶೂದ್ರಸ್ತುವಧಮರ್ದತಿ || ೬೬ ||

ಪಂಚಾಶದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋದಂಡ್ಯಃ ಹೈತ್ರಿಯಸ್ಯಾಭಿಕಂಸನೆ ||  
 ವೈಶ್ಯಸ್ಯಾಪೃಥಪಂಚಾಶತ್ ಶೂದ್ರದ್ವಾದಶಕೋದಮಃ ||

ಹೈತ್ರಿಯಸ್ಯಾಪ್ತುಯೋ ದ್ವೈಶ್ಯಃ ಸಾಹಸಂ ಪುನರೇವಚ  
 ಶೂದ್ರಃಹೈತ್ರಿಯಮಾಕುಶ್ಯ ಜಿಹ್ವಾಜ್ಞೈದನಮಾಪ್ತುಯಾತ್

ಪಂಚಾಶತ್ಹೈತ್ರಿಯೋದಂಡ್ಯಃ ಸ್ತಥಾವೈಶ್ಯಾಭಿಕಂಸನೆ || ಶೂ  
 ದ್ರಚೈವಾರ್ಧಪಂಚಾಶ ತ್ತಥಾಧರ್ಮನವಿದ್ಯತ || ೬೭ ||

ಹೀಗೆತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾದವೆನು ಜೈಷ್ಠ ನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜೈಷ್ಠ  
ಭಾವದಿಂದವನಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮಂದರಲ್ಲಿ ಗುಣಜೈ  
ಷ್ಠ ನಾದವೆನು ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. || ೬೫ ||

ಯಾವ ಪಾಪಿಷ್ಠರು ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಿ ಮಃಶ್ವಾದೆಯಂ  
ತಪ್ಪಿಸುವರೊಲವರಿಗೆ ರಾಜನು ೨೦೭ದೊಡ್ಡ ದಂಡವೆಂಬೇ  
ರೆಬೇರೆಹಾಕಬೇಕು. || ೬೬ ||

ಬೈಗಳು ಮೊದಲಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂ ಡುಖ  
ಪಡಿಸಿದಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ನೂರುದುಡ್ಡು ವೈಶ್ಯನಿ ಗಿನೂರುದು  
ಡ್ಡುದೆಡವು. || ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವೈಶ್ಯನು ನ್ನುಂಟುವಾಡಿ  
ದೆ ಕೂದ್ರನಿಗೆ ವೈಶ್ಯನುಗುಣವಾಗಿ ತಾಡನ ಸಂಸರಣಾದಿ  
ವ್ಯಾಪಾರಗಳಂ ಶಿಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೬೭ ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಂ ವೈಶ್ಯನು ಪಡಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವೈಶ್ಯನಂ  
ವೈಶ್ಯನು ಪಡಿಸಿದವನಿಗೆ ೨೫ ಕೂದ್ರನಂ ವೈಶ್ಯನು ಪಡಿಸಿದವನಿಗೆ ೧೦  
ದುಡ್ಡುಗಳು ದೆಡವು || ೬೮ ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಮೊಸವೆಮಾಡಿದ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ೫೦ದು  
ಡ್ಡುಕೂದ್ರನಿಗೆ ಜಿಹ್ವಾಚ್ಛೇದವೆಂದು ದೆಡವು. || ೬೯ ||

ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ವೈಶ್ಯನು ಮಾಡಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ೫೦  
ಕೂದ್ರನು ವೈಶ್ಯನು ಪಡಿಸಿದವನಿಗೆ ೨೫ ದುಡ್ಡುಗಳು ದೆಡವು

ವೈಶ್ಯಸ್ಯಾ ಕ್ರೋಶನೇದೇಡ್ಯ ಶ್ವಾದ್ರೇಕ್ಷೋತ್ತಮಸೂಹಸಂ ||  
ಶೂದ್ರಾಕ್ರೋಶತಥಾವೈಶ್ಯಃ ಶತಾರ್ಧಂದಂಡಮರ್ದತಿ || ೭೧ ||

ಸುವರ್ಣ ಕ್ರೋಶನೇದೇಡ್ಯಃ ಸ್ತಥಾದ್ವಾದೇಶಕಂಸ್ತ್ರೂತಂ || ವಾ  
ದೇಪ್ಯವಚನೀಯೇಷು ತದೇವದ್ವಿಗುಣಂಭವೇತ್ || ೭೨ ||

ಏಕಜಾತಿದ್ವಿಜಾತಿಂತು ವಾಚಾಡಾರುಣಯಾಹ್ನಿಪಃ ||  
ಜಿಹ್ವಾಯಾಃಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಚ್ಛೇದಂ ಜಘನ್ಯಃ ಪ್ರಥಮೋಽಸಿ  
ಸಃ || ೭೩ ||

ನಾಮಜಾತಿಗೃಹಾತಪಾ ಮುಭಿದ್ರೋಹಣಕುರ್ದತಃ || ನಿ  
ಹೈಪ್ರೋಯೋಮಯಶ್ಚಂಕುಜ್ವಲನ್ನಾಸೈದಶತಂಗುಲಃ

ಧರೇಷ್ಟ್ರಪದೇಶಂಶೂದ್ರಸು ದ್ವಿಜಾನಾಮುಭಿಕುರ್ದತಃ || ಸಪ್ತ  
ಮಾಸೇಚಯೇತ್ಪ್ರಲಂ ವಕ್ತ್ರೇಕ್ಷೋತ್ರೇಚವಾರ್ಧಿವಃ || ೭೪ ||

ಶ್ರುತಿಂದೇಶೇಚಜಾತಿಂಚ ಕಗ್ಗುಶಾರೀರಮೇವಚ || ವಿತಥೇಚ  
ಬ್ರೂಮಂದಂಡೈರಾಜಾ ದ್ವಿಗುಣಸೂಹಸಂ || ೭೫ ||

ವೈಶ್ಯನಂ ವೈಥೆಪಡಿಶಿದೆ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ೧೦೦೦ ದುಡ್ಡು  
ಗಳು ಶೂದ್ರನಂ ವೈಥೆ ಪಡಿಶಿದೆ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ೫೦ ದುಡ್ಡುಗ  
ಳು ದೆಂಡವು. || ೭೧ ||

ಸವಾನವರ್ದ ರಾದೆವರಂ ವೈಥೆಪಡಿಶಿದೆವರಿಗೆ ೧೦೦೦  
ಡ್ಡು ಆಡಬಾರದೆ ಮಾತುಗಳು ವೈಥೆಪಡಿಶಿದೆವರಿಗೆ ೨೪ ದು  
ಡ್ಡುಗಳು ದೆಂಡವು. || ೭೨ ||

ಆಡಬಾರದೆ ಮಾತುಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ ವೈಥೆಪಡಿಶಿ  
ದೆ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಜಿಹ್ವಾಚ್ಛೇದನೆ ದೆಂಡವೆನಿಸುವದು. || ಬ್ರಾ  
ಹ್ಮಣನು ಪ್ರಥಮ ವರ್ದ ದೆವನಾದ್ದರಿಂ ದೀರಿತಿಯಾದ ವೈ  
ವಸ್ಥೆಯು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದ್ರೋಹವಂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವನ ನಾ  
ಮಜಾತಿ ಗೃಹಗಳಂ ತನ್ನ ನಾವಾಧಿಗಳಂ ಯಾವನುಪ್ರಸಿ  
ದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವನೊ, ಆಶೂದ್ರನ ಬಾಯಿಗೆ ದೆಕಾಂಗುಲ ತಪ್ಪ  
ಶಂಕುವಂ ಹಾಕಿಸಬೇಕು, || ೭೪ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಾವಶೂದ್ರನು ಧರ್ಮಪದ್ಧಿ  
ಶವಂ ಮಾಡುವನೊ ಅವನಬಾಯಿ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ತೈಲವಂಕಾ  
ಯಿಶಿ ಹಾಯಿಸಬೇಕು. || ೭೫ ||

ಶ್ರುತಿ, ದೇಶ, ಜಾತಿ, ಶರೀರಸಾಧ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನ ನೃತ  
ನಾಗಿ ಪೇಳಿದವನಿಂದ ರಾಜನು ೨೦೦೦ ದುಡ್ಡು ದೆಂಡವಂ  
ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೭೬ ||

ಯಸ್ತು ಪಾತಕ ಸಂಯುಕ್ತಃ ತ್ರೈಪದ್ವೈರಾಂತರಂನರಃ | ಉ  
ತ್ತಮಂಸಾಹಸಂದಂಡಃ ಪಾದ್ಯೈಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯಥಾಕಾಮಃ || ೨೩

ರಾಜೋ ನಿವೇಶನಿಯಮಂ ವಿತಥಂಯಾಂತಿ ವೈಮಿಥಃ |  
ಸರ್ವದ್ವಿಗುಣದಂಡ್ಯಾಸ್ತೆ ವಿಪ್ರಲಂಭಾನ್ವೃಪಸ್ಯತು || ೨೪ ||

ಪ್ರೀತ್ಯಾಮಯಾಸ್ಯಾಭಿಹಿತಂ ಪ್ರಮಾದೇನಾಥವಾವಧೇತ್ |  
ಭೂಯೋನಚೈವಂವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಸತು ದಂಡಾರ್ಥಭಾರ್ಕಭವೇತ್

ಕಾಣಂವಾಪ್ಯಥವಾಖಂಜ ಮಂದಂಚಾಪಿತಥಾವಿಧಂ || ತ  
ಥೈವಾಪಿಬುವನ್ನಾಪ್ರೋದಂಡಂಕಾರ್ಷಾಯಣಂಧನಂ || ೪೦

ಮಾತರಂಪಿತರಂಜೈಷ್ಠಂ ಭ್ರಾತರಂಶ್ವತುರಂಗುರಂ || ಆಕೋ  
ಶಯೇತತಂದಂಡ್ಯಃ ಪಂಥಾನಂಚಾಥೇಯನ್ಗುರೋ || ೪೧

ಗುರುವರ್ಜಂತುಮಾರ್ಗಾರ್ಥಂ ಯೋಹಿಮಾರ್ಗಂನಯಚ್ಛೇತಿ ||  
ಸುಧಾಪ್ತಃಕೃಷ್ಣ ಲಂರಾಜ್ಯಃ ತಸ್ಯಪಾಪಸ್ಯಶಾಂತಯೇ || ೪೨

ಯಾವನು ಸ್ವಕ ಪಾತಕಿಯಾಗಿ ಇತರವರ ದೆಮ್ಮಿ  
ಲೆ ದೊಷಸ್ಥಾಪನವಂ ಮಾಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ೧೦೪೦ ದು  
ಡ್ಡುಗಳು ದಂಡವು. || ೩೩ ||

ಯಾವಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರಾಜನಿಯ ಮಕ್ಕಳ ವಿರೋಧ  
ವಂಮಾಡುತ್ತಾ ರಾಜನಿಗೆ ವಂಚನೆಯಂಮಾಡುವರೋ ಅವ  
ರೆಲ್ಲರಿಗೂ ೨೦೬೦ ದುಡ್ಡುಗಳದಂಡವು. || ೩೪ ||

ನಿರ್ದ್ರಾಧಿಯಾಗಿ ಆಡಿದೆ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ  
ಲಾಗಲಿ ಸ್ರಮಾವದಿಂದಲಾಗಲಿ ಆಡಿದನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ  
ಡುವ ದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಪ್ಪಿತಿ ಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅವನಿಗೆ ೪೪೨  
ದುಡ್ಡು ದಂಡವು. || ೩೫ ||

ನೋಕ್ಕಣ್ಣ, ಕುರಡ, ಕುಂಟ, ಹೆಳವೆ, ಮೋಟ,  
ಮೊದಲಾದ ಅಂಗ ಹೀನರನ್ನು ಮರಣ್ಯದವಾಗಿಮಾತನಾಡಿಸ  
ದವನಿಗೆ ೧ ರೂಪಾಯಿ ದಂಡವು. || ೪೦ ||

ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಜೈಷ್ಠಿ ಭ್ರಾತೃಮಾಮಂದರನ್ನು  
ಬೈದು ವ್ಯಥೆ ಪಡಿಸಿದವನಿಗೂ, ಗುರುವಂ ದಾರಿ ಬಿಡೆಂದು  
ಪೇಳಿದವನಿಗೂ ೧೦೦ ದುಡ್ಡು ದಂಡವು. || ೪೧ ||

ಗುರುವಿಗೆ ತಡೆಯಾಗಿನಿಂತು ಮಾರ್ಗವೆಂಬಿಡದಿರಮ  
ನಿಗೆ ಗುಂಜಾತೂಕ ಸುವರ್ಣ ದಂಡವು. || ೪೨ ||

ತೊದ್ರನು ಯಾವ ಅಂಗದಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿ ಗೃಹಾಥಿ



ಏಕಜಾತಿದ್ವಿಜಾತಿಂತು ಯನಾಂಗನಾಪರಾಧ್ನುಯಾತ್  
ತದೇವಭಿದಯೇತ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಪ್ರಮೇವವಿಚಾರಯಾ ॥ ೪೩ ॥  
ಅವನಿಪ್ಪೀವತೋದರಾಪ್ತ ದ್ವಾವ್ರೋಷಾಘಾತಯೇನ್ನಪ  
ಅನಸೂತ್ರಯತೋನಂದ್ರಮಪಶಬ್ದಯತೋಗುಡಂ ॥ ೪೪ ॥

ಸಹಾಸನಮಭಿಪ್ರಪ್ರುರುತ್ಯಪ್ಪಸ್ಯಾಪ್ರದೃಪ್ಪಜಃ ॥ ಕಟೃಂ  
ಕೃತಾಂತೋನಿರಾಪ್ತಸ್ಯಾಸ್ಥಿಜಂವಾಪ್ಯಸ್ಯಕರ್ಮಯತ್ ॥ ೪೫ ॥

ಕೇಶಪುಗೃಹ್ಣತೋಹಸ್ತಂ ಛಿದಯೇವವಿಚಾರಯಾ ॥ ಪಾದೆ  
ಯೋನಾಸಿಕಾಯಾಂಚ ಗ್ರೀವಾಯಾಂವೃಷಣೇಷುಚ ॥ ೪೬ ॥

ತ್ವಗೈದಕಶ್ಯತಂದಂಡ್ಯೋಲೊಹಿತಸ್ಯಚದೈಕಃ ॥ ಮಾಂಸಭಿ  
ತ್ವಚಪಣಿಷ್ಕಾ ನಿರಾಪ್ಯಸ್ಯಸತ್ವಿಸ್ತಭಿದಕಃ ॥ ೪೭ ॥

ಅಂಗಭಂಗಕರಸ್ಯಾಂಗಂ ತದೇವಾಪಹರೇನ್ನಪಃ ॥ ದಂಡವಾ  
ರುಪ್ಯಕೃದ್ಧಂಡ್ಯೋ ಸಮುತ್ಥಾನ ವೈಯಂತಥಾ ॥ ೪೮ ॥

ವೆಂ ವೆನಾಡುವೆನೊ ಅವನ ಆ ಅಂಗವಂ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಭೇದಿ  
ಸಬೇಕು. || ೪೩ ||

ಗುರುವಿನ ಮೇಲೆ ಉಗಳದೆ ಶೂದ್ರನ ತುಪೆಗಳನ್ನು  
ಮೂತ್ರಿಶಿದವನ ಶಿಶ್ನವನ್ನು ಹೂಶಿದವನ ಗುಡವನ್ನು ಭಿ  
ದಿಸಬೇಕು. || ೪೪ ||

ಉತ್ತಮವಗ್ಗ ನೂದವ ನೊಡನೆ ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕು  
ಳ್ಳಿರಲಿಚ್ಛೈದಿ ಹೀನವರ್ಣದವನನ್ನು ನಡುವಿನಮೇಲೆ ಬ  
ರೆಯಂಹಾಕಿ ತಳ್ಳಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾಗುದದೆ ಹಿಂಭಾಗವಂ  
ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು. || ೪೫ ||

ಕೇಶ, ಪಾದ, ನಾಸಿಕಾ ಕುಚ, ವೃಷಣಗಳಂ ಪಿ  
ಡಿದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ ವ್ಯಥೆಪಡಿಸಿದ ಶೂದ್ರನ ಕೈಯ್ಯೊಕತ್ತ  
ರಿಸಬೇಕು || ೪೬ ||

ಪ್ರಹಾರದಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಚರ್ಮವಂ ಭೇದಿಸಿದ ಶೂ  
ದ್ರನಿಗೂ, ರಕ್ತವಂ ಕಾಣಿಸಿದವನಿಗೂ ೧೦೦ ದುಡ್ಡು ದಂ  
ಡವು. ಮೂಸವಂ ಭೇದಿಸಿದವನಿಗೆ ೬ ವರಹಾದಂಡವು.  
ಮೂಳೆಯಂ ಭೇದಿಸಿದವನಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಿಂ ಪೊರಮಡಿಸುವ  
ದೆ ದಂಡವು. || ೪೭ ||

ಅಂಗಭಂಗವಂ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಆ ಅಂಗವನ್ನೆ ಭೇದಿ  
ದಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರಹಾರ ದಿಂದಲೂ ನಿಷ್ಕೂರ

ಅರ್ಧಪಾದಕಡಃಕಾರ್ಯೋ ಗೋಗಜಾಶ್ವೋಶ್ವಘಾತಕಃ || ಪಶು  
ಹೃದ್ರವ್ಯಗಾಣಾಂಚಯಿಸಾಯಾಂದ್ರಿಗುಣೋದಮಃ || ೪೯

ಶುಚಾಶಚ್ಚ ಭವದ್ವಿಂಧ್ಯಸ್ತಥೈವಮೈಗಪಪ್ತೈಷು || ಕ್ರಿಮಿಕೇ  
ಟೀಷುದಂಧ್ಯಸಾಘ್ರ ದ್ರಜತಸ್ತ್ವಚಮಾಪಕಂ || ೫೦ ||

ತಸ್ಯಾನುಗೂಪಂ ಮೌಲ್ಯಂ ಚಪ್ರದದ್ಯಾತ್ಸಾವಮಿನೇ ತಥಾ ||  
ಸ್ವಸಾಘ್ರಮಿಕಾನಾಂಸಕಲಂ ಶಿಷಾಣಾಂಸಕಲಂತಥಾ || ೫೧

ವೈಹ್ನಂತುಸಫಲಂಘ್ರತ್ವಾ ಸುವರ್ಣಂದಂಡಮರ್ದತಿ || ದ್ವಿಗು  
ಣಂದಂಡಯೆಚ್ಚೈನಂಪಥಿಸೀಮ್ನಿ ಜಲಾಶಯೇ || ೫೨ ||

ಛಿದನಾದಿಫಲಸ್ಯಾಪಿ ಮಧ್ಯಮೆಂಸಾಹಸಂಸ್ತ್ರೂತಂ || ಸು

ಭಾಷೆಯಿಂದಲೂ ವೈದ್ಯಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ  
ಅಧಿಕಾರವೆಂ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. || ೪೪ ||

ಗೊಗಜಾಶ್ವೋಷ್ಣಪ್ರಪಾತನ ಕೈಕಾಲುಗಳ ನ್ನ ರ್ಥ  
ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು. ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ವೃಗಗಳಂ ಹಿಂಸೆಪಡಿಸಿದ  
ವನಿಗೆ ಇಂ ದುಡ್ಡು ದಂಡವಂ ಹಾಕಿ ಆಪದಾರ್ಥವನ್ನ ದರ  
ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. || ೪೫ ||

ದೊಡ್ಡಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಂ ಹೊಡೆದವನಿಗೆ ಇಂಮಾ  
ಪತನಕ ಬೆಳ್ಳಿಯು ದಂಡವು. ಕೃಮಿ, ಕೀಟಕಗಳಂಕೊಂ  
ದವನಿಗೆ ಒಂದು ಮಾಷತೂಕ ದಂಡವು || ೪೬ ||

ಮೃಗಾದಿಗಳಂ ಕೊಂದವನು ಅವುಗಳ ಕ್ರಯವಂ  
ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಮೃಗಾದಿಗಳು ರಾಜ  
ಕೀಯ ವಾಗಲೀ, ಅರಣ್ಯಕ ವಾಗಲೀ. ಮೃಗಾದಿ ಕ್ರಯ  
ವಂ, ದಂಡವಂ ಸಹ ರಾಜನೇಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೪೭ ||

ಫಲಿಸುವ ವೈಕ್ಯವಂ ಛೇದಿಸುವನಿಗೆ ಒಂದುತೊಲಾ  
ಸುವರ್ಣ ದಂಡವು. ಆ ವೈಕ್ಯವು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲೂ, ಯಲ್ಲೆಗ  
ಟ್ಟಲ್ಲೂ, ಜಲಾಶಯದ ಸಮೀಪದಲ್ಲೂ ಇದ್ದದ್ದೆ ಆದರೆ ಒ  
ತೊಲಾ ಸುವರ್ಣ ದಂಡವು. || ೪೮ ||

ಫಲಿಸದವೈಕ್ಯವಂ ಛೇದಿಸಿದವನಿಗೆ ಇಂ ದುಡ್ಡು ೨೦

ಲ್ಮವಲ್ಲಿಲತಾನಾಂಜಸುವಣಃ ಸ್ಯಜಮಾಪಕಂ || ೯೩ ||

ದೇಶಕಾಲಾನುರೂಪೇಣ ಮನುಷ್ಯಾಂಃ ಜಾದ್ಯುಮಾದಿಷು || ತ  
ತ್ಸತ್ತ್ವಮಿನಸ್ತಥಾದೇದ್ಯದಂಡಮುಕ್ತಂತುಪೇದ್ಧಿವ || ೯೪ ||

ಯತಾತಿವೆತ್ತತೆಯುಗ್ಯಂ ಮೈಗುಣ್ಯಾತ್ಪ್ರಜಕಸ್ಯತು ||  
ತತ್ರಸರ್ವವಿೂಭವೇದ್ಧಂಡ್ಯನಾತ್ಪಕ್ಷ್ಯತ್ಪ್ರಜಕೋಭವೇತ್  
ಪ್ರಜಕಶ್ಚ ಭವೇದಾಪ್ತಃ ಪ್ರಜಕೋದೇಡಮರ್ದತಿ || ನಾಸಿ  
ದೇದಶ್ಚತಸ್ಯಾಪಿ ತಥಾವೈಹತುಕಲ್ಪಕಃ ||

ದ್ರವ್ಯಾಣಿಯೊಹರೇದ್ಯಸ್ಯ ಜಾನತೊಜಾನತೊಪಿವಾ || ಸತ  
ಸ್ಯೂತ್ಪಾದಯೆತ್ತುಪ್ಪಿಂ ರಾಜೋ ದಗ್ಯಾತ್ತತೋದಮಂ ||

ಡವು. ಪೊಂಬಳ್ಳಿ ಮರದೆ ಕೊಂಬೆಗಳಂ ಛೇದಿಸಿದವನಿಗೆ  
ಒಂದುವಾಸಸುವರ್ಣ ದೊಡವು, || ೯೩ ||

ನಿರ್ದೈವನಾಗಿ ತೃಣವಂ ಛೇದಿಸಿದವನಿಗೆ ಒಂದು ರಾ  
ಪ್ಯ ದೊಡವು. ನಿಷ್ಕಾರಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂಕೊಂದವನಿಗೆ ೬  
ಗುಂಜಾತೂಕಸುವರ್ಣವು. || ೯೪ ||

ವೈತ್ರಾದಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಭುಗಳ  
ನ್ನೂ ಕೂಡ ಯಥೋಕ್ತವಾದ ದೊಡವಿಂ ರಾಜನು ದೊಡಿ  
ಸಬೇಕು. || ೯೫ ||

ಆಪ್ತನಲ್ಲದೆ ಗಾಡಿ ನಡೆಸುವನತ್ತಿತ್ತವೋಗಿರುವಲ್ಲಿ  
ಗಾಡಿ, ಯತ್ತುಮೇರೆತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಲು ಆ ಗಾಡಿಯ ಸ್ವಾ  
ಮಿಯು ದೇಶಿಕಾಲಾನು ರೂಪವಾದಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನು ||

ನಡೆಸುವವಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನೇ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ  
ನು ಗಾಡಿಹೂರಳುವದಕ್ಕೆ ನಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅವನುಕಾ  
ರಣನಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ || ೯೬ ||

ಧನಸ್ವಾಮಿಗೆ ತಿಳುಹಿಯಾಗಲಿ ತಿಳುಹಿಸದೆಯಾಗ  
ಲಿ ಯಾವನಹಣವಂ ಯಾವನು ಮೋಸದಿಂ ತೆಗದುಕೊ  
ಳ್ಳನನೊ ಅವನಾಧನಸ್ವಾಮಿಗೆ ಧನವಂ ಕೊಡುವದ್ದಿಂ  
ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ರಾಜನಿಗೂ ದೊಡವಂತೆರಬೇಕು. || ೯೭ ||

ಯಸ್ತುರಜ್ಜ್ವಲಂ ಘಟಂಕೂಪಾ ದ್ಧರೇದ್ಧಿಂ ಧ್ಯಾಚ್ಚತಾಂಪ್ರ  
ವಾಂ । ಸದಂಡುಪ್ರಾಪ್ನುಯಾನ್ಮಾಪಂ ತಚ್ಚ ಸಂಪ್ರತಿಪಾದ

ಯೇತ್ ॥ ೯೯ ॥

ಧಾನ್ಯಂದಶಭ್ಯಃಕುಂಭಭ್ಯೋಹರತೋಭ್ಯಧಿಕಂವಧಃ ॥ ೯  
ಷೇಷೈಕಾದಶಗುಣಂ ತಸ್ಯದಂಡುಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್ ॥ ೧೦೦ ॥

ತಥಾಭಕ್ತ್ಯನ್ನ ದಾನಾನಾಂ ನತಥಾಪ್ಯಧಿಕಂವಧಃ ॥ ಸುವ  
ರ್ಣ ರಜತಾದಿನಾಮುತ್ತಮಾನಾಂಚವಾಸನಾಂ ॥ ೧೦೧ ॥  
ಪುರುಷಾಣಾಂಕುಲಿನಾನಾಂ ನಾರೀಣಾಂಚವಿಶೇಷತಃ ॥  
ಮಹಾಪತುನಾಂಹರಣೇ ಶಸ್ತ್ರಾಣಾಮಾಪದಸ್ಯಚ ॥ ೧  
ಮುಖ್ಯಾನಾಂಚೈವರತ್ನಾನಾಂ ಹರಣವಧನುರ್ದತಿ ॥

ದಧ್ನುಃಕ್ಷೀರಸ್ಯತಕ್ರಸ್ಯ ಪಾನೀಯಸ್ಯರಸಸ್ಯಚ ॥ ೧೦೨  
ವೇಣುವೈದಲಭಾಂಡಾನಾಂ ಲವಣಾನಾಂತಥೈವಚ ॥

ಯಾವನು ಬಾವಿಯ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಶೇದಿಕೊಳ್ಳುವ  
ವೆ ಘಟಾದಿ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವನೋ ಅರವಟ್ಟಿಗೆ  
ಯಂ ಭೇದಿಸುವನೋ ಅವನಿಂದಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಂ ಪೂರ್ದದಂ  
ತೆ ಹಾಕಿಸುವದೆಲ್ಲದೆ ಮಾಷತೂಕ ಸುವರ್ಣ ದಂಡವಂ ಗ್ರ  
ಹಿಸಬೇಕು. || ೯೯ ||

ಹತ್ತುಗಡಿಗೆಗೆ ಅಧಿಕವಾದಧಾನ್ಯವಂ ಕದ್ದವನಿಗೆ  
ಪ್ರಾಣಾಂತ ದಂಡವು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಕದ್ದವನಿಗೆ ಏಕಾ  
ದಶಗುಣಅಧಿಕವಾದೆ ಧಾನ್ಯವಂಗ್ರಹಿಸುವದೇ ದಂಡವು.

ಅನ್ನ, ಭಕ್ಷ್ಯ, ಪಾನದ್ರವ್ಯಗಳಂ ತನಗೆತಕ್ಕಷ್ಟ  
ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕದ್ದರೂ, ಪ್ರಹಾರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಾಂ  
ತದಂಡಕೂಡದು. ಸುವರ್ಣ, ರಜತಾದಿಧಾತು ಉತ್ತಮ ವೆ  
ಸ್ತ, ಕುಲಕ್ಕೆಬಂದೆ ಪುರುಷಸ್ತ್ರೀರು ಗಜಾದಿ ಮಹಾಪಶು  
ಮುಖ್ಯೈಷಧ ಮುಖ್ಯರತ್ನ ಶಸ್ತ್ರಇವುಗಳಂ ಕದ್ದವನಿಗೆ  
ವಧವು. || ೧೦೦ ||

ದಧಿ, ಕ್ಷೀರ, ತಕ್ಕ, ರಸದ್ರವ್ಯ ವೇಣು ಪಾನೀಯ  
ಮರದಪಾತ್ರ ಬೀಸುಗಲ್ಲು ಗಡಿಗೆ ಲವಣ ಮೃಣ್ಮಯ  
ಪದಾರ್ಥ ಮೃತ್ತು, ಭಸ್ಮ ಇವುಗಳ ಚೌರ್ದದ ವಾರ್ತೆ ಆ



ವೃಣ್ಣಯಾನಾಂಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವೃದೋಭಸ್ತೇ ನವಿವಚ  
 ಕಾಲಮಾಸಾದ್ಯೈಕಾಽರ್ಯಂಚ ರಾಜಾದೆಂಡ. ಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್ |  
 ಗೋಷುಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಸ್ಥಾಸು ಮಹಿಸ್ವೀಷು ತಥೈವಚ |  
 ಆರ್ವಾಪ ಹಾರಕಶ್ಚೈವ ಸದ್ಯೈಕಾಽಗ್ರ್ಯೋರ್ಧ ವಾದಕಃ |  
 ಸೂತ್ರಕಾರ್ಪಾಸಕಿಣ್ವಾನಾಂ ಗೋಮಯಸ್ಯಗುಡಸ್ಯಚ |  
 ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಪಕ್ಷಿಣಾಂಚೈವ ಶೈಲಸ್ಯಚಘೃತಸ್ಯಚ |  
 ಮಾಂಸಶ್ಚ ಮಧುನಶ್ಚೈವ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದ್ವಸ್ತುಸಂಭವಂ |  
 ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಲವಣಾದೀನಾಂ ಮದ್ಯಾನಾಂ ಮೋದನಸ್ಯಚ |  
 ಪಕ್ವಾನಾಂ ನಾಂಚಸರ್ವೇಷಾಂ ತನ್ಮೂಲ್ಯಾದ್ವಿಗುಣೋದಮಃ  
 ಪುಷ್ಪೇಷುಹರಿತಧಾನ್ಯೈ ಗುಲ್ಮವಲ್ಲಿಲತಾಸುಚ |  
 ಅನ್ನೇಷು ಪರಿಪೂರ್ಣೇಷು ದಂಡಸ್ಯಾತ್ಮಂಚ ಮಾಷಕಂ |

ಪರಿಪೂರ್ಣೇಷು ಧಾನ್ಯೇಷು ಶಿಖ ಮೂಲ ಫಲೇಷುಚ |  
 ನಿರನ್ವಯೇ ಕತಂ ದೇಡ್ಯಃ ಸಾನ್ವಯೇ ದ್ವಿಕತಂ ದಮಃ

ಸೌಧನಕ್ಕೆ ನಿಯಮಕಾಲದೊಳಗೆ ಬಂದರೆ ರಾಜನುದಂಡಿ  
ಸಬ್ಬೇಕು. || ೧೦೪ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಮಹಿಷ್ಯಶ್ವಗಳಂ ಕ  
ದ್ದವನ ಉರ್ದ ಕಾಲಂ ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು. || ೫ ||

ಧಾರ, ಹತ್ತಿ, ಮದ್ಯೆ ಬಿಂಜ, ಗೋಮಯ, ಬೆಲ್ಲ  
ವಿನಾಸ, ಹಕ್ಕಿ, ತೈಲ, ಫೈತ, ಮಾಸ, ಉದ್ದುಜ್ಜಿನು  
ಮೊದಲಾದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಲಸಣಾದಿಗಳು  
ಮದ್ಯೆ, ಅನ್ನ, ಅನ್ನವಿಶೇಷಗಳು ಇವುಗಳಂ ಕದ್ದವನಿಗೆ  
ಅದೆಕ್ಕಷ್ಟು ಕ್ರಯವೊ ಅದೆಕ್ಕ ದ್ವಿಗುಣವಾದ ದಂಡವು.

ಪುಷ್ಪ, ಹಸರುಧಾನ್ಯ, ಪೊದೆ, ಬಳ್ಳಿ ಮರದಕೊಂ  
ಬೆ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಅನ್ನ ಇವುಗಳಂ ಕದ್ದವನಿಗೆ ೫ ಮಾ  
ಷದ ಚಿನ್ನದಂಡವು. || ೯ ||

ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಧಾನ್ಯಶಾಕ ಮೂಲಫಲಗಳಂಕದ್ದ  
ವನಿಗೆ ೫ ಮಾಷ ಚಿನ್ನದಂಡವು. ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾ  
ಮಿಬಬ್ಬಿನೇ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕದ್ದವನಿಗೆ ೧೦೦  
ದುಡ್ಡಿದಂಡವು. ಪದಾರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಯು ಸಕುಟುಂಬನಾಗಿ  
ದ್ದಲ್ಲಿ ೫೦೦ ದುಡ್ಡಿದಂಡವು. || ೧೧೦ ||

ಯನ ಯನ ಯಥಾಂಗನ ಸ್ತನೋ ನೈಷುವಿಚ್ಛತ್ |

ತತ್ತದೇವಹರೇತ್ತಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶಾಯಪಾರ್ಥಿವಃ |

ಶ್ರವುಸೋರವರು ಕೌದ್ವೌಚ ತಾವನ್ನಾತ್ರಾ ಫಲೇಷುಚ |

ತಥಾಚಸರ್ವಧಾನ್ಯಾನಾಂ ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹಣವಾರ್ಥಿವಃ |

ಶಾಕೇಶಾಕಸುನಾಣನ ಗೃಹ್ಯಮಾಣನದುಪ್ಯತಿ |

ವಾನಸ್ಪತ್ಯಂ ಫಲಮೂಲಂ ದಾರ್ವಗ್ನ್ಯರ್ಥಂ ತಥೈವಚ |

ತೃಣಗೋಭ್ಯವಹಾರಾರ್ಥ ಮಸ್ತೇಯಮನುರಬ್ರವೀತ್ |

ಅದೇವಾಟಜಂಪ್ರಪ್ಪಂ ದೇವತಾರ್ಥಂತಥೈವಚ || ೧೧೪ ||

ಆದದಾನಪರಕ್ಷೇತ್ರಾತ್ ನದಂಡಂದಾತುಮರ್ದತಿ |

ಶೃಂಗೀಣನಖಿನರಾಜಾ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಂಚವಧೋದ್ಯತಂ |

ಯೋಹನ್ಯಾನ್ನ ಸಪಾಪನ ಲಿಪ್ಯತಮನುಜೀತ್ವರ |

ಗುರುಂವಾ ಬಾಲವೈದ್ಧೀವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂವಾಬಹುಶ್ರುತಂ

ಆತತಾಙನ ಮಾಯಾಂತು ಹನ್ಯಾದೇವಾವಿಚಾರಯಾ

ಕಳ್ಳನು ಯಾವ ಅಂಗದಿಂದ ಅಪರಾಧಿ ಯಾಗುವ  
ನೋ ಆಅಂಗವಂ ಖಂಡಿಸಬೇಕು. || ೧೧೧ ||

ಬ್ರಹ್ಮ, ಹೈತ್ರ, ವೈಶ್ಯರಲ್ಲಿ ಪಥಿಕನು ತತ್ಕಾಲ ಹೈ  
ತ್ತಿನ ಶಾಂತಿಗೋಸ್ಕರ ಯರೆಡು ಕಬ್ಬು ಮೂಲ ಸವತೆಕಾ  
ಯಿ, ಮಿಣಿಕೆಗುಣ್ಣು, ಕರ್ದೂಬದಹಣ್ಣು, ಧಾನ್ಯಮು  
ಷ್ಟಿ, ಶಾಕ ಅದಕ್ಕೇತಕ್ಕ ತೆರವಾರಿಯಂ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ದೋಷಿ  
ಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. || ೧೧೨ ||

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಗೋಸುಗ ಕ  
ಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು, ಗೋವಿಗೋಸುಗ ತೃಣವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ  
ದು ಚೌರೈವಲ್ಲವೆಂದು ಮನುವು ಪೇಳಿರುವನು. || ೧೧೩ ||

ದೇವಾರಾಂಮವಲ್ಲದೆ ಇತರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೋ  
ಸುಗ ಪುಷ್ಪವಂ ಗ್ರಹಿಸಿದವನು ದಂಡ್ಯನಾಗಲಾರನು.

ಕೊಂಬು, ಉಗುರು, ಕೋರದಾಡೆ ಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ  
ತನ್ನಂಕೊಲ್ಲು ಬಂದೆ ಪ್ರಾಣಿಯಂ ಕೊಂದವನಿಗೆ ಪಾ  
ಪವಿಲ್ಲ. || ೧೧೪ ||

ಗುರುವಾಗಲಿ, ಬಾಲಕನಾಗಲಿ, ವೃದ್ಧನಾಗಲಿ  
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಲಿ, ಹೊಡೆಯಲು ಬಂದವನಂ ವಿಚಾರಿಸ  
ದೆಹೊಡೆಯಬೇಕು. || ೧೧೫ ||

ನಾತತಾಯಿವೆಧೆಮೋಮೋ ಹಂತುರ್ದೈವತಿಕಶ್ಚನ || ೧೧೨  
ಪ್ರಕಾಶಂನಾಪ್ರಕಾಶಂವಾ ಮನ್ಯುಸ್ತಮನ್ಯುಮೈಚ್ಛತಿ

ಗೃಹಪ್ತತ್ರಾಭಿಹರಂತರ ಸ್ತಥಾಗವ್ಯಾಭಿಗಾಮಿನಃ || ೧೪  
ಆಗ್ನಿ ಮಾಗರದೇಶ್ಚೈವ ತಥಾಚಾಭ್ಯುದೈತಾಯುಧಃ  
ಅಭಿಚಾರಂತುಕುರ್ವಾಣೋ ರಾಜಗಾಮಿಾಚವೈಶುನಂ || ೧೫

ಏತೇಹಿಕಧಿತಾಲೋಕೇ ಧರ್ಮಜ್ಞೈರಾತತಾಯಿನಃ ||  
ವರಸ್ತೀಣಾಂತುಸಂಭವೇತಿರ್ಧೀರಂಣೈಗೃಹಪಿವಾ || ೧೬  
ನದೀನಾಂಚೈವ ಸಂಭಿದೇ ಗ್ರಹಣಂಸಮವಾಪ್ನಯಾತ್ ||

ನಸಂಭವೇತ್ಸಹಸ್ತೈರಭಿಃಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಿಃಸಮಾಚರತ್ || ೧೭  
ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಿಸಮಾಭಿವ್ಯಸುವಣಂ ದಂಡಮಹತಿ

ನೈಷಚಾರಣದಾರಪು ವಿಧಿರಾತ್ಮೋಪ ಜೀವಿಪು || ೧೮  
ಸಜ್ಜಯಂತಿ ಮನುಷ್ಯೈಸ್ತ ನ್ನಿಗೂಢಂ ವಾಚರಂಶ್ಯತ ||

ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲಾಬಂದವನಂ ಹೊಡೆಯುವದರಲ್ಲಿ ದೋಷವೇನೂಇಲ್ಲ. ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಯಾಗಲಿ, ಅಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಯಾಗಲಿ, ಅವನಕ್ಕೋರವು ಅವನನ್ನೇ ತಿಳಿದುಬಂದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. || ೧೭ ||

ಮನೆ ಭೂಮಿಗಳಂ ಕಳುವರು. ಅಗಮ್ಯಾಗಮನವೆಂಬವರು! ಅಗ್ನಿ ವಿಷಗಳಂಕೊಡುವರು, ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಾಣಿಗಳು ಶೂನ್ಯವೆಂಬವರು ಧೀರೆಯೊಡನೆ ಹ್ರುದವಂ ಪೇಳುವರು. ಸಹ ಆತತಾಯಿಗಳೆನಿಸುವರು. || ೧೮ ||

ತಿರ್ದಕ್ಕಗಳಲ್ಲೂ, ವನಗಳಲ್ಲೂ, ಮನೆಯಲ್ಲೂ, ನದಿಗಳಸಂಗಮದಲ್ಲೂ, ಪರಸ್ಪ್ರಿಯರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದವನಂಬಂದಿಗೈಹಕ್ಕೆ ಶೇರಿಸಬೇಕು. || ೧೯ ||

ಸ್ತ್ರೀರುಗಳೊಡನೆ ವಿನೋದಮಾತುಗನ್ನಾಡಲಾಗದು. ಮಾತನಾಡುವದೆಂ ನಿಷೇಧಿಸುವನೊಡನೆಯೂ, ನಿಷಿದ್ಧನೊಡನೆಯೂ, ಆ ವಿಷಯದ ಮಾತನಾಡಲಾಗದು. ಇದಂಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಏಂಹಣತೂಕಸುವರ್ಣದೊಡವು || ೨೦ ||

ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಂದೊಪಜೀವಿಸುವ ಸೂಳೆಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ತನಗವಳಂ ಲೆಪ್ಪಿಸುವರೊಡತರಿಗೆ ಶೇರಿಸುವ

ಕಿಂಚಿದೇವತು ದಾವ್ಯಸ್ಯಾ ತ್ಸಂಭಾವೇಣಾಪ ಚಾರಯೇತ್  
ಪ್ರಪ್ಯಸುಚೈವಸರ್ವಾಸು ಗೃಹಪವ್ರಜಿತಾಸುಚಃ ||

ಯೇಕಾನಾಂದೋಷಯೆತ್ಕನ್ಯಾ ಸಸದ್ಯೋವಧಮುರ್ದತಿ  
ಸಕಾನಾಂದೋಷಯಾನಸ್ತುಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ವಿಶತಂದಮಂ

ಯಶ್ಚ ಸಂರಕ್ಷೇಕಸ್ತತ್ರಪುರುಷಃ ಸತಥಾಭವೇತ್ || ೧೦೫ ||

ಪಾರದಾರಿಕವದ್ಧೋ ಯೋಹಿಸ್ಯಾದವಕಾಶದಃ ||

ಬಲಾತ್ಸಂದೋಷಯೆ ದ್ಯಸ್ತು ಪರಭಾರ್ಯಾ ನರಃಕ್ವಚಿತ್ ||

ವಧೋದಂಡೋಭವೇತ್ತಸ್ಯ ನಾಪರಾಧೋಭವೇತ್ಪ್ರಿಯಃ ||

ರಜಸ್ತ್ವಾತೀಯಂಯಾಕನ್ಯಾಸ್ವಗೃಹಪ್ರತಿಪದ್ಯತ || ೧೦೬ ||

ಅದಂಡ್ಯಾಸಾಭವೇದ್ರಾಜ್ಞಾ ನರಯಂತೀಪತಿಸ್ವಯಾ

ಸ್ವಲೇಕನ್ಯಕಾಂದತ್ವಾತಾನಾದಾಯತಥಾವ್ರಜಿತ್ || ೧೦೭ ||

ಪರದೇಶಭವೇದ್ಧ್ಯಃ ಸ್ತ್ರೀಚೋರಃಸಯತೋಭವೇತ್ ||

ರೋತಾವೇ ಅವಳಲ್ಲಾ ಸಕ್ತರಾಗುವರೋರಿಗೆ ದಾಸಿಯ ರ  
ಲ್ಲೊಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದವರಲ್ಲಾ ನಡೆಯುವ  
ರೂಪವರಿಗೆಸುವರ್ದ ದಂಡವಾಗೆ ಲಾರದು. ಲೋಕ ಮರತ್ಯ  
ದಾಪಾಲನಾರ್ಥವಾಗಿ ರಾಜನವರಿಗೆ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ಧಂಡಮಂವಿ  
ಧಿಸಬೇಕು. || ೧೦೩ ||

ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ಯೆ ಯನ್ಯಾವನು ಕಡಿಸುವನೊ  
ಅವನಂತೆಕ್ಷಣದಲ್ಲೆ ಸಂಹರಿಸಬೇಕು. ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಕ  
ನ್ಯೆಯಂಕಡಿಸಿದವನಿಗೆ ಒಂದುಡ್ಡು ದಂಡವು. || ೧೦೪ ||

ಇವನಿಗೆಯಾವನ, ರಕ್ಷಕನಾಗುವನೋಸ್ಥಲವಂಕೊ  
ಡುವನೋ ಅವನಿಗೂ, ಇದೇದಂಡವು. || ೧೦೫ ||

ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ಯಾವನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಡಿಸಿ ದವ  
ನೋಅವನಿಗೆವಧೆಯೇದಂಡವು ಹಂಗಸಿಗೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ.

ಮೂರುಮುಟ್ಟಾಗುವ ಪರ್ಯಂತಮದುವೆಯಿಲ್ಲದೆಕ  
ನ್ಯೆಯು ತಾನಾಗಿ ಪತಿಯಂ ವರಿಸುವಲ್ಲೆ ದಂಡ್ಯಳಾಗುವದಿ  
ಲ್ಲ. || ೧೦೬ ||

ಯಾವನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ  
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಕರೆಕೊಂಡು ಪೋಗುವ  
ನೊ ಅವನುನಡೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು. || ೧೦೭ ||



ಅದ್ರವ್ಯಾನ್ಮೃತಪತ್ನೀಂತು ಸಂಗೃಣ್ಣನ್ನಾ ಪರಾದ್ಯತಿ |  
ಸದ್ರವ್ಯತಾಂ ಸಂಗೃಹೀತಾ ದಂಡಂತು ಕ್ಷೈಪ್ರಮಹತಿ |

ಉತ್ಕೃಷ್ಟಂಯಾಭಜಿತ್ಯನ್ಯಾ ದೇಯಾತ್ತಸ್ಯೈವಸಾಭವಿತ್  
ಯಚ್ಚಾನ್ಯಂಸೇವಮಾನಾಚಸಂಯತಾಂವಾಸಯದ್ಗೃಹ

ಜಘೈಮುತ್ತಮಾನಾರೀ ಸೇವಮಾನಾತಥೈವಚ | ೧೩೧  
ಭರತರೂಲಂಘಯಿದ್ಯಸ್ತಿ | ಜ್ಞಾತಿಭಿರ್ದೃಲದದ್ವಿತಾ

ತಾಂಚನಿಷ್ಕಾ ಸಯಿದ್ರಾಜಾ ಸಂಸ್ಥಾನೇ ಬಹುಸಂಸ್ಥಿತೆ |  
ಹೃತಾಧೀಶಾರಾಂಮಲಿನಾಂ ಪಿಂಡಮಾತೃಶ್ರವ ಜೀವಿನೀ |

ವಾಸಯತ್ಪ್ರೀಣೀಂನಿತ್ಯಾಂ ಸವರ್ಣಾಭಿ ದೂಷಿತಾಂ  
ಜ್ಯಾಯಸಾಂದೂಷಿತಾನಾರೀ ಮಂಡನಂಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್

ಪತಿಯನಳಾಗಿ ದ್ರವ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀಯಂ ಗ್ರಹಿಸಿದೆ  
ವನು ಅಪರಾಧಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ ಅವಳು ದ್ರವ್ಯವಂತಳಾಗಿ  
ದ್ರೇರಾಪರಾಧಿ ಯಾಗುವನು. || ೧೮೯ ||

ಕನ್ಯೆಯು ತನಗಿಂತುತ್ತಮ ನಾದವನಂ ಹೊಂದಿದೆ  
ರೆ ಅವಳನ್ನ ವನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿಜನಂಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ  
ರೆ ಅವಳಂ ನಿರ್ದಯನಿಸಬೇಕು. || ೧೯೦ ||

ಉತ್ತಮಳಾದ ಹೆಂಗಸು ರೂಪಾದಿ ಬಲದಿಂ ಪತಿಯ  
ನ್ನು ಲ್ಲಂಘಿಸಿ ನಿಜನಾದ ವುರುಷನಂ ಪೊಂದಿದರೆ ಅವಳಂ  
ರಾಜನುಬಹುಜನನಿವಾಸ ಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾತಿಗಳಂದಿರಿಸ  
ಬೇಕು. ; ೧೯೧ ||

ಯಾವಳು ಸ್ವಜಾತಿಯವರಲ್ಲಿ ಹಾದೆರವೆಂಮಾಡು  
ತ್ತಿರುವಳೋ ಅವಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಧಿಕಾರವಂ ತಪ್ಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಬ  
ಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಕ್ಕಪ್ಪು ಆಹಾರವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕ  
ಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟೆರಬೇಕು. || ೧೯೨ ||

ಉತ್ತಮಜಾತಿಯವನಿಂ ದೂಷಿತಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ತ  
ರೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟಿಗಳಂತಗಿತಿ ಮಲಿನ ವಸ್ತ್ರವಂಕೊಡ  
ಬೇಕು. || ೧೯೩ ||

ವಾಸಕ್ತ್ಯ ಮೆಲಿನಂನಿಕ್ಕಂ ಕಿಮಂಸಂಸಾಸ್ತೈ ಯಾದ್ವೈಕ  
ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ತ್ವತ್ರಿಯೋವೈಶ್ಯಃ ತ್ವತ್ಕವಿವೇಕಾದ್ರಿಯೋಪಿ ತು  
ಬ್ರಹ್ಮದಾವೈಶ್ಯ ಭವದಬ್ರಹ್ಮ ದಂಡಮುತ್ತಮ ಸಾಹಸು

ವೈಶ್ಯಗಮೇಷವಿಶ್ವತ್ವ ತ್ವತ್ರಿಯಸತ್ಯೋಕ್ತೌ ಜಾಃಗಮಿ || ವೈ  
ಶ್ಯಮುಪ್ರಥಮಂವೈಶ್ಯೋ ದಂಡ್ಯಃಕೂದ್ರ ಗಮಾರ್ಹವತ್

ಕೂದ್ರಸವರ್ಣಾ ಗಮೇನೇ ಶತಂದಂಡ್ಯೋಮಯಿತ್ಯೇತಾ || ವೈ  
ಶ್ಯಸ್ತುದ್ವಿಗುಣಂರಾಽಽ ತ್ವತ್ಕಸ್ತುದ್ವಿಗುಣಂತಥಾ || ೩೩  
ಽಪರಾಕ್ಷಣಶ್ಚ ಭವದ್ವೈಶ್ಯ ಸ್ತಥಾರಾಜಂಶ್ಚ ತು ರ್ಗುಣಂ  
ಅಗುಪಾ ಸುಭವೇಂದ್ರಂಶಃ ಖಗುಪಾ ಸ್ವಧಿಕೋಭವತ್ |

ವೇದಾತಾಪಿತ್ಯ ಪ್ವಸಾತ್ಯಕೂ ರ್ಗಾತುಲಾನಿ ಪಿಶ್ಯವ್ಯಜಾ  
ಪಿಶ್ಯವ್ಯ ಸಖಿಶ್ಯಸ್ತ್ರಿ ಗರ್ಭಿಣೀತತ್ಸಖೀತಥಾ || ೧೩೯

ಬ್ರಹ್ಮ, ಹೇತು, ವೈಶವಲ್ಯ, ಯಾನನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ  
ವೈಶ್ಯ ಕೂಡಿಸಿ, ೧೦೦೦ ಪೊಂದಿನನೆ ಅನಂದಿಂ  
ದುದ್ದುಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. || ೧೩೫ ||

ವೈಶ್ಯನು, ೧ ಗಾಮಿ ಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ, ಅಂ  
ತ್ಯಜನು, ೧ ಗಾಮಿಗೂ ಹೇತಿಯನಿಗೂ, ೫೫೦ ದುದ್ದು  
ದೊಡವು. ಕೂಡಿಸಿ, ೧ ಗಾಮಿಯಾದ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ೨೭೦ ದು  
ದ್ದುದೊಡವು. || ೧೩೬ ||

ಸ್ವಜಾತಿಸ್ತು ೧೦೦೦ ಪೊಂದಿದ ಕೂಡಿಸಿಗೆ ೧೦೦ ದು  
ದ್ದು ಇಂಥಾವೈಶ್ಯನಿಗೆ ೨೦೦ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ೩೦೦ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ  
೪೦೦ ದುದ್ದು ಸಹ ದೊಡವು. ಅವಳಿಗೆ ಪತಿಯು ಯಥಾಶ  
ಕ್ತಿ ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳಂ ಕೊಡವಿದ್ದರೆ ಪೂರೈಸುತ್ತ ದೊಡವು  
ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ದ್ವಿಗುಣದೊಡವು. || ೧೩೭ ||

ತಾಯಿ, ತಂದೆಯ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು, ಅಕ್ಕ ಸಹ  
ದೇರತ್ತ ಪಿತೃವ್ಯಕ್ತನು, ಪಿತೃವ್ಯ ಮಿತೃಶಿಷ್ಯ ಪತ್ನಿ ಯರುಸಾ  
ಪ್ತೌತ್ತಾಯಿ, ಇವಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದಸ್ತಿ ೧೯, ಯಿವರೊಡನೆ

ಭ್ರಾತೃಭಾರ್ಯಾಸಮಿಪೂರ್ವಾ ದಂಡಸ್ತದ್ವಿಗುಣೋಭವೇತ್

ಜಂಡಾಲಿಂಚಕ್ವಪಾಕೇಂಚ ಗಚ್ಛನ್ಯ ಧಮವಾಪ್ನುಯಾತ್  
ತಿರ್ಯಗ್ಗೋನಿಂಚಗೋವರ್ಜ್ಯಂ ಮೈಥುನಂಯೋನಿಪವತಃ ।  
ವಪನಂಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ಧಂಡಂ ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ಯವಸಾದಿಕಃ

ಸುವರ್ಣಂಚಭವೇ ದ್ವಂದ್ಯಾ ಗಾಂವ್ರಜಮಾನುಜೋತ್ತಮ  
ವಶ್ಯಾಗಾಮಾವ್ವಿಜೊದಂಡ್ಯೋ ವಶ್ಯಾಕುಲ್ಕಸಮಂಪಣಂ ।

ಗೃಹೀತ್ವಾವೇತನಂವಶ್ಯಾಲೋಭಾದನ್ಯತ್ರಗಚ್ಛತಿಃ ।  
ವೇತನಂದ್ವಿಗುಣಂದಂಡ್ಯಾ ದ್ವಂದ್ವಾಚ ದ್ವಿಗುಣಂ ತಥಾ ।

ಅನ್ಯಮುದ್ದಿಕ್ಯ ಯೋವಶ್ಯಾ ನಯದನ್ಯಸ್ಯ ಕಾರಣಾತ್ ।  
ತಸ್ಯದಂಡೋ ಭವೇದ್ರಜ ಸುವರ್ಣಸ್ಯಚ ಮಾ ಪಕ

ಶ್ರೀರಿದೇವನಿಗೆ ಭ್ರಾತೃಭಾರ್ಯಾ ಗಮನಕ್ಕೆ ಪೇಳಿದೆ ದಂಡಕ್ಕೆ  
ದ್ವಿಗುಣದೊಡವು. || ೧೨೯ ||

ಚಂಡಾಲಿ ಯನ್ನು, ನಾಯಿ ಮಹಾಸವಂ ತಿನ್ನುವ  
ಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದರೆ ವಧೆಯೇ ದಂಡವು. ಗೋವಂಹೂರು  
ಇತರ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗಳಂ ಪ್ರೊಂದುವನಿಗೆ ಮುಡನವು. ೮  
ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಸವಂ ಹಾಕುವದು ಸಹ ದಂಡವು. || ೧೩೦ ||

ಗೋವಂ ಪ್ರೊಂದಿದವನಿಗೆ ೨೦ ಹಣತೂಕ ಚಿನ್ನವು  
ದೊಡವು. ವೈಶ್ಯಗಾಮಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವೇಶ್ಯಗೇಕೂ  
ಡತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಣದೊಡವು. || ೧೩೧ ||

ಮೊದಲು ಪ್ರೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಹಣವಂ ಗ್ರಹಿತಿ ಲೋಭದಿಂ  
ಮತ್ತೊಬ್ಬನಂಪ್ರೊಂದುವ ಸೂಳೆಯು ತಾನು ತಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದ  
ಹಣಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿ ಹಣವಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವನಿಗೂ, ಅರ  
ಮನೆಗೂ ಸಹಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು || ೧೩೨ ||

ಒಬ್ಬನಿ ಗೋಸುಗೆ ಕರತಂದ ಸೂಳೆಯಂ ಮತ್ತೊ  
ಬ್ಬನಿಗೆ ಯಾವದೊತನು ಶೇರಿಸುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಮೂಷತೂ  
ಕಚಿನ್ನ ವ್ರದೊಡವು. || ೧೩೩ ||

ನಿತ್ಯಾಭೋಗಾನ್ನ ಯೋದೇದ್ಯಾ ದ್ವಾಪ್ರೋದ್ವಿಗುಣವೇತನಂ  
ರಾಜ್ಞಸ್ತು ದ್ವಿಗುಣಂದಂಡಂ ತಥಾಧರ್ಮೋ ಸಹೀಯತೆ ||

ಬಹೂನಾಂ ವ್ರಜತಾಮೇಕಾಂ ಸ್ವತೇದ್ವಿಗುಣಂ ದೇವಾ ||  
ದದ್ಯೇಪೃಥಕ್ಪುಥಕ್ಸರ್ವೇ ದೇಡೇಚದ್ವಿಗುಣಂವರಂ || ೪೬

ನಮಾತಾ ನಪಿತಾನಸ್ತ್ರೀ ನಖುತ್ವಿಕ್ಯಾಜ್ಯವಾನವಾಃ  
ಆನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪತಿತಾಸ್ತ್ವಾ ಯೋಗೇದಂಧ್ಯಃಶತಾನಿಷಠಿ

ಪತಿತಾಗುರವಸ್ತ್ವಾ ನತುಮಾತಾಕಥಂಚನ || ಗರ್ಭ  
ಧಾಂಣ ಪೋಷಾಭ್ಯಾಂ ತೇನಮಾತಾ ಗರೀಯಸೀ || ೪೭

ಭೋಗಕ್ಕೊಸುಗಸೂಳೆಯಂಕರದುಕೊಂಡ ಪೋಗಿ  
ಭೋಗವೆನ್ನ ಗಲಿ ಭೋಗಾನಂತರ ಹಣವೆನ್ನ ಗಲಿ ಯಾ  
ವೆನು ಕೊಡದಿರುವನೊ ಅವನಿಂದವಳಿಗೆ ದ್ವಿಗುಣಪಣವು  
ಕೊಡಿಸುವ ದಿಲ್ಲದೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅರವನೆಗೂ ಗರಿಸ  
ಬೇಕು. || ೧೪೫ ||

ಒಬ್ಬಸೂಳೆಯು ನನ್ನೊಕ ಜನ ಪೂಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅ  
ವರೆಲ್ಲರಿಂದಲೂ ವಶ್ಯಪಣಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗುಣ ದಂಡವಾಗುಂ  
ಬೇಕು. ಆಜನಗಳು ಅಶಕ್ತರಾದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೇರಿತಿ  
ದ್ವಿಗುಣದಂಡವಂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೧೪೬ ||

ಮಾತೃ, ಪಿತೃ, ಸ್ತೋ, ಮಿತ್ರಿಕೃ, ಯಜ್ಞ  
ಕರ್ತೃವು ಸಹ ಪತಿತರಾದರೆ ಸ್ವಕೀಯರಲ್ಲಿವೆಂದು ತೃಪ್ತಿ  
ಸತಕದ್ದು ಪುನಃ ಅವರೊಡನೆ ಕೇರಿದರೆ ಒಂದೊಂದುದೊಡ  
ವು. || ೧೪೭ ||

ಗರ್ಭಧಾರಣ ಪೋಷಣಗಳಿಂ ಮಾತೃ ವೈಧಿಕ ವಾದ್ದ  
ರಿಂದವಳನ್ನು ಮಾತೃ ಬಿಡಕೂಡದು. ಇತರರಾದ ಗುರುಗ  
ಳು ಯಾರಾದರು ಪತಿತರಾದರೆ ತೃಪ್ತಿಸೇಕು. || ೧೪೮ ||



ಅನೀಯಾನೋಪ್ಯನಧ್ಯಾಯ ದಂಧ್ಯಕಾರ್ಷಾಯಣತ್ರಯಂ  
ಅಧ್ಯಾಪಕಶ್ಚ ದ್ವಿಗುಣಂ ತಥಾಚಾರಸ್ಯ ಲಂಘನೇ । ೧೪೯ ।  
ಅನುಕ್ತಸ್ಯ ಭವೇದ್ವೇದಃ ಸುರೇಸ್ಯಚ ಕೃಷ್ಣಲಂ ।

ಭಾರ್ಯಾಪ್ರತಕ್ಷ ದಾಸಕ್ಷ ಶಿಷ್ಯೋ ಭ್ರಾತಾಚಸೋದರಃ ।  
ಕೃತಾಪರಾಧಾ ಸ್ತಾತ್ಪ್ರಾಸ್ಯ ರಹ್ವಾವೇಣು ದೇಹೇನವಾ  
ಪೃಷ್ಠತಸ್ತು ಶರೀರಸ್ಯ ನೋತ್ತಮಾಂಗಂಕಥಂಚನ । ೫೦  
ಅತೂನ್ಯಥಾ ಪ್ರಹರತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ಯಾ ಚ್ಛೋರಕೆಲ್ವಿಷಂ ।

ದೂತೀಂಸವಾಹ್ವಯಂಶ್ಚೈವ ಯೋನಿಷಿದ್ಧಂಸವಾಚರೆತ  
ಅಚ್ಛಿನ್ನಂವಾಪ್ರಕಾಶಂವಾ ಸದಂಧ್ಯವಾರ್ಧಿನೀಚ್ಛಯಾ ।

ವಾಸಾಂಸಿ ಫಲಕೈಶ್ಚೈವ ನಿರ್ಣಿಜ್ಯಾ ದ್ರವಕಶ್ಚನೈಃ  
ಅತೂನ್ಯಥಾಹಿಕುರ್ವಂಸ್ತು ದಂಧ್ಯಸ್ಯಾದ್ರಕ್ತಮಾಪಕಂ

ಅನರ್ಥ್ಯಯನದ ಲ್ಲಧ್ಯಯನವಂ ಮಾಡುವವನಿಗೆ  
ರೂಪಾಯಾಗಲಿ ಔಪಾಸಲಿಯಾಗಲಿ ದಂಡವು. ಅರ್ಥ್ಯಯ  
ನವಂ ಪೇಳುವ ನಾಚಾರತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗುಣ  
ದಂಡವು ಅನುಕ್ತ ವಿಯದಲ್ಲಿ ಔಗುಂಜಾ ತೂಕ ಸುವರ್ಣ  
ದಂಡವು. || ೧೮೯ ||

ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ, ದಾಸ, ತಿಪ್ಪ ಸಹೋದರ ಇವ  
ರು ಅಪರಾಧಿಗಳಾದರೆ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಲಾಗಲಿ ಬಿದರ ನಿಂದ  
ಲಾಗಲಿ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ತ  
ಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲಾಗದು ಅನ್ಯಥಾ ನಡದವನಿಗೆ ಚೌ  
ರ್ಯದೋಷಬರುವದು. || ೧೯೦ ||

ತನ್ನಂಕರೆಯಲು ಬಂಗದೊತಿಯನ್ನು ಯಾವನುಕೆ  
ಡಿಸುವನೋ ಅವನಂ ರಾಜನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ದಂಡಿಸ ತ  
ಕ್ಕದ್ದು. || ೧೯೧ ||

ಅಗಸನು ನುಣ್ಣುಗಿರುವ ಹಲಗೆ ಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮೆ  
ಲ್ಲನೆವಸ್ತ್ರಗಳಂ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕನ್ಯಥಾ ಮಾಡು  
ವವನಿಗೆ ವ್ರೊಂದು ಮಾಷತೂಕಸುವರ್ಣ ವು ದಂಡವು || ೧೯೨ ||

ರಕ್ಷಾಸ್ವದಿಶ್ಯತೈಶ್ಚೈವ ಪ್ರದೇಸುಯೈರ್ನಿರುಪ್ಯತೆ || ೧೫೪  
 ಕ್ಷೇಪಕೇಭ್ಯೋರ್ಛಮಾದಾಯ ಯುಕ್ತುರ್ಮ್ಯಾತ್ಮರಮನ್ಯಥಾ  
 ತಸ್ಯಸರ್ವಸ್ವಮಾದಾಯ ತರಾಜಾವಪ್ರವಾಸಯೇತ್ || ೧೫೫

ಯೇ ನಿಯುಕ್ತಾಃ ಸ್ವಕಾರ್ಥೈಷು ಹನ್ಯುಃ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕಾರ್ಯಾಣಾಂ  
 ನಿಘ್ನುಣಾಃ ಕೂರಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ಕರಾಃ ಪರಾಧಿನಃ ||  
 ಧನೋಪ್ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪಚ್ಯಮಾಸುಃ ಸಾನ್ನಿ ಸ್ವಾನ್ಯಾರಯೇನ್ನೃಪ  
 ಕೂಟಶಾಸನ ಕರ್ತೃವಾಃ ಶ್ವಕೃತಿನಾಂಚ ದೂಷಕಾಃ

ಸ್ತ್ರೀಬಾಲಬಾಹ್ಯಾಃ ಘೋರೈಶ್ಚ ವಧಾನ್ವಿದ್ವಿಪ್ಸೀವಿನಸ್ತಥಾ  
 ಅವಾಳ್ಯೇಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕೇವಾ ಯುಕ್ತುರ್ಮ್ಯಾತ್ಮಗೃಹಮನ್ಯಥಾ  
 ತಸ್ಯಸರ್ವಸ್ವ ಮಾದಾಯ ತರಾಜಾ ವಿಪ್ರವಾಸಯೇತ್

ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಣ ಯಲ್ಲಧಿ ಕಾರಿಗಳು ರೈತರಿಂದ ಹಣ  
ವೆತೆ ಗಡುಕೊಂಡು ಕದಾಯವಂ ಪ್ರಕಾರಾಂತರ ವಾಗಿ  
ಮಾಡಿದರೆ ರಾಜ ನವರ ಸರ್ವಸ್ವವಂ ಗ್ರಹಿತಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಿ  
ಹೊರಡಿಸಬೇಕು. || ೧೫೫ ||

ತನ್ನ ಕಲಸದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಜನಗಳು ಯಾರು ದಯೆ ವಿಲ್ಲ  
ದೆ ಕಲಿನವಾದ ಮನವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಂ ಮಾಡುವರಕೆ  
ಲಸಗಳಂ ಕಡಿಸುವರೊ ಹಣದಕಕೆಯಿಂ ಅಪಿಸುವ ಆಜನ  
ಗಳನ್ನು ಕಪಟವಿಂ ದಾಡ್ವಾಪಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ವಿರೋ  
ಧವಂ ಮಾಡುವ ರನ್ನು ರಾಜನು ನಿರ್ದನ ಾನ್ನಾಗಿ ಮಾಡ  
ಬೇಕು. || ೧೫೬ ||

ಸ್ತ್ರೀಬಾಲಕಬಾ)ಸ್ತುಣಹತ್ಯೆಯಂ ಮಾಡುವನು  
ಕತ್ತುವಂ ಸೇವಿಸುವನು ಸಹ ವಧ್ಯನು. ಮಂತ್ರಿ ಯಾಗಲೀ  
ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಲೀ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವನು ವಿ  
ರೋಧವಂ ಮಾಡುವನೋ ರಾಜನವನಸ್ವಸ್ವವಂ ಗ್ರಹಿತಿಡೀ  
ಕವಿಂ ಹೊರಡಿಸಬೇಕು. || ೧೫೭ ||

ಒಹ್ರೈಫೈ ಕ್ಷೈ ಸುರಾವಕ್ಷೈ ತಸ್ಯನಿಗುರುತಲ್ಪಗಃ | ೧೫೯ |  
 ವಿತಾನ್ಸರಾಽನ್ವೃಧ್ ಕಹಿಂಸ್ಯಾತ್ ಮಹಾಪಾತಕಿನೋನರಾಃ

ಮಹಾಪಾತಕಿನೋ ವಧ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ವಿವಾಸಯೇತ್  
 ಕೃತಚಿಹ್ನಂ ಸ್ವದೇಶಾಚ್ಚ ಕುಣುಚಿಹ್ನಂ ಕಿತಂತತಃ

ಗುರುತಲ್ಪಿ ಭಗಃಕಾರ್ಯಃ ಸುರಾವಾನೇ ಸುರಾಧ್ವಜಃ |  
 ಸ್ತನಿತು ಕ್ಷವದಂತದ್ವೈತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಶಿರಃ ಪುಮಾಃ |

ಅಸಂಭಾಷ್ಯಾಹ್ಯಸಂಭೋಜ್ಯಾ ಅಸಂವಾಹ್ಯಾವಿಕೇಶೇತಃ |  
 ತ್ಯಕ್ತವ್ಯಾಕ್ಶ ತಥಾರಾಜಾ ಜ್ಞಾತಿಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವೈಃ |

ಮಹಾಪಾತಕಿನೋವಿತ್ತ ಮೂದಾಯನ್ಯಶತಿಸ್ವಯಂ | ೧೬೦ |  
 ಅಸ್ಸುಪ್ರವೇಶಯ ದ್ವಂದಂ ವರುಣಾಯೋಪ ಪಾದಯೇತ್

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ, ಸುರಾಪಾಯಿ, ಕಳ್ಳ, ಗುರುದಾರಾ  
ಗಾಮಿ ಯಂಬ ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಯಾಗಿ  
ರಾಯನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು || ೧೫೯ ||

ಈ ಮಹಾ ಪಾತಕಿಗಳನ್ನು ರಾಜನು ವಧಿಸಬೇಕು  
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂ ದಾಪಾತಕಿ ಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪಾತಕದ  
ಚಿಹ್ನೆ ಯಂ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯದಿಂ ಹೊರಡಿಸ ಬೇಕು. || ೧೬೦ ||

ಪಾತಕದ ಚಿಹ್ನೆ ಯಾತಂದರೆ ಗುರುದಾರಾಗಾಮಿಗೆ  
ಕೆನ್ನೆ ಯಮೇಲೆ ಭಗವು, ಸುರಾಪಾಯಿಗೆ ಧ್ವಜವು, ಸ್ವ  
ರ್ಣ ಸ್ತ್ರೀಯಿಗೆ ನಾಯಿ ಕಾಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ತಲೆಯಿಲ್ಲದೆ  
ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರವು. || ೧೬೧ ||

ಮಹಾ ಪಾತಕಿ ಯೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಜನಗಳೂ ಕೂ  
ಡ ಸಂಭಾಷಣ ಭೋಜನಗಳಂ ಮಾಡಲಾಗದು, ಸತ್ತರವನ  
ಶವೆಂ ಹೊರಲಾಗದು. || ೧೬೨ ||

ಮಹಾ ಪಾಪಿಯ ದಂಡ ಧನವಂ ರಾಜನು ನಿರೀಗೆ  
ಹಾಕಿ ವರುಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. || ೧೬೩ ||

ಸಹೋದ್ರಂನವಿನಾಚೋರಂ ಘಾತಯೆದ್ಧಾರ್ಥಿಕೋನ್ಯಸಃ ||  
ಸಹೋದ್ರಂ ಸೋಪಕರಣಂ ಘಾತಯೇದವಿಚಾರಯ ||

ಗ್ರಾಮೇಷ್ವಪಿಚಯೇಕಚಿತ್ಚೋರಾಣಾಂಭಕ್ಷ್ಯದಾಯಕಾಃ  
ಭಾಂಡಾವಕಾಶದಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಾನಾ ನಪಿಘಾತಯೇತ್  
ರಾಷ್ಟ್ರಸುರಾಜ್ಞಾಧಿಕೃತಾಸನ್ನಮಂತಾಶ್ಚೈವದೂಷಕಾಃ  
ಅಭ್ಯಗಾತೇಷಾಮಧ್ಯಸ್ಥಾಃ ಕ್ಷೇತ್ರಾಶಾಸ್ಯಾಸ್ತುಚೋರವತ್

ಗ್ರಾಮಘಾತೇನುತಾಭಂಗೇ ಪಧಿಮೋಷಾಭಿಮರ್ದನೇ || ೧೬೭  
ತಕ್ರತೋನಾಭಿ ಧಾವಂತೋ ನಿರಾಸ್ರಾಃ ಸಪರಿಚ್ಛದಾಃ ||

ರಾಜ್ಞಾಃಕೋಶಾವಹಶ್ಚಾಂಕ್ಷು ಪ್ರತಿಕೂಲೇಷುಸಸ್ಥಿತಾಃ ||  
ಅರಿಣಾಮುಪಜಿ ಶ್ವಾಂಕ್ಷು ಘಾತಯೇ | ದ್ವಿವಿದ್ಯೈರ್ದೃಢೈಃ ||

ಸ್ವರ್ಣ ಸ್ನೇಹನನ್ನ ಅವನ ಸಹಾಯರಾದೆ ಶನಿ  
ಧಾರಿಗಳಂ ಸಹ ವಧಿಸಬೇಕು. ಸಂಗಡಭಾರ ವಾಹಿಯಾಗಿ  
ಬಂದವರಂ ವಧಿಸಲಾಗದು. || ೧೬೪ ||

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭಂಡ. ಸ್ಥ  
ಳಗಳಂ ಕೊಟ್ಟವರನ್ನ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು || ೧೬೫ ||

ರಾಷ್ಟ್ರ ದಲ್ಲಧಿ ಕಾರಿ ಗಳಾದವರು ರಾಜ ದೊಷಕ  
ರಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಭಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಆವಿಷಯ  
ದೋಷದ್ವೈಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಪಾಳ್ಯಗಾರರಂ ಸಹ ಸಾರ್ವಭೌ  
ಮನು ಕಳ್ಳರ ವೋರ್ದ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು. || ೧೬೬ ||

ಬುರ್ದನರು ಗ್ರಾಮಮಠಗಳನ್ನ ಮಾಗ್ಗಸ್ಥ ರನ್ನ  
ಬಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಾಗಿ  
ಆ ಕಳ್ಳರನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯಾರು ಪೋಗುವ ದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಅಧಿ  
ಕಾರಿಗಳಂ ಸಪರಿವಾರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಿಂ ಹೊರಡಿಸ ಬೇಕು

ಬೊಕ್ಕಸದ ಕಳ್ಳರನ್ನ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಕಾರ  
ದಲ್ಲಿರುವರನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಲಂಚವಂ ಗ್ರಹಿಸುವ ರನ್ನ  
ಕೂಡ ನಾನಾಪ್ರಕಾರ ವಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಬೇಕು. || ೧೬೭ ||



ಸಂಧಿಂಕೃತ್ವಾಶುಯೇಚ್ಛಾರ್ಥಂ ರಾತ್ರೌಕುರ್ವಂತಿತಸ್ಕರಾಃ  
ತಪಾಂಛತ್ವಾ ನೃಪೋಹಸ್ತತಿಹ್ನಿ ಕೂಲೆನಿವೇಶಯೇತ್

ತಟಾಕಭೇದಕಂದನ್ಯಾ ದಪ್ಪುಶುದ್ಧವಧೇನತು || ೨೦ ||

ಯಸ್ತುಪೂರ್ವಂನಿವಿಷ್ಟಂಸ್ಯಾ ತಟಾಕಸ್ಥೋದಕಂದರೆತ್ ||  
ಅಗಮಂಚಾಪ್ಯಪಾಂಭಿಂದ್ರಾ ತ್ಸದಾಸ್ಯಾಪೂರ್ವಶಾಸನಂ ||

ಕೋಷ್ಠಾಗಾರಾಯುಧಾಗಾರ ದೇವಾಗಾರವಿಭೇದಕಾಃ ||  
ಪಾಪಾಪಾಪಾಪಸಮಾಚಾರಾಃ ಘಾತಯೇತ್ಪ್ರೀತೃಮೇವಚ ||  
ಸಮುತ್ಸ್ರಜಿದ್ರಾಜನಾಗೇ ಯಸ್ತ್ವಮೇಧ್ಯಮನಾಪದಿ  
ಸಹಿಕಾಪಾಃಯಾಣಂಢಂಧ್ಯ ಸ್ತತ್ಪ್ರಮೇಧ್ಯಂಚಕೋಧಯೇತ್

ಅಜಂಗನೋಢವಾವೃದ್ಧೌ ಗರ್ಭಿಣೀಬಾಲವಿವವಾ || ಪರಿ  
ಭಾಷಣ ಮರ್ದಂತಿ ನಚಕೋ ಧ್ಯಮಿಸ್ಥಿತಿಃ || ೨೪ ||

ಯಾರು ಸಂಕೇತವೆಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿಕಳ್ಳತ  
ನವಂ ಮಾಡುವರೊ ಅವರೆ ಕೈಗಳಂ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಲಕ್ಕಿಹಾ  
ಕಿಸಬೇಕು. || ೬೯ ||

ಯಾವನು ಕೊಳವೆಂ ಕೀಳುವನೊ ಅವನಂ ನೀರಿನ  
ಲ್ಲಿಮುಳುಗಿಸಿ ವಧಿಸಬೇಕು. || ೧೭೦ ||

ಕೊಳದಲ್ಲಿ ತಡವಿದ್ದ ಜಲವೆಂ ಕಳುವನಿಗೂ ನೀರು  
ಬರುವ ಕಾಲವೆಯಂ ಮುರಿಯು ವನಿಗೂ ಪೂರೈದಲ್ಲಿ ಪೇ  
ಳಿದ್ದೇದೊಡವು. || ೧೭೧ ||

ಪಾತ್ರೆಯನೆ ಕಸ್ತೂರಾಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಂ ಮುರಿಯು  
ವ ಕಟ್ಟನಡತೆಯವರನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೊರತಿಸಬೇಕು

ರಾಜರಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ರೊಗಿಯಲ್ಲದೆ ವಿ  
ಪ್ಪಿಸುವನೊ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಾಗಲೀ ಪಾವಲಿ  
ಯಾಗಲೀದೊಡವು. ಮತ್ತು ಮಾಮೇಧ್ಯವಂತೆಗಸತಕ್ಕದ್ದು

ನಡೆಯಲುಕಕ್ಕೆ ಯಿಲ್ಲದವನು ಅತಿವೃದ್ಧ ಪೂರೈಗ  
ರ್ದಿಣ್ಣೇ ಬಾಲಕ ಇವರುಗಳು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಡಿಸಿದ  
ರೆ ನಿಷ್ಕರಭಾಷೆಯೇ ದೊಡವು. || ೧೭೪ ||

ಪ್ರಥಮಸಾರಸಂದಂಡೋ ಯಶ್ಚ ಮಿಥ್ಯಾ ಚಿಕಿತ್ಸತಃ | ಪು  
ರುಷಮಧ್ಯಮಂದೇಡ ಮುತ್ತಮಂಚತಥೋತ್ತಮಃ || ೨೪ ||

ಛತ್ರಸ್ಯದ್ವಜ ಪಷ್ಠಿನಾಂ ಪ್ರತಿಮಾನಾಂ ಚಭೇದಕಾಃ |  
ಪ್ರತಿ ಕುರ್ಮ್ಯಶ್ಚ ತಸ್ಯೈವ ಪುಚ್ಯತಾಽಪ್ಯಶ್ಚತಾನಿಚ || ೨೬ ||

ಅದೊಷಿತಾನಾಂ ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ದೂಷಣೇ ಭೇದನೆತಥಾ |  
ಮಣೀನಾಮಪಿಭೇದೇನ ದೇಹ್ಯಃಪ್ರಥಮಸಾರಸಂ || ೨೭ ||

ಸಮಂಚ ವಿಷಮಂಚೈವ ಕುರುತೆ ಮೂಲ್ಯತೋಪಿವಾ |  
ಸವಾಪ್ನುಯಾತ್ಸವೈಪೂರ್ವಂ ದಮಂವದ್ಧ್ಯಮಮೇವಚ ||

ಬುಧನಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ರಾಜವಾರ್ಗೇ ನಿರ್ವೇಶಯೇತ್ ||

ವೈದ್ಯನು ಸರಿಯಾಗಿ ರೋಗವೆಂ ಪರಿಕ್ಷೈಶಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ  
ಯೆಂ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ೨೨೦ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರರುಷನ ರೋಗಪ  
ರಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ವಾಗಿ ಪೇಳಿದರೆ ೪೫೦ ಉತ್ತಮ ಪು  
ರುಷಪಿಷಯದೊ ಳ್ಳಿರಿತಿ ಯಾಗಿ ಪೇಳಿದರೆ ೧೦೦೦ ದುಡ್ಡು  
ದಂಡವು. || ೧೨೪ ||

ರಾಜನ ಛತ್ರ ಧ್ವಜ ದೆಂಡ ಗಳನ್ನು ದೇವತಾಪ್ರತಿಮೆ  
ಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮುರಿಯು ವೆರೊ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗೆ  
ವಿರೋಧವೆಂ ಮಾಡುವರೊ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ೪೦೦೦೦೦  
ದಂಡವು. || ೧೨೫ ||

ಉತ್ತಮ ಪವಾರ್ಥಗಳಂ ದೊಪ್ಪಿದೆರೊ ಮಣಿಗಳಂ  
ವೊಡದರು ೨೨೦ ದುಡ್ಡು ದೆಂಡವು. ಮಣಿಗಳ ಕ್ರಯವಂ  
ಕೂಡಗ್ರಹಿಸಬೇಕು || ೧೨೬ ||

ಸಮವಾದೆ ವಸ್ತು ಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಷಮ್ಯ  
ವೆಂ ಕಲ್ಪಿಸುವನಿಗೆ ೨೨೦ ದುಡ್ಡು ದೆಂಡವು. ನ್ಯೂನಾಧಿ  
ಕವಸ್ತುಗಳ ಕ್ರಯವೆಂ ಸಮವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವನಿಗೆ ೪೫೦  
ದುಡ್ಡು ದೆಂಡವು || ೧೨೭ ||

ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ನಿಬಂಧನ ಪತ್ರಗಳಂ

## ೨೦೮

ಕೃಷ್ಣಂತೋಯತೃದೈತ್ಯಂತವಿಕೃತಃ ಪಾಪಕಾರಿಣಃ | ೭೯ ||  
 ಪಾಕಾಸ್ಯಜಘ್ನತುರಂ ಪರಿಘನಾಂಚ ಬೇದಕಂ || ದ್ವಾ  
 ರಾಣಾಂಚೈವ ಭತ್ತರಂ ತ್ರೈಪುನಿರ್ವಾಸಯೇ ತ್ವರಾತ್ ||  
 ಮಾಲಕರ್ಮಭಿಚಾರೇಷು ಕರ್ತವ್ಯೋದ್ವಿಶತೋದಮಃ || ಅ  
 ಬಿಂಜ ವಿಕ್ರಯಿಗಾಯಶ್ಚ ಬಿ-ಜೋತ್ಕರ್ಷಕ ಏವಚ || ೮೦ ||  
 ಮರೃದಾಭೇದಕಶ್ಚಾಪಿ ವಿಕೃತಂಬುಧ ಮಾಪ್ನು ಯಾತ್ ||

ಸರ್ವಸಂಕರ ಪಾಪಿಷ್ಠಂಹೇಮಕಾರಂ ನರಾಧಿಪ || ೮೧ ||  
 ಅರೃಯೇ ವರ್ಮಮಾನಾಂಚ ಛೇದಯೇಲ್ಲವಶಃ ಕ್ಷುರೈಃ ||

ದ್ರಿಢೈನಾದಾಯ ವೇಣಿಜಾ ಮನರ್ಘೇಣಾ ವರುಧತಾಂ  
 ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂದೃಷಕೋಯಸ್ತು ಪ್ರತಿಭನ್ನೈಃ ಸ್ಯವಿಕ್ರಯಿಗಾ ||  
 ಮಧ್ಯಮಂವ್ರಾಪ್ನು ಯಾದ್ಧಂಡಂಕೂಟಕರ್ತೃತಃ ತಥೋತ್ತಮಂ  
 ರಾಜಾಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ಕುರೃತೈದಂಡಂಚೋತ್ತಮಸಾಹಸಃ

ಕಳೆಯುವವಳಿಗಿಂತಲೂ ಪಾಪಕಾರ ಪರಿಣಾಮ ದ್ವಾರ ಭೇದ  
ಕರನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವವನಿಗೆ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಡಿಸಬೇಕು || ೧೦ ||

ವರಾಹಶನು ಮೂಲಕೃತವಂ ತೃಪ್ತಿಸುವನಿಗೆ ಮಂ  
ದುಡ್ಡು ದೊಡ್ಡವು. ಪೂರ್ವ ಸಂಕತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಿಜುವಂ  
ಕೊಡುವಿರುವನನ್ನೂ ಹಾಕಿದ್ದೆ ಬಿಜುವಂ ಕೇಳುವನನ್ನೂ  
ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆಗಳಂ ಬೇರಿಸುವನನ್ನೂ ಭೀಷಣನಾದೆಂಬಂ  
ಧನದೆ ಲ್ಲಿಡಬೇಕು, || ೧೧ ||

ಸರ್ವ ಸಂಕರ ಪಾತಿಗಳಲ್ಲ ಪಾಪಿಸ್ತುನೆನಿಸುವ ಸ್ವ  
ರಗ್ಗಕಾರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಕನಕವಂ ಕಳೆವಲ್ಲಿ ಅವನಂ  
ರಜನು ಲವಪ್ರವಾಣ ವಾಗಿ ಹೊರಕರ ಕಸ್ತಾದಿಂಭೇದಿ  
ಸಬೇಕು. || ೧೨ ||

ಯಾವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಂಕತದಿಂದ ಗುಪ್ತಾಗಿ ದೇ  
ಶಾಂತರದಿಂದಲೂ ಪದಾರ್ಥವಂ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅದೊಂದಕ್ಕೆ ಕೋ  
ಡದೆ ಸ್ವಾಮ್ಯವುಳ್ಳ ಸಿಲ್ಲಿಶಿ ತಾವು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವವೊ  
ಯಾರು ಅದರಮೇಲೆ ದೋಷಾರೋಪವಂ ಮಾಡುವೊ ಯಾವ  
ರು ಪದಾರ್ಥವಂ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಕೊಡಿಸದೆ ಅನಿಹ ಮಾರ್ಯಕ್ಕೆ  
ಕೊಡು ವವೊ ಅವ ರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವರಂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವು.

ಶವಗ್ನಾಶ್ರಮಮುಷ್ಣುಶವನಾಂದೇಶನಾಂದೋಪಕೋಶರಃ |  
ದೇವತಾನಾಂ ಸತೀನಾಂ ಚ ಉತ್ತಮಂ ದುಡ ಮರ್ಹತಿ |

ಏಕಸ್ಯದೇವತಾರುಷ್ಯೈ ಬಹುನಾಂ ದ್ವಿಗುಣೋದಮಾಃ |  
ಕಲಹೋಯದ್ಗತೋದವೋ ಗೌಡಕ್ತ ದ್ವಿಗುಣಸ್ತತಃ |  
ಮಧ್ಯಮಾಬ್ರಹ್ಮಣಂಽವಿಷಯಾ ದ್ವಿಪ್ರವಾಸಯೋತಿ

ಉತನಾಶ ಪಲಾಂಡುಂಚ ಸೂಕರೆಂಗ್ರಾಮಕುಕ್ಕುಟಂ |  
ತಥಾಪಂಚನಖಂಸ ಪ್ವಾಭಹ್ಯೈದನ್ಯತ್ತುಭಹ್ಯೇಯೇತ್ || ೪೪ ||  
ವಿವಾಸಯೇತ್ಕ್ರಿಸ್ತುಗೀವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂವಿಷಯಾತ್ಪ್ರಕಾಶೇ  
ಅಭಹ್ಯೈಭಹ್ಯೇಣೋದ್ಯೈ ಶೂದ್ರೋಭವತಿಕೃಷ್ಣ ಲಂ || ೪೫ ||  
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹ್ಯೇತ್ಸಿಮಂವಿಶೇಷತುಸ್ತಿ ದ್ವಿಗುಣಂ ದಮಂ |

ಯಾರು ಈ ಕೆಲಸವೂ ಕಸಬಿವಿಂ ಮಾಡುವರೋ ಅವರಿಗೆ  
ಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ೧೦೦೦ದೊಡ್ಡು ದೊಡ್ಡವು, || ೧೪೪ ||

ಕಸ್ತೂರಿ, ಗುಜ್ಜು, ಕಪಸ್ತು, ದೇಶ, ದೇವತಾ, ಪ  
ತಿವ್ರತೆಗಳಮೇಲೆ ದೊಷಾರೋಪನಂ ಮಾಡುವನು ತೀಕ್ಷ್ಣ  
ವಾದಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನು. || ೧೪೫ ||

ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬಹುಜನಗಳಿಗೆ ಉಕ್ತದೊಡ  
ವೆಮಾಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ದ್ವಿಗುಣ ವಾದದೊಡ್ಡವು ಕ  
ಲಹವಂ ಮಾಡುವರಿಗೆ ಯೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವೋ; ಅಪಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗು  
ಣವಾಗಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಮೂಲ ನಾದವೆನಿಗೆ ದೊಡ್ಡವು. ಬಾ  
ಹ್ಯುಣನು ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಕಲಹವಂಧಕ, ನಾಗಿದ್ದರೆ ಅ  
ವನಂ ದೊಡ್ಡವಿಂ ಹೊರತಿಸಬೇಕು. || ೧೪೬ ||

ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ನಿರೋಳ್ಳಿ, ಹಂದಿ, ಊರು ಕೋಳಿ  
ಸಮಸ್ತ ಪಂಚನಖ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಯಿನ್ನುಮ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳ  
ಳಂ ತಿನ್ನುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ ದೊಡ್ಡವಿಂ ಹೊರತಿಸ ಬೇಕು

ಅಭಿಕ್ಷಾನಂ ಭಕ್ಷಿಸ ವ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಒಂದು, ವೈಶ್ಯ  
ನಿಗೆ ಯರಡು ಹತ್ತಿಯನಿಗೆ ಮೂರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನಾ  
ಲ್ಕು ಗುಂಜಾತಕ ಸುವರ್ಣ ದೊಡ್ಡವು || ೧೪೭ ||



ಯಸ್ಯಾಹಸುಕಾರಯತಿ ಸದಂಡ್ಯೋದ್ಯುಗುಣಂದಮಂ ||  
ಯಸ್ತ್ವಿವಮುಕ್ತಾನ್ವಹಂದಾತಾಕಾರಯತ್ಸಚತುರುಗುಣಂ

ಸಂದಿವ್ಯಸ್ಯಪ್ರದಾತಾಚ ಸಮುದ್ರಗೃಹಭೇದಕಃ || ೯೦ ||  
ಪಂಚಾಶತ್ಪಣಿ ಕೋದಂಡ ಸ್ತತ್ರಕಾರ್ಯೋ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾ

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಂಚಸ್ಪೃಶನ್ನಾರ್ಯೋ ಹ್ಯಯೋಗ್ಯೋಯಾಗ್ಯಕರ್ಮ  
ಕೃತ್ || ೯೧ ||

ಪುಂಸ್ತ್ವಹರಾ ಪಶೂನಾಂಚ ದಾಸೀಗೃಭ್ಯವಿನಾಶಕೃತ್ ||  
ಶೂದ್ರಪ್ರವೃಜಿತಾನಾಂಚ ದೈವೇತೇಚಭೋಜಕಃ || ೯೨ ||  
ಅನ್ಯಜಾನ್ಮಾಂಥಮುಕ್ತಾನ್ವತು ತತ್ಯೇವಚನಿಮಂತ್ರಿಣಿ || ಏ  
ತೇಕಾಪಾಪಾಣಶತಂ ಸರ್ವೈಃ-ಡ್ಯಾಮಹೀಕ್ಷಿತಾ || ೯೩ ||

ಯಾವನು ಕಳ್ಳ ತನವಂ ಮಾಡಿ ಸುವನೊ ಅವನಿಗೆ  
ಕದ್ದೆ ಪತಾರ್ಥದ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗುಣ ದಂಡವು ನಾನು ಪ  
ಣಮುಕೊಡುವೆ ನೆಂದು ಕದಿಸುವನಿಗೆ ಚತುರ್ಗುಣದಂಡವು

ವಾಚಾ ದತ್ತ ವಾದ್ದನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಕೊಡದಿರು  
ವೆನಿಗೂ, ಅಧಿಕಾರಿ ಯಲ್ಲದೆ ಮನೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೆ ಮುದ್ರೆ  
ಯಂ ತಗಿಸುವನಿಗೂ ಭೆಟಿಡ್ಡು ದಂಡವು, || ೧೯೦ ||

ಮುಟ್ಟಲಯೋಗ್ಯ ನಾದವನಂ ಯಾವ ಯೋಗ್ಯನು  
ಮುಟ್ಟುವನೊ ಯಾವನು ಅಯೋಗ್ಯ ನಾದವಾಗ್ಯೋ ಯೋ  
ಗ್ಯ ಕರ್ಮವಂ ಮಾಡು ವನೋ ಯಾವನು ಪಶುಗಳ ಪುಂಸತ್ವ  
ವಂ ನಿಷ್ಕಾರಣ ವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸುವನೋ ಯಾವನು ದಾಸಿ ಯ  
ಸಗ್ಭಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಂ ಮಾಡುವನೋ ಯಾವನು ಕೂದೋಪ  
ದೇಶವಿಂ ಸನ್ಯಾಸಿ ಯಾದ ವನಿಗೆ ದೇವ ಪಿತೃ ಕರ್ಮ ಗಳಲ್ಲಿ  
ಭೋನನವಂ ಮಾಡಿಸುವನೋ ಯಾವನು ನಿಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ  
ನಿಷ್ಕಾರಣ ಪೋಗದಿರುವನೋ ಇವರಿಗೆ ರಾಜನು ಬೇರೆಬೇರೆ  
ರೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಾಗಲಿ ನೂರು ಪಾವಲಿಯಾಗಲಿದಂ  
ಡವಂ ಹಾಕಬೇಕು. || ೧೯೧ ||

ದುಃಖೋತ್ಪದಿ ಗೃಹೇದ್ರವ್ಯಂ . ತ್ವಪದಂಧಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ಲಂ ||  
 ಏತಾವೃತ್ತಪಿರೋದತ್ತ ಸಾಕ್ಷೀಣಾಂದ್ವಿಶತೋದಮಃ || ೯೫

ತುಲಾಶತಸನವಾನಾನಾಂಕೂಟಕೃನ್ನಾ ಕಣಸ್ಯಚ || ಏಭಿ  
 ಶ್ಚ ವ್ಯವಹರಂತಚ ಸದಂಡ್ಯೋ ದಮಮುತ್ತಮಂ || ೯೬ ||

ವಿಷಗ್ನಿ ದಾಂಪತಿಗುರು ನಿಜಾಪತ್ಯೈ ಪ್ರವಾಪಣೀಂ || ವಿಕ  
 ರ್ಣನಾಸಿಕಾಂ ವ್ರೋಷೀ ಕೃತ್ವಾಗೋಭಿಃ ಪ್ರವಾಪಯೇತ್ ||

ಖಲಸ್ಯವಾಹಕಾಯಚ ಯಚಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯವೈಶ್ವನಃ || ರಾಜಪ  
 ತ್ವೈಭಿ ಗಾಮಿಾಚ ದಗ್ದವ್ಯಾಸ್ತೈ ಕಟಾಗ್ನಿನಾ || ೯೭ ||

ಯಾವನು ಕುರುಡನ ಮನೆಯ ಲ್ಲವನಿಗೆ ದುಃಖಕರ  
ವಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನಿಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಗುಂಜಾತೂಕ  
ಸುವರ್ಣ ದೊಡ್ಡವು. ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ವಿರೋಧದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ  
ಯಾದವನಿಗೆ ೨೦೦ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವು ಯೋಗ್ಯನಾದವನು  
ಈ ಸಾಕ್ಷಿವಾದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ೧೦೦ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವು.

ತೂಕ, ಅಳತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಪಟವ ನ್ಯಾವನು ಮಾಡು  
ವನೋ ಇವನೊಡನೆ ಶೇರಿಕೊಂಡು ಯಾವನು ವ್ಯಾವಾರವಂ  
ಮಾಡುವನೋ ಅವರಿಗೆ ರಾಜನು ಅಂಗಚ್ಛೇದ ಸರ್ವಸ್ವಹರೆ  
ಣಾದ್ಯುಗ್ರ ದಂಡವಂ ಮಾಡಬೇಕು || ೧೯೬ ||

ಏಪವಂ ಕೊಡುವಳನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಂ ಹಾ  
ಕುವಳನ್ನೂ, ನಿಜವುತ್ರ, ಪತಿ, ಗುರುಗಳಂ ಕೊಲ್ಲುವ  
ಳನ್ನೂ ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ತುಟಿಗಳಂ ಕುಯಿದು ಗೋವು  
ಗಳಂ ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕು || ೧೯೭ ||

ಕಣ ಹೊಲ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಂಹಾಕುವವನನ್ನು  
ರಾಜಪತ್ನಿ ಗಾಢಿಗಳನ್ನು ಕಟಗ್ನಿಯಿಂ ದಹಿತಿ ಸಂಧರಿಸ  
ಸಬೇಕು || ೧೯೮ ||

ಊನಂವಾಪ್ಯಧಿಕಂಚಾಪಿ ಲಿಖಿದ್ಯೋರಾಜಶಾಸನಂ || ಪಾರ  
ದಾರಿಕಚೌರ್ಯಂವಾ ಮುಂಚತೋದಂಡಉತ್ತಮಃ || ೧೯೯ ||

ಅಭಿಕ್ಷೇಣದ್ವಿಜಂದೋಷ್ಯ ದಂಡಉತ್ತಮಸಾಹಸಃ || ಕ್ಷತ್ರಿ  
ಯಕಪುಂಧ್ಯಮಂವೈಶ್ಯಂ ಪ್ರಥಮಂಶೂದ್ರಮರ್ಧಕಂ || ೨೦೦ ||

ವೃತಾಂಗಲಗ್ನವಿಕ್ರೇತು ರಾಂತುತಾಡಯತಸ್ತಥಾ ರಾಜ  
ಯಾನಾಸನಾ ರೋಧುರ್ದಂಡ ಉತ್ತಮಸಾಹಸಃ || ೨೦೧ ||

ಯೋಮನ್ಯೇತಾ ಜಿತೋಸ್ತ್ರೀತಿ ನ್ಯಾಯೇನಾಪಿ ಪರಾಜಿತಃ ||  
ತಮಾಯಾಂತಂಪುನರ್ದ್ವಿತ್ವಾ ದಂಡಯೇದ್ವಿಗುಣಂದಮಂ ||

ಅಹವನಕಾರೀಮಧ್ಯಸ್ಯ ದನಾಹವನತಥಾಹ್ವಯಃ ||  
ದಂಡೀತಸ್ಯಚಯೋಹನ್ಯಾದಭಿ ಯುಕ್ತಃಪಲಾಯತೆ || ೨೦೨ ||  
ಹೀನಂ ಪುರುಷ ಕಾರೇಣ ತಂಗಾಡ್ಯಾ ದ್ವೇಡಿಕೋಧನಂ ||

ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡೆಯಾಗಿಬರೆಯುವ  
ನೋವನಿಗೆ ಅಪರಾಧ ತಾರತಮ್ಯವು ಗುಣವಾಗಿ ರಾಜ  
ನು ಯಥೈಷ್ಟ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು || ೧೯೯ ||

ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರರಿಗೆ ಅಭಿಕ್ಷೇಪ ಭಕ್ಷಣ  
ವಂ ಮಾಡಿಶಿದವನಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೦೮೦-೪೮೦-೨೩೦-  
೧೩೫ ದುಡ್ಡು ಗಳು ದಂಟವು. || ೨೦೦ ||

ಶವಕ್ಕೆ ತಗಲಿದ್ದ ವಸ್ತಾದಿ ಗಳಂ ವಿಕ್ರಯಿಸುವನಿ  
ಗೂ, ಗೋವಂ ಹೊಡೆಯುವನಿಗೂ, ರಾಜ ವಾಹನವಂ  
ಹತ್ತುವನಿಗೂ, ಅಪರಾಧ ತಾರತಮ್ಯವು ಗುಣವಾಗಿ  
ದೊಡವಂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು || ೨೦೧ ||

ವಾದಾದಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಸೋತಾಗ್ಯೂ ಸೋಲ  
ಲಿಲ್ಲ ನೆನ್ನು ವನೊ ಅವನನ್ನು ಪುನಃ ನ್ಯಾಯ ವಾಗಿ ಗೆ  
ದ್ದು ಅವನಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಪಣವಂ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು

ಜನಗಳಂಕರೆಯಲು ಕ್ಲಿಪ್ತನಾದಪುರುಷನು ಆಜ್ಞಾ  
ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯದೆ ಕರೆಯಲು ಯೋಗ್ಯನಾದವನಂಜಿಟ್ಟು  
ಅಯೋಗ್ಯನಂಕರದಾಗ್ಯೂಅವನ ಕೈಯಿಂದೊಬ್ಬನು ತಪ್ಪಿ  
ಶಿಕ್ಷೆಂಡು ಹೋದಾಗ್ಯೂ, ಪುರುಷ ಹೀನನಾದ ಆಪುರು

ಪ್ರಾಪ್ಯಪರಾಧಾತ್ಮೈಷ್ಯಸ್ತು ಸದಂಧ್ಯಶ್ಚಾರ್ಥಮಿವಚ್ಛೇ ॥ ೨ ॥  
 ದಂಡಾರ್ಥಾನಿಯವಾರ್ಥಂಚ ನಿರಯನೇನೇಷುಬಾಧನಂ ॥

ಯದಿಕಶ್ಚಿತ್ಪ ಲಾಯಿತ ದಂಡಶ್ಚಾಪ್ಯ ಗುಣೋಭವೇತ್ ॥

ಅನಿಂದಿತ ವಿವಾದೇತು ಸಖರೋಮಾನ ತಾರಣಂ ॥ ಕಾರ  
 ಯೇದ್ಯಸ್ತಪುರುಷೋ ಮದ್ಯಮಂದಂಡಮಹತಿ ॥ ೨೦೬ ॥

ಬಂಧನಂಚಾಪ್ಯವೇದ್ಯಸ್ಯ ಬಲಾನೋಚ ಯತೇತುಯಃ ॥  
 ಪಶ್ಯಂವಿಮೋಚಯೇದ್ಯಸ್ತು ದಂಡಾದ್ವಿಗುಣಭಾಗ್ಯವೇತ್ ॥

ದೂರೈಶ್ಚೈವಹಾರಣಾಂ ಸಭ್ಯನಾಂದ್ವಿಗುಣೋದಮಃ

ಷನಂ ನ್ಯೂನ ವಾದಿ ಕಾರ್ಯದ ಶ್ಲೇಷ ಬೇಕಾ ದ್ದೆಲ್ಲದೆ ಯ  
ತ್ಯಿಂಚಿದ್ವೇಷವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೨೦೩ ||

ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕೈಕಳಗಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ  
ಯು ಮಹತ್ತಾದ ಅಸರಾಧವಂ ಮಾಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿ  
ಕಾರಿಗೆ ಅರ್ಧ ವರುಷ ಅರ್ಧ ತಿಂಗಳು ಸಂಬಳವಂ ದಂ  
ಡವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. || ೨೦೪ ||

ಬಂಧನ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಜನಗಳ ಲ್ಲೊಬ್ಬನು  
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಶಿಕ್ಷೆಂಡು ಪೊದಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಆ  
ಪ್ಪಗುಣವಾಗಿ ದೇಡವಂ ಹಾಕಬೇಕು. || ೨೦೫ ||

ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದವನಿಗೆ ಯಾವನು ಮುಂ  
ಡನರೂಪ ಶಿಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡಿಸುವನೋ; ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅಪ  
ರಾಧಾನುಗುಣ ವಾಗಿ ಮಧ್ಯಮ ದೇಡವಂ ವಿಧಿಸಬೇಕು.

ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿದಂತಾದ ವಧ್ಯನಲ್ಲದೆವನಿಗೆ ರಾಜ  
ಶಾಸನವಿಲ್ಲಗೆ ಬಂಧನವಂಯಾವನು ತಗಿಸಿಬಿಡುವನೋ, ವ  
ಧ್ಯನಂಬಿಡಿಶಿ ಬಿಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ದ್ವಿಗುಣವಾದದೇಡವು

ರಾಜಸಭೆಯವರು ಲೋಭವಿಂ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಲ್ಲಂಘಿ



ರಾಜಾಕ್ಷಿಂಶದ್ಗೋಡಂಡಃ ಪ್ರಹ್ಲೇಷ್ಯಉದೇಕೇಭಿವೇತ್ |

ಅಪ್ಪದಂಡೆಧಿಕಂಕುರಾಽ ದ್ವಿನುಲೇಚಾಲ್ಪಮಿವಚ | ಉ  
ನಾಧಿಕಂತುತಂದಂಡಂಸಭ್ಯೋದದ್ಯಾಸ್ವ ಕೌಡ್ಗೃಹಂತ್

ಯಾವಾ ನ ವದ್ಯಸ್ಯ ವದಿ ತಾವಾ ನ್ವದ್ಯಸ್ಯ ರತ್ನೇ | ಅಥ  
ರೇಷ್ಠ ನೃ ಪತ ರ್ವಿಷ್ಣುಸ್ತಥಾ ವದ್ಯಸ್ಯನೀತ್ಯೇ | ೨೦೦ |

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನೈವ ಹನ್ಯಾತ್ತು ಸರ್ವ ಪಾಪೇ ಪ್ವಪ್ತತಃ |  
ಪ್ರನಾಸಯೇಸ್ಸೌಕಾ ದ್ರಾಪ್ಪಾತ್ಸಮಗ್ರಧನಸಂಯುತಃ |

ರಾಜಾತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಹನ್ಯಾ ತಪಿತಕಂತ್ವಧಿಕಂಭವೇತ್ |  
ಯಸ್ಮಾ ತ್ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಯತ್ನೇ ನ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್  
ಅಂದಂಡ್ಯಾ ನ್ನೃಡಯೇ ದ್ರಾಜಾ ದಂಡ್ಯಾಕ್ಷೈವಾಪ್ಯ ದಂಡ

ವ್ಯವಹರಿಸಿದರೆ ದ್ವಿಗುಣ ದಂಡವು ರಾಜರು ತಾನೆ ಆ  
ರೀತಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸಿ ತಿಂಕದ್ಗುಣಿತವಾದ ದಂಡವನ್ನು  
ವರಾಣನಿಗೋಸ್ಕರ ನಿರಿಸಿ, ಹಾಕಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊ  
ಡಬೇಕು. || ೨೦೮ ||

ಅಪರಾಧ ವಲ್ಪ ವಾಗಿರುವ ಲ್ಲಧಿಕ ದಂಡವನ್ನು  
ಅಧಿಕ ವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದೇವನನ್ನು ಲೋಭಾದಿಗಳಿ  
ಗ್ರಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ದೇವನು ಗ್ರಹಿಸ  
ಬೇಕು || ೨೦೯ ||

ಅವಧ್ಯನು ವಧಿಸುವ ದರಲ್ಲಿ ಯಷ್ಟು ಪಾಪವೋ  
ಅಷ್ಟುಪಾಪವು. ವಧ್ಯನು ರಕ್ಷಿಸುವವನಲ್ಲಾಬಿಡಿಸುವದ  
ರಲ್ಲಾ ರಾಜನಿಗೆ ಬರವುದು || ೨೧೦ ||

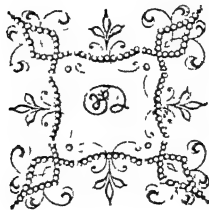
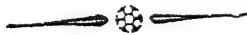
ಸರ್ವ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಧಿಸ  
ಲಾಗದು. ಧನಸಹಿತ ನಾದ ಅವನನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂ ಹೊ  
ರಡಿಸಬೇಕು. || ೨೧೧ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶೈಯು ಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚಿತ್ತಗಳಿಂ ಹೋಗಲಾಡಿ  
ಸ ಲಕೃತ್ಯವಾದ್ದರಿಂ ಯಾನಾಗಲಾಂ ಅವೆ ಮಾಡಲಾಗದು  
ದೇವ್ಯರಂ ದಂಡಿಸದೆ ಅದೇವ್ಯರಂ ದಂಡಿಸುವ ರಾಜ

ಯಃ | ಅಯೋಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ನರಕಂಬಾಧಿಗಚ್ಛತಿ ||

ಜ್ಞಾತ್ವಾಪರಾಧಂ ಪುರುಷಸ್ಯರೂಪಾ ಕಾಲಂಫಥಾಽನು  
ಮತಂದ್ವಿಜ್ಞಾನಾಂ || ದಂಡೈಃಪುದೇಡ, ಪರಿಕಲ್ಪಯೇತ್ತು  
ಯಾಯುಸ್ಯಯುಕ್ತಃ ಸಸಮಿತ್ಯೈಕ ರಘುತ್ || ೨೦೪ ||

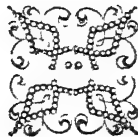
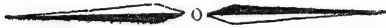
ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯ ಪುರಾಣೇ ದೇವ ಪ್ರಕಾಶನಾಮ  
ದ್ವಿತೀತೀತರ ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ನಿಗೆ ಮಹತ್ತಾದ ಅಪಯಶಸ್ಸಲ್ಲದೆ ನರಕವೃಥ ಕೂಡಬರಬೇಕು  
ವೆಂಬುದು || ೨೦೩ ||

ಪುರುಷನ ಅಪರಾಧವನ್ನು, ಕಾಲವನ್ನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ  
ಅನುಮತಿಯನ್ನೂ, ತಿಳಿದು ಯಾವನಿಗೆಯಾವದೂ  
ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಆದಂಟವೆನ್ನು ವನಿಗೆ ರಾಜನು  
ಮಾಡಿಸಬೇಕು. || ೨೦೪ ||

ಯೆಂದು ಮಕ್ಕನುಗಾತಿ ಯಾದ ಭಗವಂತನು  
ಪೇಳಿದ ನಂಬಲ್ಲಿಗೆ  
೨೦೫ ನೆ ಅಧ್ಯಾಯ  
ಸಂಪೂರ್ಣ



೨೪೦

ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಮನು ರುವಾಚಃ || ದಿವ್ಯಂಕರಿಹ್ನ ಭೌಮೋಷು ಯಾ ಶಾಂತಿರ  
ಭಿಧೀಯತೆ || ತಾಮಹಂಕ್ರೂತು ಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಹೊತ್ಪ  
ತೇಷುಕೇಶವೆ || ೧ ||

ಮತ್ಸ್ಯಲುವಾಚಃ

ಅಥಾತಸ್ತಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತ್ರಿವಿಧಾ ಮದ್ಭೃತಾದಿಷು || ವಿಶೇ  
ಷೇಣಾತು ಭೌಮೋಷು ಶಾಂತಿಃ ಕಾಯಾನ್ ತಥಾ ಭವೇತ್ ||

ಅಭಯಾ ಚಾಕೇರಿಹ್ನೇಷು ಸಾಮ್ಯಾ ದಿವ್ಯೇಷು ವಾಙ್ಮನಃ ||  
ವಿಜಿಗ್ರೀಷುಃ ಪರಂ ರಾಜಾ ಭೂತಿ ಕಾಮಸ್ತಯಾಭವೇತ್ ||  
ವಿಜಿಗ್ರೀಷುಃ ಪರಾನೇವ ಮುಭಿ ಯುಕ್ತ ಸ್ತಥಾ ಪರೈಃ || ತ  
ಥಾಭಿಚಾರ ಶಕಯಾಂ ಶತ್ರುಣಾ ಮುಭಿನಾಶನೇ || ೨ ||  
ಇಯೇ ಮುಹುತಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ಅಭಯಾ ಶಾಂತಿ ರಿಷ್ಯತೆ |

ಇಂತು ಔಮೈಸ್ವಾಮ್ಯಾರ್ತಿಯಾದೆ ಭಗವಂತನು  
ವೇಳುವಲ್ಲಿ ಮನು ವು ಯಲೈ ದೇವ ದೇವನೆ ದೇವಲೋ  
ಕಾಂತರಿಕ್ಷಭೂಮಿ ಸಂಬುಧಿಯಾದೆ ಮೇವೋತ್ಪತಗ ಳಾ  
ಗುವಲ್ಲಿ ಯಾನ ಶಾಂತಿ ಯಂ ಮಾಡ ಬೇಕೋ ಅದಂ ಪೇಳ  
ಬೇಕು || ೧ ||

ಯಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿ  
ಯಾದೆ ಭಗವಂತ ನಿಂತೆನು. || ಯಲೈ ನೃಪೋ ತ್ತವನೇ  
ಸ್ಥಾನ ಭೇದವಿಂ ಮೂರುಬಗೆ ಯಾದೆ ಉತ್ಪತಗಳ ಶಾಂತಿ  
ಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಮ ಶಾಂತಿಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು

ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಕೇತ್ವಾದಿ ದೃಢ ವಾಗಲು  
ಅಭಯ ಯಂಬ ಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ  
ತ್ವತ ವೇನಾದೆರುಂ ಕಾಣ್ಬರುವಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಯಂಬಶಾಂ  
ತಿಯಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಪರಲೋಕ ಜಮಾ ಪೇಕ್ಷೆಯು, ಐ  
ಶ್ವರ್ಯ ಪೇಕ್ಷೆಯು, ಶತ್ರು ಜಯಾ ಪೇಕ್ಷೆಯು ಶತ್ರು ಗಳು  
ಅಕೃತ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಮಾಡಿದುವಲ್ಲಿ ಸುಖಾ ಪೇ  
ಕ್ಷೆಯು, ಶತ್ರು ನಾಶ ಪೇಕ್ಷೆಯು, ಮಹತ್ತರ ವಾದಂತಿ  
ಭಯ ವಿಶೇಷ ಬಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಅಭಯಾ ಶಾಂತಿ ಯಂ ಮಾಡ  
ಬೇಕು. || ೪ ||

ರಾಜಯ-ಹ್ಯಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಹೇತ ಹ್ಯೇಣಸ್ಯಚಾಪ್ಯಧಃ | ೪  
ಸಾಮ್ಯಾ ಪ್ರಶಸ್ಯತೆ ಶಾಂತಿ ರ್ಯಜ್ಞಾ ಕಾಮಸ್ಯ ಚಾಪ್ಯಧಃ |

ಭೂಕಂಪೇಚ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ಪೂರ್ವೇಚಾನ್ವ ಹೈತಧಾ ||  
ಅತಿವೃಷ್ಟ್ಯಾಮನಾವೃಷ್ಟ್ಯಂ ಶಲಭಾಃ ಸಾಂಭಯಮುಚ  
ಪ್ರಮತ್ತೇಷುಚಚೋರೇಷು ನೈಷ್ಠ್ಯೇ ವೀ ಶಾಂತಿರಿಷ್ಯತೇ || ೩  
ಪಶೂನಾಂ ಮಾರಣೇ ಪೂನ್ವ ನರಾಣಾಮಪಿದಾರುಣೇ || ಭೂ  
ತೇಷು ದೃಶ್ಯಮಾನೇಷು ರೌದ್ರೀ ಶಾಂತಿ ಸ್ತಧೇಷ್ಯತೇ || ೪ ||

ವೇದೇ ನಾಶೇ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ಜನೇ ಜಾತೇಚ ನಾಸ್ತಿಕೇ || ಅ  
ವೋಜ್ಯ ವೋಜನೆ ಜಾತಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಶಾಂತಿ ಸ್ತಧೇಷ್ಯತೇ || ೫ ||  
ಭವಿಷ್ಯ ತ್ಯಭಿಷೇಕೇಚ ಪರಚಕ್ರ ಭಯೇ ಪಿ ಚ || ಸ್ವರಾ  
ಪ್ತ್ಯ ಭೇದೇ ರಿ ವಧೇ ರೌದ್ರೀ ಶಾಂತಿಃ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ || ೬ ||  
ತ್ಯಾ ಶಾಂತಿ ರಿಕ್ತ ಪವನೇ ಭಕ್ಷ್ಯೇ ಸರ್ವೇ ವಿಗರ್ಹಿತೇ ||  
ವೈಕೃತವಾತಜಿ ವ್ಯಾಧೌ ವಾಯುಶಾಂತಿ ರಿಷ್ಯತೇ || ೭ ||

ಹ್ರೆಯ, ವ್ರಣ. ಅತಿಕಾಶ್ಫಗಳಿಂ ದೊಳಪಡುವನು  
ಯಜ್ಞ ಸಾಧನಾ ಪೇಕ್ಷೆಯನಾ ಕೂಡ ಸೊಮ ದ್ವೇಷತಾಕ  
ಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಡಬೇಕು || ೫ ||

ಭೂಕಂಪ, ಧನಧಾನ್ಯ ಹ್ರಾಮ, ಅತಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯನಾ  
ವೈಷ್ಣಿ ಶುಭಾದಿ ಭಯ, ಉನ್ಮತ್ತ ಚೋರಾದಿ ವಾಪ್ತಿ  
ಯಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವ ಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೬ ||

ಪಶು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಾಶ ವಾಗುವೆಲ್ಲಾ, ಭೂ  
ತಾದಿ ದರ್ಶನ ವಾಗುವೆಲ್ಲಾ, ರೌದ್ರ ಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಡ  
ಬೇಕು || ೭ ||

ವೇದ ನಾಶದೆಲ್ಲಾ, ಜನರು ನಾಸ್ತಿಕರಾಗುವೆಲ್ಲಾ  
ಅಪೂಜ್ಯ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಡಬೇಕು

ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ, ಶತ್ರುಭಯ, ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರ ಭೇದ  
ಶತ್ರು ಸಂಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ರೌದ್ರ ಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾರು ದಿನಗಳಿ ಗಡಿಕವಾಗಿ ಗಾಳಿಬಡಿಯುವೆಲ್ಲಾ  
ಭಕ್ತ್ಯ ಪದಾರ್ಥವು ಸರ್ವಜುಗುಪ್ತವಾಗುವೆಲ್ಲಾ, ನಾಯು  
ವಿಕಾರ ವ್ಯಾಧಿ ಗಳಲ್ಲಾ, ಮಯು ಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಡ  
ಬೇಕು. || ೧೦ ||



ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಭಯೇ ಜಾತೆ ಪ್ರಾಪ್ತೆ ವಿಕೃತಿ ನರ್ಪಣೆ ||  
ಜಲಾಶಯ ವಿಕಾರೇಷು ನಾರುಣೇ ಶಾಂತಿರಿಷ್ಯತೆ || ೧೦

ಅಬಿಶಾಪ ಭಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಭಾರ್ಗವೀ ಚ ತಥೈವ ಚ ||  
ಜಾತೇ ಪ್ರಸವ ವೈಕೃತ್ಯೆ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾ ಮೂಹಾ ಭುಜ  
ಉಪಸ್ಯ ರಾಣಾಂ ವೈಕೃತ್ಯ ತ್ವಾಷ್ಟಿ ಸ್ವಾಧೀವ ನಂದನ  
ಬಾಲಾನಾಂ ಶಾಂತಿ ಕಾಮಸ್ಯ ಕಾಮಾರೀ ಚ ತಥಾನ್ಯಪ ||  
ಕರ್ಷಾಶ್ವಾಂತಿ ಮಥಾಗ್ನಯಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಯ್ವ ವೈಕೃತ  
ಆಜ್ಞಾ ಭಂಗತು ಸಂಜಾತೆ ತಥಾ ಭೃತ್ಯಾದಿ ಸಂಕ್ಷಯ ||  
ಅಶ್ವಾನಾಂ ಶಾಂತಿ ಕಾಮಸ್ಯ ತದ್ವಿಕಾರ ಸಮುತ್ಥಿತೆ ||  
ಅಶ್ವಾನಾಂ ಕಾಮಯಾನಸ್ಯ ಗಾಂಧರ್ವೀ ಶಾಂತಿರಿಷ್ಯತೆ ||  
ಗಜಾನಾಂ ಶಾಂತಿ ಕಾಮಸ್ಯ ತದ್ವಿಕಾರ ಸಮುತ್ಥಿತೆ ||  
ಗಜಾನಾಂ ಕಾಮಯಾನಸ್ಯ ಶಾಂತಿರಾಂಗೀರಸೀಭವೇತ್ ||  
ಪಿಶಾಚಾದಿಭಯೇ ಜಾತೆ ಶಾಂತಿ ವೈಕೃತಿಯುತಿ ಸ್ತೃತಾ || ಅಪ  
ಮೃತ್ಯು ಭಯೇ ಜಾತೆ ದುಸ್ವಪ್ನೇ ಚ ತಥಾ ಸ್ಥಿತೆ || ೧೧ ||  
ಯಾವ್ಯಾತು ಕಾರಯಶ್ವಾಂತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತು ನರಕತಥಾ ||  
ಧನನಾಶ ಸಮುತ್ಪನ್ನ ಕಾಬೇರೀ ಶಾಂತಿರಿಷ್ಯತೆ || ೧೨ ||  
ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಚ ತಥಾಧಾನಾಂ ವೈಕೃತ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೆ ||  
ಭೂತಿಕಾಮಸ್ತಥಾಶಾಂತಿಂ ಪಾಥೀವಿಂ ಪ್ರತಿಯೋಜಯಂತಿ  
ಪ್ರಥಮಾದಿನ ರೂಪೇ ಚ ರಾತ್ರೌ ನಾಮನುಜೋತ್ತಮ ||  
ಹಸ್ತಸ್ವಾತೌ ಚ ಚಿತ್ರಾಯಾ ಮೂದಿತ್ಯಚಾಶ್ವಿನತಥಾ || ೧೩ ||

೨೪೫

ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ವೈಷ್ಣವವಿಕಾರಗಳಲ್ಲೂ,  
ಕೊಪ್ಪಂದ್ಯದಕ ವಿಕಾರಗಳಲ್ಲೂ, ವಾಡುಣ ಶಾಂತಿಯಂ  
ಮೊದಲೇಕು. || ೧೦ ||

ಅಸಮದೆ ಭಯದಲ್ಲಿ ಕುಕ್ಕ ಶಾಂತಿ ಯನ್ನೂ, ಪ್ರ  
ಸೂತಿ ವಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಶ್ಯ ಶಾಂತಿ ಯನ್ನೂ, ಶೂ  
ರ್ಪ ಭೂತಾದಿ ಪದಾರ್ಥ ವಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ವೆಷ್ಟಲ ಶಾಂತಿ  
ಬಾಲಕೋಪ ದ್ರವ ಗಳಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಾಂತಿ ಯನ್ನು  
ಅಗ್ನಿ ಬಾಧಾಜ್ಞಾಭಂಗ ಭೃತ್ಯಾದಿಕ್ಷಯಗಳಲ್ಲಗ್ನಿ ಶಾಂ  
ತಿಯನ್ನು, ಅಶ್ವೋ ಪದ್ರವಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವ ಶಾಂತಿಯನ್ನು,  
ಗಜೋಪದ್ರವಗಳಲ್ಲಾಂಗೀರಸ ಶಾಂತಿಯನ್ನು, ಅಪಮೃತ್ಯು  
ದಾಸ್ಯಪ್ಪ ಪಿಶಾಚಾದಿಭಯದಲ್ಲಿ ನೈಮಿತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು  
ನರಕ ಭಯದಲ್ಲಿ ಯಮ ಶಾಂತಿ ಯನ್ನು, ಧನ ಹಾನಿ  
ಯಲ್ಲಿ ಕುಬೇರ ಶಾಂತಿ ಯನ್ನು, ಸೃಷ್ಟಾದಿ ವಿಕಾರ ದೆ  
ಲ್ಲಿಪೃಥ್ವೀ ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ, ಮೊದಲೇಕು || ೧೦ ||

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಥಮ ಯಾಮದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತ ಸಂವ  
ತ್ತಿ ಚಿತ್ರ ಪುನರ್ವಸು ಅಶ್ವಿನೀ ಉತ್ತರಾ ಮೃಗಶಿರ್ಷ ನ

ಅಗ್ನಿಮಿ ಸಾವ್ಯವಾತಮ ವಾಯವ್ಯಂತ್ಸಪ್ತಮಚ್ಛೇ ॥  
 ದ್ವಿತೀಯೈದಿನಯಾಮೇಚ ರಾತ್ರೌಚ ರವಿನಂದನ ॥ ೨೭ ॥  
 ವೃಷಾಕ್ಷಯೇ ವಿಶಾಖಾಸು ಪತ್ಯಾಸು ಭರಣೀಸುಚ್ಛೇ ॥  
 ಉತ್ಪಾತಮ ತಥಾಭಾಗ್ಯೇ ಆಗ್ನೇಯಾಂತಮ ಕಾರಯೇತ್ ॥  
 ತೃತೀಯೈದಿನ ಯಾಮೇಚ ರಾತ್ರೌಚ ರವಿನಂದನ ॥ ರೋಹಿ  
 ಣ್ಯಾವೈಷ್ಣವೇಬ್ರಹ್ಮ ವಾಸವೈಶ್ಯದೇವತೆ ॥ ೨೮ ॥  
 ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಂಚತಥಾಮೃತೈಭವಂತ್ಯದ್ಭುತಾಃ ಕ್ವಚಿತ್ ॥  
 ಐಂದ್ರಿತಮಸ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ಶಾಂತೀರವಿಕುಲೋದ್ವಹ ॥ ೨೯ ॥  
 ಚತುರ್ಥೈದಿನಯಾಮೇಚ ರಾತ್ರೌವಾರವಿನಂದನ ॥ ಸೂರ್ಯ  
 ಪೌಷ್ಯತಥಾದ್ರಾಕಾಯಾ ಮಹಿಬುಧ್ನೈ ಚ ದಾರುಣೆ ॥  
 ಮೂಲೇ ವರುಣದೈವತ್ಯೇ ಯೇಭವಂತ್ಯ ದ್ಭುತಾಸ್ತಥಾ ॥  
 ಪಾರುಣೀತೇಷುಕರ್ತವ್ಯಾ ಮಹಾಶಾಂತಿರ್ನು ಹೀತ್ಯತಾ

ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲು ತ್ವಾತ ಕಂಡರೆ ನಾಯು ಶಾಂತಿಯುಂ ನೋಡಬೇಕು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ದ್ವಿತೀಯ ಯಾವುದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ ಕೃತ್ತಿಕಾ ವಿಶಾಖಾ, ಮೇಖಾ, ಭರಣೀ ಪೂರ್ವಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲು ತ್ವಾತ ಕಂಡರೆ ಅಗ್ನಿ ಶಾಂತಿಯುಂ ನೋಡಬೇಕು. ||

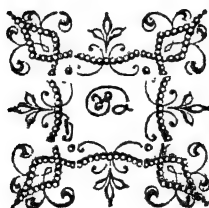
ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಮಾರನೇ ಯಾವುದಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣಿ ಶ್ರವಣ ಅಭಿಜಿ ದ್ವಿನಿಷ್ಕಾ ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಅನುರಾಧೆಗಳಲ್ಲು ತ್ವಾತ ಕಂಡರೆ ಯಿಂಚೆ ಶಾಂತಿಯುಂ ನೋಡಬೇಕು. || ೨೪ ||

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ನಾಲ್ಕನೆ ಯಾವುದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಲೇಷ ರೇವೆ ತ್ಯಾದ್ರಾ ಉತ್ತರಾ ಭಾದ್ರಾ ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾ ಪುರ್ವಾ ಭಾದ್ರ ಮೂಲ ಶತಭಿಷಜ್ಜ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲು ತ್ವಾತ ಕಂಡರೆ ವಾರುಣ ಶಾಂತಿಯುಂ ನೋಡಬೇಕು. || ೨೫ ||

ಸೂರ್ಯೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲು ತ್ವಾತಕಂಡರೆ ರಾತ್ರಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಯಾವು ಹಗಲು ಒಂದನೇ ಯಾವು ಗಳಿಗುಕ್ತವಾದೆ ಶಾಂತಿಗಳೆಡೆನ್ನು, ಸೂರ್ಯಸ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಗಲು ನಾಲ್ಕನೇ ಯಾವು ರಾತ್ರಿ ಒಂದನೇ ಯಾವು ಗಳಿಗುಕ್ತವಾದೆ

ಮಿತ್ರನೊಡಲ ವೆಲಿಸು ಯೆಭವಂಶ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷಚಿತ್ ||  
 ತತಶಂತಿದ್ವಯಂಕಾರ್ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಮುಚನಾನ್ಯಥಾ || ೨೪  
 ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತ ಕೃತಾ ಶಂತಿ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತ ನೊಪ ಯುಜ್ಯತ  
 ಬಾಣಪ್ರಹಾರಾ ನಭವಂತಿಯದ್ವಿ ಗ್ರಾಹಿನ್ಯ ಲಾಂಛನ  
 ಹನೈರ್ಯುತಾನಾಂ || ನೃವೊಪ ಘಾತಾ ನಭವಂತಿತದ್ವಿತಿ  
 ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಂಶಂತಿ ಪರಾಯಣಾನಾಂ || ೨೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ ಅದ್ಭುತಶಂತಿನಾಮಾ  
 ದ್ವಿತೀಯಾ ಅಪ್ಪವಿಂಶತಿ ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
 ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ಗಡು ಶಾಂತಿ ಗಳನ್ನೂ, ಮಾಡಬೇಕು. ನಿರ್ಮಿತ್ತವಾಗಿ  
ಶಾಂತಿಯು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಉತ್ಪತ್ತಿ ದೊಷ ಪ  
ರಿಹಾರಕ ವಾಗುವದು.

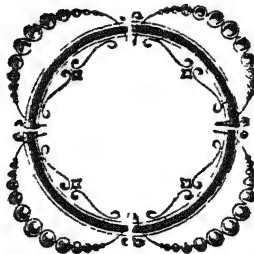
ದೃಢ ಕವಚ ಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಾಣವೈಧಿಗಳೂ  
ಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾಗಿ ಶಾಂತಿ ಪರಾಯಣ  
ರಾದವರಿಗೆ ದೈವೋಪದ್ರೇನಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. || ೨೯ ||

ಯೆಂದು ಮತ್ಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿ ಯಾದ ಭಗವಂತನು

ಪಳುದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೨೯ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ.



೨೫೦

ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಮನುರುವಾಚ

ಅದ್ವೈತಾನಾಂ ಫಲಾದೇವ ಶಮನಂ ಚ ತಥಾವದಿ || ತ್ವಂ  
ವೈತ್ಯ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ ಜ್ಞೇಯಂ ಸರ್ವಂ ಮೋಕ್ಷತಃ || ೧ ||

ಮತ್ಸೈಲುವಾಚ

ಅಶ್ರತೇವೇಣಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯದುವಾಚಮಹಾತಪಾಃ  
ಅತ್ರಯೈವೈದ್ಧಿಗರ್ಗಸ್ತು ಸರ್ವಂಧರ್ಮಭೃತಂವರಃ ||  
ಸಸತ್ಯತ್ಯಸ್ಸುಖಸೀನಂ ಗರ್ಗಂನೋತಸಿಪಾರ್ಥಿವ || ಪ  
ಶ್ಚುಚ್ಚಾಪಂ ಮಹಾತೇಜಾ ಅತ್ರಿರ್ಮುನಿ ಜನಪ್ರಿಯಂ || ೨ ||

ಅತ್ರಿದುವಾಚ

ನಶ್ಯತಾಂ ಪೂರ್ವೈರೂಪಾಣಿ ಜನಾನಾಂ ಕಥಯಸ್ವಮೆ ||  
ನಗರಾಣಾಂ ತಥಾರಿಜ್ಞಾಂ ತ್ವಂಸರ್ವಂವದಸ್ವಮಾಂ

ಗರ್ಗಲುವಾಚ

ಪುನಃಪಚಾರಾನ್ನಿ ಯತಮಪರಜ್ಯುತಿದೇವತಾಃ || ತತೋ  
ಪರಾಗಾ ದ್ವೈವಾನಾಂ ಉಪಸರ್ಗಾಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ || ೫ ||

(೨೨) ರಸ್ತೆ



ಬೀಕಮೆನುವು ಉತ್ಪಾತಗಳೆನಲವನ್ನ ಆವುಗಳೆ  
ಗೆ ಕಮನ ವನ್ನು ನೆಲ ಬೀಕೆಂದು ಕೆಳು ವಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ  
ಮಾತೀ ಯಿತೆಂದನು || ೧ ||

ಯಲೈ ರಾಜೋತ್ತಮನೆ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದೆ  
ವೃದ್ಧಗರಾಚಾರ್ಯನು ಅತ್ತಿ ಮುನೀಶ್ವರನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ  
ದೊಳ್ಪೊಳಿದ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಪೇಳುವೆನು || ೨ ||

ಸರಸ್ವತೀ ತೀರದೊಳ್ ಸ್ನಾನವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಗೆ  
ರ್ಗಾ ಚಾರ್ಯರನ್ನ ತ್ರಿಮುನಿಯು ಯಲೈ ಜ್ಞಾನನಿಧಿ  
ಯೆನಪ್ಪರಾಗುವ ರಾಜನಗರ ಜನಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವ ರೂಪನೆ  
ನಾಗುವದೂ ಅದೆಲ್ಲವಂ ಪೇಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಗೆಯ್ಯವೆ  
ಲ್ಲಿ ಗರ್ಗನಿಂತೆಂದನು || ೪ ||

ಯಲೈಮಹಾ ಮುನಿಯೆಜನಗಳ ದ ರಾಚಾರಗಳಿಂ  
ದೆವತೆ ಗಳುಕೂಡಿರಾಗುವರು ಅದರಿಂ ಲೊಕ್ಕರ್ಯ ಧರ್ಮಂ  
ಕ್ಷಿಪ್ತವದೆ, || ೫ ||



ದಿನ್ಯಾತ ರಿಹ್ತೆ ಭೌಮಂಚ ತ್ರಿವಿಧಂ ಸಂಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ||  
ಗ್ರಹಕ್ಷೇತ್ರವೈಕೃತದಿವ್ಯ ವಾಂತರಿಹ್ತಂ ನಿಬೋಧಮೇ || ೬

ಉಚ್ಚಾಪಾತ ದಿಶಾಂದಾಹಾ ಪರಿವೇಷ ಸ್ತಥೈವಚ || ಗಂಧ  
ವಾನಗರಂ ಚೈವ ವೈಷ್ಣಿಕ್ತ ವಿಕೃತಾ ಉಯಾ || ೭ ||

ವಿವಮಾದಿನಿಲೋಕೇಸ್ತ್ರಂ ನ್ನಾಂತರಿಹ್ತಂನನಿವೀಶತ್ ||ಚರ  
ಸ್ಥಿರಭವೋಭೌಮಾ ಭೂಕಂಠ ಶ್ಚಾಪಿ ಭೂಮಿಜಃ || ೮ ||

ಜಲಾಶಯಾನಾಂ ವೈಕೃತ್ಯಂ ಭೌಮಂ ತದಪಿ ಕೀರ್ತಿತಂ||  
ಭೌಮಾತ್ವಲ್ಪಫಲಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಚರಣಚಪಿಪಚ್ಯತ || ೯ ||  
ಅಭ್ರಜಂ ಮಧ್ಯಫಲದಂ ಮಧ್ಯಕಾಲಫಲಸ್ರದಂ || ಅದ್ಭು  
ತೇತು ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ಯದಿವೈಷ್ಟಿಶ್ಚಿವಾ ಭವೇತ್ || ೧೦ ||

ಅದೆಕ್ಕೈವೂವೆ-ಕಾಲದೊಳ್ ದಿವ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷಭೌಮ  
ಗುಣದಉತ್ಪತ್ತಿಗಳುಂಟಾಗುವವೊ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹನ  
ಕ್ಷೇತ್ರಗಳವಿಕಾರವು ದಿವ್ಯವೆನಿಸುವದು || ೬ ||

ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂ ಕೊಳ್ಳೋ ಬೀಳುವದು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲು  
ರಿಯುಂಟಾಗುವದು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಗೆ ಪರಿವೆಪವು ಗಂಧರ್ವ  
ನಗರವು. ವೃಷ್ಟಿ ವಿಕಾರ ಮೊದಲಾದ್ದು ಸಹ ಅಂತರಿಕ್ಷವೆ  
ನಿಸುವದು || ೭ ||

ಸ್ಥಿರಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಕಾರವು ಭೂಕಂಪವು; ಜ  
ಲಾಶಯವಿಕಾರವು; ಪೈರಗಳವಿಕಾರವು, ಸಸ್ಯಭೌಮ ವೆನಿ  
ಸುವದು || ೮ ||

ನಕ್ಷತ್ರ, ಪಾತಾದ್ವೈತ್ಯ ತಪ್ಪತದೆ ಫಲವು ಶೀಘ್ರ ವಾಗಿ  
ಯುಂಸಂವಕಾಶ ವಾಗಿ ಯುಂ ಆಗದೆಮಧ್ಯೆ ಕಾಲದಲ್ಲಾ  
ಗುವದು; ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಂಡಯೇಳು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಒಳ್ಳೆ  
ಮಳೆಯಾಗಲಉತ್ಪತ್ತಿವು ನಿಷ್ಫಲ ವಾಗುವದು ಶಾಂತಿ  
ಯಿಲ್ಲದೆಉತ್ಪತ್ತಿವು ಫಲಪ್ರಸಾರದೊ. || ೧೦ ||

ಸಪ್ತಾಹಾಭ್ಯಂತರಜ್ಞೇಯ ಮದ್ಭುತಂನಿಷ್ಫಲಂಭವತಿ  
 ಅದ್ಭುತಸ್ಯ ವಿಪಾಕಶ್ಚ ವಿನಾಶಾಂತತ್ವ ನದೃಶ್ಯತೆ || ೧೧ ||  
 ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಷೈ ಸ್ತಥಾಜ್ಞೇಯಂ ಸುಮಹದ್ಭಯಂ ಕಾರಕಂ |  
 ರಾಜ್ಞಃ ಶರೀರೇ ಲೋಕೇಷ್ವರದ್ವಾರೇ ಪುರೋಹಿತೆ || ೧೨ ||  
 ಪಾಕಮಾಯಾತಿವೃತ್ತಿಷು ತಥಾವೈಕೋಶನಾಹನಿ |

ಋತುಸ್ವಭಾವಾದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಭವಂತ್ಯದ್ಭುತಸಂಜ್ಞಿತಾಃ ||  
 ಶುಭಾವಹಾಸ್ತೇ ವಿಜ್ಞೇಯಾಸ್ತಾಂಶ್ಚಮೇ ಗದತ ಶ್ರಣು |  
 ವಜ್ರಾಶನಿ ಮಹೀಕಂಪ ಸಂಧ್ಯಾನಿರಪ್ಯತನಿಸ್ವನಾಃ || ೧೪ ||  
 ಪರಿಸೇಷ ರಜೋ ಧೂಮ ರಕ್ತಾರ್ಕಾ ಸ್ತಮಯಾದೇನಾಃ  
 ದ್ರೂಮಾದ್ಭೈದಪರಸ್ನೇಹೋ ಬಹುಶಸ್ತೃಫಲದ್ರೂಮಾಃ || ೧೫ ||  
 ಗೋ ಪಕ್ಷಿ ಮಧು ವೈದ್ಧಿ ಶ್ಚ ಶುಭಾನಿ ಮಧು ಮಾಧವೆ |

ಋತ್ನೋಲ್ಕಾಪಾತಕಲುಷಂಕಪಿಲಾರ್ಕೈಂದುಮಂಡಲಂ || ೧೬ ||  
 ಕೃಷ್ಣಾ ಕ್ಷೈತಂಽಥಾಪೀತಂ ಧೂಸರಧ್ವಾಂತಲೋಹಿಕಂ |

ಭಯಂಕರ ವಾಗಿಯುಂ ಟಾದೆಉತ್ಪಾತವು ಮುನು  
 ಸೆಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ಫಲಿಸುವದು ಅದರಿಂದ ರಾಜನಕರೀರ ಕ್ಷಾ  
 ಗಲೀ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಲೀ ಪುರದವರ ಗಳಿಗಾಗಲೀ ಪುರೋಹಿ  
 ತನಿಗಾಗಲೀ ಪುತ್ರರಿಗಾಗಲೀ ಬೋಕ್ಕನ ಕ್ಷಾಗಲೀ ಗಜಾ  
 ಶ್ವಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಲೀ ಹಾನಿಬರುವದು || ೧೨ ||

ಉತ್ಪಾತಗಳು ಅಶುಭ ವಾದರುಂ ಋತು ಸ್ವಭಾವ  
 ದಿಂ ಕೆಲವು ಶುಭಫಲವಾಗುವವು ಅದಂಕೇಳುವನಾಗು.  
 ವಸಂತ ಋತು ವಿನಲ್ಲಿ ಶಿಡಿಲು ಮಿಂಚು ಭೂಕಂಪ ಸಂ  
 ಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಡುಗು ಮೊದಲಾದಂಥಾ ಭಯಂಕರ  
 ವಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಪರಿವೇಷಗಳು ರಜೇಧೂ ಮಂಗಳಿಂದಿ  
 ಗ್ಯಾಪ್ಪಿಯು ಅತಿ ರಿಕ್ತ ನಾದ ಸೂರ್ಯನ ಅಸ್ತೋ ದಯ  
 ಗಳು ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವೃಕ್ಷ ಉದಿಸುವದು. ಆ  
 ತಿಯಾಗಿ ಫಲಿಸುವದು. ಗೋ, ಪಕ್ಷಿ, ಮಧುಗಳಿಗೆ ಅತಿ  
 ವೃದ್ಧಿಯು ಸಹಶುಭಕರವು. || ೧೩ ||

ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುನಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳಿನಕ್ಷತ್ರ ಬೀಳುವದು  
 ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲಗಳು ಕಪಿಲ ವರ್ಣ ವಾಗುವದು.  
 ಕಪ್ಪು, ಬಿಳಿಪು, ಹಳದಿ ಯೂಗಿಯುಂ, ಧೂಮ್ರ ವರ್ಣ

೨೫೬.

ಗತ್ತಪ್ರಾಪ್ತರುಣಸತಧ್ಯಂ ನಭಃಕ್ಷುಬ್ಧಾರ್ಣವೋಷವಂ ||  
ಸರಿತಾಂಚಾಂಬುಸಂಶೋಷದೃಷ್ಟವಗ್ರೀಪ್ತಕುಭಂಭವತ್ ||

ಶಕ್ರಾಯಃಧಸ್ರೀವೇಷಂ ವಿದ್ಯೋದುಲೃತ್ಕಾಢೀಹಣಂ ||  
ಕಮೋ ದ್ವರನ ವೈಕೃತ್ಯಂ ಹ್ರಸನಂ ದಾರಣಂ ಕ್ಷೇತಃ | ನ  
ದ್ಯೋದ ಪಾನ ಸರಸಾಂ ವಿಧೂನ ತರಣ ಪ್ಲವಾಃ ೧೯  
ಶೃಂಗಿಣಾಂಚ ವರಾಹಾಣಾಂ ವರಾಸು ಕುಭ ಮಿಷ್ಯತೆ |

ತೀತಃನಿಲ ತುಷಾರತ್ವಂ ದಿವ್ಯನಂವೈಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ || ೨೦

ವಿ ಗಿಯುಂ, ಅಂಧಕಾರಯುಕ್ತವಾಗಿಯುಂ, ರಕ್ತಪುಷ್ಪದಂತ ಕೆಂಪಾಗಿಯುಂ ಆಕಾಶ ವಾಗುವದು. ಮೆಳ್ತು ಮದುವೆ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲದೊಳ್ ಹೈಬ್ಬಿವಾದೆ ನಮುದ್ರ ದಂತೆ ಕಾಣ್ಬಿರುವದು, ನದಿಗಳಲ್ಲದಕ ಶೋಷಿಸುವದು. ಸಹ ಕುಭಕರವು. || ೧೩ ||

ವರ್ಮಮುಕುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲುಗಳು ಕಾಣ್ಬಿರುವದು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರಿಗೆ ಪರಿವೇಷ ಕಟ್ಟುವದು, ಮಿಂಚುಗಳುದೆಯಿಸುವದು. ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುವ ನಕ್ಷತ್ರ ಬೀಳುವದು, ಅದೆಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಬಹಳ ಯೋತ್ತಿರುವದು. ಭೂಕಂಪವು, ವುದ್ವಾರ್ಚನೆಯಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವದಂತೆ ವಿಕಾರ ವಾಗುವದು ಒಂದೆಡೆಯೊಳ್ ನೆಲ ತಗ್ಗಿ ಬಿರಿಯುವದು. ನದೀ, ಜಲಾಶಯ, ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ಶೃಂಗವುಳ್ಳ ಮಹಿಷಾದಿಗಳು, ಹಂದಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸಹ ವೈಕೂಡವಿ ಕೊಂಡೀಜಾಡುವದು ಸಹ ಕುಭಕರವು. || ೧೪ ||

ಅತಿ ಶೀತವಾದೆ ಗಾಳಿ ಮಂಜುಗಳು ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿ ಕೊಲಾಹಲವು ರಕ್ಷೋ ಭೂತ ಪಿಶಾಚಗಳ ದ್ರವ್ಯವು ಅ

ರಕ್ಷೋಭೂತಪಿಶಾಚಾನಾಂ ದರ್ಮನಂವಾಗಮಾನಪೀ | ದಿಶೋ  
ಧೂಮಾಂಧಕಾರಾಂಶ್ಚ ಸನಭೋವನ ಏವೇತಾಃ || ೨೦  
ಉಚ್ಚೈಸ್ಸೂರೈರ್ದಯಾಸ್ತಾಚ್ಛ ಹೇಮಂತೇಶೋಭನಾಸ್ತೃಘ್ನ  
ತಾಃ ||

ದಿವ್ಯಸ್ತಿಗ್ರರೂಪಗಂಧರ್ದವಿಮಾನಾದ್ಭೂತದರ್ಮನಂ || ೨೧ ||  
ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರತಾರಾಣಾಂ ದರ್ಶನಂನಾಗಮಾನುಪೀ | ಗೀತ  
ವಾದಿತ್ರೈಃ ಘೋಷೋ ವನ ಪವೇತ ಸಾನುಷು || ೨೨ ||  
ಸಸ್ಯ ವೈದ್ಧಿ ಸೇನೋ ಪ್ವತ್ತಿಃ ಶರತ್ಕಾಲೇ ಶುಭಾ ಸ್ತೃತಾಃ |  
ಹಿಮಪತತಾನಿಲಯಾತ್ವತ ವಿರೂಪಾದ್ಭೂತದರ್ಮನಂ || ೨೩ ||  
ಕೃಷ್ಣಾಂಜನಾಭ್ರವಾಕಾಶಂ ತಾರೋಲ್ಕಾಪಾತಪಿಂಜರಂ |  
ಚಿತ್ರಗರ್ಭೋದ್ಭವೇಸ್ತಿಗ್ರಮಗೋಜಾಶ್ವವೈಗಪಕ್ಷಿಪು || ೨೪ ||  
ಪತ್ರಾಂ ಕೂರ ಲತಾನಾಂ ಚ ವಿಕಾರಃ ಶಿಶಿರೇ ಶುಭಾಃ || ...

ಯಿತು ಸ್ವಭಾವವನ ವಿನಾದ್ಭೂತಸ್ಯ ಜಾತಸ್ಯದೈವ್ಯಸ್ಯ ತು

ಮಾನುಷ ವಾಕ್ಯಾಗುವದು ಆಕಾಶ, ವನ, ಪರ್ವತ ಸಮಿತ  
ವಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಧೂಮ ಭರಿತ ವಾಗುವದು, ಸೂರ್ಯ  
ನು ಉದಯಾಸ್ತ ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವದು ಸಹ  
ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಭಕರವು || ೨೦ ||

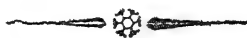
ಕರತಾಳದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀರೂಪ, ಗಂಧರ್ವ, ವಿಮಾನ  
ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ ತಾರಾಧರ್ಮನವು ಅವಮಾನುಷ ವಾಕ್ಯವೆ  
ಣವು ವನ ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೀತ, ವಾದ್ಯ ಧ್ವನಿ ಯಾಗುವದು  
ಪೃಥುಗಳ ವೃದ್ಧಿ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಹ ಕುಭಕರವು. || ೨೧ ||

ಹಿಮ ವಧಿಕವಾಗಿ ಬೀಳುವದು, ವಕ್ರವಾಗಿ ಗಾಳಿ  
ಬೀಸುವದು, ವಿಕಾರವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ದರ್ಶನವು ಆಕಾಶವ  
ತಿ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಉರಿಯುವ ತಾರೆಗಳು ಬೀಳುವದರಿಂ ಕಳದಿ  
ಯಾಗಿ ಕಾಣ್ಬರು ವದು, ಸ್ತ್ರೀರು ಗಳಲ್ಲೂ, ಗೋವು  
ಮೇಕೆ, ಕುದುರೆ, ಜಿಂಕೆ ಮೊದಲಾದವು ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ  
ಗರ್ಭೋತ್ಪತ್ತಿ ಯಾಗುವದು ಸಹ ಶಿಶಿರ ಋತುನಿ ನಲ್ಲಿ ಕು  
ಭಕರವು. || ೨೨ ||

ಖೇತು ಸ್ವಭಾವ ದೋತಾಳಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಉತ್ಪತ್ತಿ



ಶೀಘ್ರಮೀವಚ್ಛೇದಃ | ಯಥಾ ಗಮಂತಂತಿರನಂತರಂತುಕಾರ್ಯಾ  
ಯಥೇಕಾ ವಸುಧಾಧಿಪಿನ || ೫೬ || ... ..



ಇತಿ ಷೋ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ ಅದ್ಭುತ ಶಾಂತಿರೌತ್ಪಾತಿಕೋ  
ನಾಮ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶ ದುತ್ತರ ದ್ವಿಶತತಮಾ

ದ್ವಾಯಸ್ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ಶ್ಲೋಕಸ್ತು

ಗರ್ಗಃಉವಾಚ್

ಪಿವತಃಚಾಃ ಪುನ್ಯತ್ಯಂತಿ ವಸಂತ ಪ್ರಜ್ವಲಂತಿಚ್ಛೇದಃ || ಪ  
ಮಂತ್ಯಗ್ನಿಂ ತಥಾ ಧೂಮಂ ಸ್ನೇಹಂ ರಕ್ತಂ ತಥಾವಸಾಂ  
ಆರಯಂತಿ ರುದಂತ್ಯೇತಾಃ ಪ್ರಖಿದ್ಯಂತಿ ಹಸಂತಿಚ್ಛೇದಃ || ಉತ್ತಿ  
ಪಂತಿ ನಿಷೀದಂತಿ ಪ್ರಧಾವಂತಿ ದಮಂತಿ ಚ || ೫ ||  
ಭುಂಜತೇ ಪಿತ್ರಸಂತೇನಾ ಕೋಶ ಪ್ರಹರಣಾ ದ್ವಜಾಃ || ಅ  
ನಾ ದ್ವುಖಾವೈಭವಂತಿ ಸ್ಥಾನಾಸ್ಥಾನಂಭವಂತಿಚ್ಛೇದಃ || ೬ ||

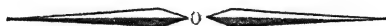
ತಗಳಿಗೆ ರಾಜನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಶಾಂತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ  
ಮಾಡಿಸಬೇಕು. || ೨೬ ||



ಯೇನು ಗರ್ವಚಾರ್ಯನು ವೇಳಿದನೆಂಬತ್ತಿಗೆ

೨೨ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



ಶ್ಲೋಕ



ಪುನಃ ಗರ್ವಚಾರ್ಯನು ವೇಳಿದನೆಂಬತ್ತಿಗೆ  
ಪ್ರತಿಮೆಗಳು, ಕುಣಿಯುವದು, ನಡಗುವದು, ಉರಿಯುವ  
ದು. ಅಗ್ನಿ, ಧೂಮ, ತೈಲ, ವನ, ರಕ್ತ, ಗಲಂಕಕ್ಕುವ  
ದು. ಕೂಗುವದು, ಅಳುವದು, ಬೆನುರುವದು, ನಡಗುವ  
ದು, ಯೆಳುವದು, ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವದು, ಮೊಂಡುವದು  
ಊರುವದು, ಭಜಿಸುವದು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಮೊ

ಪಿವಮಾದ್ಯಾಹಿ ದೈತ್ಯಾತೆ ವಿಶ್ವರಾ ಸ್ವರಸೋತ್ತಿತಾಃ ||

ಲಿಂಗಾಯತನವಿಪ್ರೇಷು ತತ್ರವಾಸಂನರೋಚಯೇತ್ || ೪ ||

ರಾಜೋವಾ ವೈಸನಂ ತತ್ರ ಸಚದೇಶೋ ವಿನಶ್ಯತಿ || ದೇವ

ಯಾತ್ರಾಸುಚೋತ್ಪತ್ತಾನ್ಪ್ರಪ್ತ್ವಾ ದೇಶಭಯಂ ವದೇತ್ ||

ಏಕಮಹಸ್ಯ ಹರೈಶ್ಚಪು ತತ್ರವಾಸಂ ನರೋಚಯೇತ್ ||

ಪಶೂನಾಂರುದ್ರಜಂಜ್ಞಿಯಂ ನೃಪಾಣಾಂಲೋಕವಾಲಜಂ

ಜ್ಞಿಯಂಸೇನಾಪತ್ರಿನಾಂಕುಯ.ತಸ್ಯೈಶ್ಚಕುಂದವಿಶಖಜಂ

ಲೋಕಾನಾಂವಿಷ್ಣು ವಸ್ಮಿಂದ್ರ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಸಮುದ್ಭವಂ || ೭ ||

ವಿನಾಯಕೋದ್ಭವಜ್ಞಿಯಂಗಣಾನಾಮೇಕನಾಯ.ಕಾಃ

ದೇವಪ್ರವೃತ್ತಿನ್ನೃಪಪ್ರವೃತ್ತಿ ದೇವಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಮಲಪ್ತಿಯಾಃ ||

ವಸುದೇವೋದ್ಭವಜ್ಞಿಯಂ ಗ್ರಹಾಣಾಂವೇವನಾನ್ಯಥಾ ||

ರೆಗಳನ್ನು ಧ್ವಜಗಳಂ ಸಹ, ಬಿಸಡುವದು ಅಧೋ ಮುಖ  
ವಾಗುವದು ಸ್ಥಾನಾಂ ತರಕ್ಕೆ ವೋಗುವದು ಇದೇ ಮೊದ  
ಲಾದಉತ್ಪತ್ತಿಗಳು ದೇವಸ್ಥಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೃಹಗಳಲ್ಲುಂ  
ಟಾಗುವಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ವ್ಯಸನ ಬರುವ ದಲ್ಲದೆ ದೇಶವು  
ಪಾಳಾ ಗುವದ್ದರಿಂದಲ್ಲಿ ವಾಸವಂ ಮಾಡಲಾಗದು || ೪ ||

ದೇವತಾ ಯಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರೆ ದೇವ  
ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲು ಇಂಥಾ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳ ಕಂಡರೆ ಆದೇಶಗಳ  
ಲ್ಲಿರಲಾಗದು. || ೫ ||

ರುದ್ರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲುತ್ಪತ್ತಿ ಕಂಡರೆ ಪಶುಗಳಿಗೂ  
ಗೋವಾಲ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಧೋರೆಗಳಿಗೂ ಸ್ಕಂದಪ್ರತಿಮೆ  
ಗಳಲ್ಲಿ ಸೆನಾಪತಿಗಳಿಗೂ ವಿಷ್ಣುವಸುಇಂದ್ರ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಪ್ರ  
ತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಗಣಪತಿಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿನ  
ಅಧಿಪತಿಗಳಿಗೂ ಗರುಡಾಂಜನೇಯಾದಿ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾ  
ಜದೊತರಿಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀನೊದಲಿದೆ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ  
ರಾಜಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂಕೃಷ್ಣಾದಿ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೃ  
ಹಗಳಿಗೂ ಸಹ ಭಯ ವುಂಟಾಗುವದು. || ೬ ||

ಹೀಗೆ ದೇವತಾ ವಿಕಾರಗಳಾದಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಹಸ್ಯ

ದೇವತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ವಿಶ್ವಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಶ್ರುತಿವಿತ್ತಾಪುರೋಹಿತಃ || ೯ ||

ದೇವತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಶ್ರುತಿವಿತ್ತಾಪುರೋಹಿತಃ || ೯ ||

ಪೂಜ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಗಂಧಮಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಂಪದಾಃ ||

ಮಹಾಸರ್ವಕೇನಾನವಿಧಿವತ್ ಉಪತಿಷ್ಠೋದನಂತರಂ || ತಲ್ಲಿಂ

ಗೋಪಮಂತೇಣ ಸ್ಥಿಲೀಪಾಕಂ ಯಥಾ ವಿಧಿ || ೧೦ ||

ಪುರೇ ಧಾಜುಹುಯಾದ್ವ್ಯೋಃ ಸಪ್ತರಾತ್ರ ಮತಂದ್ರಿತಃ ||

ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಮಧುರಾನ್ನವಾನ್ಯಃ ಸದಕ್ಷಿಣಾಃ ಸಪ್ತದಿ

ನಾನರೂಪಂ || ಪಾಪಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಕ್ಷಿತಿಗೊಪದಾನ್ಯಃ ಸರ್ವಾಂ

ಚಾನ್ಯಃ ಶಾಂತಿಮುಪೈತಿಪಾಪಂ || ೧೧ || ... ..



ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ ಆರಾಧನಾ ವಿಶ್ವಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಮಾನಾಃ

ತ್ರಿಂಶದತ್ತರ ದ್ವಿಕತ ತವೀಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ಜ್ಞಾನಿಯಾದೆ ಪುರೋಹಿತನಾಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾಮೃತ  
 ಸ್ನಾನವೆಂ ಮಾಡಿತಿ ಮಧುಸಕ್ತವೆಂ ಸಮರ್ಪಿತಿ; ವಸ್ತ್ರ, ಗಂ  
 ಧ ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳೆಂ ಪೂಜಿತಿ, ಮನೋಹರವಾದೆ; ಧೂಪ,  
 ದೀಪ. ಅನ್ನ ನಿವೇದನ, ತಾಂಬೂಲ ಸಮರ್ಪಣ ನಿರಾಜನ  
 ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪ ದ್ಯುಪಚಾರಗಳೆಂ ಪೂಜಿತಿ ಸ್ತುತಿಗಳೆಂ ಸ್ತು  
 ತಿತಿ ತದ್ಭಾವತಾಮಂತ್ರಗಳೆಂ ಸ್ತೋತ್ರ ವಾಕ್ಯವೆಂ ಮಾಡಿ ಏ  
 ಳುದಿವಸಗಳಾಲಸ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ರೋಮವೆಂ ಮಾಡಬೇಕು ||

ಆ ಏಳುದಿವಸ ಜಪ್ತೈಸಹಿತ ಮಧುರಾನ್ನಗಳಿಂದೆ  
 ಲೂ ಸದಕ್ಷಿಣ ತಾಂಬೂಲಾದಿ ಸಮರ್ಪಣದಿಂದೆಲೂ ಬ್ರಾ  
 ಹ್ಮಣ ಸಮಾ ರಾಧನೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಎಂಟನೇ ದಿನ ಗೋ ,  
 ಭೂವ್ಯಾದಿ ದಾನಗಳಂ ಕೊಡಲಾಅನಿಷ್ಟಗಳು ಶಾಂತವಾ  
 ಗುವವು. || ೧೨ ||

---

ಎಂದು ಗರ್ಗಮುನಿ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೨ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



೨೬೬

ಶ್ರೀರಸ್ತು



ಗರ್ಗಃಉವಾಚ

ಅನಗ್ನಿದೀಪ್ಯತೇಯತ್ರ ರಾಪ್ತೈಃ ಸ್ಯಾನ್ಯನಿರಿದನಃ || ನವೀ  
ಪ್ಯತೇಚ್ಚ ಧನವಾ ತ ದ್ರಾಪ್ತೈಃ ಸ್ವಾಪೀಡ್ಯತೇ ನೃಪೈಃ || ೧

ಪ್ರಜ್ವಲೇ ದವ್ರೇ ವೇದಾಂಸಂ ವಾ ತಥಾರ್ಥೈಃ ಸ್ವಾಪೀ ಕಿಂಚನ ||  
ಪ್ರಾಕಾರಂತೋರಣಂದ್ವಾರಂ ನೃಪಸೆಕ್ತೃಸುರಾಲಯಂ || ೨  
ಏತಾನಿಯತ್ರದೀಪ್ಯಂತ ತತ್ರರಾಜ್ಞೋಭಯಂಭವೇತ್ ||  
ವಿಧೂತಾನಾಪ್ರದದ್ಯಂತೇ ತದಾಪಿನೃಪತೇರ್ಭವೇತ್ || ೩ ||

ಅನೈತಾನಿತಮಾಂ ಸಿಸ್ಯು ವಿನಾಪಾಂಸು ರಜಾಂಸಿಚ ||  
ಧೂಮಶ್ಚಾನಗ್ನಿಜೋಯತ್ರ ತತ್ರವಿದ್ಯಾನ್ಮಹಾಭಯಂ || ೪

ತಪಿ ತ್ವದಭಿ ಗಗನೇ ಭಯಂ ಸ್ಯಾ ದೈಭಿ ವರ್ಜಿತ ||  
ದಿನಾ ಸತಾಃ ಗಗನೇ ತಥೈವ ಭಯ ಮಾದಿಶೇತ್ || ೫ ||



ಮಗಳ ಗರ್ಭಾಚಾರ್ಯನು ಪೇಳಿದನದೇತನೆ ಅಗ್ನಿಯಿ-  
ಲ್ಲದೆ ಪದಾರ್ಥವು ಕಾಷ್ಠವಿಲ್ಲದೆ ಅಗ್ನಿಯಾ ಕೂಡ ಎ-  
ಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವದೋ ಕಾಷ್ಠ ವಿದ್ದೆ ಅಗ್ನಿ ಉರಿಯದೋ  
ರಾಷ್ಟ್ರವು ಪರರಿಂ ಪೀಡಿತವಾಗುವದು । ೧ ।

ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಾಸವು ಇನ್ನೊಂದಶಿಯಾದೆಪದಾ-  
ರ್ಥವು ಪಾಕಾರತೋರಣ ದ್ವಾರ ರಾಜ ಗೃಹ ಸುಗಮಂ-  
ದಿರಗಳಾಯೆಲ್ಲಿ ಉರಿವನೋ ಶಿಡಿಲು ಬಡಿದದ್ದರಿಂದೆ ಲಾಗ-  
ಲಿ ಉರಿವನೋ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಭಯ ಪಾಪಿ ಯಾಗುವೆ-  
ದು. || ೩ ||

ಯೆಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲ ವಲ್ಲದೆ ಧೂಳಿಯು ಮಿಲ್ಲದೆ  
ಕತ್ತಲೆಉಂಟಾಗುವದೋ ಅಗ್ನಿ ಇಲ್ಲದೆ ಧೂಮ ಯೇಳು-  
ವದೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಯವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. || ೪ ||

ಮೇಘ ವಿಲ್ಲದೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಕಾಣ್ಬರುವೆ-  
ದು, ನಕ್ಷತ್ರ ಕಾಣದಿರುವದು, ಹಗಲು ನಕ್ಷತ್ರ ಕಾಣ್ಬರು-  
ವದು ಸಹ ಭಯಂಕರವು. || ೫ ||



ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರ ವೈಕೃತೆ ತಾರಾ ವಿಷಮ ದೇಶಾನಿ || ಪುರ  
ವಾಹನ ಯಾನೇಷು ಚತು ಪ್ಪಾ ನೈಗ ಪಕ್ಷೇಷು || ೬ ||  
ಆಯುಧೇಷುಚವೀಷ್ಟೇಷು ಧೂಮಾಯಸ್ತುತಧೈವಚ | ನಿರ್ದ  
ಮಸ್ತುಚಕೋಶಾಶ್ಚ ಸಂಗ್ರಾಮಸ್ತುಮುಲೋಭವೇತ್ || ೭ ||

ವಿನಾಸ್ತುಂವಿಷ್ಣು ಲಿಂಗಾಶ್ಚ ದೈತ್ಯಂತೆಯತ್ರಕುತ್ರಚಿತ್ | ಸ್ವ  
ಭಾವಾಶ್ಚಾಪಿ ಪೂರ್ವಂತ ಧನೂಂಷಿ ವಿಕೃತಾನಿ ಚ || ೮ ||

ವಿಕಾರಶ್ಚಾಯುಧಾನಾಂಸ್ಯ ತತ್ರಸಂಗ್ರಾಮವಾದಿಶೇತ್ |  
ತ್ರಿರಾತ್ರಾಪೂಷಿತಶ್ಚಾತ್ರ ಪುರೋಧಾಸ್ಸಸನಾರಿಂಶಃ || ೯ ||  
ಸಮಿನ್ಧ್ಯಕ್ಷೀರವೃಕ್ಷಾಣಾಂಸನ್ನಪೈಶ್ಚಧೃತನಚ | ರೋಮಂ  
ಕುರ್ಮಾದ್ಗ್ನಿ ಮಂತ್ರೈಃಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚೈವ ಭೂಜಯೇತ್ ||  
ದದ್ಯಾತ್ಸುವರ್ಣಂಚತಥಾ ದ್ವಿಜೈರ್ಭೂಗಾಶ್ಚೈವವಸ್ತ್ರಾ  
ಣಿತಥಾಭುವಂಚ || ಏವಂ ಕೃತೇಪಾಪಮುಪೈತಿ ನಾಶಂಯ  
ದಗ್ನಿ ವೈಕೃತ್ಯ ಭವಂದ್ವಿಜೇದ್ರ || ೧೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೆ ಅದ್ವೈತಶಾಂತಾವಗ್ನಿ ಕೃ  
ತ್ಯಂನಾಮ ಏಕತ್ರಿಂಶದುತ್ತರ ದ್ವಿಶತ  
ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ ಸಂಪೂರ್ಣಃ

ಗೃಹ ನಕ್ಷತ್ರವಿಕಾರದಲ್ಲೂ ತಾರೆಗಳು ವಿಷಮೆವಾಗಿ ಕಾಣ್ಬರುವಲ್ಲೂ, ಪುರ ವಾಹನ ಯಾನ, ಪಶು, ವೃಗ ಪಕ್ಷಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಜ್ವಲಿಸುವಲ್ಲೂ, ಹೊಗೆಯಾಡುವಲ್ಲೂ, ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಸ್ತರಗಳಿಂ ಪೊರ ಮೆಡುವಲ್ಲೂ, ಮಹತ್ವದ ಯುದ್ಧ ವಾಗುವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. || ೩ ||

ಅಗ್ನಿ ಇಲ್ಲದೆ ಕಿಡಿಗಳೆಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಟ್ಟುವವೋ, ಸ್ವತಃ ಅಲ್ಲಿಗಳಿಂ ಕೂಡಿದೆ ಧನುಗಳು ವಕ್ರವಾಗುವವೋ, ಆಯುಧಗಳು, ತಾವೇ, ವಿಕಾರವಾಗಿ ಚಲಿಸುವವೋ, ಅಲ್ಲಿಯುದ್ಧವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. || ೪ ||

ಇಂಥಾ ಉತ್ಪಾತಗಳಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತನು ತಿರಾತೋ ಪವಾಸವಂ ಮಾಡಿ ಏಕಾಗ್ರ ಚಿತ್ತದಿಂ, ಕ್ಷೀರ, ಸಮಿತ್ತು, ಪೃತ, ಸರ್ಪಪ ಗಳಂದಗ್ನಿ ಮಂತ್ರ ಗಳಿಂ, ಹೋಮವಂ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾರಂಧನೆ ಯಾದ ಬಳಿಕ ಗೋಸು ನೋ, ವಸ್ತ್ರ, ಭೂಮಿ ದಾನಗಳಂಕೊಡಲು ಅಗ್ನಿ ವಿಕಾರದಿಂದಂಟಾದ ಈ ದುರ್ವಿಕಾರಗಳು ಶಾಂತ ವಾಗುವವು

ಯೆಂದು ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯನು ಪೇಳಿದೆ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೩೧ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ,

ಸಂಪೂರ್ಣ



ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಗರ್ಗಉವಾಚ

ಪುರಷು ಯೇಷುದೈಶ್ಯಂತೆ ವಾದಪಾದೇನಚೋದಿತಾಃ | ರುದೇಂ  
 ತೂವಾಹಸಂತೂವಾ ಸ್ರವಂತೂವಾರಸಾನ್ವಯಾರ್ಹಾಃ || ೧ ||  
 ಅರೋಗಾವಾವಿನಾವಾತಂಶಾಖಾಂಮುಂಚಂತ್ಯಥೈದ್ರವಯಾಃ |  
 ಫಲಮೂಲಂತಥಾಕಾಲಂದೈಯಂತೀತಿಹಾಯನಾಃ || ೨ ||  
 ಪೂರ್ವವತ್ಸಪ್ತಂದಶಯಂತಿ ಫಲಂಪುಷ್ಪಂ ತಥಾಂತರೆ  
 ತ್ವೇರಂಸ್ತೇ ಹತಥಾರಕ್ತಂ ಮಧುತೂಯಂಸ್ರವಂತಿಚ || ೩ ||  
 ಶುಷ್ಯಂತ್ಯರೋಗಾಃಸಹಸಾ ಶುಷ್ಕಾರೋಹಂತಿವಾಪುನಃ |  
 ಉತ್ತಿಷ್ಠಂತೀಹಪತಿತಾಃ ಪತಂತಿಚ ತಥೋತ್ಪಿದಿತಾಃ || ೪ ||  
 ತತ್ರ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣ ವಿಪಾಕಫಲ ಮೇವ ಚ ||  
 ರೋದನೇ ವ್ಯಾಧಿ ಮಬ್ಧೈತಿ ಹಸನೇ ದಶ ವಿಭ್ರಮಂ || ೫ ||

ಶಾಖಾಪ್ರತಪನಂಕುಯಾನ್ ತ್ವಂಗ್ರಾಸೇ ಯಾಗನಂತನಂ |  
 ಬಾಲಾನಾಂಮರಣಂಕುರೈದ್ಬಲಾನಾಂಬಾಲಪುಷ್ಪಿತಾಃ  
 ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಭೇದಂ ಕುರುತೇ ಫಲ ಪುಷ್ಪ ಮಥಾಂತರೆ |  
 ಹೈಯಸ್ಸರ್ವತ್ರ ಗೋಕ್ಷೇರೇ ಸ್ನೇಹೇ ದುರ್ಮಿಹೈಲಕ್ಷಣಂ || ೬ ||

## ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಪುನಃ ಗರೂಢಾಽಯಮನು ಪೇಳಿದನೆಂದೇತನೇ; ಯಾ  
ವಪುಷ್ಪಗುಳಲ್ಲಿ ದೈವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ವೃಕ್ಷಗುಳು ಅಳುತಲಾ  
ಗಲಿ, ನಗುತಲಾಗಲಿ; ನಾನಾ ರಸಗಳಂಪ್ರವಿಸುವವೋ,  
ಗುಳಯ ಹೊಡೆತವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಂಬೆಗಳಂ ಕೆಡುವವೋ,  
ಅಕಾಡಲ್ಲಿ ಫಲಮಾಲಗಳಂ ತೋರುವವೋ, ಮಾರುವ  
ಷಾದಿಂ ಫಲಿಸುವಂಥಾವು ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲೇ, ಫಲ ಪುಷ್ಪ  
ಗಳಂ ಬಿಡುವವೋ ಹೀರ ತೈಲ ರಕ್ತಮಧು ಜಲಗಳಂಪ್ರ  
ವಿಸುವವೋ ರೋಗವಿಲ್ಲದೇ ಶುಷ್ಕವಾಗುವವೋ ಶುಷ್ಕ  
ವಾದಂಥಾದ್ದು ಚಿಗರುವವೋ ಬಿದ್ದಂಥಾವು ತಾನಾಗಿವಳು  
ವವೋ ಯದ್ದಂಥಾವು ಬೀಳುವವೋ ಆ ವಿಕಾರಗಳ ಫಲ  
ವಂ ಕೇಳುವನಾಗು ಅಳುವಿನಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ರೋಗವು ನ  
ಗುವಿನಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ವೈಪರೀತ್ಯವು.    || ೫ ||

ಕೊಂಬೆಬೀಳುವಲ್ಲಿ ರಣಾಗ್ರದೋಳ್ ಶೂರರಿಗೆ ಮ  
ರಣವು ಖಾಲ್ಯವುಷಾದಿಂ ಬಾಲಕ ಮರಣವು ಮಧ್ಯಕಾ  
ಲ ಪುಷ್ಪಫಲಗಳಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಭೇದವು ಹೀರಸಾವದಿಂ ಹೈ  
ಯವು ತೈಲಸಾವದಿಂ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು.    || ೬ ||

ಮಧ್ಯ ಸಾವದಿಂ ನಾಹನ ನಾಶವು ರಕ್ತ ಸಾವದಿಂ ಯು

ವಾಹನಾ ಪಚಯಂ ಮದ್ಯಂ ಗಕ್ತ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮಾವಿಶತ್ |  
 ಮಧುಸ್ರವೇಭವಿದ್ವ್ಯಧಿ ಜಲಸ್ರವೇನವಷತಿ || ೪ ||  
 ಅರೋಗಶೂಷಣಂಜ್ಞೇಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ದುರ್ಮಿಹೈ ಲಹೈಃ ||  
 ಶುಷ್ಕೈಷುಸಂಪ್ರರೂಹಸ್ತು ವಿರೇಮನ್ನಂಚರೀಯತ || ೫ ||  
 ಉತ್ಪಾದನೇ ಪತಿತಾಽನಾಂ ಚ ಭಯಂ ಭಿದೇ ಕರಂ ಭವತಿ |  
 ಸ್ಥಾನಾತ್ಸ್ಥಾನಂತುಗಮನೇ ದೇಶಭಂಗಸ್ತಥಾಭವತಿ || ೬ ||

ಜ್ವಲತ್ಸೃಪಿಚ ವೃಕ್ಷೈಷು ರುದೆತ್ಸೃಪಿಧನಕ್ಷಯಂ  
 ಏತತ್ಪ್ರಜಿತ ವೃಕ್ಷೈಷು ಸರ್ವಂ ರಾಜ್ಞೋವಿಪದ್ಯತ || ೭ ||

ಪುಷ್ಪಫಲೇನಾ ವಿಕೃತ ರಾಜ್ಞೋ ವೃತ್ಯು ತಥಾದಿಶೇತ್ ||  
 ಅನ್ಯೈಷುಚೈವವೃಕ್ಷೈಷು ವೃಕ್ಷೋತಪ್ತೇಷ್ವತಂದ್ರಿತ || ೮ ||  
 ಆಚ್ಛಾದಯಿತವೃಕ್ಷೇಗಂಧನಾಲ್ಯೈರ್ವಿಭೂಷಯೇತ್  
 ವೃಕ್ಷೋಪರಿತಥಾಭುತಂಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಪಶುಶಾಂತಯೇ || ೯ ||  
 ಶಿವ ಮುಚ್ಯತೇ ದೈವಂ ಪಶುಂ ಚಾಸ್ಮೈ ನಿವೇದಯೇತ್ |  
 ರುದ್ರೈರ್ಭವತಿ ವೃಕ್ಷೈಷು ಹಂತವ್ಯ ರುದ್ರಂ ಜಪೇತ್ತತಃ || ೧೦ ||

ದ್ಧವು ಜಿನಿನ ಸ್ರವದಿಂ ರೋಗವು ಜಲ ಸ್ರವಿಸುವದ್ದರಿಂ  
ವೃಷ್ಟಿಯು ಶುಷ್ಕ ವಾಗುವದ್ದರಿಂ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು ಪುನಃ  
ಚಿಗುರುವದ್ದರಿಂದೆನ್ನ ನಾಶವು || ೯ ||

ಬಿದ್ದೆ ದ್ವೇಷ ವದ್ದರಿಂದ ಭೇದೋಪಾಯ ವ್ರಾಬ  
ಲ್ಯವು ಸ್ಥಾನಾಂತರಕ್ಕೆ ಪೋಗುವದ್ದರಿಂದ ದೇಶ ನಾಶ  
ವು. || ೧೦ ||

ಉರಿಯುವ ದ್ದರಿಂದಲೂ ಅಳುವದ್ದರಿಂದಲೂ ಧನ  
ಕ್ಷಯವು ಈ ಲಕ್ಷಣ ಉತ್ತಮ ವೈಷ್ಣವ ಗಳಂದಲ್ಲಿ ಆಫಲ  
ರಾಜನಿಗಾಗುವದು || ೧೧ ||

ಫಲ ಪುಷ್ಪಗಳ ವಿಕಾರದಿಂ ರಾಜನಿಗೆ ವೈತ್ಯವೆಂ  
ದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಸಾಧಾರಣ ವೈಷ್ಣವಗಳೊಳಿಲಕ್ಷಣನಾ  
ದಲ್ಲಿ ರಾಜೀತರಿಗೂಫಲ ವಾಗುವದು ಯಾವದರಲ್ಲಿಲಕ್ಷ  
ಣವಾದಾಗ್ಯೂ ವಸ್ತುವಿಂ ದಾವೈಷ್ಣವವೆಂಬುಚ್ಚಿ ಗಂಧ ಮಾ  
ಲಯಾದಿಗಳಿಂ ದಲೂಕರಿತಿ ಅದರಮೇಲೆ ಭತ್ತವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೈವ  
ಮಂತ್ರಗಳಿಂ ದಾವೈಷ್ಣವಂ ಪೂಜಿತಿ ಶಶುವಂ ಸಮರ್ಪಿತಿ ರು  
ದ್ರಮಂತ್ರಗಳಿಂ ಹೋಮವನ್ನು ಅವುಗಳ ಜಪನಂಶಕವಾ  
ಡಿಸಬೇಕು. || ೧೨ ||

ಮಧು ಘೃತ ಮಿಶ್ರ ವಾದ ಮಾಯಸದಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ವೃಧ್ಯಾ ಜ್ಯ ಯುಕ್ತನ ತುಪಾಯಸನ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಪ್ರಾಂ  
ಕ್ಷ ಭುವಂ ಚ ದೇಗ್ಮಾತ್ | ಗೀತನ ನೃತ್ನನ ತಥಾ ಚ ಯೇ  
ತ್ತು ದೇವಂ ನರಂ ಪಾಪ ವಿನಾಶ ಹೇತೋಃ || ೧೫ ||



ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೆ ದ್ವಾ ತ್ರಿಂಶ ದುತ್ತರ

ದ್ವಿ ಶತ ತಮಾ ಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂ ಪೂ ರ್ಣಃ



ಶ್ರೀ ರಸ್ತು

ಗರ್ಗ ಉನಾಚ

ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ರನಾ ವೃಷ್ಟಿ ರ್ಛಭಿ ಹೌದಿ ಭಯಂ ಮತಂ  
ಅನೃತ್ಯತುದಿವಾನಂತಾವೃಷ್ಟಿಜ್ಞೇ ಯಾಭಯಾನಕಾಂ || ೧ ||

ಅ ನಭಿ ವೈಕೃತಾ ಕ್ಷೈವ ವಿ ಜ್ಞೇಯಾ ರಾಜ ಮೃತ್ಯುನಿ |  
ಶಿಂತೂಷ್ಣಾ ನಾಂವಿಪರಾಸೇನೃಪಾಣಾಂರಿಪೃಜಂಭಯಃ || ೨ ||

ಕೋಣಿಕಂ ವರ್ಷತ ಯತ್ರ ತತ್ರ ಕಸ್ತು ಭಯಂ ಭವತ್ |  
ಅಂಗಾರ ವಾಂಸು ವರ್ಷೇಷು ನಗರಂ ತದ್ವಿ ನಕೃತಿ || ೩ ||

೨೨೫

ಸಮಾರಾಧನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಭೂ ದಾನವಂ ಕೊಟ್ಟು ಗೀತ  
ನೃತ್ತಾದಿಗಳಿಂ ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಪೂಜಿಸಲಾ ದೋಷ ಶಾಂತ  
ವಾಗುವದು. || ೧೫ ||



ಎಂದು ಗರ್ಗ ಮುನಿ ಪೆಂಚಿದ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೨೨ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ,

ಸಂಪೂರ್ಣ



ಶ್ರೀರಸ್ತು



ಮರಳಿಗರ್ಗ ಚಾರ್ಯನು ಪೇಳಿದನೆ ದಂತೆನೆ ವರ್ಷ  
ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಲವಾಗಿ ಮಳೆ ಯೊದರೆ ಅತಿವೃ  
ಷ್ಟಿ ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ದುರ್ಭಿಕ್ಷಾದಿ ಭಯಂಗಳಂ ಉಂಟಾಗುವ  
ವು || ೧ ||

ಮೆಚ್ಚಿವಿಲ್ಲದೆಗುಡಗು ಮಾಡಲಾದ ವಿಕಾರವಾದರೆ  
ರಾಜನಿಗವೃತ್ಯವು - ಶೀತೋಷ್ಣ ಗಳವೃತ್ತ್ಯಾಸ ವಾದರೆ  
ತುಗಳಂ ರಾಜನಿಗೆಭಯವು || ೨ ||

ರಕ್ತದಮಳೆಯಾದೆಡೆ ಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಭಯವು ಬೆಂಕಿ  
ಧೂಳು ಗಳಮಳೆಯಾದರೆ ಅನಗರಪಳಾಗುವದು || ೩ ||



ಮಜ್ಜಾಸ್ಥಿನ್ನೇ ಹವಣಾಂಸಾನಾಂ ಜನಮಾರಭಯಂಭವಿತ್  
ಫಲಂಪುಷ್ಪಂತಥಾಧಾನ್ಯಂ ಪರಣಾತಿ ಭಯನಾಯತು || ೪ ||

ವಾಂಸುಜಂತುಫಲಾನಾಂಚ ವರ್ಷತೋರೂಗಜುಭಯಂ ।  
ಛಿದ್ರವಾನ್ಮ ಪ್ರವರ್ಷಣ ಸಸ್ಯನಾಂ ಭೀತಿವರ್ಧನಂ || ೫ ||

ವಿಗಜ ಕ್ಲಿ ರವೌ ವೈಭೈ ಯದಾ ಭಾಯಾ ನ ದೈಶ್ಯತೆ ।  
ದೈಶ್ಯತೆ ತು ಪ್ರತಿವಾ ವಾ ತತ್ರ ಬೇಶ ಭಯಂ ಭವಿತ್ || ೬ ||

ನಿರಭೈ ವಾ ಥ ರಾತ್ರೌ ವಾ ಶೈಕಂ ಯಾನಿತ್ಯಾತ್ತರಣ ತು ।  
ಇಂದ್ರಾಯುಧಂತಥಾದೈಷ್ಟ್ಯವಿಲಾಸಾಂತಥೈವಚ || ೭ ||  
ದಿ ಗ್ವಾಹ ಪರಿವಿಷಾ ಚ ಗಂಧವೇ ನಗರಂ ತಥಾ । ಪರ ಚ  
ಕ್ರ ಭಯಂ ಬ್ರೂಯಾ ದೈಶ್ಯಪದ್ರವ ಮೇವ ಚ || ೮ ||

ಸೂರ್ಯೋದಯ ಪರ್ಜನ್ಯ ಸುಖಾರಣಾನಾಂ ಯಾಗ ಸ್ತುತಾ  
ರೋವಿಧಿವದ್ವಿಜಿದ್ರೆ । ಧನಾನಿ ಗೌಃ ಕಾಂಚನದಕ್ಷಿಣಾಚ

ಮೆಜ್ಜಾ ಸ್ಥಿ ಸ್ಥೇರ ಮಾಂಸಗಳ ಮಳ ಯಾದರೆ  
ಜನಗಳಿಗೆ ಮರಣವು ಫಲ ಪುಷ್ಪ ಧಾನ್ಯ ವೃಷ್ಟಿಯಾದರೆ  
ಶತ್ರು ಭಯವು. || ೪ ||

ಧೂಳಿವಾಣಿಗಳ ಮಳೆಯೊದರೆ ರೋಗ ಭಯವು  
ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ದ ಮಳೆಯೊದರೆ ಪೈರುಗಳಿಗೆ ಭಯವೂ

ಸೂರ್ಯ ಬಿಂಬ ಧೂಳಿಯಿಂ ಮರೆಯೊಗದೆ ಮೆಘವಿಲ್ಲ  
ದಿವಕಾಶದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಛಾಯೆ ಕಾಣದಿದ್ದರುಂ ವೈಶ್ಯಸಮಾ  
ಗಿಕಾಣ್ಣಂದರುಂ ಅಥವಾ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರತಿಛಾಯೆ ಜಲಾಧಿಗಳ  
ಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕಂಡರುಂ ದೆಶಕ್ಕೆ ಭಯವು || ೫ ||

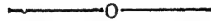
ಹಗಲಾಗಲೀ ರಾತ್ರಿಯಾಗಲೀ ಮೆಘವಿಲ್ಲ ದಿರುವಲ್ಲಿ  
ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರವಾಗಿ ಬಿಲ್ಲುಕೊವನ ಬಿಲ್ಲು ಕಂಡರುಂದಿಕ್ಕು  
ಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿಯುಂಟಾದರುಂ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಪರಿವೇಷಗಂಧ  
ವೇ ನಗರಾದಿಗಳು ಕಂಡರುಂ ಶತ್ರುರೋಗ ಗಳಿಂದೆ ಶತ್ರು  
ಭಯ ನೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. || ೬ ||

ಈ ದೋಷಗಳ ಶಾಂತಿ ಗೋಸುಗ ಸೂರ್ಯ ಚಂ  
ದ್ರ ಪರ್ಜನ್ಯ ವಾಯು ದೇವತಾಕ ಯಾಗವಂ ಮಾಡಿ ಧನ

ದೇವಾದ್ವಿಜಾನಾ ಮಘನಾಶಹೇತೋಃ || ೯ ||



ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯ ಪುರಾಣೇ ತ್ರಯ ಸ್ತೋತ್ರ ದಾತ್ತರ  
ದ್ವಿ ಶತ ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
ಸಂ ಪೂರ್ಣಃ



ಗರ್ಗ ಉವಾಚ



ನಗರಾ ದೇವಸಪಂತಿ ಸುವಿಾಪಮುಪಯಾಂತಿ ಚ | ನ  
ದೈರ್ಯದ್ರದ ಪ್ರಸ್ರಣಾ ವಿರನಾಶ್ಚ ಭವಂತಿ ಚ || ೧ ||  
ವಿವೇಣಂ ಕಲುಷಂ ತಪ್ತಂ ಘನ ವಜ್ಜಂತು ಸಂಕುಲಂ |  
ಸ್ನೇಹಂಕ್ಷೀರಂಸುರಾಂರಕ್ತಂ ವೇಹಂತವಾಕುಲೋದಕಾಃ ||  
ಷಣ್ಮಾ ನಾ ಭ್ಯಂತರೆ ತತ್ರ ಪರಚಕ್ರ ಭಯಂ ಭವತ್

ಜಲಾಶಯಾ ನದೇತವಾ ಪ್ರಜ್ವಲಂತಿ ಕಥೇಚನ || ೨ ||

ಧೆಂನು ಕಾಂಚನ ದತ್ತಿಣಾ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸವಾ  
ರಾಧನೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೯ ||



ಎಂದು ಗರ್ಗಮುನಿ ಪೇಳಿದೆ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೦೩೩ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



ಶ್ರೀರಸ್ತು



ಮರಳಿ ಗರ್ಗ ಮುನಿ ಪೇಳಿದೆ ನದಂತೆನೆ:- ನಗರ ಸ  
ವಿಾಪದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನದೀ ಪ್ರವಾಹಗಳು ರಸಹೀನವಾ  
ದರುಂ ವಿವರ್ಣ ವಾದರುಂ ಕಲುಷ ವಾದರುಂ ನೊರೆ ಹೆ  
ಚ್ಚಿದರುಂ, ಕ್ರಿಮಿ ಹೆಚ್ಚಿದರುಂ ತೈಲ ಕ್ಷೀರ ಮಥ್ಯೆ ರಕ್ತ  
ಗಳಂ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಪರಸೈನ್ಯದಿಂ  
ಭಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೧ ||

ಕರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ ನೊಡಲೊಡೆ ಜಲ ಸ್ನಾನ ಗಳು  
ಕೂಗಿದರುಂ ಉರಿದರುಂ ಉರಿ ಹೊಗೆ ಧೂಳುಗಳಂ ಬಿಡು  
ತ್ತಿದ್ದರುಂ ಕ್ರಿಮಿ ಕೂಡಿದ್ದರುಂ ಸಂಗೀತ ಧ್ವನಿ ಸಹಿತವಾ

ವಿಮುಚ್ಛೇತಿ ತಥಾಬ್ರಹ್ಮಣ ಜ್ಞಾನಲಾಭೋಮರಜಾಃ ಸಿಚ್ಛಃ |  
 ಅಖಾತವಾಜಲೋತ್ಪತ್ತಿಃ ಸುಸತ್ವಾವಾಜಲಾಶಯೋಃ || ೪ |  
 ಸಂಗೀತಶಬ್ದ ಕೂಶ್ರಯುತ ಜನಮಾರಭಯಂಭವೇತ್ ||  
 ದಿವ್ಯಮುಃಖೋವ ಯಂಸಿಪಿವ ಧುತ್ಯಲಾವಸೇಚನಂ || ೫ ||  
 ಜಪವ್ಯವಾರುಣಾಮಂತಾ ಸ್ತೈಶ್ಚ ಹೋಮಾಜಲಭವೇತ್ |  
 ಮಧ್ಯಾಹ್ನಯುಕ್ತಂ ಪರಮಾನ್ನಮತ್ರ ದೇಯಾದ್ವಿಜಾನಾಂ  
 ದ್ವಿಜಭೋಜನಾರ್ಥಂ || ಗಾವಶ್ಚ ದೇಯಾ ಸ್ವಿತವಸ್ತ್ರಯು  
 ಕ್ತಾಸ್ತಧೋ ದೇಕುಃಖಾಃ ಸಲಿಲಾಫಿ ಶಾಂತೈಃ || ೬ ||

---

ಇತಿಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಮಾರಣೇಂದ್ರತಪಾಂತೌಸಲಿಲಾ  
 ಶಯವೈಕೃತನಾಮಚತುಸ್ತಿಂಶದ್ವಿಂಶತ್ಪದವಿನ್ವಿ

ಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ

ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಗರ್ಗಃ ಉವಾಚ್

ಅಕಾಲಪ್ರಸವಾನಾರ್ಯಃ ಕಾಲಾಂತೀಪ್ರಜಾಸ್ತಥಾ | ವಿಕೃ  
 ತಪ್ರಸವಾಶ್ಚೈವ ಯುಗ್ಮ ಸಂಪ್ರಸವಾಸ್ತಥಾ || ೧ ||  
 ಅವಾನುಷಾದೈತುಂಡಾಶ್ಚ ಸಂಜಾತವ್ಯಸನಾಸ್ತಥಾ || ಹೀ  
 ನಾಂಗಾಅಧಿಕಾಂಗಾಶ್ಚ ಜಾಯಂತೇಯದಿನಾಸ್ತಿ || ೨ ||

ಗಿದ್ದರುಂ ಹಳ್ಳಿವೆಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜಲೋತ್ಪತ್ತಿ ಯಾದ  
ರುಂ ಜನಗಳಿಗೆ ಮರಣ ಭಯವೇದು ತಿಳಿಯಬೇಕು || ೪ ||

ಈ ದೋಷ ತಂತಿಗೋಸುಗ ವಿವ್ಯವಾದ ಘೃತಮ  
ಧು ತೈಲಗಳನ್ನೂ ನಿರೀಗೆ ಹಾಕಿ ವಾರುಣ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ  
ಹೋಮವೆಂ ಮಾಡಿ, ಮಧು ಘೃತ ಮಿಶ್ರವಾದೆ ಪರಮಾನ್ನ  
ದಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾರಾಧನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಗೋವೆಸ್ತೋತ್ರ  
ವಿಕುಂಭಗಳ ದಾನವೆಂ ಮಾಡಬೇಕು. || ೫ ||

---

ಎಂದೆ ಗೌತಮನಿ ಪೇಳಿದೆ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೩ರ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ

---

ಶ್ರೀರಸ್ತು

---

ಮರಳಿಗರ್ಣ ಚಾರ್ಯನು ಪೇಳಿದನೆ ದೊತೆನೆ ಯೆಲೈ  
ಅಶ್ರಿಮುನೀಶ್ವರನೇಯಲ್ಲಿ ಕರೆಗಸರು ದಿವಸಗಳುತುಂಬದೇ  
ನೂ, ದಿನಗಳಫಿಕ ವಾಗಿಯಾ; ಪ್ರಸವಿಸುವರೋ ಮತ್ತು,  
ಎರಡು ಮೂರು ಶಿಶುಗಳಂ ಪ್ರಸವಿಸುವರೊ ಇನ್ನು ಮಾತಿ

ಪಶವಃ ಪಕ್ಷಿಣಶ್ಚೈವ ತಥೈವ ಚ ಸರಸ್ವಪಾಃ | ವಿನಾ  
ಶಂ ತಸ್ಯ ನಾಶಸ್ಯ ಕುಲಸ್ಯ ಚ ವಿನಿವಿಶೇತ್ || ೩ ||

ವಿನಾಸಯತಾನ್ಮೃಪತಿಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಪೂಜಾಃ  
ಶ್ಚ ತತೋದ್ವಿಜಿಂಧ್ರಾಃ || ಕಸ್ಯೈಶ್ಚೈವಾಽಹ್ಯಾಣತರ್ಪಣಂಚ  
ಲೋಕತತಶ್ಚಾಂತಿಮುಪೈತಿಪಾಪಂ || ೪ || ... ..

ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸೂಪುರಾಣ  
ಪಂಚತ್ರಿಂಶದತ್ತರದ್ವಿಕತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ

————— ೦ —————

ಶುಗಳ್ಳು ವಿಕಾರವಾಗಿರುವವೋ ಮತ್ತೆ ಮಾ ಶಿಶುಗಳ್ಳು ಮೆ  
 ನುಪ್ಪು ಜಾತೀ ದೆಲ್ಲದೇನೂ, ಮುಖ ರಹಿತವಾಗಿಯುಂ,  
 ದುಃಖಕರವಾಗಿಯುಂ ಪುಟ್ಟುವದೋಹೀನಾಂಗವಾಗಿಯುಂ  
 ಅಧಿಕಾಂಗವಾಗಿಯುಂ ಪೆಣ್ಣು ಶಿಶುಗಳ್ಳುಪುಟ್ಟುವವೋ ಮ  
 ತ್ತುಂ ಸಕುಪಕ್ಷಿ ಹಾವುಗಳ್ಳು ಪುಟ್ಟುವವೋಆದೇಶಕ್ಕಾಗಲೀ  
 ಆಕುಲಕ್ಕಾಗಲೀಹಾನಿಬರುವದೆಂದುತಿಳಿಯಬೇಕು || ೩ ||

ರಾಜನುವಿಕಾರವಾದಾಶಿಶುಗಳ್ಳಂದೆಶದಿಂಹೋಗಕ್ಕೆಹಾ  
 ಕಿಶಿಆಹಂಗಸ ರನ್ನ ಸುವಾಸಿನಿ ಯರನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ  
 ರನ್ನ ಸಂತಪಣೆ ಮೊದಲಾದ್ದರಿಂಸಂತೋಷಪಡಿತಿದಲ್ಲಿ  
 ಆದೇಶಶಾಂತಿಯೂ ಗುವೆದಲ್ಲದೆ ಆದೇಶಕ್ಕೂಸುಖವಾ  
 ಗುವದೆ || ೪ || ... ..



ಎಂದು ಗರ್ಗಮುನಿ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೩ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



ಶ್ರುರಸ್ತು



೨೪

ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಗರ್ಗಉವಾಚ

ಯಥಾತಿರಾಸಾನಾನ್ಯಯುಕ್ತಾನಿ ಯುಕ್ತಾನ್ಯಪಿನಯಾಂತಿಚ್ಛ  
ಚ್ಛೋದ್ಯಮಾನಾನಾಂತಿತ್ರವ್ಯತ್ ಮಹದ್ಭಯಮುಪಸ್ಥಿತಂ ||

ವಾದ್ಯಮಾನಾನಾನ್ಯಾದ್ಯಂತಿ ವಾದ್ಯಾಂತಿಚ್ಛೋದ್ಯಮಾನಾಂತಿಚ್ಛ ||  
ಅಪ್ರಾಪ್ಯಚ್ಛೋದ್ಯಮಾನಾನಾನ್ಯಾದ್ಯಂತಿ || ೨ ||

ಅಕಾಶತುರ್ಯನಾದ್ಯಂತಿ ಗೀತಗಂಧನೇನಿಸ್ವನಾಂತಿ || ಕಾಂತಿ  
ದೇವೀಕುತಾರಾಂತಿ ವಿಕಾರಂಕುರಾಂತಿಯಂತಿ || ೩ ||

ಗಂಧೋಲಂಕಾರಸಂಘಟಿತಸ್ತುಯೇಷ್ಠಿ ಚವಿಘಾತಯಂತಿ  
ಉಪಸ್ಥಿತವಿವಿಕ್ತತಾ ಘೋರಂಕಸ್ತುಭಯಂಭವಂತಿ || ೪ ||



ಮರಳಿ ಗರ್ವಾ ಚಾನ್ಯನುಪೇಳಿದ ನಡೆತನೆ

ಯಲೈನುಹಾಮುನಿಯೆ ಯೆಲ್ಲರಥವಿ ಯೂನಗಳು  
ಆಶ್ವದಿಗಳಲ್ಲದೆ ತಾನಾಗಿ ನಡೆವವೊ ಆಶ್ವದಿಗಳೊಕ್ಕಿಬ್ಬಿ  
ಗೊಡದರುಂ ನಡೆಯದಿರುವವೊ ಆಲೆಕ್ಕಮಹತ್ತಾ ಭ  
ಯವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ರುದದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದು || ೧ ||

ಮತ್ತುಮೆಲ್ಲಿ ವಾಡ್ಯಗಳು ತಾನಾಗಿ ಭವನಿಗೈಯು  
ತಾಬಾಸದಾಗ ದ್ವನಿಗೆಯ್ದಿರುವವೊ ಚಲವಾದ ಪದಾ  
ಥಗಳು ಚಲಿಸದೆ ಅಚಲವಾದ್ದು ಚಲಿಸುವದೊ || ೨ ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಾಡ್ಯವೊಪವು ಗಾಯಕ ಗಂಧರ್ವ  
ಧ್ವನಿಗಳುಂ ಸಹ ಕೇಳ ಲ್ಪಡುವವೊ ಸಾಧಿ ಕುಟು ಕೊ  
ಡ್ಡಿಗನು ಸ್ವತಃ ಭಗ್ನ ವಾಗುವವೊ || ೩ ||

ಗೊವುಗಳು ಬಾಲಗಳಿಂದ ಹೆಂಗಸರು ಬತವವೊ,  
ಹೆಂಗಸರು ಹಸುಗಳಂ ಪೊಡದು ಹಾಕ ವರೋ ಒನಕೆ ಒ  
ರಳು ಬೀಸುಗಲ್ಲು ಮೊದಲಾದ ಕಾಯಾನ್ವಕರಣಗಳು  
ಸ್ವತಃ ವೀಣರಿಗಳಾಗುವವೊ ಆಗ ಆ ದೇಶದೊಳ್ (೨೨)  
ಭಯವೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. || ೪ ||

ವಾಯೋಸ್ತು ಪೂಜಾಂ ದ್ವಿಜಸತ್ಕುಭಿಶ್ಚ ಕೃತ್ವಾನಿಯು  
ಕೃತ್ವಂಶ್ಚ ಜಪೇತ್ ಮಂತ್ರಾನ್ || ದೇವ್ಯಾಸ್ತು ಭೂತಂ ಪರಮಾ  
ಸ್ತು ಮತ್ರಸದೇಕ್ಷಿಣಂ ತೇನ ಶನೀಸ್ಯ ಭೂಯಾತ್ || ೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಮಾರಣಂ  
ಪಟ್ಟಿಂಶದತ್ತರದ್ವಿಕತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
ಸಂಪೂರ್ಣಃ

ಶ್ಲೋಕಃ

ಗರ್ಗಃ ಉನಾಚ

೨.ವಿಕಲೇಯದಾ ಗ್ರಾಮಾರಣ್ಯಾ ಮೈಗಪಕ್ಷಿಣಃ || ಅರ  
ಣ್ಯಂ ಯಾಂತಿವಾಗ್ರವ್ಯಾಃ ಸ್ಥಲಂ ಯಾಂತಿ ಜಲೋದ್ಭವಾಃ  
ಸ್ಥಲಜಾಶ್ಚ ಜಲಂ ಯಾಂತಿ ಘೋರವಾಶಾಂತಿನಿರ್ಭಯಾಃ  
ರಾಜದ್ವಾರೇ ಪುರದ್ವಾರೇ ಶಿವಾರ್ಚನಾಃ ಶಿವಪ್ರದಾಃ || ೨ ||

ಇದೇಶಾಂತಿಗೋಸುಗ ಸತ್ವೋಹಿಷ್ಟೈನಿವೆವಾಯು  
ಪೂಜಿಯಂವೂಡಿ ವಾಯುದೇವತಾಕವಾದ ಮಂತ್ರಗಳ ಜ  
ಪವಂ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದತ್ತಿಣಾ ಸಹಿತ ಪರವಾನ್ನ  
ದಾನವಂ ಕೊಡಬೇಕು. || ೫ ||



ಎಂದುಗರ್ಗ ಮುನಿ ಪೇಳಿದೆ ನೆ.ಬಲ್ಲಿಗೆ.

೨೪೨ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂ ಪೂರ್ಣ



ಶ್ರೀರಸ್ತು



ವೈಸಃ ಗರ್ಗಾ ಚಾಯನು ಪೇಳಿದೆ ನದಂತೆನೆ:—  
ಉಳ್ಳಿ ಅತ್ರಿ ಮುನಿಯ ಯಾವಾಗ ಗ್ರಾಮದ ಮೈಗೆ ಪಕ್ಷಿ  
ಗಳು ವನವನ್ನು ವನದ ಮೈಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ,  
ಜಲ ಜಂತುಗಳು ಸ್ಥಲವನ್ನು, ಸ್ಥಲ ಜಂತುಗಳು ಜಲವ  
ನ್ನು ಶೇರುವವೋ ಪುರ ದ್ವಾರ ರಾಜದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ನರಿ ಗ  
ಳು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಬಂದು ಅ ಮಂಗಳವಾಗಿ ಕೂಗುವ  
ವೋ. || ೨ ||

ದಿವಾಕಾತ್ರಿಂಚರವಾಪಿ ರಾತ್ರಾವಪಿದಿವಾಚರಾಃ | ಗಾ,  
ಮ್ಯಾಸ್ತ್ಯಜಂತಿಗ್ರಾಮ್ಯಂಚ ಶೂನ್ಯತಾಂತಸ್ಯನಿವೀಶೇತ್ |

ದ್ವಿಪ್ತಾನ್ವಾಕಾಂತಿಸಃಧ್ಯಾಸು ಮಂಡರಾನಿಚಕುವೇತೇ |  
ವಾಕಾಂತಿ ವಿಸ್ವರೂ ಯತ್ರ ತದಾಪ್ಯೇತಸ್ಯಾಂ ಭವೇತ್ | ೮ |

ಪ್ರದೇಶಿಷೇ ಕುಕ್ಕುಟೋ ವಾಕೇ ದ್ವೈಮಂತೇ ವಾಪಿ ಕೋಕಿಲಃ |  
ಅಕೋಕದಯತ್ವಭಿಮುಖೀ ಶಿವತಾತಿಭಯಂವದತ್ | ೫ |

ಗೃಹಂ ಕಪೋತಃಪ್ರವೀಶತ್ ಕ್ರವ್ಯದೋವಮಾಧ್ನಿ ಲೀಯತೇ  
ಮಧುವಾಮುಕ್ತೇ ಕಾಕುರ್ಯೈರ್ಮೃತ್ಯುರಗ್ರಹಪತೇಭ್ಯವೇತ್ |

ಪಶ್ಯತಾಂ ದ್ವಾರಗಂಧಮೇ ತೋಽಣಾಪಣವೀದಿಸು | ಕೇತು  
ಚ್ಛಾತ್ರಾಯುಧಾದ್ಯೇಷು ಕ್ರವ್ಯಾದಿಪ್ರಪತೇತ್ಯದಿ | ೭ |

ದಿವಾಚರ ಪೂಣಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ರಾತ್ರಿ ಚರ  
ಪೂಣಿಗಳು ದಿನದಲ್ಲೂ ಚರಿಸುವವೋ ಗ್ರಾಹ್ಯಪೂಣಿಗ  
ಳು ಗ್ರಾಮವೆಂಬ ಬಿಡುವವೋ ಆಗ ಆ ನಗರಾದಿಗಳು ಪಾ  
ಳಾಗುವವು. || ೩ ||

ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗಗಳು ಕೋಪಾಧಿಕ್ಯದಿಂದಲ್ಲಿ ಕೂಗುವ  
ವೋ, ಮತ್ತು ಮಪ ಸ್ವರವಾಗಿ ಕೂಗುವವೋ, ಸಂಧ್ಯಾ  
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರಗುವವೋ ಆ ಊರು  
ಪಾಳಾಗುವದು. || ೪ ||

ಪ್ರದೋಷ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಕೂಗುವದು ಹೇ  
ಮೆಂತದಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆ ಕೂಗುವದು ಸೂರ್ಯೋದಯದ  
ಲ್ಲಿ ನರಿ ಸೂರ್ಯನ ದುರಾಗಿ ಕೂಗುವದು ಸಹಭಯಂ  
ಕರವು. || ೫ ||

ಕಾಡು ಕವೋತ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು ಹದ್ದು ಮಾ  
ದಲಾದ ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಕ ಪಕ್ಷಿ ಮನೆಯಮೇಲೆ ಶೇರಿಕೊಂ  
ಡರೂ ಜೀನು ಕಟ್ಟಿ ದರೂ, ಮನೆ ಯಜಿ ಮಾನನಿಗೆ, ಮೃ  
ತ್ಯು ವೆನ್ನು ಬೇಕು. || ೬ ||

ಕೋಟೇ ಬಾಗಲು ಮನೇತೋರಣ ಅಂಗಡೀಬೀದಿ  
ಧ್ವಜ ಭತ್ತ ಕಸ್ತುರಿ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹದ್ದು ಮಾದಲಾದ

ಜಾಯಂತೆ ಪಾಠ ವೆಳ್ಳಿ ಕೃತ ವ-ಧನಾ ಸ್ಯಂದತೆ ಯದಿ  
ಸದೇಶಾ ನಾಶಮಾಯಾತಿ ರಾಜಾಚ ಮಿರುತಃಕಥಾ || ೪ ||

ಮುಗಾಪಕರ್ತಲಭೇತ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಜಾತಕ್ಷದ್ವಯಂ  
ಭವತ್ | ಕಾಪೋಲ್ಮೂಕಸ್ಯ ಶೃಂಗಾಢ್ಯಾ ಶ್ವಾನೋ ಮು  
ಕೇಟ ವೇದನಾಃ || ೫ ||

ದುರ್ಭಿಕ್ಷೇದನಾಜ್ಞಿಯಾ ಕಾಕಾಧಾನ್ಯಮುಖಾಯದಿ  
ಜನಾ ನಭಿಭವತಿನ್ಯ ನಿರ್ಭಯಾ ರಣ ವೇದಿನಾ || ೬ ||

ಕಾಕೋ ಮೃಧುನ ಸಕ್ತ ಕ್ಷೇತ ಸ್ತು ಯದಿ ದೈತ್ಯತೆ |  
ರಾಜಾ ವಾ ಮೃಯತೆ ತತ್ರ ಸಚ ದೇಶಾ ವಿನಶ್ಯತಿ || ೭ ||

ಉಲೂಕೋ ದೈತ್ಯತೆ ಯತ್ರ ನೃಪ ದ್ವಾರೇ ತಥಾ ಗೃಹೆ ||  
ಜ್ಞಿಯಾ ಗೃಹಪತರ್ಧೃತ್ಯು ರ್ಧನನಾಶತಢೈವಚ || ೮ ||

ವೃಗಪಕ್ಷಿ ವಿಕಾರೇಷು ಕುರ್ಯಾದ್ಧೂಮಂ ಸಗತ್ಸೇಣಂ  
ಗೇನಾಕಪೂತಾಞತಿವಾ ಜಪ್ತವ್ಯಾಃ ಪಂಚ ಭಿರ್ವಿಜ್ಞೈಃ |

ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಇಳಿದರೂ ಹುತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದೆ  
ರೂ, ಜೀನು ಕಟ್ಟಿದರೂ ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ, ನಾಶ ವೆಂತಲೂ ರಾ  
ಜನಿಗೆ ಮರಣ ವೆಂತಲೂ, ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೮ ||

ಮಾಷಿಕಗಳು ಶಲಭಗಳು ಅನಿಹ ವಾದರೂ ಜನ  
ಗಳಿಗೆ ಹಕುವತಿಯಾಗಿ ವೈಢ್ಯಯುಂಟಾದರೂ ನಾಯಿಗಳು  
ಕಟ್ಟಿಗೆಕೊಳ್ಳಿ ಮಾಳೆ ಕೊಂಬುಗಳಂ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಡೋ  
ಡಾಡಿದರೂ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿ ದ್ದರಿಂ ನಾಯಿಗಳು ಸಹ ವೈಢ್ಯ  
ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕಾಕೆಗಳು ಧಾನ್ಯವಂ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ  
ಭಿಕ್ಷು ಬರುವದಂತಲೂ ರಣಾಸಕ್ತರಾದ ಶೂರರು ಭಯ  
ವಿಲ್ಲದೆ ಲೂಟಿಸುವಂತಲೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. || ೧೦ ||

ಕಾಗೆ ವೈಢ್ಯನಾಸಕ್ತವಾದರೂ ಬಿಳ್ಳಿ ಕಾಗೆಕುದ  
ರೂ ರಾಜನು ಸಾವನಂತಲೂ ಆ ದೇಶ ವಾಳೂಗುವ ದಂತ  
ಲೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. || ೧೧ ||

ರಾಜ ದ್ವಾರ ದಲ್ಲಾಗಲೀ ಮನೆ ಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಗೂ  
ಟೆ ಕಂಡರೆ ಅದರ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ವೈಶ್ಯ ವೆಂತಲೂ ಧ  
ನ ಹಾನಿ ಯೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೧೨ ||

ಹೀಗೆ ವೈಕ ಪಕ್ಷಿ ವಿಕಾರಗಳಲ್ಲದೆ ವಾಕಪೂತಾ  
ಮಿಂಬ ಮಂತ್ರದಿ, ಹೂಮವಂ ಮೂಡಿತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಂಕೊ



ಗಾಂವ್ವ ದೇಯಾವಿಧಿವದ್ವಿಜಾನಾಂ ಸಕಾಂಚನಾವಸ್ತು  
ಯುಗೊ ತ್ತರೀಯಾಃ | ಏವಂ ಕೃತಕಾಂತಿಮುಪೈತಿಪಾಪಂ  
ಮೃಗ್ಯದ್ವಿಜೈರ್ವಾ ವಿನಿವದಿತಂಯತೆ | ೧೪ | ...



ಇತಿ ಮೃಗ ಪಕ್ಷ್ಯ ವಿಕೃತೋಪ ಶಮನಂ ನಾಮು  
ಸಪ್ತ ತ್ರಿಂಶತ್ತರ ದ್ವಿಕತ ತಮೋ ಧ್ಯಾಯಃ  
ಸಂಪೂರ್ಣಃ



ಶ್ರೀರಸ್ತು



ಗರ್ಗ ಉವಾಚ

ಪ್ರಾಕಾರ ತೋರಣಾಟ್ಟುಲ ದ್ವಾರಪ್ರಕಾರ ವೆಚ್ಚನಾಂ |  
ನಿನಿಮಿತ್ತಂತುಪತನಂ ದೈಢಾನಾಂ ರಾಜಮೃತ್ಯವೇ | ೧

೨೯೩

ಡಬ್ಬೇಕು. ಐದು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಾ ಮಂತ್ರದ ಜಪವಂ  
ಮಾಡಿಸಬೇಕು. || ೧೩ ||

ವಸ್ತ್ರ ಕನಕ ಸಹಿತವಾದ ಗೋವುಗಳಂ ಯಥಾವಿ  
ಧಿಯಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.- ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಆ ದೋಷ  
ವು ಶಾಂತ ವಾಗುವದು. || ೧೪ || ... ..



ಎಂದು ಗರ್ಗ ಮುನಿ ಪೇಳಿದ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ,  
೨೩೩ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ  
ಸಂಪೂರ್ಣ



ಶ್ರೀರಸ್ತು



ಮೆರಳ ಗರ್ಗ ಮುನಿಪೇಳಿದನದೆಂತನೆ, ಗುಡಿ ಅರಮ  
ನೆ ತೋರಣ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ಕೋಟೆ ಮನೆಗಳು ದೃಢ  
ವಾಗಿದ್ದಂಥಾವು ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬಿದ್ದರೆ ರಾಜನಿಗೆವ್ವು  
ಶ್ವವು. || ೧ ||

ರಜಸಾವಾಧವೋಮಿನ ದಿಶೋಯತ್ರಸವಾಕುಲಾಃ || ಆದಿ  
ತ್ಯ ಚಂದ್ರತಾರಾಶ್ಚ ವಿವರ್ಣಾ ಭಯವೃದ್ಧಯಃ || ೧ ||

ರಾಕ್ಷಸಾಯತ್ರ ದೃಶ್ಯಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಪಿಥಮೀಣಃ ||  
ಮಿತವಶ್ಚ ವಿಪರ್ಯಸಾ ಅವೋಜ್ಯಾ ವೋಜ್ಯತೇಜಸೈಃ || ೨ ||  
ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿವಿಯೋಗೀನಿ ತನ್ಮಹದ್ಭಯಲಕ್ಷಣಂ || ೩ ||  
ಕತೂದಯೋಪರಾಗೌಚ ಛಿದ್ರಂವಾಶಶಿಸೂರ್ಯಯಾಃ || ೪ ||  
ಗ್ರಹರ್ಷಾ ವಿಕೃತಿಯೇತ್ರ ತತ್ರಾಪಿ ಭಯಮಾದಿಶೇತ್ ||

ಸ್ಥಿಗುಶ್ಚ ಕಲಹಾಯಂತೆ ಬಲಾಽನಿಘ್ನಂತಿಬಾಲಕಾಃ ||  
ಕ್ರಿಯಾಣಾಮುಚಿತಾನಾಂಚ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯೇತ್ರ ಜಾಯತೆ  
ಹೂಯನಾನಸ್ತುಯತ್ರಾಗ್ನಿ ದೀಪ್ಯತೇನಚಕಾಂತಿಷು ||  
ಬೀಜಲಿ ಕಾಶ್ಚ ಕ್ರವ್ಯಾಗಾ ಯಾಂತಿ ಬೇಲಕ್ತರ ತಸ್ತದಾ ||  
ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭಾಸ್ತವಂತೇಚ ರವಿವಾರ್ಷಿಪ್ರಲುಪ್ಯತಿ || ೬ ||  
ಮಂಗಲಾಶ್ಚ ಗಿರೋ ಯತ್ರ ನ ಶ್ರೂಯಂತೆ ಸಮಂತತಃ |  
ಹೃವಥು ಬಾರ್ಧತೆ ವಾಧ ಪ್ರಹಸಂತಿ ಸ್ತವಂತಿ ಚ || ೭ ||  
ನ ಚ ದೇವೇಷು ವರ್ತಂತೆ ಯಥಾವ ದ್ವಾರ್ಹ್ಯಾಸ್ತೇಷು ಚ

ಧೋಳಿಯಿಂದಲಾಗಲಿ ಧೋಮದಿಂದಲಾಗಲಿ ದಿಕ್ಕು  
ಗಳು ವ್ಯಾಪ್ತವಾದರೂಂ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು  
ವಿವರ್ಣವಾದರೂಂ ದೇಶ ಭಯವು. || ೨ ||

ರಾಕ್ಷಸರು ಕಾಣ್ಬರುವದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಧರ್ಮ  
ಹೀನ ರಾಗುವದು, ಋತು ಧರ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವದು  
ಅಪೂಜ್ಯನು ಪೂಜಿಸ ಲ್ಪಡುವದು ಒಂದು ಗಣವೆ ನಕ್ಷತ್ರ  
ಮತ್ತೊಂದು ಗಣಕ್ಕೆ ಶೇರುವದು ಧೋಮಕ್ಕೇತುಗಳೇಳುವ  
ದು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಗ್ರಹಣ ಬರುವದು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂ  
ದ್ರ ಬಿಂಬಳು ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಕಾಣ್ಬರುವದು ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರಗ  
ಳು ವಿಕಾರವಾಗುವದು ಸಹ, ಭಯಂಕರವು. || ೪ ||

ಸ್ತ್ರೀರು. ಜಗಳ ವಾಡುವದು ಹುಡುಗರು ಹೊಡೆ  
ದಾಡುವದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯು,  
ಶಾಂತಿ ಹೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಗ್ನಿ ವ್ರಿಯದಿರುವದು, ಅವುಗ  
ಳಲ್ಲಿರುವೆಗಳು ಗೃಧ್ರಾದಿಗಳುಸಹ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಹೋಗು  
ವದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದೆ ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭಗಳು ಸ್ರವಿಸುವದು  
ಹವಿಸ್ಸು ನಷ್ಟವಾಗುವದು, ಶುಭ ವಾಕ್ಯಗಳು, ಕೇಳಬರ  
ದಿರುವದು, ಅನೇಕ ಜನಗಳಿಗೆ ಶೀನು ಬರುವದು, ಅತಿಯಾ  
ಗಿ ನಗುವದು, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿವದು, ದೇವ ಬಾಹ್ಯಣರಲ್ಲಿ  
ವಿನಯವಿಲ್ಲದಿರುವದು ವಾದ್ಯಗಳು ಮಿಲ್ಲಿಗಾಗಲಿ ವಿಕಾ

ಮಂದಘೋಷಾಣನಾದ್ಯಾನಿ ವಾದ್ಯಂತವಿಸ್ವರಾಣಿಚ | ೯ |  
 ಗುರುಮಿತ್ರದ್ವಿಪೋಯತ್ರಕತ್ರಪೂಜಾನತಾನರಾಃ | ಬ್ರಾಹ್ಮ  
 ಣಾನ್ಸುಹೃದೋಮಾನ್ಯಾಃ ಜನೋಯತ್ರಾವಮನ್ಯತ | ೧೦ |  
 ಶಾಂತಿಮಂಗಲ ಹೋಮೇಷು ನಾಸ್ತಿ ಕ್ಷ್ಯಂ ಯತ್ರಜಾಯತ |  
 ರಾಜಾ ವಾ ಮ್ರಿಯತ ತತ್ರ ಸದೇಕೋವಾ ವಿನಶ್ಯತಿ | ೧೧ |

ರಾಜೋ ವಿನಾಶ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ನಿಬೋಧ ಮ |  
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಪಥಮಂ ದ್ವೆಷ್ಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ವಿರುದ್ಧತೆ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಾನಿಚಾದತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ಜಿಘಾಂಸತಿ |  
 ನ ಚ ಸ್ತುರತಿ ಕೃತ್ಯೇಷು ಯಾಚಿತ ಶ್ಚ ಪ್ರಕುಪ್ಯತಿ | ೧೩ |

ರಮತ ನಿಂದೆಯಾ ತಪಾಂ ಪ್ರಕಸಾಂನಾಭಿನಂದತಿ | ಅವೂ  
 ವಾಂ ಕುರುತ ಲೋಭಾ ತ್ತಥಾ ಪಾತಯತ ಜನ || ೧೪ ||

ಏತಪ್ತ್ವಭ್ಯರ್ಚಯೈಶ್ಚೈಕಂ ಸಪತ್ನೀಕಂದ್ವಿಜೋತ್ತಮ |  
 ಭೋಣ್ಯನಿಜೈವಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸುರಾಣಾಂಬಲಯಸ್ತಥಾ  
 ಸತೋವಿಪ್ರಶ್ಚ ವೋಜ್ಯಾಸ್ತು ಸ್ತಭ್ಯೋದಾನಂಚದೀಯತಾಂ

ರವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಸದ್ಗುರುವದು ಜನಗಳು ಗುರು ಮಿತ್ರ,  
 ದ್ವೇಷಿಗಳಾಗಿ ಕರುಣೆಗಳಂ ಪೂಜಿಸುವದು ಹಿತಾರ್ಥಿಗಳಂ  
 ಗಿರುವ, ಪೂಜ್ಯರಾದೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರನ್ನ ವೆ ಮಾಡಿಸುವದು,  
 ಶಾಂತಿಕ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಕುಭ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಸ್ತಿಕ  
 ವಾದವುಸಹ ಯೆಲ್ಲಾಗುವದೋ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಸಾವನು  
 ದೇಶ ವಾದರುಂ ಪಾಲಿಸುವದು. || ೧೧ ||

ನಷ್ಟವಾಗುವ ರಾಜನು ನಾದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊ  
 ಡನೆ, ದ್ವೇಷ ವಂ, ಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ, ವಿರೋಧ, ಮಾಡುವ  
 ನು. || ೧೨ ||

ಅವರ ಸ್ವತ್ತಂ, ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವನು; ಅವರಂ  
 ಹೊಡೆಯ ಲಿಚ್ಛಿಸುವನು; ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲವರಂ, ಸ್ತ  
 ರಿಸನು ಅವರು, ಕೇಳಿದರೆ; ಕೊಂಪಿ, ಕೊಳ್ಳುವನು.

ಅವರ ನಿಂದೆ ಯಿಂದಲೇ ಕ್ರಿಡಿಸುವನು; ಅವರಪು  
 ಕಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಸುತೋಷ ಪಡರು; ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವದ  
 ಲ್ಲಿ ಲ್ಲದೆ, ಕಾಣಿಕೆ, ಕಪ್ಪ, ಕಂದಾಯ, ಗಳಂ ವಿಧಿ ಸುವ  
 ನು. || ೧೪ ||

ಇಥಾ ಅನಿಷ್ಟ ವ್ರಂಟಾಗುವಲ್ಲಿ ಪಾಜ್ಞ ನಾದೆ  
 ರಾಜನು ಆ ದೋಷ ಶಾಂತಿಗೋಸುಗ ಶಚಿ ಸಹಿತ ನಾದೆ  
 ಇಂದ್ರನಂ ಪೂಜಿ ದೇವತೆ ಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಂ ಹಾಕಿ ನಾನಾ

ಗಾವತ್ ದೇಯಾ ದ್ವಿಜ ಪುಂಗವಿಭ್ಯಾ ಭಾವ ಸ್ತಥಾ ಕಾಂ  
 ಚನಮಂಬರಾಣಿ । ಹೊಮ್ಮ ಕಾಯೇಮರ ಪೂಜನಂ  
 ಚವರಂಕೃತ ಶಾಂತಿಮುಪೈತಿ ಶಾಂತಿಂ ॥ ೧೬ ॥ ...  
 ಅನ್ಯೈತತು ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ಯದಿವೃಷ್ಟಿಶ್ಚಿನಾ ಭವಿತ್ । ಸ  
 ವಾಹಾಭ್ಯಂತರೇ ಜ್ಞೇಯ ಮದ್ಭೂತಂ ನಿಷ್ಕಲಿಂಗಿತತ್ ॥

ಇತಿ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಶಂಸಾದ್ಭೂತ  
 ಶಾಂತಿ ನಾಮ ಅಷ್ಟಮಾಶ್ವತಥಾಶ್ವತ

ತಮೇ ಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ ೩

ಶ್ರೀರಘು



ಮನುರುವಾಚ

ಗ್ರಹಯಜ್ಞಃ ಕಥಾಕಾರ್ಯೋ ಲಕ್ಷ್ಯಹೋಮಃಕಥಂನೃಪೈಃ  
 ಕೂಟಿಹೋಮಾಃಸವಾ ದನ ಸರ್ವವಾಪ್ರಣಾಶನಃ ॥ ೧ ॥

...ಧ ಛೇದ್ಯ ಭೋಜ್ಯ ಗಳಂದೆ; ಪ್ರಾಪ್ತನ ಸನಾರಂಭಕೆ  
ಯಮಾತಿ ದಾನಗಳಂ ಕೊಡಬೇಕು. || ೧೪ ||

ಗೋ ಭೋಮಿ ಕನಕ ವಸ್ತ್ರ ದಾನವಂ ಕೊಟ್ಟು;  
ದೇವತಾರ್ಚನ ದೋಷಗಳಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಆ ದೋಷಕ್ಕೆ  
ಶಂತಿಸಾಗುವನು. || ೧೫ ||

ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಏಳು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಬೆಳೆಮೆ  
ಳೆಯಾಗಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ನಿವ್ವಳ ವೆನಿಸುವದು || ೧೬ ||

ಎಂದು ಗರ್ಗ ಮುನಿ ಪೇಳಿದ ನಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೫ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ

ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಬಳಿಕ ಮನುವು, ಎಲೈ ಭಗವಂತನೆ ಸರ್ವ ವಾಪ  
ಪರಿಹಾರಕ ವಾದ ಗ್ರಹ ಯಜ್ಞವು ಲಕ್ಷ ಹೋಮ ಕೋ  
ಟಿ ಹೋಮ ಸಹ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ  
ವಿಧಿಯು ಯಾವದು ಶಂತಿಚಿಂತಕರಿಂ ದೃಷ್ಟವಾದದ್ದು ಇ



ಕಿ,ಯತೆ ವಿಧಿನಾಯನಯ ದ್ವೈಪ್ಪೃಂ ಶಾಂತಿ ಚಿಂತಕೈಃ  
ತತ್ಸರ್ವಂ ವಿಸ್ತರಾದ್ಧೇವ ಕಥಯಸ್ವ ಜನಾರ್ದನ || ೧ ||

ಮತ್ಸ್ಯ ಉವಾಚ.

ಇದಾನಿಂಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಸಗಾ ದೇವತನೃಪ | ರಾಜಾಜ್ಞಾ  
ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಕ್ತನ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ಹಿತೇಪ್ಸುನಾ || ೨ ||

ಗೃಹಯಜ್ಞ ಸ್ವದಾಕಾರ್ಯಾ ಲಕ್ಷಹೂಮಸಮನ್ವಿತಃ |  
ನದೀನಾಂಸಂಗಮಚೈವ ಸುರಾಣಾ ಮಗ್ರತಸ್ತಥಾ || ೪ ||  
ಸುಸಮಭೂಮಿ ಭಾಗಚ ದೈವ ಜ್ಞಾ ಧಿಷ್ಠಿತಾ ನೃಪಃ |  
ಗುರುಣಾಚೈವಯುತ್ವಿಗ್ಭಿಃಸಾರ್ವಭೂಮಿಂಪರಿಕ್ಷಯೇತ್ ||  
ಖನೇ ತ್ಕುಂಡಂ ಚ ತತ್ಪ್ರವ ಸುಸಮಂ ಹಸ್ತ ವಾತ್ಮಕಂ |  
ದ್ವಿಗುಣಂಲಕ್ಷಹೂಮತು ಕೂಟಹೂಮಚತುರ್ಗುಣಂ || ೬ ||  
ಯುಗ್ಮಾಸುಖುದ್ವಿಜಃಪ್ರೋಕ್ತಾ ಅಪ್ಪೈವೈವೇದ ಪಾರಗಾಃ  
ಕಂಠಮಾಲಫಲಾಹಾರಾ ದಧಿಕ್ಷೀರಾಶನೋಪವಾ || ೭ ||

ವಿದ್ಯಾಂ ನಿಧಾಪಯಚ್ಛೈವ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿಚ | ಸಿಕ  
ತಾ ಪರಿವೇಷಾ ಶ್ಚ ತತೋಗ್ನಿಂ ಸಚ ಮಿಂಧಯೇತ್ || ೮ ||

ದೆಲ್ಲವಂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು ಭಗವಂ  
ತನಿಂತೆಂದನು. || ೨ ||

ಎಲೈ ಭೂಪ ಕುಲೋತ್ತಮನೇ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದೀಗಪೇ  
ಳುವೆನು ಪ್ರಜಾರಿತ ಕಾಮಿಯಾದೆ ರಾಜನಿಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ  
ಮ ಸಹಿತ ಗ್ರಹ ಯಜ್ಞವು. ಸರ್ವದಾ ಮಾಡಲ್ಪಡಬೇ  
ಕು || ೩ ||

ನದೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ದೇವತಾಗ್ರ ಭೂಗದೋಳ್; ಗು  
ರು ದೈನಜ್ಞ ಮಿತ್ವಿಕ್ಕುಗಳಂ ಕೂಡಿದೆ ರಾಜನು ಭೂಮಿ  
ಯಂ ಕೋಧಿತಿ ಲಕ್ಷ್ಮ ನ್ಯೂನ ಹೋಮದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪುಸ್ತಪ್ರಮಾ  
ಣ ಲಕ್ಷ್ಮ ಹೋಮದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪುಸ್ತ ಪ್ರಮಾಣ ಕೋಟಿಹೋ  
ಮದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದಶ ಪ್ರಮಾಣ ಸಮ ಚತುರತ್ರ ಕುಂಡ  
ಗಳಂ ಮಾಡಿಸಬೇಕು || ೪ ||

ಕಂದೆ ಮೂಲ ಫಲಗಳನ್ನಾಗಲಿ ದಧಿ ಕ್ಷೀರಗಳ  
ನ್ನಾಗಲಿ ಭಕ್ಷಿಸುವಂತಾ ನೇದೆ ಪೂರಂ ಗತ ರಾದಂಥಾ  
ಎಂಟು ಮಂದಿ ಮಿತ್ವಿಕ್ಕುಗಳಂ ವರಿಸಬೇಕು. || ೫ ||

ಕುಂಡದಸಮಾಪದನೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧ, ರತ್ನ  
ಗಳಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮಳಲು ಪರಿವೇಷವಂ ಡಾಕಿಸಿ ಕುಂಡದೋ  
ಳ್ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು  
ವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. || ೬ ||

ಗಾಯತ್ರಾ ದಶಸಹಸ್ರಂ ಮಾನಸೋಕ್ತನ ಪದ್ಯಂ ||  
 ತ್ರಿಂಶದ್ಗ್ರಹಾದಿಮಂತ್ರೈಶ್ಚ ಚತ್ವಾರೋಪಿಷ್ಠ ದೈವತೈಃ || ೧೦ ||  
 ಕೂಷ್ಮಾಂಡೈ ರ್ಜ್ವಯಯಾತ್ಮಂಚ ಕುಸುಮಾದೈಶ್ಚ ಪೂ  
 ಡಶ | ಹೊತವ್ಯಾದಶಸಹಸ್ರಂ ಬಾದ್ರೈರಾಜ್ವತವೇದಸಿ || ೧೧ ||  
 ಶ್ರಿಯಾಮಂತ್ರೇಣ ಹೊತವ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶಸಾಕ್ಷಿಚತುರ್ಧತಃ ಕಷಾಃ  
 ಪಂಚಸಹಸ್ರಾಸ್ತು ಹೊತವ್ಯ ಸ್ತ್ವಿಂದ್ರದೈವತೈಃ || ೧೨ ||  
 ಹುತ್ವಾ ಕತ ಸಹಸ್ರಂ ತು ಪುಣ್ಯ ಧ್ವಾನಂ ಸಮಾಚರತ್ |

ಕುಂಭಿಷೋಡಶಸಂಖ್ಯೈಶ್ಚ ಸಂಹರಣೈಸ್ಸುಮಂಗಲ್ಯೈಃ || ೧೩ ||  
 ಸ್ನಾಪಯಿ ರ್ಯಜಮಾನಂ ತು ತತಶ್ಚಾಂತಿ ಭೇದವಿಷ್ಯತಿ |

ಏವಂ ಕೃತತುಯೆತ್ಕಿಂಚಿ ದ್ಗ್ರಹಪೀಡಾಸಮುದ್ಭವಂ || ೧೪ ||  
 ತತ್ಸರ್ವಂ ನಾಶಮಾಯಾತಿ ದಿತ್ವಾ ವೈದಿಕ್ಷಿಣಾಂ ನೃಪ |  
 ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ನಪ್ರಧಾನಾದಿಕ್ಷಿಣಾಸ್ತೃತಾ || ೧೫ ||

ಹಸ್ತ್ಯೈಶ್ಚ ರಥಯಾನಾನಿ ಭೂಮಿ ವಸ್ತ್ರ ಯುಗಾನಿಚ |  
 ಅನಡುಗೊ ಕತಂದದ್ಯಾ ದೈತ್ವಿಕಾಂಚೈವದಿಕ್ಷಿಣಾಂ || ೧೬ ||

ಬಳಿಕ ಗಾಯಿತ್ರಿಯಿಂದ ೧೦ ಸಾವಿರ ಮಾನಸೋ  
ಕದಿಂದ ೬ ಸಾವಿರ ಗ್ರಹಾದಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ೩೦ ಸಾವಿರ  
ವಿಷ್ಣು ದೇವತಾ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ೪ ಸಾವಿರ ಕೂಷ್ಮಾಂಡಗ  
ಳಿಂದ ೫ ಸಾವಿರ ಕುಸುಮಾದಿಗಳಿಂದ ೧೬ ಸಾವಿರ ಯಲ  
ಚೇ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ೧೦ ಸಾವಿರ ಈ ೨೬ ಸಹಸ್ರಗಳನ್ನು  
ಜಾತವೇದೋಮಂತ್ರಗಳಿಂದೆಂದುತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ  
ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ೧೪ ಸಾವಿರ ಇಂದೆ, ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ೫ ಸಾ  
ವಿರಹೀಗೆ ಲಕ್ಷ ಹೋಮಗಳಂ ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯ ಸ್ನಾನಮಾ  
ಮಾಡಬೇಕು. || ೧೧ ||

ಶುಭಕರವಾಗಿ ಹಿರಣ್ಮಯ ವಾದಂತಾ ಹದಿನಾರು  
ಕಲಶಗಳಿಂದ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾ ಮಾಡಿಸಲುಶಾಂ  
ತಿ ಯಾಗುವದು. || ೧೨ ||

ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಗ್ರಹ ಪೀಡೆಗಳಿಂದ ಯಾವಾವೆ  
ಅನಿಷ್ಟ ಉದಿಶಿರುವದೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ವೊಗುವದಾದಕ್ಕೆ  
ಯಥಾವಿಧಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣೆಯು  
ಮುಖ್ಯ ವೆನಿಸುವದು. || ೧೪ ||

ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಗದ್ದೆ ವಾಹನಗಳು ಭೂಮಿ ವಸ್ತು,  
ಯುಗ್ಮಗಳು ನೂರರ ವರಿಗೆ ಗೋ ವೃಷಭಗಳು ಸಹ ಋ  
ತ್ವಿಕಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯು. || ೧೫ ||

ಯಥಾವಿಭವಸಾರಂಶು ವಿತ್ತಶಾಲ್ಯಂ ನಕಾರಯೇತ್ | ಮಾಸೆ  
ಪೂರ್ಣೇ ಸನಾಪ್ತ ಸ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೊಮೇ ನರಾಧಿಪ || ೧೬

ಲಕ್ಷ್ಯಹೊಮಸ್ಯ ರಾಜಿದ್ರೇ ವಿಧಾನಂ ಪರಿಕೀರ್ತೀತಂ | ಇದಾ  
ನಿಂಕೋಟಿಹೊಮಸ್ಯ ಶ್ರುಣುತ್ವಂಕಧಯೂವ್ಯಹಂ || ೧೭ ||  
ಗಂಗಾತಟೇಥ ಯಮುನಾ ಸರಸ್ವತ್ಯೂರ್ನರೇಶ್ವರ | ನರ್ಮ  
ದಾ ದೇವೀಶಯಾಸ್ತು ತಟ ಹೊಮಾ ವಿಧೀಯತೇ || ೧೮

ತತ್ರಾಪಿಮುತ್ವಿಜಃಕಾರ್ಯಾ ರವಿನಂದನಪೂಡಶ | ಸರ್ವೇ  
ಹೊಮೇತು ರಾಜರ್ಷೇ ದದ್ಯಾ ದ್ವಿಪ್ರೋಥವಾಧನಂ || ೧೯

ಮುತ್ವಿಗಾಚಾರ್ಯ ಸಹಿತೋ ದೀಕ್ಷಾಂಸಾಂವತ್ಸರಿಂ ಸ್ಥಿತಃ  
ಚೈತ್ರಮಾಸೇತುಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾರ್ತಿಕೋವಾವಿಶೇಷತಃ || ೨೦ ||  
ಪ್ರಾರಂಭಃಕರಣೀಯಾವಾ ವತ್ಸರಂ ವತ್ಸರಂನೃಪ | ಯಜ  
ಮಾನಃ ಪಯಾ ಭಕ್ಷ್ಯೇ ಫಲಾಶೀ ಚ'ತಥಾ ಸಘೆ || ೨೧ ||  
ಯವಾದಿ ವ್ರೀಹಯಾವಾಪಾ ಸ್ತಿಲಾಶ್ಚ ಸಹಸರ್ಷಪೈಃ  
ವಾಲಶಾಸ್ತಮಿದಿಶ್ಯಂತಾ ವನೋರ್ಧ್ವಾ ರಾತಧೋವರಿ || ೨೨

## ೨೦೫

ಇದೆನ್ನು ಧನ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ವೆಂಚನೆಯಂ ಮಾಡ  
ದೆ, ವಿಭವಾನು ಸಾರವಾಗಿ, ಮಾಡಬೆಕು. ಒಂದುತಿಂಗಳು  
ಹೋಮವಂ, ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷ ಹೋಮ ಸಮಾಪ್ತ  
ವಾಗುವದು. || ೧೬ ||

ಲಕ್ಷ ಹೋಮ ವಿಧಿಯು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತಲ್ಲವೆ ಈಗ  
ಕೋಟಿ ಹೋಮ ವಿಧಿಯಂ ಕೇಳು ವೆ ನಾಗು. || ೧೭ ||

ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಸರಸ್ವತೀ, ನರ್ಮದಾ ದೇವಿ  
ಕಾ, ಯಂಬ ನದಿಗಳ ದಡದಲ್ಲಿ, ಈ ಹೋಮವಂ ಮಾಡ  
ಬೇಕು. || ೧೮ ||

ಇದಿರಲ್ಲೂ ಹದಿನಾರು ಜನ ಮಿತ್ವಿಕ್ಕುಗಳಂ ನರಿ  
ಸಬೇಕು ಸರ್ವ ಹೋಮಗಳಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಧನವೆ  
ನ್ನಾಗಲೀ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ವಾದದ್ದನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಡಬೇ  
ಕು. || ೧೯ ||

ಚೈತ್ರದಲ್ಲಾಗಲೀ ಕಾರ್ತೀಕ ದಲ್ಲಾಗಲೀ ಮಿತ್ವಿ  
ಗಾಚಾಯಣ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಸುವತ್ಸರ ದೀಪ್ತಿಯನ್ನಾರಂ  
ಭಿಸಿ ನಡೆಸಬೇಕು; ಇದರಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನು, ತ್ರೇರ, ಫ  
ಲಾಹಾರಿ ಯಾಗಿರ ಬೇಕು. || ೨೦ ||

ಯೆವೆ ಭತ್ತ ಉದ್ದಿ ಎಳ್ಳು ಸಾಸವೆ ಮುತ್ತುಗ ದೆ  
ಸಮಿತ್ತುಗಳು, ಹೋಮಕ್ಕೆ, ಯಾಗ್ಯ ವಾದಂ ಥಾ ವು

ವೂನೇಧಃ ಪ್ರಧನೇದಧ್ಯಾತ್ಮೇತಿತ್ವಗ್ಬ್ಯುಕ್ತೇರಭೋಜನಂ |  
 ದ್ವಿತೀಯೈಕೈಸರಾಂದಧ್ಯಾದ್ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಸಾಧನೀ || ೨೩ ||  
 ತೃತೀಯೈ ಮಾಸಿ ಸಂಯಾವೂ ದೇವಾ ವೈ ರವಿ ನಂದನ |  
 ಚತುರ್ದೇವಾದಿಕಾದೇವಾವಿಪ್ರಾಣಾಂಪ್ರೀತಿಮಾವಹ || ೨೪ ||  
 ಪಂಚಮೇ ದೇಹಿಭಕ್ತೃತು ಪಪ್ಲವೈ ಸತ್ತು ಭೋಜನಂ | ಪೂ  
 ವಾಶ್ಚ ಸಪ್ತಮೇದೇವಾ ಹ್ಯಪ್ತಮಧೃತಪೂಪಕಾಃ || ೨೫ ||  
 ಷಷ್ಠೋದನಂಚನವಮೇ ದಶಮೇಯವಪಸ್ವಿಕಾ || ಏಕಾದಶ  
 ಸಮಾಪಂ ತು ಭೋಜನಂ ರವಿ ನಂದನ || ೨೬ ||

ದ್ವಾ ದಶೈ ತ್ವಥ ಸಂವ್ರಾಪ್ತೈ ಮಾಸೇ ರವಿ ಕುಲೋ ದ್ವಹ |  
 ಪದ್ರಸೈಸ್ಸಹಭಕ್ತ್ಯೈಶ್ಚ ಭೋಜನಂಸರ್ವಕಾಮಿಕಂ || ೨೭ ||  
 ದೇವಾದ್ವಿಜಾನಾಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮಾಸಿಮಾಸಿಚ ದಕ್ಷಿಣಾಃ |  
 ಅಹತವಾಸಸ್ಸಂವೀತೋದಿನಾರ್ಧಃ ಕೋಮಯಶ್ಚ ಚ || ೨೮ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಸದೋತ್ಥಿತೈರಾಭ್ಯಂ ಯಜಮಾನ್ಯೈ ಸ್ವರಾದ್ವಿಜೈಃ |  
 ಇಂದ್ರಾದ್ಯಾದಿ ಸುರಾಣಾಂಚ ಪ್ರೀಣನಂ ಸರ್ವಕಾಮಿಕಂ ||

ಮೇಲ್ಗ ಡೆ ಯಲ್ಲಿ ಪೃತ ಧಾರೆ ಯು ಮುಖ್ಯ ವಾದೆಂ ಥಾ  
ದ್ದು. || ೨೨ ||

ಮುಕ್ತಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮೊವಲು ತಿಂಗಳು ತ್ತೇರ ಭೋ  
ಜನವನ್ನು, ಎರಡ ನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಾ ಧೇ ಕಾಂ  
ಸಾಧಕವಾದೆ ತಿಲ ಮಿಶ್ರಾನ್ನ ವನ್ನು ಮೂರ ನೇ ತಿಂಗಳ  
ಲ್ಲಿ ಸಂಯಾವವನ್ನು ನಾಲ್ಕ ನೇ ತಿಂಗಳು ಮೋದಕ ಗಳ  
ನ್ನು ಐದನೇ ತಿಂಗಳು ಮೊಸರನ್ನ ವನ್ನು ಆರನೇ ತಿಂಗಳು  
ಸಕ್ಕಾಮನ್ನು ಏಳನೇ ತಿಂಗಳು ತೈಲ ಜಲ ಪಕ್ವ ಭಕ್ಷ್ಯ  
ಗಳನ್ನು ಎಂಟನೇ ತಿಂಗಳು ಪೃತ ಪಕ್ವ ಭಕ್ಷ್ಯ ಗಳನ್ನು,  
ಒಂಬತ್ತನೇ ತಿಂಗಳು ೬೦ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುವ ಭತ್ತದೆ ಅ  
ನ್ನವನ್ನು, ಹತ್ತ ನೇ ತಿಂಗಳು ೬೦ ದಿವಸದೆ ಯವಿಯ ಅ  
ನ್ನವನ್ನು, ಹನ್ನೊಂದ ನೇ ತಿಂಗಳು ಉದ್ದು ಕೂಡಿದ ಅ  
ನ್ನವನ್ನು, ಹನ್ನೆರಡ ನೇ ತಿಂಗಳು ಪಡ್ರಸ ಭರಿತ ಭಕ್ಷ್ಯ  
ಭೋಜನವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕುತಿಂಗಳಿಗಿಂಗಳಲ್ಲೂ ಅ  
ವರಿಗೆ ೮ ತ್ತೇಣೆಯಂ ಕೊಡಬೇಕು; ಅಹತವಾದ ವಸ್ತ್ರ ಗ  
ಳಂಧರಿತಿ ಕುದ್ಧನಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದವರಿಗೇನೇ ಹೋವುಮಂ  
ಮಾಡಬೇಕು. || ೨೪ ||

ಅದುಕಾರಣ ಯಜಮಾನನು ಸರ್ವದಾ ಜಾಗರೂ  
ಕನಾಗಿರಬೇಕು:- ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಂ, ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವಡು, ಸ



ಕೃತ್ವಾ ಸುರಾಣಾಂ ರಂಜೀಂದ್ರ ಪಶು ಘಾತ ಸಮನ್ವಿತಂ ,  
ಸರ್ವದಾ ನಾನಿದೈವಾನಾಮಗ್ನಿ ಪೋಮಂಚಕಾರಯೇತ್ || ೩೦ ||

ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಧಾನೇನ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ ಕೃತೇತೆ | ಸಹ  
ಸೋ ದ್ವಿ ಗುಣಾ ದೇವಾ ಯಾವ ಶ್ವತ ಸಹಸ್ರಕಂ || ೩೧ ||

ಪುರೋಡಾಶಸ್ತುತಸ್ಸಾದ್ಯೋ ದೇವತಾರ್ಪಚ ಋತ್ವಿಜೈಃ | ಯು  
ಕ್ತೋವಸನ್ಮಾನವೈಶ್ವ ಪುನಃಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಪ ನಾರ್ಧ್ವಿಜಾಃ ||  
ಪ್ರಾಣಯಿತ್ವಾ ಸುರಾಣಾಂ ಸರ್ವಾಃ ಪಿತೃನೇವತತಃ ಕ್ರಮಾತ್ |  
ಕೃತ್ವಾಶಸ್ತ್ರವಿಧಾನೇನ ಪಿಂಡಾನಾಂಚಸಮರ್ಪಣಂ || ೩೨ ||

ಸಮಾಪ್ತ ತಸ್ಯೋಮಸ್ಯ ವಿವಾಣಾಮಥದಕ್ಷಿಣಾ | ಸ  
ಮಾಂಜ್ಯೇ ವತುಲಾಂಕೃತ್ವಾಬಧ್ವಾಶಿಕ್ಯದ್ವಯಂಪುನಃ || ೩೪ ||  
ಆತ್ಮಾನಂ ತೂಲಯತ್ತತ್ರ ಪತ್ನೀಂ ಚೈವ ದ್ವಿತ್ವೀಯಕಾಂ  
ಸುವರ್ಣೇನ ತಥಾತ್ಮಾನಂ ರಜತೇನ ತಥಾ ಪ್ರಿಯಾಂ || ೩೫ ||  
ತೂಲಯಿತ್ವಾ ದೇವಪ್ರಜಾ ವಿತ್ತ ಶಾಠ್ಯ ವಿವರ್ಜಿತಃ  
ದದಿಶ್ವತ ಸಹಸ್ರಾತು ರೂಪ್ಯಸ್ಯ ಕನಕಸ್ಯಚ || ೩೬ ||  
ಸರ್ವಾ ಸ್ಯವಾ ದದಿತ್ತತ್ರ ರಾಜಸೂಯ ಫಲಂ ಲಭೇತ್

ವೇದವೈ ಸಾಧಕವಾದಕಾರಣ ಸಶು ಸಂತವಾಗಿ ಅವರ  
ಆರಾಧನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಸಕಲ ದಾನಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಗ್ನಿ  
ಪೋಷಿಸುವೆನನ್ನಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು || ೨೦ ||

ಹೀಗೆ ಹೋಮವು ನಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರಕ್ಕೆ  
ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯನ್ನು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ದ್ವಿ ಗುಣ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ  
ಯನ್ನೂ, ಲಕ್ಷ, ಹೋಮ ವಾಗುವ ವರಿಗೆ; ಮಾಡ  
ಬೇಕು. || ೨೧ ||

ಬಳಿಕ ನವ ಗ್ರಹಾದಿ ಪೀಠಿ ಗೋಸ್ಕರ ಯೆತ್ತಿಕ್ಕು  
ಗಳಿಂದ ಪುರೋಡಾಶವಂ ಮಾಡಿಶಿ ಮಂತ್ರ ಜ್ಞಾ ರಾದಬ್ರಾ  
ಹ್ಮಣರಿಂ ಸಹಿತನಾದೆ ಯಜಮಾನನು, ಬಂದ ಬಂದ ಪೂ  
ರ್ವಾಹುತಿಯನ್ನಿ ಸವೆಸ್ತೆ ದೇವತೆ ಗಳನ್ನಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿ  
ಯಥಾ ವಿಧಿ ಪಿಂಡ ದಾನ ಸಹಿತ ಪಿತೃಗಳ ಆರಾಧನೆಯು,  
ಮಾಡಬೇಕು. || ೨೨ ||

ಕೊನೆ ಹೋಮ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮ  
ಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಸು ಮಾರ್ಗ, ತುಲಾ  
ಭಾರವಂ ಕೊಟ್ಟು; ಪತ್ನಿಯಿಂದ ರಜತ ತುಲಾ ಭಾರವಂ,  
ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ವಿತ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲದೆ! ಶತ ಸಹಸ್ರ ರಜತ,  
ಕನಕ ವ.ಯವಾದಿ ನಾಣ್ಯಗಳಂ ಕೊಡಬೇಕು || ೨೩ ||

ಸರ್ವ ಸ್ವ ವಂ ಕೊಟ್ಟವನು, ರಾಜಸೂಯ ಧೇನು

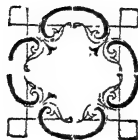
ವಿವಂಕೃತ್ವಾವಿಧಾನೇನವಿಪ್ರಾಂಸ್ತಾಂಶ್ಚ ನಿಸ್ಸರ್ಜಯೇತ್ | ೩೩  
 ಪ್ರಿಯತಮಂಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಸರ್ವಯಜ್ಞೋತ್ಪರೋಹಃ |  
 ತಸ್ಮೈಂಸ್ತುಪ್ಪಜಗತ್ತುಪ್ಪ್ರಾಪ್ನೋತೆಪ್ರೀತಂಭವೇತ್ | ೩೪

ವಿನಂ ಸರ್ವೋಪ ಘಾತೇಷು ದೇನ ಮುನುಷ ಕಾರಿಕೆ  
 ವಿನಂತಂತಿಸ್ತವಾಖ್ಯಾತಾಯಾಂಕೃತ್ವಾಸುಕೃತೀಭವೇತ್ |

ನಶೋಚ್ಚಿದ್ವನ್ಮಮರಣೇ ಕೃತಾಕೃತವಿಚಾರಣೆ | ಸರ್ವ ತೀ  
 ಧೇಷುಯತ್ಸನ್ನಾನಂ ಸರ್ವಯಜ್ಞೇಷುಯತ್ಫಲಂ || ತತ್ಫಲಂ  
 ಸಮವಾವೃತ್ತಿ ಕೃತ್ವಾ ಯಜ್ಞಾತ್ಮಕಂ ನೃಪ || ೪೦

ಇತಿ ಗ್ರಹ ಯಜ್ಞ ವಿಧಾನಂ ನಾನು ವಿಕೋ ನ  
 ಚತ್ವಾರಿಂಶ ದುತ್ತರದ್ವಿಶತ ತಮೋ ಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ ೩.



ಮಾ ವೊಂದಾವನು; ಹೀಗೆ ಹೋಮವಾದೆ ಮುತ್ವಿಕ್ಕಗಳಂ  
ಬಿಡಬೇಕು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಸಂತುಷ್ಟ  
ನಾಗುವಲ್ಲಿ ಜಗವೆಂತು ಸಂತುಷ್ಟವಾವಾಗುದ್ದರಿಂದಾ ಭಗ  
ವಂತನಿಗೆ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು || ೩೮ ||

ದೇವ ಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯವಾದೆ ಸರ್ವೋ ಪದ್ರವಗಳ  
ಲ್ಲೂ ಯಾವದೆ ಮಾಡಿದವನು ಸುಖಿ ಯಾಗುವನೋ ಆ  
ಶಾಂತಿಯು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. || ೩೯ ||

ಜನ್ಮ ಮರಣಗಳನ್ನೂ; ಕರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ  
ಒಂತಿಸದೆ ಅಯುತ ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಹೋಮ ಗಳೆಂಬ ಯ  
ಜ್ಞ ತ್ರಯವನ್ನಾಶ್ರಯವನು ಮಾಡುವನೋ ಅವನು ಸರ್ವ  
ತೀರ್ಥ ಸ್ಥಾನ ಸರ್ವ ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನ ಫಲವೆಂಪೊ  
ದುವನು || ೪೦ || ... .. \*

ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಪೇಳಿದೆ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೩ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂ ಪೂ ರ್ಣ

————— ೦ —————

ಶ್ಲೋಕ

## ಶ್ಲೋಕಸು



### ಮನುರುವಾಚ

ಇದಾನೀನಸರ್ವಧರ್ಮಾಜ್ಞಾ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ || ಯಾ  
ತಾಕಾಲ ವಿಧಾನಮೇ ಕಥಯಸ್ವಮಹೀಕ್ಷಿತತಾಂ || ೧ ||

### ಮತ್ಸ್ಯಉವಾಚ

ಯದಾ ಮನ್ಯೇತನ್ಯಸತಿ ರಾಕ್ರಂದೇನಬಲೀಯಸಃ || ಪಾರ್ಷ್ನಿ  
ಗ್ರಾಹಾಭಿಭೂತೋಯಂ ತದಾಯಾತ್ರಾಂಪ್ರಯೋಜಯೇತ್  
ದೃಷ್ಟಾಯಾಧಾಭೃತಾಭೃತ್ಯಃ ಸಾಂಪ್ರತಂಚಬಲಮನು  
ಮಾಲರಕ್ಷಾಸಮರ್ಥೋಸ್ಮಿತದಾಯಾತ್ರಾಂಪ್ರಯೋಜಯೇತ್

ಅಶುದ್ಧಪಾರ್ಷ್ನಿನ್ಯಸತಿ ರ್ನತುಯಾತ್ರಾಂಪ್ರಯೋಜಯೇತ್  
ಪಾರ್ಷ್ನಿ ಗ್ರಾಹಾದಿಕಂಸ್ಯನ್ಯಂ ಮಾಲಾನಿಕ್ಷೇಪ್ಯಚವೇಜೇತ್ ||

ಚೈತ್ರಾಂವಾವಾಗ್ಗೀರಸ್ಸಿಂವಾ ಯಾತ್ರಾಯಾಯಾನ್ಮ  
ರಾಧಿಪಃ || ಚೈತ್ರಾಂಪಶ್ಯಶ್ಚೈದಾಘಂ ಹಂತಿಪ್ರಾಪ್ತೀಚ  
ಶಾರದೀಂ || ೪ ||

೩೦೩

ಶ್ರೀರಸ್ತು



ಎಲೈ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಿತಾರ  
ದನಾದ ಭಗವಂತನೆ ಧೋರೆಗಳ ಯಾತ್ರಾಕಾ ಕಾಲವಂ ಪೇ  
ಳುವನಾಗೆಂದು ಮನುವು ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಂತೆಂದನು  
ಎಲೈ ನೃಪೋತ್ತಮನೆ ಯಾವಾಗ ಶತ್ರುಗಳಂ ಪಿಡಿತರಾದ  
ಪ್ರಜೆಗಳ ಕೂಗಾಟ ಕೇಳ್ದರು ವದೋ ಆಗ ತಾನು ಪರಾ  
ಜಿತನಾದೆನೆಂದು ತಾತಿಳಿದು ರಾಜನು ಯುದ್ಧಾರ್ಥವಾಗಿ  
ಹೊರಡಬೇಕು. || ೨ ||

ಶತ್ರು ಸೈನಿಕರು ದುಷ್ಕರು ತನ್ನ ಭಟರು ಚನ್ನಾ  
ಗಿ ರಕ್ಷಿತರಾಗಿರುವರು ಈಗ ನನ್ನ ಬಲವು ಚನ್ನಾಗಿರುವ  
ದು ರಾಜ್ಯ ದ ಮೂಲ ಸಂ ರಕ್ಷಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿ  
ರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿರಾಜನು ಯಾತ್ರೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕು || ೩ ||

ಪೃಷ್ಠ ಭಾಗ ರಕ್ಷಕನಾದಿರಾಜನು ಶುಭಾಂತಃ ಕರ  
ಣನಾಗಿಲ್ಲ ದಿ ದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ವಂ ಮಾಡಲಾಗದೆ ಸಂ  
ಗಡ ಬರುವ ಬಲ ಕ್ಷಿಂತ ಲೂ ಅಧಿಕ ವಾದೆ ಬಲ ವಂ ತನ್ನ  
ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಟ್ಕಿ ಹೊರಡಬೇಕು. || ೪ ||

ಚೈತ್ರ ಮಾರ್ಗ ಶೀಷಗಳ ಪೂರ್ಣೋಮಿಯಲ್ಲಿ  
ಹೊರಡತಕ್ಕದ್ದು ಆದರೆ ಚೈತ್ರದ ಸಂತಾಪವಂ ನೋಡಬೇ  
ಕು ಶರತ್ಕಾಲವು ಪುಷ್ಟಿ ನಾಶಕ ವೆನಿಸುವದು. || ೫ ||

## ೩೧೪

ಏತದೇವಪಿಪರ್ಯಸ್ತಂವಾಗೃಶೀಷಾನ್ಮರಾಧಿಪಃ || ಶತೋ  
ರವ್ಯವ್ಯಸನೆಯಾಯಾ ತ್ಕಾಲಏವಕುಡುಲಭಃ || ೬ ||

ದಿವ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷಕ್ಷಿತಿಜೈ ರುತ್ಪತ್ಯೈಃಪಿಡಿತಂ ಪರಂ || ಪದ  
ಕ್ಷೈಃಪಿಡಾ ಸಂತಪ್ತಂ ಪಿಡಿತಂ ಚ ತಥಾ ಗೃಹ್ಯತಃ || ೭ ||

ಜ್ವಲಂತೀಚತಃಪ್ರವ್ರೋಕ್ತಾ ದಿಶಂಯಗಾಂಚಪ್ರಸದ್ಯತಃ || ಭೂ  
ಕಂನೋಲೃದ್ವಿದಿ ಸಂಯಾಂತಿ ಯಾಂಚಕೇತುಃಪ್ರಸೂಯತೆ  
ನಿಷಾಕಾಶಶ್ಚ ಪತೇದ್ಯತಃ ತಾಂ ಯಾಯಾದ್ವಿಸುಧಾಧಿಪಃ ||  
ಸಬಲವ್ಯಸನೋಪೇತಂ ತಥಾದುರ್ಭಿಕ್ಷುಪಿಡಿತಂ || ೮ ||  
ಸಂಭೂತಾಂತರಕೋಪಂಚ ತ್ವಸಂ ಯಾಯಾದರಿಂನೃಪಃ ||  
ಯಾಕಾಮಾತ್ಮಕಬಹುಳಂ ಬಹುಪಂಕಂತಥಾವಿಲಂ || ೯ ||  
ನಾಸ್ತಿಕಂ ಭಿನ್ನ ಮರಾಭ್ಯದಂ ತಥಾ ಮಂಗಳ ವಾದಿನಂ ||  
ಅಪೇತಪ್ರಕೃತಿಂಜೈವ ನಿಸ್ಪಾರಂಚತಃಪ್ರಾಪ್ತಯೋಃ || ೧೦ ||

## ೩೦೫

ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮಾರ್ಗವು, ವಿಪರೀತಕಾಲವು ಆ  
ದ್ದರಿಂದ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಯಾವಾಗ ವ್ಯಸನವೋ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ  
ಅವನ ಮೇಲೆ ಹೊರಡಬೇಕು ಅದು ದುರ್ಲಭವಾದಾಗ್ಯೂ  
ಅದೊ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಡಬೇಕು. || ೬ ||

ಏಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷ ಭೂಮಾ ತಪ್ಪತಗಳು ಕಾಣ್ಬ  
ರುವವೋ ಎಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ. ಪಟ್ಟಣ ತಾಡಿತವಾ  
ಗಿರೋರಹೊರ ಟಿರು ವದೋ ಗ್ರಹೋ ಪದ್ರವ ವಧಿಕನಾಗಿ  
ರುವದೋ. || ೭ ||

ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲುರಿಗೊಳ್ಳ ಬೀಳುವದೋ ಭೂಕಂ  
ಪಾದ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಧೂಮಕೇತುಗಳಿರುವವೋ. || ೮ ||

ಯಲ್ಲಿ ಶಿಡಿಲು ಬೀಳುವದೋ ಆಕಾಶಗೋಗಬೇಕು ||

ಯಲ್ಲಿದ್ವಿಭಿಕ್ಷುವು ಸೈನಿಕವ್ಯಸನವು ಜನಗಳಿಗೆ  
ಳಕೋಪವು ಸಹಯಿರು ವದೋ ಅಲ್ಲಿಗೇಶೀಘ್ರ ಹೊಗಬೇಕು

ಯಲ್ಲಿಯೂಕ ಮಧು ಮಕ್ಷಿಕಾದಿ ಬಾಧೆ ಯಿರುವ  
ದೋ ಯಲ್ಲಿಜಲವು ಕೆಸರು ಹೆಚ್ಚಿ ಮಲಿನವಾ ಗಿರುವದೋ  
ನಾಸ್ತಿಕ ಮಾರ್ಗದಿಂ ಮರ್ಯಾದೆ ತಪ್ಪಿರುವದೋ ಅಮಂಗ  
ಲಶಬ್ದವಧಿಕ ಎಾಗಿರುವದೋ ಮಂತ್ರೀನಾದಲಾದ ರಾಜ್ಯಾಂ  
ಗಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಗೆಟ್ಟು ದುರ್ಬಲವಾ ಗಿರುವವೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ  
ಹೊಗಬೇಕು || ೧೦ ||



ವಿವಿಷ್ಟ ನಾಯಕಂ ಸೈನ್ಯಂ ತಥಾ ಭಿನ್ನಂ ಪರಸ್ಪರಂ ||  
 ವ್ಯಸನಾಸಕ್ತನೃಪತಿಂ ಬಲಂರಾಜಾಭಿಯೋಜಯೇತ್ || ೧೦  
 ಸೈನಿಕಾನಾಂನಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸ್ಫುರಂತ್ವಂ ಗಾನಿ ಯತ್ರ ಚ ||  
 ದುಸ್ವಪ್ನಾನಿಚಪಶ್ಯಂತಿ ಬಲಂತದಭಿಯೋಜಯೇತ್ || ೧೧

ಉತ್ಸಾಹ ಬಲ ಸಂಪನ್ನಃ ಸ್ವಾನು ರಕ್ತ ಬಲಸ್ತಥಾ ||  
 ತುಪ್ತಪುಪ್ತ ಬಲೋರಾಜಾ ಪರಾನಭಿ ಮುಖೋವ್ರಜೇತ್  
 ಶರೀರ ಸ್ಫುರಣೇ ಧೈರ್ಯ ತಥಾ ದುಃಖ ಪ್ರನಾಶನೆ ||  
 ನಿಮಿತ್ತಶಕುನೆಧೈರ್ಯ ಜಾತಶತ್ರುಪುರಾದ್ವ್ಯಜೇತ್ || ೧೨ ||

ಮಿತ್ರೇಷುಪಟ್ಟಶುದ್ಧೇಷು ಗ್ರಹೇಷ್ವನುಗುಣೇಷುಚ್ಛೇ ||  
 ಪ್ರಶ್ನ ಕಾಲೇಶುಭೇಜಾತ ಪರಾನೃಪಾನ್ ರಾಧಿಪಃ || ೧೩

ಏವಂತು ದೈವಸಂಪನ್ನ ಸ್ತಥಾಪಾರುಷ ಸಂಯುತಃ ||  
 ದೇಶಕಾಲೋಪಪನ್ನಂತು ಯೂತಾಂಕುರಾನ್ ರಾಧಿಪಃ ||  
 ಸ್ಥಲೇ ನಕ್ರಸ್ತು ನಾಗಸ್ಯ ತಥಾಪಿ ಸಜಲೇ ವಶೇ ||

ಯಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವು ನಾಯಕ ದೈವದಿಂದ ಭಿನ್ನ ಚಿತ್ತವಾಗಿ  
ಚಿಂತಾಕುಲವಾಗಿರುವದೂ ರಾಜನು ವೈಸನಾಕಾಂತ  
ನಾಗಿರುವನೋ ಸೈನಿಕರಶಸ್ತ್ರಗಳು ಅಂಗಗಳಸಹ ಚಲಿಸಿ  
ದಿರುವವೋ ಜನಗಳಾದುಸ್ವ ಪ್ನಗಳಂ ಕಾಣುವರೋ ಅಲ್ಲಿ  
ಗೋಪೀಬೀಕಾ || ೧೦ ||

ಉತ್ತರ ಸ್ವಾನುರಾಗ ತುಷ್ಟಿವುಷ್ಟಿಗಳಂ ಕೂಡಿ  
ದೆಬಲವುಳ್ಳ ರಾಜನು ಪ್ರಯೋಣವಂ ಮಾಡಬೇಕು || ೧೧ ||

ಶರೀರದೆಬಲಭಾಗ ವದರುವಲ್ಲ ದುಸ್ವಪ್ನಗಳಾಗ  
ದಿರುವಲ್ಲ ಶುಭಶಕುನಗಳಾಗುವಲ್ಲ ಶತ್ರುನಗರಕ್ಕೆಪೊ  
ಗಬೇಕು || ೧೨ ||

ಜನ್ಮಕರ್ಮ ಸಂಘಾತ ಸಮುದಾಯ ವಿನಾಸ ಮಾನಸ  
ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದೆತರನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಅನುಕೂಲ ಗ್ರಹಗಳಾಗಿ  
ರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಶುಭೋತ್ತರ ವಾಗಲು ಶತ್ರುಗಳ ಮೆಲೆಯೊ  
ರಡಬೇಕು || ೧೩ ||

ಹೀಗೆದೈವಪಾರುಷ ಬಲಸಂಪನ್ನನಾದ ರಾಜನುದೇ  
ಶಕಾಲೋಪಪನ್ನ ವಾಗಿರೋರಡಬೇಕು || ೧೪ ||

ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆನೆಗೆ ಮಾಸಳವಕವಾಗುವದು ಜಲದಲ್ಲಿ

ಉಊಕಸ್ಯನಿಶಿದ್ಧಾಕ್ಷಃ ಸಚತಸ್ಯದಿನಾವಶಃ || ೧೮ ||  
 ಏವಂದೇಶಂಚ ಕಾಲಂಚ ಜ್ಞಾತ್ವಾತ್ವಯಾತ್ರಾಂಪ್ರಯೋಜ  
 ಯೇತ್ || ೧೯ ||

ಪದಾತಿನಾಗೆಬಹುಳಾಂಸೇನಾಂಪ್ರವೃಷಿಯೋಜಯೇತ್ ||

ಹೇಮಂತ ಶಿಶಿರ ಚೈವ ರಥ ವಾಜಿ ಸನಾ ಕುಲಾಂ ||  
 ಖರೋಪ್ಪ ಬಹುಳಾಂಸೇನಾಂ ತಥಾಗ್ರಿಪ್ತೇನರಾಧಿಪಃ ||  
 ಚತುರಂಗಬಲೋಪೇತಾ ವಸಂತನಾ ಶರದ್ಯಥಾ || ೨೦ ||

ಸೇನಾ ಪದಾತಿ ಬಹುಳಾ ಯಸ್ಯಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಥಿವೀ ಪತೇ ||  
 ಅಭಿಯೋಜ್ಯೋ ಭವೇತ್ತೇನ ಶತ್ರುವಿಷ ಮಮಾಶ್ರಿತಃ |  
 ಗಮ್ಯ ವೃಕ್ಷಾವೃತ ದೇಶೆ ಸ್ಥಿತಂ ಶತ್ರುಂ ತಥೈವಚ || ೨೧ ||  
 ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರಂಕತಥಾಯಾಯಾ ದ್ವೈಹುನಾಗೋ ನರಾಧಿಪಃ ||  
 ತಥಾಶ್ವ ಬಹುಳಾಯಾಯಾ ಶ್ವತ್ರುಂ ಸಮಪಧಿ ಸ್ಥಿತಂ ||

ತಮಾಶ್ರಯಂತೋ ಬಹುಳಾ ಸ್ತಂತುರಾಜಾಪ್ರಪೂಜಯೇತ್  
 ಖರೋಪ್ಪ ಬಹುಳಾರಾಜಾ ಶತ್ರುರ್ದೇನಸಂಸ್ಥಿತಃ

ಮೊಸಳೆಗೆ ಅನೇಕವಾಗುವದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗೂಬೆಗೆ ಕಾಗ  
ವೆಕವಾಗುವದು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಗೆ ಗೂಬೆವೆಕ ವಾಗುವದು  
ಯೆಂದೆದೆಕ ಕಾಲಗಳೆಂದೂಡಿ ಕೊಡು ರಾಜನುಪಯೋಗ  
ವೆಂದೂಡಿಬಿಳು || ೧೮ ||

ವಿಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಜಪನಾತಿ ಬಹಳ ವಾದಿಸೇನೆ  
ಯೆಂಕೇರಿಸಬೇಕು. || ೧೯ ||

ಹೆಮಂತಶಿಶಿರಗಳಲ್ಲಿ ರಥತುರಗ ಬಹಳವಾಗಿಯುಂ  
ಗ್ರೀಷ್ಮದಲ್ಲಿ ಖರೋಪ್ಪ ಬಹಳ ವಾಗಿಯುಂ ವಸಂತಕರ  
ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಚತುರಂಗ ಸಹಿತವಾಗಿಯುಂ ಸ್ನೇಹಯಂಕೇರಿಸ  
ಬೇಕು || ೨೦ ||

ಪದಾತಿಬಹಳ ವಾದಿ ಸೆನೆಯುಳ್ಳ ರಾಜನು ಮೈಷ  
ವೈದಲ್ಲಿರುವ ಶತ್ರುವನ್ನಾ ಕ್ರಮಿಸಬೇಕು. || ೨೧ ||

ಮತ್ತು ಪ್ರಸೇತಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ ವೈಷ್ಣವಳಾದವೆ  
ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಶತ್ರುವನ್ನಾ ಕ್ರಮಿಸಬೇಕು ||

ಸ್ವಲ್ಪಕೆಸರಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಹುಗಜಸಹಿತನಾಗಿ  
ಯುಂ ಸಮವಾಗೆದಲ್ಲಿ ತುರಗ ಸೆನಾಯುಕ್ತನಾಗಿಯುಂ  
ಶತ್ರುವನ್ನಾ ಕ್ರಮಿಸಬೇಕು. || ೨೨ ||

ಅವನನ್ನಾ ಶ್ರಮಿಸಿರುವ ಮಂತ್ರಿಮಾದಿಲಾ ದವರೇಚ  
ನ್ನಾಗಿ ಸ ವ್ಯಾನಿಸಬೇಕು, || ೨೪ ||

ಬಂಧನಸ್ಥೋಭಿಯಾಜ್ಯೋರಿ ಸ್ತಥಾಪ್ರವೃಪಿಭೂಭುಜಾಃ ||  
ಹಿಮಪಾತಯುತದೇಶೈ ಸ್ಥಿತಂಗ್ರೀಷ್ಣೇಭಿಯೋಜಯೇತಿ ||

ಯವಸಂಧನ ಸಂಯುಕ್ತಃ ಕಾಲಃಪಾರ್ಥಿವ ಹೈಮನಃ  
ಕರದ್ವಸಂತೌ ಧಗ್ರುಜ್ಞ ಕಾಲೌ ಸಾಧಾರಣೌಸ್ತೃತೌಃ  
ವಿಜ್ಞಾಯೇರಾಜಾಹಿತದೇಶಕಾಲೌ ದೈನಂ ತ್ರಿಕಾಲಂಚತ  
ಥೈವಬುದ್ಧ್ವಾ || ಯನಾಯಾತ್ಪರಂಕಾಲವಿದಾಂಮತೇನ ಸಂ  
ಚಿಂತ್ಯಸಾಧಂದ್ವಿಜಮಂತ್ರವಿದ್ಭಿಃ || ೨೭ ||

\*

---

ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ ಯಾತ್ರಾನಿಮಿತ್ತಾಭಿ

ಯೋಜ್ಯಾ ನಾನು

ಚತ್ವಾರಿಂಶದತ್ತರ ದ್ವಿಕತತವೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ

---

ಜುಗಿರಿವೊಡಲಾದ ನಿಬಂಧಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರುವಕತು,  
ವಿನಮೇಲೆ ಖರೋಪ್ಪಾನಿಕವಾದ ಸೇನೆಯಿಂ ಹೊರಡಬೇ  
ಕು. ಹಿಮದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುವನ್ನುಗ್ರಿಸ್ತದೆಲ್ಲಕ್ಕಮಿಸ  
ಬೇಕು. || ೨೪ ||

ಹಿಮ ಗಾಲವು ತೃಣ ಕಾಷ್ಠ ಸಪೈದ್ಯ ವಾದ್ದರಿಂ  
ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವು. ಶರದ್ವಸಂತಗಳು ಸಾಧಾರಣವು

ಹಿತವಾದ ದೇಶಕಾಲಗಳನ್ನೂ, ಕಾಲ ತ್ರಯಾನು  
ಪಂಗಿಯಾದ ತನ್ನ ಅದೈಪ್ಪಸನ್ನ ತಿಳಿದ ರಾಜನು ಮಂ  
ತ್ರಿಗಳೊಡನೆ; ಚನ್ನಾಗಿ ಆಶೋಚಿತಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರ ಅ  
ನುಮತಿಯಿಂದ ಶತ್ರುಗಳಮೇಲೆ ಹೊರಡಬೇಕು, || ೨೫ ||



ಯೆಂದು ಮಸ್ಯ ಮಾರ್ತಿಯಾದ ಭಗವಂತನು

ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

೨೪೦ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



ಶ್ರೀರಸ್ತು

೨೦೨

ಶ್ರೀರಸ್ತು



ಮನುರವಾಚ

ಬ್ರೂಹಿಮೀತ್ಯಂನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಅಶುಭಾನಿ ಶುಭಾನಿಚ | ಸರ್ವ  
ಧರ್ಮಭೃತಾಂಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ವಯಿಸರ್ವ ವಿದುಚ್ಛಸೆ || ೧ ||

ಮತ್ಸ್ಯಲುವಾಚ

ಅಂಗದಕ್ಷಿಣಭಾಗೇತುಶಸ್ತಂಪ್ರಸ್ಫುಗಣಂಭವೇತ್ | ಅಪ  
ಶಸ್ತಂ ತಥಾ ವಾಮೇ ಪೃಷ್ಠಸ್ಯ ರುದಯಸ್ಯ ಚ || ೨ ||

ಮನುರವಾಚ

ಅಂಗಾನಾಂ ಸ್ಪಂದನಂ ಚೈವ ಶುಭಾ ಶುಭ ವಿಚಕ್ಷಿತಂ ||  
ತನ್ಮೇವಿಸ್ತರತೂ ಬ್ರೂಹಿ ಯೇನಸ್ಯಾತದ್ವಿಜೊಭಾವಿ || ೩ ||

ಮತ್ಸ್ಯಲುವಾಚ

ಪೃಥ್ವೀಲಾಭೋ ಭವೆನ್ನೂರ್ಧ್ನ | ಲಲಾಟೇ ರವಿನಂದನ ||  
ಸ್ಥಾನಂವಿವೃದ್ಧಿವಾಗಾಯಾತಿ ಭ್ರೂವಸೋಃ ಪ್ರಿಯಸಂಗಮಃ  
ಭೃತ್ಯಲಬ್ಧ ಶ್ಚಕ್ಷುರ್ದೇಶೇ ದೃಗುಪಂತೇ ಧನಾಗಮಃ |  
ಉಕ್ತತೋಪಗಮೋಮಧ್ಯೆದೃಷ್ಟಂರಾಜನ್ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ || ೪ ||  
ದೃಗ್ಬಾಧನೆಸಂಗರೇಚ ಜಯಂಶೀಪು ಮವಾಪ್ನು ಯಾತ್ ||  
ಯೋಷಿದ್ಭಿಗೂಪಂತೇಶ ಶ್ರವಣಾಂತಪ್ರಿಯಾಶ್ರುತಿಃ ||  
ನಾಸಿಕಾಯಾಂ ಪ್ರೇತಿಸೌಖ್ಯಂ ಪ್ರಜಾಪ್ತಿ ರಥರೂಪೃಜಿ ||

ಬಳಿಕ ಶುಭಾಶುಭ ನಿಮಿತ್ತಗಳಂ ಪೇಳಬೇಕೆಂದು;  
ವನು ವಿನಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ; ಯೆಲೈ ರಾಜಿಂದ್ರನೇ  
ಯದೆ, ಬೆನ್ನುಗಳ; ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಣವು; ಪ್ರಕೃತವು  
ಯಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಕೃತವೆಂದು ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ಸ್ಯ  
ಮಾರ್ತಿಯಂ ಇದಂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳಬೇಕೆಂದು ಮ  
ನುವು ಕೇಳುವಲ್ಲಿಂತೆಂದನು. || ೩ ||

ಸ್ಫುರಣವು ಶಿರದನೀಲಿ ಆದಲ್ಲಿ ಬೂಲಾಭವು;  
ಘನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವೈದ್ಯಿಯು; ಹುಬ್ಬು, ಮಾಗುಗಳಲ್ಲಿ  
ಪ್ರಿಯ ಸಂಬಂಧವು. || ೪ ||

ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಭೃತ್ಯ ಲಾಭವು; ಅದರ ಸಮೀಪದ  
ಲ್ಲಿ ಧನಾಂಗವು; ಕಣ್ಣಿನನಡುವೆ ಶುಭಾಪೇಕ್ಷೆಯು || ೫ ||

ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರ ಜಯವು. ಕಡೆಗಣ್ಣಿ  
ನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಭೋಗವು; ಕಿವಿಯೆಡೆಯಾಳೆ : ಪ್ರಯಾಣ  
ತೆಯು, ಮಾಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಸಾಖ್ಯವು, ಕೆಳದುಟಿಯ  
ಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾವ್ರಾಪ್ತಿಯು, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಭೋಗವು, ಹೆಗಲಿನ  
ಲ್ಲಿ ಭೋಗವೈದ್ಯಿಯು, ಬಾಹುವಿನಲ್ಲಿ ಸುಹೃತ್ಸಂಗವು,



ಕೊತೆತುಭೋಗಲಾಭಶ್ಚೈವ ದ್ವೈಗವೃದ್ಧಿರಥಾಂಸಯಾಃ ||  
 ಸುಹೃತ್ಪ್ನಿಹಶ್ಚ ಬಹುಭುಕ್ತಾ ಹಸ್ತಚೈವಧನಾಗಮಾಃ ||  
 ಪೃಷ್ಠೋಪ ರಾಜಯಸ್ಸದ್ಯಃ ಜಯಾ ವಹ್ಯಸ್ಥಲಿಭವೇತ್ ||  
 ಕುಶ್ಲಭುಕ್ತಾಪೀತಿರುದ್ಧಿಪ್ತ್ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾಃಪ್ರಜನನಂಸ್ತನೇ ||  
 ಸ್ಥಾನಭ್ರಂಶೋನಾಭಿದೇಶ ಅಂತ್ರೇಣೈವಧನಾಗಮಾಃ || ೯ ||  
 ಜಾನುಸಂಧೌಪರೈಸ್ಸಂಧಿ ಬಲವದ್ಭಿರ್ಭವೇನ್ನೃಪ ||  
 ದೇಶೈಕದೇಶ ನಾಶೋಽಥ ಜಂಘಾಯಾಂ ರವಿನಂದನ || ೧೦ ||  
 ಉತ್ತಮಂಸಾಧಿನಮಾಪ್ನೋತಿಪದ್ಭ್ಯಾಂಪ್ರಸ್ಫುರಣಾನ್ನೃಪ ||  
 ಸಲಾಭಂಚಾಧ್ಯಗಮನಂ ಭನೆತೃಪ್ತದತಲೈವ || ೧೧ ||  
 ಲಾಂಛನಂಪಿಟಕಂಚೈವಜ್ಞಿಯಂಸ್ಫುರಣವತ್ತಥಾ || ೧೨ ||  
 ವಿಪ್ರೈರ್ಯೇಣ ವಿಹಿತಃ ಸರ್ವಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಫಲಾಗಮಾಃ ||  
 ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಿಪ್ರಶಸ್ತೇಂಗೇ ಪ್ರಶಸ್ತಂ ಸ್ಯಾದ್ವಿಶೇಷತಃ || ೧೩ ||  
 ಅತೂನ್ಯಥಾಸಿದ್ಧಿಪ್ರಜಲ್ಪನಾತ್ಮಾ ಫಲಸ್ಯಶಸ್ತಸ್ಯಚ ನಿಂದಿ  
 ತಸ್ಯ || ಅನಿಷ್ಟಚಿನ್ಮಯಪಗಮಿದ್ವಿಜಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಂಸುವ  
 ಣೇನತುತಪಣಂಸ್ಯಾತ್ || ೧೪ || ... .. ❀



ಇತಿಯಾತೃನಿಮಿತ್ತದೇಹಸ್ಯಂದನಾಮು  
 ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ವತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ  
 ಸಂವೂರ್ಣಃ

ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಧನವು, ಪೃಷ್ಠ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತತ್ಕ್ಷಣ ಸರಾ  
ಜಯವು, ಯದೆಯಲ್ಲಿ ಜಯವು, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀತಿ  
ಯು, ಹೆಂಗಸಿನ ಸ್ತನದಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರ ಪ್ರಸವವು, ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ  
ಸ್ಥಾನಭ್ರಂಶವು, ಕರಳಿನಲ್ಲಿ ಧನವು, ಮಂಡಿ ಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರು  
ಸಂಧಿಯು, ಸಹ ಅಗುವದು; ಮಾಳಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ದೇಶೈಕ  
ದೇಶನಾಶವು; ಮೇಲ್ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಸ್ಥಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯು  
ಕೆಳಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ-ಗಮನವು ಸಹ ಆಗುವದು. || ೧೧

ಮೈಯ್ಯಲ್ಲಿರುವ ಮುತ್ತಿಗೂ, ಹುಣ್ಣಿ ನಂತಿರುವ  
ಸುರುತಿಗೂ, ಸ್ಫುರಣದಂತೆಯೆ ಫಲವು. ಸ್ತ್ರೀರು ಗಳಿಗಿ  
ದು ಯುಕ್ತಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಶುಭವು. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಂಗದಲ್ಲಾ  
ದರೆ ವಿಶೇಷಫಲವು || ೧೨ ||

ಈಗವೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಥಾ ಆದಲ್ಲಿ ಅನಿಷ್ಟ ವೆಂದು ತಿಳಿ  
ದು ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸುಗಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸುವರ್ಣ-  
ದಕ್ಷಿಣೆಯಂ ಕೊಡಬೇಕು, || ೧೩ ||



౨౦౬

యేదే మె త్స్య మూ త్క యా దే భగ వం త ను

వ్యవస్వతమనువిగే వేళదేనోమే

సూతపౌరాణికను

శానకాది ఋషిగళగ వేళదే నేబల్లిగే

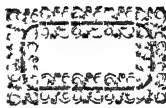
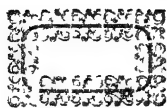
మ త్స్య పు రా ణ ద్దో ల్

౨౦౧ నే అధ్యాయ

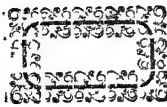
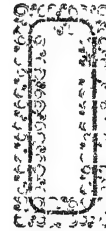
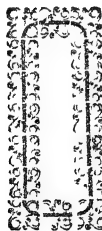
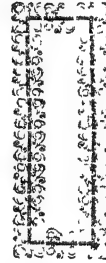
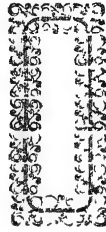
సంప్రదాన

౨౦





ಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯ ಪುರಾಣಾಂತಗತ  
 ಸ್ವಪ್ನಾಧ್ಯಾಯಃ  
 ಕಕುನಾಪಕುನಾಧ್ಯಾಯಃ  
 ಕನಾಟಕಭಾಷಾ  
 ಪ್ರೇಕ್ಷಾಸಹಿತಃ  
 ಮುದ್ರಾಪಿತಃ  
 ನಿಜಯತೆ







ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಸ್ವಪ್ನ ಫಲಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾರಂಭಃ



ವನುರುವಾಚಃ

ಸ್ವಪ್ನಾ ಖ್ಯಾನಂಕಥಂದೇವ ಗಮನಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಃ | ದೃಶ್ಯಾ  
ತಃ ವಿವಿಧಾ ಕಾರಾಃ ಕಥಂ ತೇಷಾಂ ಫಲಂ ಭವೇತ್ || ೧

ಮತ್ಸ್ಯ ಉವಾಚಃ

ಇದಾನೀಂಕಥೇಷ್ಯಾಮಿ ನಿಮಿತ್ತಂಸ್ವಪ್ನ ದರ್ಶನಃ || ನಾ  
ಭಿಂ ವಿನಾನ್ಯ ಗಾತ್ರಸು ತೃಣ ವೃಕ್ಷ ಸಮುದ್ಭವಃ || ೨  
ಚೂಣಾನಮಯಾಧ್ನಿ ಕಾಂಸ್ಯಾನಾಮುಂಡನನಗ್ನತಾ  
ತಥಾ || ಮಲಿನಾಂಬರ ಧಾರಿತ್ಯ ಮಭ್ಯಂಗಃ ಪಂಕದಿಗ್ಧತಾ  
ಉಚ್ಚಾತ್ಸ್ರಪತನಂಚೈವ ದೋಳಾರೋಹಣಮೇವಚ ||  
ಆರ್ಜ್ವಲಂಪಂಕಲೇಪಾನಾಂ ಹಯಾನಾಮಪಿವಾರಣ || ೪  
ರಕ್ತಪುಷ್ಪದ್ರವಾಣಾಂಚ ಮಂಡಲಸ್ಯ ತಥೈವಚ || ವರಾ  
ಹಕ್ಷಃ ಖರೋಷ್ಣಾಣಾಂ ತಥಾಚಾರೋಹಣಕ್ರಿಯಾ

ಭಿಕ್ಷುಣಂ ವ ಕ್ವ ಮೂಸಾನಾಂ ತೈಲಸ್ಯ ಕೃತಸ್ಯ ಚ ||  
 ನರ್ತನಂ ಹಸನಂ ಚೈವ ವಿವಾಹೋಗ್ರೀತಮೇವ ಚ || ೬  
 ತೇತ್ರಿವಾದ್ಯೈ ವಿಹೀನಾನಾಂ ವಾದ್ಯಾನಾಂ ಮುಖವಾದನಂ ||  
 ಸೂತ್ರೋವಗಾಹ ಗಮನಂ ಸ್ನಾನಂಗೋಮಯವಾರಿಣಾಂ ||  
 ಸಂಕೋದಕೇನ ಚ ತಥಾ ಮಹತ್ತೋಯೇನಚಾ ಪೃಥ್ವಿ ||  
 ನಾತುಃ ಪ್ರವೇಶೋ ಜಲರೇ ಚಿತಾ ರೋಹಣ ನೋವಚ ||  
 ಕಕ್ರ ಧ್ವಜಾಭಿ ಪತನಂ ಪತನಂ ಕಶಿ ಸೂರ್ಯ ಯೋಃ || ದಿ  
 ವ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷಭೂಮಾನಾಂಉತ್ಪತ್ತಾನಾಂಚದರ್ಶನಂ || ೯  
 ದೇವದ್ವಿಜಾತಿ ಭೂವಾಲ ಗುರಾಣಾಂಕ್ರೋಧ ಏವಚ ||  
 ಆಲಿಂಗನಂಕುಮಾರೀಣಾಂ ಪುರುಷಾಣಾಂಚ ಮೈಥುನಂ ||  
 ಹಾನಿಶ್ಚೈವಸ್ವಗಾತ್ರಾಣಾಂ ವಿರೇಕವಮನಕ್ರಿಯಾ || ದಿ  
 ಷ್ಠಾಣಾಶಾಭಿ ಗಮನಂ ವ್ಯಾಧಿನಾಭಿಭವ ಸ್ತಥಾ || ೧೦ ||  
 ಫಲಾಪ ಹಾನಿ ಶ್ಚ ತ ಥಾ ಪುಷ್ಪ ಹಾನಿ ಸ್ತ ಧೈವ ಚ ||  
 ಗೃಹಾಣಾಂ ಚೈವಪಾತಶ್ಚ ಗೃಹ ಸಮಾಜನಂತಥಾ ||  
 ಕ್ರೀಡಾಪಿಕಾಚ ಕ್ರವ್ಯಾದಿ ವಾನರಕ್ಷಾ ನರೈರಪಿ || ಪರಾದಿ  
 ಭಿ ಭವ ಶ್ಚೈವ ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ವೈಸನೋ ದ್ಭಿಃ || ೧೧ ||  
 ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿತ್ವಂ ತದ್ವಿತ್ಸಿ ಗ್ರೀಡನಂತಥಾ ||  
 ಸ್ನೇಹಪಾನಾವ ಗಾಹಾಚ ರಕ್ತ ಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಂ ||

ಬಿವಮಾದೀನಿ ಚಾನಾನ್ಯನಿ ದುಸ್ವಪ್ನನಿ ವಿನಿದಿಕೇತ್ ||  
 ಏಷಾಂಸಂ ಕಧನಂಧನ್ಯಂ ಭೂಯಃ ಪ್ರಸೌಖ್ಯಸಕುತಧಾ ||  
 ಕಲ್ಕಲೇಷು ನಂ ತಿಲೈರೋಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಾನಾಂಚ ಪೂ  
 ಜನಂ | ಸ್ತುತಿಶ್ಚ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ತಥಾತಸ್ಯೈವಪೂಜನಂ  
 ನಾಕಂದ್ರ ಮಾರ್ಗಶ್ರವಣಂ ಜ್ಞೇಯಂ ದುಸ್ವಪ್ನ ನಾಕನಂ ||  
 ಸ್ವಪ್ನ ಸ್ತುಪ್ರಥಮಯಾಮಿ ಸಂವತ್ಸರವಿಪಾಕಿನಃ || ೧೩ ||  
 ಸತ್ಪ್ರೀತಿಸ್ತುರ್ದಿವತೀಯೇತು ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈಸ್ತು ಪ್ರತೀಯಕೇ  
 ಚತುರ್ಥಂವಾಸವಾತೇಣಾಶ್ಯತೋನಾತ್ರಸಂಶಯಃ || ೧೪ ||  
 ಅರುಣೋ ದೇವೋಳಯಾಂ ದಶಾ ಹೇನಫಲಾಭವೇತ್ |  
 ಏಕಸ್ಯಾಯದಿವಾ ಪಾತೇನುಭಂವಾಯದಿವಾತುಭಂ || ೧೫ ||  
 ಪಶ್ಚಾದ್ಧೃವಷ್ಟಸ್ತು ಯುಗ್ಗತೃತಸ್ಯವಾಕಂ ವಿನಿದಿಕೇತಿ |  
 ತಸ್ಮಾಶ್ಚಾಭನಕಸ್ವಪ್ನೇ ಪಶ್ಚಾತ್ಸವಪ್ನೋನಪಶ್ಯತಿ || ೧೬ ||  
 ಶೈಲವಾಸಾದೆನಾಗಾಶ್ಚ ವೃಷಭಾ ರೋಹಣಂ ಹಿತಂ |  
 ದ್ರೂಮಾಣಾಂಚೈತವೃಷಾಣಾಂ ಗಮನೇಚತಥಾದ್ವಿಜ || ೧೭ ||  
 ದ್ರೂಮೇತೃಣೋದ್ಭವೋನಾಭೌ ತಥೈವ ಬಹುಬಾಹುತಾ |  
 ತಥೈವ ಬಹುಶೀರ್ಷತ್ವಂ ಫಲಿತೋದ್ಭವ ಏವಚ || ೧೮ ||  
 ಸುಕುಕ್ಲಮಾಲ್ಯ ಧಾರಿತ್ಯಂ ಸುಕುಕ್ಲಂ ಬರ ಧಾರಿತಾ |  
 ಚಂದ್ರಗ್ಧೃತಾರಾಗ್ರಹಣಂ ಪರಿಮಾರ್ಜನಮೇವಚ || ೧೯ ||  
 ಶಕ್ರ ಧ್ವಜಾಲಿಂಗನಂ ಚ ತದುಚ್ಛ್ರಾಯ ಕ್ರಿಯಾ ತಥಾ |



ಭೂವೈಂಬುಧೀನಾಂಗ್ರಸನಂ ಶತೂಣಾಂಚವೆಧಕ್ರಿಯಾ  
ಜಯಾ ವಿವಾದೋ ದ್ಯೂತ ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಚ ತಥಾದ್ವಿಜ  
ಭಕ್ಷಣಂಚಾದ್ರೇವಮಾಸಾನಾಂ ಮತ್ಸ್ಯನಾಂಪಾಯಸ  
ಸ್ಯಚ || ೨೪ ||

ದರ್ಶನಂರುಧಿರಸ್ಯಾಪಿ ಸ್ನಾನಂವಾರುಧಿರೆತಥಾ | ಸುರಾರು  
ಧಿರ ಮದ್ಯಾನಾಂ ಪಾನಂ ಕ್ಷೀರಸ್ಯ ಚಾ ಧೇವಾ || ೨೬ ||  
ಆಂತ್ಯ್ರಾಪ್ಯವೇಷ್ಠನಂಭೂಮೌ ನಿರ್ಮಲಂಗಗನಂತಥಾ  
ಮುಖಿನರೋಹಣಂಶಸ್ತಮಹಿಷೀಣಾಂತಥಾಗವಾಂ || ೨೭ ||  
ಸಿಹ್ಮೀನಾಂ ಹಸ್ತಿನೀನಾಂಚ ಬಡಬಾನಾಂತಥೈಚ | ಪ್ರಾ  
ಸಾದೋದೇವವಿಪ್ರಭ್ಯೋ ಗುರುಭ್ಯಶ್ಚ ತಥಾ ಶುಭಃ || ೨೮ ||  
ಅಂಭಸಾ ತ್ಯಭಿಷೇಕಸ್ತು ಗವಾಂಶ್ಯಗಾಶ್ರಿತನವಾ | ಚಂದ್ರಾ  
ದ್ಭ್ರಷ್ಟನವಾರಾಜಜ್ಞಯಾ ರಾಜ್ಯಪ್ರದೋರಿಸಃ || ೨೯ ||  
ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಶ್ಚ ತಥಾ ಛಿದೇನಂ ಶಿರಸಸ್ತಥಾ | ಮದಣಂ  
ವಯ್ನಿ ದಾಹ ಶ್ಚ ವಯ್ನಿ ದಾಹೋ ಗೃಹಾ ದಿಷು || ೩೦ ||  
ಲಬ್ಧಿಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಲಿಂಗಾನಾಂ ತಂತ್ರಿ ವಾದ್ಯಾಭಿವಾದೇನಂ |  
ತಥೋದಕಾನಾಂ ತರಣಂ ತಥಾವಿಷಮೇ ಲಂಘನಂ || ೩೧ ||  
ಹಸ್ತಿನೀ ಬಡಬಾನಾಂಚ ಗವಾಂಚ ಪ್ರಸವೋಗೃಹೇ | ಆರೋ  
ಹಣ ಮಥಾಶ್ವಾನಾಂ ರೋಹಣಂಚ ತಥಾಶುಭಂ || ೩೨ ||  
ಪದಸ್ತಿಗ್ರಣಾಂ ತಥಾಲಾಭ ಸ್ತದಾ ಲಿಂಗನ ಮೇವ ಚ ||

೫

ನಿಗಳೈಬೃಂಧನಂಧನೈಂ ತಥಾವಿಷ್ವಾನುಲೇಪನಂ || ಷಿಷಿ  
ಜೀವಿತಾಂ ಭೂಮಿಪಾನಾಂ ಸುಹೃದಾ ಮಹಿದರ್ಶನಂ ||  
ದರ್ಶನಂ ದೇವತಾನಾಂಚ ವಿಮಲಾನಾಂ ತಥಾಂಭಸಾಂ  
ಶುಭಾನ್ಯಥೈತಾನಿ ನರಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೌ ಪೌರ್ಣಿತ್ಯಯಾ  
ತ್ನಾದ್ಭವ ಮರ್ಥೇ ಲಾಭಂ || ಸ್ವಪ್ನಾನಿವೈಧರ್ಮೇಭ  
ತಾಂವರಿಷ್ಠ ವ್ಯಾಧಿ ವೀಮೋಹೈಂ ಚ ತಥಾತು ರೋಪಿ

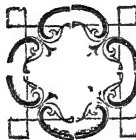


ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೆ

ಸ್ವಪ್ನಾಧ್ಯಾಯಾನಾಮಃ

ದ್ವಿಜತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ



## ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಶಕುನಾಪ ಶಕುನಾ ಧ್ಯಾಯ ಪಾರಂಭಃ

ಮನುರುವಾಚ

ಗಮನಂ ಪ್ರತಿರಾಜ್ಞಾಂತು ಸಮ್ಪ್ರಖ್ಯಾ ದರ್ಶನೇಚಕಿಂ ||  
ಪ್ರಶಸ್ತಂಶ್ಚೈವಸಂಭಾಷ್ಯಸರ್ವಾನೇತಾಂಶ್ಚ ಕೀರ್ತಯ ||

ಮತ್ಸ್ಯಲುವಾಚ

ಔಷಧಾನಿ ತ್ವಯುಕ್ತಾನಿ ಧಾನ್ಯಂಕೃಷ್ಣಂಚ ಯದ್ಭೇದೇನ್  
ಕಾರ್ಪಾಸಶ್ಚ ತ್ರಣಂರಾಜಾ ಶುಷ್ಕಂಗೋಮಯಮಿವಚ ||  
ಇಂದ್ರನಂ ಚ ತಥಾಂ ಗಾರಂ ಗುಡಂ ತೈಲಂ ತಥಾಶುಭಂ ||  
ಅಭ್ಯಕ್ತಂ ಮಲಿನಮುಂಡಂ ತಥಾನಗ್ನಂ ಚವಾನವಂ ||  
ಉನ್ಮತ್ತಕಂತಥಾಸತ್ವಂ ದೀನಂಚಾಥನವ್ರಂಸಕಂ || ಮು  
ಕ್ತಕೇಶಂ ರುಜಾತೇಂಚ ಕಾಷಾಯಾಂಬರಧಾರಿಣಂ || ೪  
ಅಯಃ ಪಂಕ ಸ್ತಥಾ ಚಮೇಕ ಕೇಶ ಬಂಧನ ಮೇವಚ ||  
ತದೈವೋದ್ಧೃತಸಾರಾಣಿ ಪಿಣ್ಯಾಕಾದೀನಿಯಾನಿಚ || ೫ ||  
ಚಂಡಾಲಶ್ವಪಚಾಶ್ಚೈವ ರಾಜಬಂಧನವಾಲಕಾಃ || ವದ  
ಕಾಃಪಾಪಕರ್ಮಣೋ ಗರ್ಭಿಣೀಸ್ತ್ರೀತದೈವಚ || ೬ ||

ತುಷ್ಠಭಸ್ತೃಕವಾಲಾಸ್ಥಿಭಿನ್ನ ಬಾಂಡಾನಿಯಾನಿಚ್ || ರಕ್ತಾ  
 ನಿ ಚೈವ ಭಾಂಡಾನಿ ಮೃತಂ ಶಾಶ್ವತ ಮೇವಚ್ || ೩  
 ಏವ ವಾದೀನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಅಕಸ್ಮಾ ನೈಭಿ ದರ್ಶಿನೇ ||  
 ಅಕಸ್ಮಾವಾಹ್ಯಶಬ್ದಶ್ಚ ಭಿನ್ನ ಭೈರವ ಜನ್ಮರಃ || ೪ ||  
 ಪುರತಶ್ಚ ಬೃದ್ಧಿರೀತಿ ಶಸ್ಯತೇನತು ಪೃಷ್ಠತಃ ||  
 ಗಚ್ಛೇತಿ ಪಶ್ಚಾದ್ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಪುರಸ್ತಾತ್ಪ್ರವಿಗರ್ಹಿತಃ |  
 ಕ್ವಯಾಸಿ ತಿಷ್ಠವಾಗಚ್ಛ ಕಿಂತೇತತ್ರಗತಸ್ಯತು || ಅನ್ಯೈ  
 ಶಬ್ದಶ್ಚ ಯೇ ನಿಷ್ಪ್ರಾಪ್ತೇ ವಿಪತ್ತಿ ಕರಾ ಅಪಿ || ೧೦ ||  
 ದ್ವಜಾದಿಪುತಫಾಸಾನಂ ಕ್ರವ್ಯಾದಾನಾಂವಿಗರ್ಹಿತಂ ||  
 ಸ್ವಲನಂವಾಹನಾನಾಂಚ ವಸ್ತ್ರಸಂಗಸ್ತದೈವಚ್ || ೧೧  
 ನಿರ್ಗತಸ್ಯತುದ್ವಾರಾದೌ ಶಿರಸಶ್ಚ ಭಿಫಾತಿತಾ || ಛತ್ರ  
 ದ್ವಜಾನಾಂವಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಪತನಂಚ ತಥಾಕುಭಂ || ೧೨  
 ದೃಷ್ಟಿ ನಿಮಿತ್ತ ಪ್ರಧಮ ಮಮಂಗಲಾಘ್ರ ವಿನಾಶನಂ | ಕೆಶ  
 ವೇಪೂಽಯುದ್ವಿಧಾಽಸ್ತವೇನ ಮಧು ಸೂದನಂ || ೧೩ ||  
 ದ್ವಿತೀಯೈತು ತತಃ ದೃಷ್ಟಿಪ್ರತೀಪೇ ಪ್ರಾವಿಶೆ ದ್ವೈತಂ |  
 ಅಧೇಷ್ಟಾನಿವತ್ಕ್ರಾಮಿ ಮಂಗಲಾಘ್ರಾಣಿ ತಥಾನಘ || ೧೪ ||  
 ಶ್ವೇತಾಸ್ಸುಮನಸ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಾ ಸ್ತದೈವಚ್ |  
 ಜಲಾಃಪಕ್ಷಿಣಶ್ಚೈವಮಾಂಸಮತಪ್ಪಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವ || ೧೫  
 ಗಾವ ಸ್ತುರಂಗನಾ ನಾಗಾ ಬುದ್ಧಿವಿಕಾ ಪಶುಸ್ತ್ವಜಃ

ತ್ರಿದಶಾ ಸ್ಪೃಹ್ಯದೋ ವಿಪ್ರಜ್ವಲಿತಶ್ಚ ಹುತಾಶನಃ || ೧೬ ||  
 |ಗಣಿಕಾಚಮಹಾಭಾಗದೂರ್ವಾಚಾರ್ದ್ರಾಂಚಗೋಮಯಂ|  
 ರುಕ್ಮಾಂರೂಪ್ಯಂತಥಾತಾಮ್ರಂಸರ್ವರತ್ನಾ ನಿಚಾಸ್ಯಥ || ೧೭ ||  
 ಔಷಧಾನಿಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯವಾಸ್ವಿದ್ಧಾರ್ಥಕಾಸ್ತಥಾ |  
 ನೃವಾದ್ಯಮಾನಂಯಾನಂಚಭದ್ರೇಸೀಲಂತಥೈವಚ || ೧೮ ||  
 ಖಡ್ಗಂಭತ್ರಂಪತಾಕಾಚವೈದಶ್ಚಾ ಯುಧಮೇವಚ | ರಾಜ  
 ಲಿಂಗಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸರ್ವೇ ರುದಿತ ವರ್ಜಿತಾಃ || ೧೯ ||  
 ಪೃತಂ ದಧಿ ಪಯಶ್ಚೈವ ಫಲಾನಿವಿವಿಧಾನಿಚ | ಸ್ವಸ್ತಿಕಂ  
 ವರ್ಧಮಾನಂಚ ನಂದ್ಯಾವರ್ತಂ ಸಕೌಸ್ತುಭಂ || ೨೦ ||  
 ವಾದಿತ್ರಾಣಾಂಸುಖಶೃಂಗಂಭೀರಸ್ಸುಮನೋಹರಃ ಗಾಂ  
 ಧರಷ್ಣ್ಯಡ್ಧುಮಿಪಭಾ ಯೇಚಕಸ್ಮಾಸ್ತಥಾಸ್ವರಾಃ || ೨೧ ||  
 ವಾಯು ಸ್ಪರ್ಶಕರೋ ರೂಕ್ಷಃ ಸರ್ವತ್ರ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಃ |  
 ಪ್ರತಿಲೋಮಸ್ತಥಾನಿಚೇವಿಜ್ಞೇಯಾಭಯಕೃದ್ವಿಜ || ೨೨ ||  
 ಅನುಕೂಲೋಮೃದಾಃಸ್ನಿಗ್ಧಃ ಸುಖಸ್ಪರ್ಶಸ್ಸುಖಾವರಃ |  
 ರುಕ್ಷಾರೂಕ್ಷಸ್ವರಾಭದ್ರಾಃಕವ್ಯಾದಾಃಪರಿಗಚ್ಛತಾಂ || ೨೩ ||  
 ಮೇಘಾಶ್ಯಸ್ಮಾಫೇನಾಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಗಜಬೃಹಂತಸನ್ನಿಭಾಃ | ಅ  
 ನುಲೋಮಾ ಸ್ತುತಿಚ್ಛನ್ನಾಃ ಶಕ್ರಕಾಪಂತಥೈವಚ || ೨೪ ||  
 ಅಪ್ರಕಸ್ತ ತಥಾ ಜ್ಞೇಯೇ ಪರಿವೇಷ ಪವರ್ಷಣೇ | ಅನು  
 ಲೋಮಾಗ್ರಹಾ ಶ್ಯಸ್ಮಾವಾಕ್ವತಿ ಸ್ತು ವಿಶೇಷತಃ || ೨೫ ||

ಆಸ್ತಿತ್ವಂಶ್ರದ್ಧಧಾನತ್ವಂ ತಥಾ ಪೂಜ್ಯಾಭಿ ಪೂಜನಂ ||  
 ಕಸತ್ತನ್ಯೇತಾನಿ ಧರ್ಮಾಜ್ಞಾ ಯಜ್ಞಸ್ಯಾ ನೃನಸಃಪ್ರಿಯಂ  
 ಮನಸಸ್ತುಷ್ಟಿರೇವಾತ್ರ ಪರಮಂಜಯಲಕ್ಷಣಂ || ಏಕತ  
 ಸ್ಸರ್ವಂ ಲಿಂಗಾನಿ ಮನ ಸಸ್ತುಷ್ಟಿರೇ ಕ ತಃ || ೨೭ ||  
 ಮನೋಽತ್ಸುಕತ್ವಂಮನಸಃ ಪ್ರಹರ್ಷಃ ಶುಭಸ್ಯಲಾಭೋ ವಿ  
 ಜಯಪ್ರವಾದಃ || ಮಂಗಲ್ಯ ಲಬ್ಧಿಃಶ್ರವಣಂಚರಾಜಜ್ಞಿ  
 ಯಾನಿನಿತ್ಯಂ ವಿಜಯಾವಹಾನಿ || ೨೮ ||

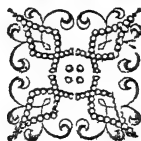
---

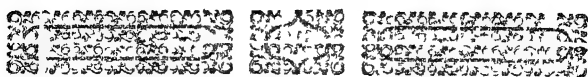
ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯುಪುರಾಣೇ

ಯಾತ್ರಾನಿಮಿತ್ತ ಮಂಗಳಾಧ್ಯಾಯೇ

ತ್ರಿ ಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ವತ್ತರ ದ್ವಿತೀತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಃ





ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಸ್ವಪ್ನ ಫಲಾಧ್ಯಾಯ ಪೀಠಾ ವ್ರಾಂಜಿ



ಬಳಿಕ ಮನುವು ಪ್ರಯಾಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾ  
ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಪ್ನ ವಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವಂ ಪೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳು  
ವಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿ ಇಂತೆಂದನು. ಯೆಲೈ ರಾಜೋ  
ತ್ತಮನೆ ನಾಭಿ ಹೊತ್ತಾಗಿ ಇತರ ವಾದೆ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ  
ಹುಲ್ಲು ಮರಗಳು ಪುಟ್ಟುವದು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಂಚಿನ  
ಪಾತ್ರೆ ಚೂರಾಗುವದು; ಹೊರವು. ದಿಗಂಬರ ನಾಗಿರುವ  
ದು, ಮೈಲು ಬಟ್ಟೆಯ ಧರಿಸಿರುವದು, ಅಭ್ಯಂಗವು, ಕೆಸ  
ರು ಮೈವ್ಯಾಗಿರುವದು, ಮೆಲಿಂದ ಬೀಳುವದು, ಉಯ್ಯಾ  
ಲೆಯನ್ನೇರುವದು, ಕೆಸರನ್ನು, ಲೋಹಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಂ  
ಪಾದಿಸುವದು ಕುದುರೆಗಳಂ ಹೊಡೆವದು ಕೆಂದುವ್ವಿನ ಮ  
ರಗಳ ತಂಡವಂ ಕಾಣುವದು ಹಂದಿ, ಕರಡಿ, ಕತ್ತ, ಒ  
ಟೆಗಳಂ ಸಹ ಹತ್ತುವದು, ಪಕ್ಕವಾಂಸಗವಂ ತಿನ್ನು ವ  
ದು, ತೈಲವಂ ಕುಡುವದು, ತಿಲಾನ್ನವಂ ತಿನ್ನು ವದು,  
ಕೂಣೆಯುವದು, ನಗುವದು, ವಿವಾಹ ನಾಗುವದು, ಪಾ

ಡುವೆದೊ, ತಂತಿಯಿಲ್ಲದೆ ವಾದ್ಯಗಳಂ ಬಾರಿಸುವೆದೊ, ಪು  
ವಾಹದನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣಗುವೆದೊ, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆ  
ದೊ, ಸಗಣೆನೀರಿನಿಂದಲೊ, ಕೆಸರಿನ ನೀರಿನಿಂದಲೊ,  
ಧೂಳುಕೂಡಿದೆ ನೀರಿನಿಂದಲೊ, ಸ್ನಾನವೆಂದೊಡುವೆದೊ,  
ಮಾತೃಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುನೇಶಿಸುವೆದೊ, ಚಿತಿಯಂ ಹತ್ತುವೆ  
ದೊ, ದೇವಾದ್ಯೈತ್ಯವಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿತಿದೆ ಇಂದ್ರದ್ವಜ ನಿರ್ನಿ  
ಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬೀಳುವೆದೊ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರು ಬೀಳುವೆದೊ  
ದಿವ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷ ಭೌಮೋತ್ಪಾತಗಳು ಕಾಣುವೆದೊ, ದೇವ  
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರಾಜಗುರುಗಳ ಕೋಪವು, ಕನ್ಯಾಲಿಂಗನವು  
ಪುರುಷ ಮೈಥುನವು, ಮೈ ಕ್ಕೆ ಶವಾಗುವೆದೊ, ಭೇದಿವಾಂ  
ತಿಗಳಾಗುವೆದೊ, ರೋಗದಿಂ ವೈಧಿ ಪಡುವೆದೊ, ಫಲ, ಪು  
ಷ್ಪಗಳಹಾನಿಯು, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಪೋಗುವೆದೊಮನೆ ಬೀಳು  
ವೆದೊ, ಮನೆಯಂ ಗುಡಿಸುವೆದೊ, ಪಿಶಾಚ, ರಾಕ್ಷಸ,  
ಕಪಿ, ಕರಡಿ, ಮನುಷ್ಯ ರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡೆ ಯು, ಶತ್ರುವಿ  
ನಿಂದ ತಿರಸ್ಕಾರವು, ಅದರಿಂದ ವೈಸನವು, ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆ  
ಯಂ ಧರಿಸುವೆದೊ, ಅಂಥಾ ಹೆಂಗಸಿ ನೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವೆ  
ದೊ, ತೈಲ ಸ್ನಾನ, ಪಾನ ಗಳು ರಕ್ತ ಮಾಲ್ಯ ಗಂಧ,  
ಧಾರಣೆಯು, ಇದ್ದೇ ಮಾಡೆಲಾದೆ ವಿಕಾರಗಳಂ ಕನಸಿ ನೆ



ಲ್ಲಿ ತಂಡರೆ; ಕೆಟ್ಟದ್ದೆ; ಇವುಗಳನ್ನು ಪೇಳುವೆದು, ಪುನಃ  
ಮೆಲಗುವೆದು ಸಹ ಕುಭವು. || ೧೪ ||

ತಿಲಾಮಲಕಕಲ್ಮಗಳಂ ಸ್ನಾನಮಂ ಮಾಡುವೆದು  
ತಿಲಹೊಮವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೂಜೆಯು, ವಾಸುದೇವಸ್ತು  
ತಿ, ಗಜೇಂದ್ರ ಮೋಕ್ಷ ಪಾರಾಯಣ, ಶ್ರವಣ, ಇವು  
ಗಳಿಂದ ದುಸ್ವಪ್ನದೋಷ ಪರಿಹಾರವು. || ೧೫ ||

ಪ್ರಥಮ ಯಾಮದೆಲ್ಲದೆ ಸ್ವಪ್ನವು ವರುಷಕ್ಕೆ ಫ  
ಲಿಸುವೆದು; ದ್ವಿತೀಯ ಯಾಮದ್ದಾರುತಿಗಳಿಗೆ ಮೂರನೆ  
ಯಾಮದ್ದು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ, ನಾಲ್ಕನೇ ಯಾಮದ್ದು  
ತಿಂಗಳಿಗೆ, ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲದ್ದು ಹತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ  
ಫಲಿಸುವೆದು. ಒಗ್ಗೇರಾತ್ರಿ ಯೆರಡು ಸ್ವಪ್ನಗಳಾಗಿ ಪು  
ನಃ ಮೆಲಗದಿದ್ದರೆ ಕಡೆಸಲದ್ದು ಫಲಿಸುವೆದು. || ೧೬ ||

ಬೆಟ್ಟ, ಉಪುರಿಗೆ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಯತ್ತುಗಳಂ  
ಹತ್ತುವೆದು, ಬಿಳೀಹುವಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆದು,  
ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ತೃಣವೃಕ್ಷಪುಟ್ಟುವೆದು, ಬಹು ಬಾಹುಶಿರೆ  
ವಂತನಾಗುವೆದು; ಫಲಯುಕ್ತವಾದ ವೃಕ್ಷಪುಟ್ಟುವೆದು;  
ಶುಕ್ಲವಾಲಾಂಜರ ಧಾರಣವು; ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ನಕ್ಷತ್ರ  
ಗಳ ಗ್ರಹಣವು; ಇಂದ್ರದ್ವಿಜಾಲಿಂಗನವು; ಅದನ್ನೆತ್ತಿ ನಿ

ಲ್ಲಿಸುವುದು; ಭೂಮಿ, ಸಮುದ್ರ ಗಳ ಗ್ರಸನವು; ಶತ್ರು  
 ಗಳಂ ವಧಿಸುವುದು; ವಾದ, ದ್ವೇಷ, ಯುದ್ಧ ಗಳಲ್ಲಿ ಜ  
 ಯಿಸುವುದು; ಹಶೀನಾಂಸ, ಮತ್ಸ್ಯ ಪಾಯಸಗಳಂ ಭ  
 ಕ್ಷಿಸುವುದು; ರಕ್ತವಂ ಕಾಣುವುದು, ರಕ್ತದಿಂ ಸ್ನಾನವಂ  
 ಮಾಡುವುದು; ರಕ್ತ, ಸುರಾ, ಮದ್ಯ, ಕ್ಷೀರ ಗಳಂ ಕು  
 ಡುವುದು; ಕರಳುಗಳಂ ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು; ಹಾ  
 ಗೆ ಹೊರಳುವುದು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಕಾಶವಂ ಕಾ  
 ಣುವುದು; ಹಸು, ಯೆಮ್ಮ, ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹ, ಆನೆ, ಕು  
 ದುರೆಗಳ ಸ್ತನವಂ ಪೀರುವುದು; ಗೇವ, ದ್ವಿಜ, ಗುರು ಗಳ  
 ಪ್ರಸಾದಗ್ರಾಹಣವು; ಸಹ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವು. || ೨೪ ||

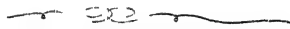
ಗೋಶ್ಯಂಗ, ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ಗಳಿತವಾದ ಜಲದಿಂ  
 ದೆಭಿಷೇಕವು; ರಾಜ್ಯಪ್ರದವು || ೨೫ ||

ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವು, ಶಿರಶ್ಚೈದವು, ಸಾವುದು, ಶರೀ  
 ರ ದಹನವು, ಗೃಹಾದಿಗಳ ದಹನವು, ಛತ್ರ, ಚಾಮರಾ  
 ದಿ ರಾಜಚಿಹ್ನೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು, ತಂತಿಗಳಂ ಕೂಡಿದೆ ವಾದ್ಯ  
 ಗಳಂ ಬಾರಿಸುವುದು, ಜಲತರಣವು, ವಿಷಮಸ್ತಲ ಲಂಘ  
 ನವು, ಆನೆ ಕುದುರೆ ಹಸುಗಳ ಪ್ರಸವವು, ಅಶ್ವ ರೋಹ  
 ಣವು, ಅಳುವುದು ಸಹ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವು || ೨೬ ||

ಇಂತು ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಲಾಭವು, ಅವರ ಆಲಿಂಗನವು,  
 ಹಲ 'ಪ್ರಾಕೃತಿಕ' ಬಿಳಿವದು, ಮೈಗೆ ಅಮೋಘವಂ ಹ  
 ಕ್ತೆ ಕೊಳ್ಳುವದು ಸಹ ಧನಪ್ರದವು. || ೩೩ ||

ಮುಕ್ತರಾದ ಕಾಜಮಿತ್ರರ ದೇಶನವು, ದೇವತಾ ನಿರ್ಮಾ  
 ಣದಿಂದ ದೇಶ ನವು ಸಹ ಶುಭಕರವು. || ೩೪ ||

'ದೇ' ಸ್ವಪ್ನ ಗಳಂ ಕಂಡವನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥವಂ ಪಡೆವನು,  
 'ದೇ' ರೂಪದವನು ರೂಗಮುಕ್ತನಾಗುವನು || ೩೫ ||



ಲಿಂಗ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಯಾದೃಶವೆಂಬುದು

ಪ್ರೇಮದೊಂದಿಲ್ಲದೆ

೦೪೦ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸಂಪೂರ್ಣ



ಶಕುನಾಪ ಶಕುನಾಧ್ಯಾಯ ಟೀಕಾ ಪ್ರಾರಂಭಃ



ಬಳಿಕ ಮನುವು ಯೆಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೆ ರಾಜನು  
ನೊರಮಡುವಲ್ಲಿ ಯಾವದೆದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಶುಭವೊ ಯಾ  
ವದು ಬಂದರೆ ಅ ಶುಭವೊ ಪೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು ಮೆ  
ಲ್ಲ್ಯ ಮೂರ್ತಿ ಯಿಂತೆಂದನು. || ೧ ||

ಯೆಲೈರಾಜಿಂದ್ರನೆ ಅಯ್ಯೋಗ್ಯವಾದಬೈಸದಿ, ಕೃಷ್ಣ  
ಧಾನ್ಯ ಹತ್ತಿ, ಹುಲ್ಲು, ಶುಷ್ಕ, ಗೋಮಯ, ಸೊವದೆ,  
ಇದ್ದಲು, ಬೆಲ್ಲ, ತೈಲ, ಯಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿರುವನು  
ಮುಂಡಿತ, ನಗ್ನ, ಮುಕ್ತಕೇಶ, ರೋಗಿ, ಕಾಷಾಯ  
ಧಾರಿ, ಹುಚ್ಚ, ಕತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆದೀನ, ನಪುಂಸಕ, ಲೋಕ  
ಕೆಸರು, ಚರ್ಮ, ಕೂದಲಗುಟು, ನಿಸ್ಪರ್ವವಾದ ಹಿಂಡಿನಾ  
ದಲಾದ್ದು; ಚಂಡಾಲ, ಶ್ವಪಚ, ಬಂಧನಾಧಿಕಾರಿ, ಪಾ  
ಣಿಪಾತಕ, ಪಾಪಿಪ್ಪ, ಗರ್ಭಿಣಿ, ಹೊಟ್ಟು, ಬೂದಿ, ಕ  
ಪಾಲ, ಮೂಳೆ, ಭಿನ್ನ ವಾತ್ಸ, ಗತ್ತಪಿಬಾವಿಗಳು, ಹಣ  
ಕೊಂಬಿನ ಪದಾರ್ಥ, ಇದೇ ನಾದಲಾದೆ ತುಚ್ಛ ಪದಾ  
ರ್ಥ ಸಹ ಯದುರಿಗೆ ಕಂಡರೆ ಅಶುಭವು. || ೨ ||

ಭಿನ್ನ ಭೀಕರ ಜಯುರಿತ ವಾದ ಬಾಹ್ಯ ಶಬ್ದ ಗಳು ಅ  
ಶುಭವು. ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಂಬ ಮಾತು ಶುಭವು.  
ಹಿಂಗಡೆ ಯಲ್ಲಿ ಅ ಶುಭವು ಹಿಂಗಡೆ ಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಂ  
ಬಮಾತು ಶುಭವು. ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಶುಭವು. || ೯ ||

ಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿವೆಯೆ ನಿಲ್ಲು ಹೋಗಬ್ಯಾಡ ಅ  
ಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ್ದರಿಂ ನಿನಗೇ ನೆಂಬುವ ಮಾತು ಗಳು ಇನ್ನು  
ಮನಿಷ್ಠವಾದ ಶಬ್ದ ಗಳು ಸಹ ವಿಪತ್ತುಗಳು. || ೧೦ ||  
ಧ್ವಜಗಳಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವಿಡಿದು ಲಾಡ್ಡು ಕೂಗುವದು, ವಾ  
ಹನ ಯಡುವುದು, ಬಟ್ಟೆ ತಗಲಿ ಕೊಳ್ಳುವದು, ಬಾ  
ಗಿಲು ತಲೆ ತಗಲುವದು, ಭೆತ್ರಿ, ಧ್ವಜಾದಿಗಳ ಬಟ್ಟೆಬೀ  
ಳುವದು, ಸಹ ಅ ಶುಭವು. || ೧೧ ||

ನೊದಲು ಇಂತಾದ್ದಂ ಕಂಡರೆ ಅಶುಭ ಪರಿ ಹಾರ  
ಕನಾದೆ ಕೇಶವನಂ ಪೂಜಿತಿ; ಸ್ತುತಿಸ ಬೇಕು. || ೧೨ ||

ಯರಡನ್ನೇ ಸಲ ಕಂಡರೆ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕು. ಯಿದರೆ  
ಮುಂದೆಕ್ಕೆ ಶುಭಗಳಂ ಪೇಳುವೆನು. || ೧೩ ||

ಬಿಳಿ ಹಾವು, ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭ, ಜಲಜ ಪಕ್ಷಿ,  
ಮಾಂಸ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಹಸು, ಕುದರೆ, ಆನೆ, ಒಬ್ಬಜಾ  
ನಿ, ಆಡು, ದೇವತಾಪ್ರತಿಮೆ, ಮಿತ್ರರು. ಬಾಹ್ಯರು, ಉ  
ರಿಯುವ ಅಗ್ನಿ, ಸೂಳೆ, ಹಕ್ಕಿಗರಿಕೆ, ಹಕ್ಕಿ ಸಗಣೆ, ಚಿ

ನ್ನೆ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ರತ್ನಗಳು, ಒಳ್ಳೆ ಔಷಧಿಗಳು,  
ಯವೆ, ಬಿಲ್ಲಸಾಸವೆ, ಪಲ್ಕಕ್ಕೆ, ಭದ್ರಪೀಠ, ಖಡ್ಗ, ಭ  
ತ್ರೆ, ಪತಾಕೆ, ಮೆಣ್ಣು, ಕಸ್ತೂರಿ, ಚಾಮರಾದಿ ರಾಜಚಿ  
ಹ್ನಗಳು, ರೋದನ್ಮಾಧಿ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಜನಗಳು, ತುಪ್ಪ  
ಮಾಸರು, ಹಾಲು, ಹಣ್ಣುಗಳು, ಸ್ವಸ್ತಿಕ, ವೆರ್ದಮಾನ  
ನಂದ್ಯವೆರ್ದಪುಷ್ಪ, ಕೌಸ್ತುಭಾಕೃತಿ ಭೋಷಣ, ಮನೋ  
ಹರವಾದ ವಾದ್ಯ ಕಬ್ಬಿಗಳು, ಸಂಗೀತ ಸ್ವರಗಳು. ಸಹ  
ಕುಭಕರವು. || ೧೧ ||

ಮರಳು, ಕಲ್ಲುಗಳಂ ಕೂಡಿ ಕಠಿನವಾಗಿ ತಗಲಲ  
ಸಹ್ಯವಾದೆಂತೂ, ದುಃಖಕರವಾದೆ ಬಿರುಳಾಳಿಯು ಪ್ರತಿ  
ಕೂಲವಾಗಿ ಬೀಸಿದರೆ; ಭಯ ಉಂಟಾಗುವದು || ೧೨ ||

ಮೃದು ಮನೋಹರ ವಾಗಿ ಸುಖಸ್ಪರ್ಶ ವಾಗಿರು  
ವೆ ತಂಗಾಳಿ ಯನುಕೂಲ ವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರುಂ, ಕೂರ  
ವೆಲ್ಲದೆ ಸ್ವರ ಉಳ್ಳಿತ್ತಾ ಮೌನ ಭಕ್ಷಕ ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗಗ  
ಳು ಗಜದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸು ವೆಂತೂ, ಮಳೆ ಗರೆಯುವ ಮೆ  
ನೋಹರವಾದೆ ಮೇಘಿಗಳು, ಇಂದ್ರಚಕ್ರ ತಪಿತ್ತು ಗಳಂ  
ಗೂಡಿ ಹಿಂಗಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರುಂ, ಕುಭವು. || ೧೩ ||

ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯು, ಸೂರ್ಯ ಪರಿವೇಷವು, ಅಕುಭವು

ಅನು ಲೋಮ ವಾದ ಗ್ರಹಗಳು, ಶುಭ ಕರಂ ಗಳು. ಗು  
ರುವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶುಭ ಕರನು. || ೨೫ ||

ಅಸ್ತಿತ್ವವು, ಶ್ರದ್ಧೆಯು, ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಿಯು, ನು  
ತ್ತಮಾವದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದೂ, ಅದೆಲ್ಲವೂ  
ಶುಭಕರವು || ೨೬ ||

ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತೋಷವೇ ಮೊದಲಿನ ಜರು ಲಕ್ಷಣ  
ವಾದ್ದರಿಂದ ಕಡಮೆ ಶಕುನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಮನ  
ಸ್ಸಂತೋಷವೇ ಒಂದು ಕಡೆ ಯನ್ನ ಬೇಕು. || ೨೭ ||

ಮನದ ಉತ್ಸಾಹವು. ಸಂತೋಷವು, ಶುಭಲಾ  
ಭವು, ಜಯದ ಪ್ರವಾದವೂ ಮಂಗಳಕರ ಪದಾರ್ಥವೂ  
ಪ್ರಿಯು, ಅಂತಾತ್ಮಕವೆನಿಸುವ ಕೂಡ ಜಯಪ್ರದ ವೆಂದು ತಿ  
ಳಿಯ ತಕ್ಕದ್ದು. || ೨೮ || ... ..



ಯೆಂದುಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದಭಗವಂತನು

ವೈವಸ್ವತಮನುವಿಗೆ

ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ

ಇತಿ ನೇ ಶಕುನಾ ಪಶಕುನಾ ಧ್ಯಾಯ ಬೇಕಾ

ಸಂಪೂರ್ಣ



